

**КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ**

**КРУГЛИЙ СТІЛ
з міжнародною участю**

**«ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ»**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

28 лютого 2025 року

Київ

УДК 81'276.6:327.88(08)

Рекомендовано до опублікування та розміщення на офіційному вебсайті вченою радою Київського інституту Національної гвардії України (протокол № 11 від 01.04.2025)

Формування ефективності професійної мовної комунікації в умовах інформаційної агресії: матеріали круглого столу (м. Київ, 28 лютого 2025 р.). Київ: Київський інститут Національної гвардії України, 2025. 575 с.

Збірник містить матеріали круглого столу, у якому взяли участь науковці, викладачі та здобувачі закладів вищої освіти та наукових установ України, а також науковці з профільних навчальних закладів системи МВС України, стейкхолдери з Головного управління Національної гвардії України. Круглий стіл відбувся в онлайн форматі.

Матеріали круглого столу можуть бути використані в науково-дослідній роботі та в освітньому процесі спеціалізованих і військових закладах вищої освіти.

Матеріали опубліковано в авторській редакції. За достовірність наданих матеріалів несуть відповідальність автори.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: кандидат педагогічних наук, доцент С. В. Мудра; кандидат філологічних наук, доцент В. В. Посмітна; кандидат філологічних наук В. А. Козак; старший викладач кафедри Т. Ю. Литвинська; старший викладач кафедри О. М. Скиба, викладач кафедри А. В. Лещенко.

© Автори, 2025

© КІНГУ, 2025

ЗМІСТ

Виступ-привітання

МАРТИНЮК Андрій Васильович 18

АНДРІЙВА Святослава Сергіївна

**ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ
ЗНАЧЕНЬ І СМИСЛІВ: ДЕНОТАТИВНИЙ І
КОНОТАТИВНИЙ АСПЕКТИ** 20

БАЛАНЧУК Олексій Олегович

КОЗАК Валентина Андріївна

**МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПРОТИДІЇ
ДЕЗІНФОРМАЦІЇ: АНАЛІЗ ІНІЦІАТИВИ «ЯК НЕ СТАТИ
ОВОЧЕМ»** 29

БАРАНОВ Гліб Олегович

КОЗАК Валентина Андріївна

**«ІНСТАГРАМ ЯК ПЛАТФОРМА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ
НАВЧАЛЬНОГО КОНТЕНТУ В СОЦМЕРЕЖІ** 33

БАЦЮН Крістіна Миколаївна

ЧЕРНЕЛЯ Ірина Миколаївна

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ
МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ** 38

БЕШЛЕЙ Ольга Василівна

**FAKE POSTS, REAL IMPACT: DECODING THE
LANGUAGE OF PROPAGANDA** 43

БОГДАНОВА Оксана Валеріївна
**ВПРОВАДЖЕННЯ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО
СЕРЕДОВИЩА В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС 51**

БОГУЦЬКИЙ Вадим Миколайович
**БЕЗПЕКА МОВНОГО І ПОЗАМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ ЯК
СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ 55**

БОНДАРЕНКО Вікторія Анатоліївна
**ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ 62**

БОРИСЕНКО Микита Дмитрович
МУДРА Світлана В'ячеславівна
**ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ 69**

БОРИСОВ Назар Михайлович
ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна
**ВИДИ МОВНОГО ВПЛИВУ В КОМУНІКАЦІЇ ВІЙСЬКОВИХ
ПРАВООХОРОНЦІВ У ВИКОНАННІ ЗАВДАНЬ З ОХОРОНИ
ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ 74**

ВАСИЛЕВСЬКИЙ В'ячеслав Сергійович
ПИШНИЙ Арсен Сергійович
СКИБА Оксана Миколаївна
**ЕФЕКТИВНА МІЖКУЛЬТУРНА ВЗАЄМОДІЯ: КЛЮЧОВІ
ФАКТОРИ ТА СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ
КОМУНІКАТИВНИХ БАР'ЄРІВ 82**

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

ВЕРБОВИЙ Василь Петрович
**КОМУНІКАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ,
СЛУЖБОВОЇ ТА СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ** 88

ВИШИНСЬКИЙ Сергій Олександрович
ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна
**ПРАВОВІ ТА КОМУНІКАТИВНІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ
МОБІНГУ У ВІЙСЬКОВОМУ КОЛЕКТИВІ** 94

ВОЛОШИНА Валентина Василівна
**МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ:
МАНІПУЛЯЦІЇ, ПРОПАГАНДА ТА СТРАТЕГІЯ** 102

VOROBEL Bohdan
CHERNELYA Iryna
**JUSTIFICATION OF THE CONCEPTS «COMMUNICATION»,
«PROFESSIONAL LANGUAGE COMMUNICATION»,
«COMMUNICATION EFFECTIVENESS», «INFORMATION
AGGRESSION», «PROPAGANDA»** 110

HALENKO Yuliia
**FORMS OF INTERACTION BETWEEN THE NATIONAL
POLICE AND THE PUBLIC UNDER MARTIAL LAW** 118

HOLOVACH Tetiana
**DEVELOPING STUDENTS' PROFESSIONAL LANGUAGE
COMPETENCE: CONTEMPORARY APPROACHES AND
INNOVATIVE TECHNOLOGIES** 126

ГОЛОВКО Олександр Віталійович

БАКУТІН Євген Іванович

**ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ З
ВETERАНАМИ ВІЙНИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ
АГРЕСІЇ** 132

ГОМЕНЮК Ольга Ярославівна

КОЛІСНИЧЕНКО Тетяна Вікторівна

КОРОПАТНІЦЬКА Тетяна Петрівна

**ВИКОРИСТАННЯ СИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ ДЛЯ
ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ** 137

ГОРУН Галина Романівна

БОЙКО Олеся Теодозіївна

**ВИКЛИКИ ПЕРЕД ПРОФЕСІЙНОЮ МОВНОЮ
КОМУНІКАЦІЄЮ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ
АГРЕСІЇ** 141

ГРИЗОДУБ Роман Володимирович

**ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ
РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК** 148

ГУРЖІЙ Вікторія В'ячеславівна

ЧЕРНЕЛЯ Ірина Миколаївна

**МАНІПУЛЯЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНА АГРЕСІЯ У ПРАВОВІЙ
СФЕРІ** 152

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

DANYLCHENKO-CHERNIAK Oksana
**THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN
DEVELOPING LEGAL ENGLISH COMPETENCE OF
LAW STUDENTS)** 157

ДЕРЯГІН Олександр Сергійович
КОЗАК Валентина Андріївна
**ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ МОТИВАЦІЙНИХ ЦИТАТ
НА ВІЙСЬКОВОМУ СПОРЯДЖЕННІ: ДОСЛІДЖЕННЯ
ПІДВИЩЕННЯ БОЙОВОГО ДУХУ ТА
СТРЕСОСТІЙКОСТІ** 165

ДОВГОПОЛА Анна
**РОЛЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ** 169

DUNIASHENKO Oleksandr
KRASNOPOLSKYI Volodymyr
**MODERN APPROACHES AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES
IN FORMING FOREIGN LANGUAGE FOR POLICE
PROFESSIONAL COMMUNICATION** 176

ZADOROZHNIAK Valentyna
CHERNELIA Iryna
**IDENTIFICATION OF MODERN APPROACHES AND
INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF
PROFESSIONAL LANGUAGE COMPETENCE OF
STUDENTS** 182

ЗАНЬКЕВИЧ Євгеній Миколайович

КОЗАК Валентина Андріївна

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ
МОЛОДШИХ КОМАНДИРІВ У ВІЙСЬКОВИХ ПІДРОЗДІЛАХ:
КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ** 189

ЗЛАТНИКОВ Валентин Геннадійович

**DEVELOPING EFFECTIVE PROMPTS FOR AI IN ENGLISH
LANGUAGE LEARNING** 196

ЕБАН Каріна Едуардівна

ЧЕРНЕЛЯ Ірина Миколаївна

**COMMUNICATION EFFECTIVENESS IN THE POST-TRUTH
ERA: THE ROLE OF MANIPULATION AND PROPAGANDA** 203

ІЛЬЧЕНКО Олена Олександрівна

ЧЕРНЕЛЯ Ірина Миколаївна

**МОВНА КУЛЬТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ
БЕЗПЕКИ** 208

ІЛЬЧЕНКО Олена Анатоліївна

**ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ:
ЕЛЕМЕНТИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ
ПРОСТОРІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ** 213

ІLCHUK Oleksandra

**FORMATION OF THE EFFECTIVENESS OF PROFESSIONAL
LANGUAGE COMMUNICATION IN THE CONTEXT OF
INFORMATION AGGRESSION** 221

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

ЩЕНКО Тетяна Валеріївна
**РОЗВИТОК ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ** 225

КАБІЦЬКА Оксана
**ВІЙСЬКОВА ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА ЯК СКЛАДОВА
БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ** 232

КАМЕНЄВА Валентина Олександрівна
ЧЕРНЕЛЯ Ірина Миколаївна
**THE ROLE OF COGNITIVE FLEXIBILITY IN PROFESSIONAL
LANGUAGE COMMUNICATION** 236

КІНДЗЕРСЬКА Анастасія Геннадіївна
ШУМОВЕЦЬКА Світлана Павлівна
**РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ І ПРОТИДІЯ ВОРОЖИМ
ІНФОРМАЦІЙНИМ ВПЛИВАМ** 244

КОЗАК Валентина Андріївна
**ЕВОЛЮЦІЯ ПРАВОПИСУ ТОПОНІМУ РОСІЯ В КОНТЕКСТІ
РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ** 251

KOZUBAI Inna
**COGNITIVE AND LINGUISTIC STRATEGIES FOR
COUNTERACTING INFORMATION AGGRESSION IN
PROFESSIONAL COMMUNICATION: A DISCOURSE-
ANALYTICAL APPROACH** 256

КОЛОМІЄЦЬ Марія Олександрівна
**ПРОФЕСІЙНА МОВНА КОМУНІКАЦІЯ ЮРИСТІВ ПІД ЧАС
ВІЙНИ** 260

КОНОПЛЯ Владислав Віталійович
КРУК Святослав Васильович
КОЗАК Валентина Андріївна
**КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ ВІЙНИ ЗА ДОПОМОГОЮ
ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ** 265

КОСЧУНА Valentyna
**COMMUNICATION ETHICS IN INFORMATIONAL
AGGRESSION CONDITIONS** 269

КРАЙОВА Олена Володимирівна
ЦИБАНЮК Тетяна Іванівна
**ENCOURAGING STUDENTS TO EXPRESS OPINIONS IN
ENGLISH LANGUAGE TEACHING** 275

КУЗЬМИЧ Оксана Анатоліївна
**ОПТИМІЗАЦІЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ** 280

KURILOVA Yuliia
SKYBA Oksana
MITIGATING INFORMATION AGGRESSION 288

ЛИСИЧКІНА Ірина Олексіївна

ЛИСИЧКІНА Ольга Олексіївна

**ВИКОРИСТАННЯ НАРАТИВІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ
КОЛЕКТИВНОЇ СВІДОМОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ 293**

ЛИТВІНСЬКА Тетяна Юріївна

**ЖАНРОВО-СТИЛЬОВА СПЕЦИФІКА ВІЙСЬКОВОГО
ПЕРЕКЛАДУ 300**

МАКСИМОВА Анна Ярославівна

**СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ
ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У РІЗНИХ СФЕРАХ ПРОФЕСІЙНОГО
СПІЛКУВАННЯ 307**

МАЦЮК Микола Миколайович

ЛЕЩЕНКО Анжеліка Вячеславівна

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА МОВУ ВІЙСЬКОВИХ 315

МАЦЮК Микола Миколайович

ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна

КОНЦЕПТ «ВІЙНА» В СУЧАСНИХ ВІЙСЬКОВИХ МЕДІА 321

МИХАЙЛЮК Анна Володимирівна

БАКУТІН Євген Іванович

**ДЕЗІНФОРМАЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА ЕФЕКТИВНОСТІ МОВНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ СФЕРІ 329**

МІНЕНКО Олеся Василівна

**ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ЗАНЯТТЯХ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ** 335

МУХА Микола Миколайович

КОЗАК Валентина Андріївна

**МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ ТА СУСПІЛЬНА СВІДОМІСТЬ:
ОСНОВНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ** 343

НЕНЬКО Юлія Петрівна

**NATIONAL LANGUAGE COMPETENCE IN THE RESCUE
SERVICE** 347

NIKITINA Iryna

**DIGITAL TOOLS FOR ENHANCING PROFESSIONAL
LANGUAGE COMPETENCE IN HIGHER EDUCATION** 355

OLENDRA Nataliia

**SHAPING THE FUTURE OF LEARNING: THE ROLE OF AI IN
EDUCATION 4.0 IN DEVELOPING PROFESSIONAL
LANGUAGE COMPETENCE** 360

ОМЕЛЬЧЕНКО Мирослав Ігорович

ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна

**ЦІЛІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БРИФІНГУ
ВІЙСЬКОВОГО КЕРІВНИКА У ВОЄННИЙ ЧАС** 368

ОСОКІНА Юлія Сергіївна

**ІНСТРУМЕНТИ ПРОТИДІЇ ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ:
ДОСВІД КРАЇН ЄС** 375

ПЕРМЯКОВ Дмитро Сергійович
КОЗАК Валентина Андріївна
**ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ
ПРОТИДІ РОСІЙСЬКІЙ ПРОПАГАНДИ** 381

ПЕТРЕНКО В'ячеслав Андрійович
ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна
**ПРОТИДІЯ МАНІПУЛЯТИВНОМУ МОВНОМУ ВПЛИВУ В
ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ
ПРАВООХОРОНЦІВ** 393

ПИЛИПЕНКО Наталія
**ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО
ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
СЛУХАЧІВ ВВІЗ В УМОВАХ ВІЙНИ** 401

ПІДЛУЖНА Ірина Андріївна
**ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК ІНШОМОВНОГО
МОВЛЕННЯ** 409

ПОДЛІСЕЦЬКА Ольга Олегівна
**МОВЛЕННЯ ЯК ФАКТОР ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ В УМОВАХ
ВІЙНИ** 413

ПОЛЮШКЕВИЧ Анастасія Олександрівна
ЧЕРНЕЛЯ Ірина Миколаївна
**КЛЮЧОВІ НАВИЧКИ ВЕДЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ ТА
АРГУМЕНТАЦІЇ В ЮРИДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ІНОЗЕМНОЮ
МОВОЮ** 419

- ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна
**КООПЕРАТИВНІ КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ЯК
ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
ВІЙСЬКОВИХ ПРАВООХОРОНЦІВ** 425
- POCHUIEVA Valentyna
**FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN
HIGHER EDUCATION** 433
- ПРЕНЬКО Яна Олегівна
СИТЬКО Олена Миколаївна
**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИЧНИХ МАРКЕРІВ У
ПРОФЕСІЙНОМУ ДИСКУРСІ ПОЛЩЕЙСЬКОГО** 437
- РАДВАНСЬКА Тетяна Ігорівна
**ПРОМІЖНЕ ТЕСТУВАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА
ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ** 444
- РЕГОТУН Анна Василівна
БАКУТІН Євген Іванович
**ЦИФРОВА ПІЄНА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРОФЕСІЙНОГО
МОВЛЕННЯ ВІД ІНФОРМАЦІЙНИХ АТАК** 448
- РОМАНЕНКО Богдан Миколайович
КОЗАК Валентина Андріївна
**ПРОПАГУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ:
ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ
СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ** 453

SAZANOVA Larysa

FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS WITH SPECIAL CONDITIONS OF STUDY 460

САЛЬНИКОВА Вікторія Олексіївна

АКСІОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕТНОНІМА *РОСІЯНИН* У ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТАХ СУЧАСНОСТІ 467

СЕРАФИМОВА Олена Миколаївна

MODERN METHODS AND TECHNOLOGIES FOR DEVELOPING LANGUAGE COMPETENCE 473

СИТЬКО Олена Миколаївна

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПРАВООХОРОНЦІВ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ 481

SKYBA Oksana

INTERCULTURAL PROFESSIONAL COMMUNICATION: CHALLENGES OF INFORMATION AGGRESSION 491

СМІРНОВ Богдан

КАБИЦЬКА Оксана

ЯК ЕФЕКТИВНО ПЕРЕДАВАТИ ТА ОТРИМУВАТИ ІНФОРМАЦІЮ ПІД ЧАС НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ 498

СМИК Іван Андрійович

ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна

ДОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ОФІЦЕРА НГУ 503

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

СОЛОПЕНКО Максим Євгенович
КОЗАК Валентина Андріївна
**РОЛЬ КОНСТРУКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ЗАПОБІГАННІ
КОНФЛІКТАМ У СЕРЕДОВИЩІ КУРСАНТІВ** 511

СОРОКІН Вадим Миколайович
КОЗАК Валентина Андріївна
**ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ДЕЗІНФОРМАЦІЯ: ПРОБЛЕМИ І
МЕТОДИ ВИЯВЛЕННЯ ФЕЙКІВ** 518

СПІРІЧЕВА Ольга Василівна
СКОРИК Олена Миколаївна
**ВИКОРИСТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ПІД ЧАС
ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ УПРАВЛІННЯ
ДЕРЖАВНОЇ ОХОРОНИ УКРАЇНИ** 523

СТАСЮК Василь Васильович
КИРИЧЕНКО Андрій Володимирович
**МАНІПУЛЯЦІЇ ТА ПРОПАГАНДА В ІНФОРМАЦІЙНІЙ
ВІЙНІ** 529

STATIVKA Olena
KOCHYN Vladyslav
**STRATEGIES FOR MANAGING CONFLICTS IN
PROFESSIONAL COMMUNICATION: METHODS FOR
PREVENTING AND RESOLVING CONFLICTS ARISING FROM
INFORMATION AGGRESSION** 535

СТРИГУН Данііл Ігорович
СКИБА Оксана Миколаївна

**МОВНІ СТРАТЕГІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ ТА
ПРОПАГАНДИ: МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ ТА ЗАСОБИ
ПРОТИДІЇ 541**

ТКАЧ Поліна Борисівна

**ДОСВІД НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 548**

ЦАРЬОВА Ірина Валеріївна

**ЛІНГВАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ
«ІНФОРМАЦІЙНА АГРЕСІЯ» 554**

ШУСТ Олена Анатоліївна

**ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ 560**

ЯРОЩУК Дмитро Миколайович

СКИБА Оксана Миколаївна

**ІНФОРМАЦІЙНА АГРЕСІЯ ТА ПРОПАГАНДА: МОВНІ
СТРАТЕГІЇ ВПЛИВУ НА МАСОВУ СВІДОМІСТЬ 566**

ШАНОВНІ УЧАСНИКИ КРУГЛОГО СТОЛУ!

Радий вітати вас на нашому круглому столі «Формування ефективності професійної мовної комунікації в умовах інформаційної агресії»!

Ми проводимо науковий захід із проблем мовної комунікації у складний воєнний час, усвідомлюючи, що однією з найбільш небезпечних загроз сучасної гібридної війни є

інформаційна агресія. І щоб успішно протидіяти негативному інформаційному впливу, щоб ефективно організовувати професійну діяльність у непростих умовах сьогодення, нашим здобувачам необхідні сучасні мовні та комунікативні знання і вміння.

Усі ми знаємо, що слово – це зброя. І як із будь-яким видом зброї, поводитися з ним потрібно вміло та обережно. І так само потрібно вчитися правильно користуватися словом, а також протидіяти слову ворога, як і іншій його зброї. Сьогодні вкрай важливо вміти розпізнавати інформаційні загрози та володіти засобами їх нейтралізації, а також обирати види та засоби мовного впливу, відповідно до конкретних завдань та умов комунікації.

Необхідно також розуміти, які підходи та які інноваційні

технології сьогодні є найбільш ефективними для формування мовної та комунікативної компетентності наших здобувачів, для усвідомлення ними важливості якісної мовної підготовки у спілкуванні як державною мовою, так і іноземною.

Ми усвідомлюємо відповідальність за вміння наших майбутніх фахівців вирішувати професійні завдання за допомогою мовної комунікації. І тому розуміємо важливість відкритого діалогу науковців, викладачів, здобувачів освіти в пошуках сучасних, науково обґрунтованих шляхів формування мовної компетентності, а також у виявленні способів ефективного вирішення професійних завдань і протидії ворожим інформаційним впливам – за допомогою мовних і комунікативних засобів.

Усім учасникам нашого наукового заходу бажаємо плідної роботи, цікавих дискусій та натхнення! Упевнений, що кожна доповідь, кожне критичне зауваження дозволять зміцнити обороноздатність України на всіх напрямках, а сформовані за результатами круглого столу висновки – створити дієві алгоритми для дій відповідних практичних підрозділів.

Плідної роботи, колеги! У пошуку – сила! Слава Україні!
Героям Слава!

З повагою
начальник Київського інституту Національної гвардії
України
Андрій МАРТИНЮК

*АНДРІЙВА Святослава Сергіївна,
аспірантка кафедри германської
філології та перекладу, Чернівецький
національний університет імені
Юрія Федьковича*

**ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЗА
ДОПОМОГОЮ ЗНАЧЕНЬ І СМИСЛІВ:
ДЕНОТАТИВНИЙ І КОНОТОТАВНИЙ АСПЕКТИ**

Усвідомлення взаємозв'язку між семантикою мовних знаків і прагматикою сприяло появі нових дослідницьких підходів, які орієнтовані на комунікативно-прагматичну перспективу. Ці підходи поєднують лінгвістичний аналіз із описом комунікативного середовища, що включає не лише мовний контекст, але й багатовимірний – невербальний, соціальний, історико-культурний, ментальний та інші аспекти. У таких дослідженнях також враховують когнітивну природу мовної взаємодії, а питання значення тісно пов'язують із практикою його вживання [2, ст. 32].

Фердинанд де Соссюр вважав, що мова не має принципової відмінності від інших знакових систем, таких як дорожні знаки: мовні знаки та символи дорожнього руху виконують схожі функції. Мовне значення, за його словами, може змінювати свою матеріальну форму, оскільки «мова є умовною системою, і природа обраного знака не має значення» [4, с. 48]. Однак природа мови глибоко вкорінена в людському тілі, органах мовлення та розумі. Уже саме визначення мови враховує людський чинник. Американський дослідник Люїс Мамфорд наголошував, що «за допомогою голосу людина вперше розширила сферу соціального спілкування і взаємного співчуття», створивши «символічний світ, який не обмежується потоком буденних вражень чи специфічними умовами середовища». Отже, система людської мови поєднує соціальний і когнітивний аспекти.

Особливістю мовної системи є також її здатність до вторинного позначення. Це означає, що мова функціонує через два інформаційні канали: денотативний і конотативний. Ця риса, яка надає мові унікальної глибини і багатозначності, була

детально розглянута Луї Ельмслевим [1, ст. 16], пізніше Роланом Бартом [3, ст. 47]. Сучасна лінгвістика значно розширила свої межі, охоплюючи аспекти, які раніше не розглядалися як її предмет, зокрема конотативний вимір мови. Відмінність конотативного каналу інформації від денотативного полягає в тому, що в ньому мовний знак розглядається не лише як засіб передачі змісту, а й як елемент мовної системи зі своїм власним значенням. Найменша одиниця конотативного значення – це конотація, яка відображає особливості іншої мови.

Конотативний канал інформації передає багатовимірні смисли, які відображають різні аспекти світу, людини та комунікації. Це інформація про типологічні характеристики особистості (стать, вік, соціальний чи професійний статус, емоційний стан, оцінка), про стосунки між учасниками комунікації, тему повідомлення та засоби зв'язку. Вона формує конотативне значення стилістичних знаків. Крім того, конотативна інформація включає відомості про мовну норму, її порушення та характер цих відхилень, передаючись через виразні знаки.

Також конотація охоплює зв'язки текстів між собою. Як зауважив Ролан Барт, конотація є «міткою», яка здатна посылатися на інші контексти – попередні, майбутні або зовсім інші [3, ст. 58]. Ця інформація формує конотативне значення інтертекстуальних знаків. Отже, мова, як система, втілює людину не лише як суб'єкта комунікації, а й як творця і тлумача мовної діяльності. У людській мові поєднуються дві ключові складові – денотативна та конотативна системи, що забезпечують її багатогранність і універсальність.

Спрощене трактування мови виключно як денотативної системи не відображає всієї багатогранності мовної діяльності. Такий підхід ігнорує мовну пам'ять і досвід, що властиві людині, і не враховує когнітивні процеси, які відбуваються під час спілкування. Натомість розгляд мови як конотативної системи відкриває можливості для її більш глибокого розуміння, оскільки цей підхід пов'язаний з іншими когнітивними здібностями людини. Проте через недостатнє включення конотативного аспекту до предмета теоретичної лінгвістики

немає чіткої моделі її структури та функцій, а також взаємодії між конотативною і денотативною системами.

Конотативна семіотика часто залишалася поза межами наукового аналізу через непередбачуваність конотацій і відсутність їхньої чіткої класифікації. Однак звужене розуміння науковості позбавляє дослідження можливості повноцінного вивчення мови як об'єкта.

Взаємодія денотативної і конотативної систем мови має такі особливості: по-перше, вони відрізняються не за характером, а за способом передачі інформації; по-друге, ці системи постійно взаємодіють. Денотативне значення конотатора або його первинна функція (наприклад, у фонемах чи морфемах) прямо впливає на здатність стати конотативним позначуваним певного типу конотативного позначаючого.

Стилістичні знаки утворюють унікальну стилістичну систему, яка функціонує подібно до денотативної системи мови. У цій системі конотатори, що належать до різних мовних рівнів, але мають спільний стилістичний сенс, об'єднуються у множини,

аналогічні частинам мови в денотативній системі. Стилiстичні знаки формують різні типи опозицій (привативні, градуальні, еквіполентні) і парадигми (внутрішньослівні, міжслівні, міжрiвневi). Це дозволяє застосовувати до стилістичної системи принципи структурного опису, прийняті для денотативної системи.

Хоча стилістичні сенси іноді здаються «непередбачуваними», це явище є відносним. Вони відображають усталені точки зору, важливі для мовного соціуму, і є загальноприйнятими у своїх значеннях. Так само непередбачуваність знаків виразності можна пояснити: вони виникають у результаті перетворень позначаючого та позначуваного, які можна теоретично обчислити. Найбільша довільність характерна для інтертекстуальних знаків, що використовують значення текстів як свого роду невичерпні резервуари.

Мова, за словами М. Мамфорда, є «найповітрянішим» із культурних посередників, здатним безмежно накопичувати й

примножувати значення без фізичного обмеження простору [3, ст. 23]. У цьому процесі беруть участь як денотативна, так і конотативна системи, проте конотативна система, зокрема інтертекстуальність, має унікальні функції. Спеціальні принципи будови конотативної системи потребують детального аналізу. Спрощення через порівняння з денотативною системою лише ускладнює розуміння. Конотативні значення, хоча й здаються необов'язковими, є невід'ємною частиною мови. Вони змінюються залежно від контексту, соціокультурного середовища та фонду знань мовців.

Особливістю конотативної системи є її референційний характер: інтертекстуальні знаки спрямовані на текст як об'єкт, створюючи невичерпний резервуар значень. Конкретний вибір значення залежить від мовця. Наприклад, інтертекстуальне посилення на назву художнього тексту може створювати асоціації з автором, його біографією, героями чи ситуаціями, описаними в тексті.

З огляду на вищезазначене, ми поділяємо позицію Ф. де Соссюра, який стверджував: «...немає нічого неймовірного в твердженні, що єдність у мовну діяльність вносить мова» [4, с. 40]. Мова постає як всеосяжна структура, здатна «згадувати минуле, передбачати майбутнє, охоплювати невидиме або віддалене» [4, с. 113], і формує всесвіт дискурсу, що «став першою створеною людиною моделлю всесвіту як такого» [4, с. 105].

Денотативне значення, тобто відношення слова до предмета або явища зовнішньої дійсності, може бути досліджене за допомогою експериментальних (психолінгвістичних) методів. Одним із прикладів таких досліджень є робота О. Н. Селіверстової, яка за допомогою спеціальної методики з використанням обертового диска та джерела світла аналізувала значення дієслів «блищати», «майоріти», «мерехтіти», «блимати». Серед найефективніших методів вивчення сигніфікативного значення слід виділити психолінгвістичні підходи та компонентний аналіз [5, с. 84].

Список використаних джерел:

1. Violi P. Phonosymbolism and Poetic Language. Brepols, 2000. 200 p. С. 16.
2. Левицкий В.В. Начальные сочетания фонем в английском языке // Сочетаемость языковых единиц в германских и романских языках. Киев, 1983. С. 32.
3. Львова, Н.Л. Звукосимволические свойства начальных звукосочетаний согласных в современном английском языке. Автореф. канд. дисс. Донецк, 2005. С. 23, 47, 58.
4. Соссюр Ф. де Курс загальної лінгвістики / Переклали з фр. А.Корнійчук, К.Тищенко. Київ: Основи. 1998. С.48, 267, 324–327.
5. Фресс П., Пиаже Ж. [сост.]. Експериментальна психологія. Сб. ст., в. 1, М., 1966, гл. 1 С. 84.

БАЛАНЧУК Олексій Олегович,
*курсант другого року навчання курсу №4
факультету забезпечення державної
безпеки, 113 навчальної групи, Київський
інститут Національної гвардії України
Науковий керівник:*

КОЗАК Валентина Андріївна,
*кандидат філологічних наук, доцент
кафедри мовної підготовки, Київський
інститут Національної гвардії України*

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ: АНАЛІЗ ІНІЦІАТИВИ «ЯК НЕ СТАТИ ОВОЧЕМ»

Сучасне суспільство неможливо уявити без широкого використання цифрових технологій, зокрема активного залучення до соціальних мереж з метою пошуку інформації. Однак, значний обсяг контенту, що поширюється в мережі, може бути недостовірним або відверто маніпулятивним. Однією з актуальних проблем є низький рівень критичного мислення та невміння відрізнити правдиву інформацію від фейків. Основними інструментами дезінформації виступають фейки,

інформаційно-психологічні спеціальні операції (ІПСО), маніпулятивні техніки та перекручування фактів.

З метою підвищення рівня медіаграмотності серед населення було започатковано ініціативу «Як не стати овочем» під керівництвом Оксани Мороз. Вона є експертом у сфері комунікацій з понад 20-річним досвідом роботи у корпораціях, стартапах та агенціях. Її діяльність спрямована на формування інформаційної гігієни та боротьбу з дезінформацією. З 2015 року вона є постійним запрошеним спікером Києво-Могилянської бізнес-школи та має на меті навчити 7 мільйонів українців основам інформаційної безпеки до 2024 року.

Оксана Мороз є авторкою радіоблогу «Вірю не вірю» на Радіо «Культура», а також кількох книжок, що отримали високу оцінку експертів та читацької аудиторії. Зокрема, її книга «Нація овочів?» посіла призові місця у національних літературних рейтингах, а «Боротьба за правду» здобула спеціальну відзнаку на **BookForum Best Book Award-2020**. Вона спеціалізується на аналізі інформаційних потоків, механізмів маніпуляцій та алгоритмів впливу на масову свідомість.

Ініціатива «Як не стати овочем» має на меті навчити громадян розпізнавати інформаційні маніпуляції, критично оцінювати контент та уникати дезінформаційних пасток. Особлива увага приділяється освітнім програмам для молоді, оскільки формування навичок медіаграмотності з раннього віку є ключовим фактором інформаційної безпеки суспільства.

В умовах інформаційної війни та масового поширення дезінформації здатність аналізувати отримані дані є важливою складовою громадянської свідомості. Постійна робота у напрямку медіаграмотності дозволяє мінімізувати вплив інформаційних атак та сприяє формуванню критично мислячого суспільства. Важливим аспектом цієї роботи є правильний вибір джерел інформації та здатність відрізнити правдиві дані від фальшивих.

Отже, ініціатива «Як не стати овочем» є важливим освітнім проєктом, що сприяє підвищенню рівня медіаграмотності та інформаційної безпеки громадян. Завдяки активній діяльності Оксани Мороз та її команди, українці отримують практичні знання та навички, необхідні для захисту

від інформаційних маніпуляцій. Приєднуючись до цього руху, ми сприяємо формуванню свідомого суспільства, здатного протистояти дезінформаційним викликам сучасного світу.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт ініціативи «Як не стати овочем»: <https://yak-ne-staty-ovochem.com>
2. Блог Оксани Мороз: <https://oksanamoroza.com>
3. Радіоблог "Вірю не вірю" на Радіо "Культура": <https://nrcu.gov.ua>
4. Facebook-сторінка ініціативи: <https://www.facebook.com/yaknestatyovochem>
6. 5. Instagram-акаунт: <https://www.instagram.com/yaknestatyovochem>

БАРАНОВ Гліб Олегович,
курсант другого року навчання курсу
№4 факультету забезпечення
державної безпеки, 123 навчальної
групи, Київський інститут
Національної гвардії України
Науковий керівник:
КОЗАК Валентина Андріївна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри мовної підготовки, Київський
інститут Національної гвардії
України

ІНСТАГРАМ ЯК ПЛАТФОРМА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ НАВЧАЛЬНОГО КОНТЕНТУ В СОЦМЕРЕЖІ

В умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій та цифрових комунікацій соціальні мережі відіграють важливу роль у житті сучасного суспільства. Однією з найпопулярніших платформ є «Інстаграм», який спочатку функціонував як сервіс для обміну фотографіями, а з часом перетворився на багатofункціональний засіб для комунікації, комерції та освіти.

Завдяки візуальним можливостям і компактному навчальному контенту «Інстаграм» набув популярності серед осіб, які вивчають англійську мову.

Основні переваги використання Інстаграму як освітньої платформи:

- **Доступність і мобільність.** Інстаграм забезпечує безперешкодний доступ до освітнього контенту незалежно від місця та часу завдяки широкому розповсюдженню смартфонів із підключенням до мережі Інтернет. Це дозволяє здійснювати навчання у будь-яких умовах – під час пересування, на робочому місці або вдома, що підвищує гнучкість та зручність освітнього процесу.

- **Візуальність та ефективне засвоєння інформації.** Використання зображень, коротких відео, інфографіки та анімацій сприяє кращому розумінню і запам'ятовуванню навчального матеріалу. Наприклад, подача нових лексичних одиниць із відповідними ілюстраціями сприяє формуванню асоціативних зв'язків, що полегшує їх запам'ятовування.

- **Персоналізація навчального процесу.** Користувачі можуть самостійно обирати тематику освітнього контенту відповідно до своїх інтересів та рівня володіння мовою. Це забезпечує можливість підписки на профілі, що відповідають індивідуальним потребам у вивченні лексики, граматики чи вимови.

- **Стимулювання навчального процесу через емоційний вплив.** Креативний, естетично привабливий контент сприяє зростанню мотивації до навчання. Яскравий візуальний супровід матеріалів створює позитивне емоційне середовище, що полегшує сприйняття інформації та заохочує до подальшого навчання.

- Разом із тим, використання Інстаграму для вивчення англійської мови має певні обмеження:

- **Високий рівень відволікаючих факторів.** Соціальна мережа містить значну кількість розважального контенту, що може знижувати концентрацію уваги та перешкоджати ефективному навчанню через переключення на відео, меми або рекламні матеріали.

- **Нестача експертного контролю якості контенту.** Не всі навчальні профілі створюються кваліфікованими викладачами, що може призвести до поширення спрощених або навіть некоректних навчальних матеріалів.

- **Обмежені можливості активного використання мови.** Формат соціальної мережі орієнтований переважно на пасивне засвоєння інформації (перегляд контенту, читання), тоді як активні мовні навички, такі як письмо та розмовна практика, залишаються недостатньо розвиненими.

- **Залежність від технічних умов.** Функціонування платформи напряму залежить від доступу до Інтернету. Низька якість зв'язку або відсутність підключення можуть ускладнювати перегляд навчальних відео та знижувати ефективність освітнього процесу.

Незважаючи на зазначені недоліки, «Інстаграм» залишається цінним допоміжним засобом для вивчення англійської мови, особливо у поєднанні з іншими методами навчання. Для досягнення високих результатів необхідно обирати якісні акаунти, створені професіоналами, та поєднувати

пасивне споживання контенту з активною мовною практикою.

Список використаних джерел:

1. <https://www.instagram.com/idiom.land?igsh=M3pzeWM2aWI0NzNp>
2. <https://www.instagram.com/english.ingeneral?igsh=cXNyNW9iZGM1bm8w>
3. <https://www.instagram.com/englishwithnab?igsh=MXZtazIyNjU3dnYxbQ==>

БАЦЮН Крістіна Миколаївна,
*студентка 4 курсу 3 групи,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Науковий керівник:*
ЧЕРНЕЛЯ Ірина Миколаївна,
*старший викладач кафедри англійської
філології, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України*

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інноваційні технології відіграють важливу роль у сучасному процесі навчання, зокрема у розвитку професійної мовної компетентності. В умовах глобалізації та інформаційної агресії, технології надають нові можливості для вдосконалення мовних навичок, сприяючи адаптації студентів до нових вимог професійного світу. Використання інноваційних інструментів може суттєво підвищити ефективність навчання і забезпечити інтерактивний підхід до вивчення мов.

Основні інноваційні технології

1. **Мобільні додатки для вивчення мов.** Мобільні додатки, як Duolingo, Babbel, Memrise, дозволяють інтерактивно вивчати мови, надаючи користувачам можливість практикувати нові навички в будь-якому місці та в будь-який час. Гейміфікація в таких програмах робить процес навчання більш захоплюючим і мотивуючим.

2. **Штучний інтелект у перекладі та мовному аналізі.** Інструменти на базі штучного інтелекту, зокрема Google Translate, активно використовуються для перекладу текстів та мовного аналізу, що допомагає значно прискорити процес засвоєння нових мовних структур.

3. **Віртуальні та доповнені реальності.** Віртуальні та доповнені реальності (VR, AR) створюють навчальні середовища, в яких студент може взаємодіяти з контекстом і використовувати мову в реальних умовах, що значно підвищує рівень компетентності в комунікації.

4. **Онлайн-курси та платформи для професійної підготовки.** Платформи як Coursera, Udemy пропонують курси з мовної підготовки для професійного використання, що дозволяє

студентам отримати нові знання та практичні навички, необхідні для успішної кар'єри в міжнародному середовищі.

Використання інноваційних технологій для розвитку мовної компетентності

Інтеграція нових технологій у процес навчання дозволяє студентам отримувати персоналізовані навчальні матеріали, що враховують індивідуальні потреби та можливості кожного. Штучний інтелект, онлайн-платформи, мобільні додатки — все це дозволяє створювати умови для більш ефективного засвоєння нових мовних навичок та адаптації до глобалізованого професійного середовища.

Вплив інноваційних технологій на професійну мовну комунікацію

В умовах швидких змін в інформаційній сфері та глобалізації, інноваційні технології стають важливими для формування ефективної комунікації. Вони дають змогу не лише здобувати нові мовні навички, але й вдосконалювати професійну комунікацію, яка є необхідною для успішного ведення переговорів, написання документів і вирішення складних

професійних завдань.

Висновки

Інноваційні технології мають значний потенціал для розвитку професійної мовної компетентності. Вони дозволяють не тільки покращити традиційні методи навчання, але й створюють нові можливості для ефективної комунікації в умовах інформаційної агресії та глобалізації. Використання таких інструментів, як мобільні додатки, онлайн-курси, штучний інтелект, допомагає значно підвищити рівень мовних навичок, забезпечуючи професіоналів необхідними компетенціями для роботи у глобальному середовищі. Перспективи розвитку таких технологій відкривають нові горизонти для мовної освіти, що дозволяє підвищувати ефективність професійної комунікації та сприяти розвитку нових підходів у навчальному процесі.

Список використаних джерел:

1. Мігірін П.І. (2014). Роль новітніх технологій у формуванні іншомовної комунікативної компетенції. Науковий блог Національного університету «Острозька академія»
2. Ребуха Л.З. (ред.) (2022). Інноваційні технології навчання в

умовах модернізації сучасної освіти: монографія.

Західноукраїнський національний університет.

3. Семеновська Л. (2022). Інноваційні технології у підготовці майбутніх фахівців до професійно орієнтованого іншомовного спілкування. Педагогічні науки, (79), 54-58.

БЕШЛЕЙ *Ольга* *Василівна,*
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри англійської мови,
Чернівецький національний
університет

FAKE POSTS, REAL IMPACT: DECODING THE THE LANGUAGE OF PROPAGANDA

Introduction. Today, Ukraine and Ukrainians are in a state of war, not only physical but also informational and psychological, which, against the background of the exponentially rapid development of artificial intelligence, is taking the form of a so-called cognitive war, the main task of which is to destroy people not as a physical force, but as a society, utilising disinformation and fakes.

The aim is to explore the meaning and causes of disinformation, analyse examples and choose methods of detecting and avoiding fakes.

Disinformation is a method of psychological influence based on the intention to provide the target with information that misleads

them about the actual state of affairs and creates a distorted reality. It disseminates distorted, incomplete or deliberately false information to achieve propaganda, military (misleading the enemy), commercial or other goals. *Fake* news is a type of disinformation, a deliberate presentation of false information. It can be perceived as a joke - a deliberate distortion of facts to evoke positive emotions and laughter, but fake news increasingly turns into misleading disinformation. Its relevance today, in the context of the information war with Russia, is undeniable, as fake news aimed at destabilising the situation in our country is produced by the russian media almost daily (Semen, 2016).

From time to time, seemingly popular and reputable media outlets disseminate information from false or unverified sources or even create and disseminate false news. According to some journalists, such actions of publications and news agencies are intended to increase website traffic, "boost" ratings, distract the attention of mass readers from more important news and affect the reputation of political figures [2].

There are many reasons why disinformation spreads so quickly - according to some studies, even faster than accurate information.

One reason is that people are more likely to share a statement if it confirms their pre-existing beliefs - regardless of its accuracy. This cognitive bias explains why real people spread even more disinformation than bots. One study, for example, found that only 15% of news-sharers spread up to 40% of fake news (Horban, 2015). This statistic is sobering - but it also has its advantages. Since individuals are responsible for spreading so much disinformation, it is up to us - to be more careful about what we "like" and "share" - to help change this situation.

When detecting disinformation, the first step is to be aware of our habits - for example, that we are very quick to believe what we want to believe. Research shows that a tendency to think analytically and reflectively can inoculate us against believing fake news. For example, the fake news stories about the war in Ukraine that have been gaining momentum on X (formerly Twitter), especially after Elon Musk acquired it, claim that the entire war was fabricated. Some sources in the US cite the alleged lack of footage from the front line as evidence. One commentator on TRUTH NOW tried to present the war as a theatrical game.

The analysis of content in X by keywords confirmed the high prevalence of such fakes. Fortunately, they do not have many likes and shares. However, X is not the only source of fake information. However, we all know that the war in Ukraine is well documented. In addition to eyewitness accounts and their own stories, global media have collected much footage from the Ukrainian frontline. There is also evidence from governments and agencies worldwide that confirms that the war is real.

This example once again confirms that information should be carefully checked. Posts on Telegram, Facebook, X, or Instagram should not be trusted, especially now, in the context of the war with russia, and fake news should be distinguished from trustworthy news.

Let us look at the most common 'keywords' of the pro-russian narrative promoted by the authors of online publications in publicly available telegram channels. First of all, russian media falsely call Ukrainians '*nazis*' or '*fascists*' to discredit the Ukrainian government and military. russian propaganda often frames military actions in Ukraine as efforts to '*liberate*' regions from oppressive regimes, portraying Russia as a saviour. "*Civil war*" conveys the claim that the

conflict in Ukraine is an internal civil war rather than the result of russian aggression, intending to deflect responsibility from Russia. ‘*Denazification*’ is used to justify military action against Ukraine, allegedly to eliminate Nazi elements, although such claims are not substantiated. ‘*Brotherly peoples*’ emphasises the idea of a shared history and culture between russians and Ukrainians and is used to deny the sovereignty and separateness of the Ukrainian people. ‘*Kyiv - the mother of russian cities*’ as a historical reference is used to justify russia’s claims to Ukrainian territories and influence on Ukrainian politics. In general, many unique words have the flavour of russian rhetoric of the liberator and big brother. Therefore, we should be particularly attentive to such triggers and not allow the information bubble to grow due to our consumerist outlook. We should also ask more questions about the origin and purpose of such narratives.

Roman Holubovskyi, a well-known Ukrainian blogger and editor of the fake news website UA Review, says that the most challenging thing to recognise is specially created disinformation, often produced by russian media today (Holubovskyi, 2019).

Therefore, to avoid becoming a victim of fake information, the

following rules should be followed.

1. Be sceptical about any news on the Internet or posts on social media, especially shocking and scandalous reports.
2. Look for the source of the message. If the news refers to a specific person, it is worth checking whether this information is available on their social media accounts. If it concerns an organisation or political party, you should check its official websites.
3. Distinguish facts from comments.
4. Check photo information with the option ‘Search this image on Google’. Also, look at the date the photo was published and what it shows. For example, it is not uncommon for fighting in Syria or Iraq to be presented as happening in Donbas.

This algorithm aligns with the strategy for verifying online information proposed by digital literacy expert Mike Caulfield called **SIFT** (screening in the process), which consists of four steps, each denoted by a different letter of the acronym (Caulfield, 2019). “S” stands for “Stop”. Stop and think; “I” stands for "Investigate". Investigate the source; “F” stands for “Find”. Find better coverage (There is also a *Google Fact Check* system that only looks for

information on sites that specialise in fact-checking.); “T” stands for “Trace”. Trace the source of the information.

Conclusions. Journalists' carelessness, negligence, unwillingness to verify information or even lack of time sometimes lead them to believe in fake news and, worse, to spread it. Moreover, the audience, unfortunately, was not ready to verify information on their own and to be able to filter it. Moreover, the Ukrainian media have not always been able to refute information, let alone apologise to their readers. Therefore, the recipient needs to be able to verify information to avoid being deceived by the media, which requires reading the news from several trusted sources and recognising lies. We must look for the source, distinguish facts from comments, learn how to use Google Photos and learn English.

References:

1. Caulfield, M. (2019, June 19). *SIFT (The four moves)*. Hapgood. <https://hapgood.us/2019/06/19/sift-the-four-moves/> Accessed on: February 15, 2025.
2. Holubovskiy, R. (2019, December 3). *Roman Holubovskiy, founder of UaReview, on fake news, marketing, childhood, and*

fatherhood [Video]. YouTube.

<https://www.youtube.com/watch?v=UIx43SZji4g>. Accessed on: February 15, 2025.

3. Horban, Y. O. (2015). Information warfare against Ukraine and the means of conducting it. *Herald of the National Academy of Public Administration*, 1, 136–141. <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2015/04/20.pdf>. Accessed on: February 15, 2025.

4. Semen, N. F. (2016). The concept of “information warfare” in the context of social communications. *State and Regions: Series: Social Communications*, 1(25), 22–25. <http://soctech-journal.kpu.zp.ua/archive/2015/67-68/11.pdf>. Accessed on: February 15, 2025.

***БОГДАНОВА Оксана Валеріївна,**
старший викладач-інструктор (з
мовної підготовки), Навчальний
центр імені Василя Вишиваного
Національної гвардії України
(військова частина 3007)*

ВПРОВАДЖЕННЯ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Аналіз сучасного стану розвитку віртуального навчального середовища показує, що поступово звичайні підручники та практикуми замінюються більш перспективними, так званими віртуальними середовищами. Тому у курсантів сьогодні спостерігається ріст популярності віртуального навчання. Використання середовища MyEnglishLab поліпшує процес навчання, та підвищує результати курсантів в процесі вивчення іноземної мови.

За монографією В. Ю. Бикова «Моделі організації систем відкритої освіти», доцільно виділити певні різновид дистанційного навчання [1, с. 98-99]:

- традиційно-дистанційне навчання – процес, який здійснюється переважно асинхронно у часі, та відбувається за допомогою постачання навчальних матеріалів через пошту або телефон;

- електронно-дистанційне навчання – процес, який відбувається як асинхронно, так і синхронно. Суб'єкти процесу здійснюють зв'язок та обмін навчальними матеріалами виключно через засоби інформаційно-комунікаційні технологій.

Інтернет-інструмент не замінює викладача. Ви закінчуєте свої очні заняття, використовуючи нотатки для викладачів вашого курсу, щоб представити нові теми та ідеї.

Курсанти практикують зміст, який вони вивчили під час пари, в інтерактивному середовищі, з миттєвими зворотними зв'язками та порадами, щоб розпочати навчання.

Кожна діяльність вбудована в план уроку і допомагає курсантам потренуватися в розмові, слуханні, читанні та письмі.

MyEnglishLab вбудовує оцінку в кожну діяльність, тому вам не потрібно тестувати курсантів, щоб контролювати результати.

Ви можете використовувати підручник MyEnglishLab, щоб побачити, де курсанти потребують вдосконалення, та персоналізувати свою навчальну подорож.

Швидко переглянувши зошит або загальний звіт про помилки, ви можете переконатися, що ваші пари націлені на слабкі місця курсантів. Ці звіти показують, наскільки успішні ваші курсанти, тому вам не потрібно здогадуватися про те, що їм важко.

MyEnglishLab є мотиваційним. Можливість часті практики, оцінки та відгуки допомагають курсантам відчувати, що вони прогресують – це створює сильну сторону.

Наше дослідження показало, що оцінка словникового запасу є особливо цінною. Словникові вправи з автоматичним підрахунком балів та зворотнім зв'язком дуже спонукають курсантів. Результати порівняльного дослідження свідчать про те, що курсантам подобається користуватися технологіями, і як наслідок займайтеся глибше і довше, працюючи у MyEnglishLab порівняно з друкованою книгою. У опитуванні наприкінці семестру, курсанти зазначили, що вони були щасливі, що

отримали доступ до MyEnglishLab.

Отже, MyEnglishLab підвищує довіру курсантів, їм більше цікаво брати участь у заняттях та легше зберігають знання. MyEnglishLab підвищує впевненість курсантів та зміцнює те, що курсанти вивчають на уроці. MyEnglishLab надає додаткову підтримку курсантам поза класом, коли вас немає поруч. Коли курсанти виконують домашнє завдання, вони отримують додаткові підказки та заохочення до навчання.

Список використаних джерел:

1. Биков В. Ю. *Моделі організаційних систем відкритої освіти*. 2009. 684 с.
2. Pearson English, URL:<https://www.pearson.com/content/one-dot-com/one-dot-com/english/en.html> (дата звернення: 19.02.2025)

БОГУЦЬКИЙ Вадим Миколайович,
кандидат філологічних наук, доцент
Національна академія внутрішніх справ

БЕЗПЕКА МОВНОГО І ПОЗАМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Безпека – це захист життєво необхідних інтересів особистості, суспільства й держави від внутрішніх і зовнішніх загроз. Основною метою є організація захисту прав, свобод і соціального захисту громадян держави відповідно до конституційних і міжнародних норм. Безпека є результатом соціальної діяльності, що гарантує безпеку держави, суспільства та особистості. В основу цієї діяльності мають бути покладені національні цінності, матеріальна та інтелектуальна власність країни, а також принципи захисту сутності й форми національного способу життя. Реальна безпека розглядається як загроза діяльності об'єктів безпеки. Гарантування безпеки можливе в результаті ефективної дії системи безпеки, спрямованої на зменшення або усунення загроз.

Об'єктами безпеки в цілому є особистість, її права і свободи; суспільство, його матеріальні та моральні цінності; держава та її конституційний устрій, суверенітет і територіальна цілісність.

Окрім гарантування політичної, економічної, соціальної, екологічної та інформаційної безпеки, одним із основних атрибутів національної безпеки є гарантування мовної безпеки.

Мовна безпека означає захист будь-якої мови від знищення та убезпечення як від зовнішніх, так і від внутрішніх загроз. Науково-теоретичні основи мовної безпеки вивчені недостатньо з академічної точки зору. Цей термін рідко зустрічається в науковій літературі. Його вивчали в контексті незалежності мови чи інформаційних технологій до теперішнього часу. Проте процеси, що відбуваються у світі, та зростання загроз національним мовам в умовах глобалізації та воєнної агресії дають підстави вважати, що гарантування мовної безпеки сьогодні має бути невід'ємною частиною національної безпеки.

З термінологічного аналізу поняття «мовна безпека» стає

очевидним, що фактично «мовне гарантування національної безпеки» або «мовна безпека та національна безпека» має однакове значення і має розумітися як «захист мов, що виражають національну ідентичність народів» або «використання мов для захисту національної ідентичності».

Існує думка, що гарантування мовної безпеки означає вживання заходів, аби не зменшувати кількість носіїв цієї мови. Очевидно, що існує категорія мов, які в якийсь час були національними мовами певних народів і які на сьогодні не використовуються, тобто припинили свій розвиток або стали мертвими мовами.

Однією з причин того, що деякі мови стають мертвими є нерівномірне поширення носіїв цієї мови серед населення. Таким чином, 80 відсотків населення світу розмовляють лише 80 мовами.

Однак на 3,5 тисячі мов припадає 0,2 відсотка населення світу. При цьому багато науковців вважають глобалізацію та міграцію головною загрозою мовній безпеці, яка є одним із ключових показників національної безпеки. За словами

футурологів, половина мов, якими сьогодні говорять, не будуть використовуватися приблизно через сто років. Багато мов не використовуються, тому що носії цих мов потрапляють у сильніше мовне середовище. Тому мови малочисельних народів і народів, які не мають держави, знаходяться під загрозою зникнення. За даними «Атласу мов світу, яким загрожує зникнення» ЮНЕСКО, під загрозою зникнення перебувають майже 50 мов Європи.

У лінгвістиці відомі поняття живої та мертвої мови. Жива мова – це мова, якою люди користуються в повсякденному спілкуванні. Очевидно, що латинська мова є однією з мертвих мов. Проте, оскільки ця мова не змінюється, її використовують для наукових термінів. Латинська мова є попередницею сучасних романських мов. У деяких випадках мертва мова може стати живою. Як приклад у цьому випадку можна привести мову іврит.

Ми робимо висновок, що попри різне значення для багатьох націй мовна безпека залишається невід'ємною складовою національної безпеки.

Лінгвістичне гарантування національної безпеки спрямоване на захист національних мов від можливих загроз. Масштаб цих загроз визначається на рівні відносин міждержавних, політичних, економічних, історичних тощо. Наприклад, зокрема і країни Балтії вважають російську мову серйозною загрозою національній безпеці. Навпаки, в Білорусі російська мова витіснила національну, і це нікого не хвилює. Звичайно, це дозволяє визначити рівень відносин Росія-Балтія, Росія-Білорусь.

Очевидно, що тероризм та іноземна інформаційна агресія є головними загрозами світу останніх років. У цьому випадку на перший план виходить лінгвістичне гарантування національної безпеки. Так, до прикладу, однією з найбільш обговорюваних тем офіційних осіб США після подій 11-го вересня була нестача професійних перекладачів з дарі, урду та індійської мов.

Чиновники впевнені, що якби в армії США були професіонали цих мов, то можна було б правильно розуміти листування, документи терористів і перекладати. Тож це дозволило б вчасно відбити атаки на Нью-Йорк.

Отже, погане знання таких іноземної мови характеризувалося основною загрозою національній безпеці США. У результаті з 2006 року в США почала діяти програма «Мовна ініціатива національної безпеки».

Згідно з цією програмою Державного департаменту Сполучених Штатів, американські студенти мають вивчати такі «найважливіші» мови, як арабська, китайська, російська, індійська та перська мови. Тому реалізація лінгвістичного гарантування національної безпеки США ідеально планується.

Як складова національної безпеки мовна безпека досліджена недостатньо системно та всебічно з науково-теоретичної точки зору. У цьому сенсі безпека мови є новим об'єктом для науки. Однак у різних країнах лінгвістичному гарантуванню національної безпеки стало надаватися більше значення. Усі ці заходи спрямовані на зменшення негативного впливу глобалізації на національні мови. У різних країнах питання мовної безпеки розглядаються в контексті мовної толерантності та базуються на реаліях політичних, економічних, наукових і культурно-соціальних відносин.

Список використаних джерел:

1. Anna, Horgby and Rhinard Mark. The EU's internal security strategy: A historical perspective. *Security Journal*, 2015, 28(3), P. 309–321.
2. Anthony, J. Liddicoat. Language Planning and Questions of National Security: An Overview of Planning Approaches. *Current Issues in Language Planning*, 2008, 9(2), P. 129–153.

***БОНДАРЕНКО Вікторія Анатоліївна,**
кандидат юридичних наук, доцент,
Львівський державний університет
внутрішніх справ*

ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Питання про комунікативну компетентність завжди постає, коли йдеться про якісні характеристики діяльності людей тих професій, у яких фахівці мають справу з людьми. До таких професій належить і діяльність юриста. Зміст професії юриста становить складну, багатокomпонентну систему видів діяльності, серед яких невід’ємними складовими виступають взаємодія з учасниками правовідносин, безпосередня комунікація з людьми. Тому формування комунікативної компетентності у майбутніх юристів є одним із важливих завдань, які повинен ставити заклад вищої освіти, що готує фахівців у галузі права.

Поняття «комунікативна компетентність» трактується

вченими по-різному. Деякі автори під поняттям «комунікативна компетентність» розуміють здатність установлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми. Інші дослідники вважають, що складовою компетентності є певна сукупність знань, умінь і навичок, які забезпечують ефективний перебіг комунікативного процесу.

Володіння мистецтвом діалогічного спілкування в наш час необхідне в усіх сферах суспільних відносин, оскільки діалог є основою людського взаєморозуміння; його роль в роботі майбутніх фахівців права постійно зростає, адже в умовах правової держави особливого значення набуває вміння вести конструктивний діалог, який допомагає демократичному і ефективному розв'язанню проблем, уникненню конфліктів, протистояння та протидії.

За визначенням О. Бовдир, комунікативна компетенція юриста – це, насамперед, обізнаність фахівця із процесами спілкування з різними верствами населення; це вміння у процесі спілкування адекватно застосовувати методи виховання (переконання, бесіда, приклад, навіювання тощо), конкретно

розв'язувати конфліктні ситуації [1, с. 135].

Ефективність мовлення юриста залежить від рівня володіння мовою, правильного вибору мовних засобів, від культури мовлення. Зрозуміло, що досягти високої культури мовлення неможливо без високої лінгвістичної свідомості носія мови, любові до мови, постійного аналізу, удосконалення, шліфування власного мовлення.

О. Калита акцентує увагу на тому, що високий рівень культури мовлення юриста забезпечується комплексом умінь: організовувати процес спілкування, спираючись на знання ситуації, мотиву й мети, на правильне розуміння партнера, встановлення контакту; викликати й підтримувати інтерес до процесу спілкування, поступово розв'язуючи поставлені завдання; викладати інформацію за темою спілкування в монологічній або діалогічній формі, узгоджуючи інформативну насиченість повідомлення з доступним для адресата лексичним матеріалом, синтаксичними конструкціями, інтонаційним оформленням; словом і ділом впливати на партнерів, переконувати їх, схилити до своєї думки; оцінювати діяльність

співрозмовника на кожному етапі в такій формі, яка сприяє подальшому спілкуванню, а також самооцінці й аналізу власної мовленнєвої діяльності тощо. Зазначені умови забезпечують ефективний перебіг професійної комунікації юристів [2, с. 38].

Формування комунікативної компетентності майбутніх юристів, відбувається під впливом різноманітних соціальних, психологічних та педагогічних чинників. Комунікативна компетентність є результатом навчально-пізнавальної і практичної діяльності, а також результатом власного життєвого досвіду [3].

Слід зазначити, що якості та здібності комунікативної компетентності не є природними, їх формування мусить бути свідомим, цілеспрямованим, зумовленим професійними потребами. На відміну від юридичних знань, які постійно здобуватимуться і вдосконалюватимуться фахівцем у практичній діяльності, знання щодо норм соціальної (в тому числі професійної) поведінки і комунікативні знання та здібності повинні набуватися протягом навчання, оскільки часу та можливостей для засвоєння цього в процесі виконання

службових обов'язків не передбачається. Таким чином, формування та виховання комунікативної компетентності є завданням закладу вищої освіти [4, с. 103].

Комунікативна компетенція юриста охоплює такі навички: встановлення та підтримання психологічного контакту з будь-яким співрозмовником, подолання комунікативних бар'єрів; впевнене володіння вербальними та невербальними засобами впливу; вміння розпізнавати невербальні сигнали, розуміти внутрішній стан співрозмовника та його психологічні особливості; здатність відрізнити правдиві свідчення від неправдивих; володіння культурою спілкування та мовлення; гнучкість у зміні стилю комунікації в конфліктних ситуаціях; критичне ставлення до власних дій, самоаналіз та почуття гумору.

Цілісна система соціально-психологічних методів формування комунікативних навичок допомагає майбутнім юристам визначити свою професійну ідентичність, розвинути психологічну готовність до комунікативної діяльності, а також сформувати ціннісне ставлення до професії, людей та

навколишнього світу. Це, своєю чергою, створює основу для усвідомленого занурення в юридичну культуру.

Сформована комунікативна культура юриста сприяє його професійному зростанню та самореалізації, адже його робота передбачає постійну взаємодію з людьми. Майбутні правники повинні бути готові до різноманітних ділових контактів, дотримуючись принципів взаємоповаги, підтримки, справедливості й об'єктивності. Тому одним із ключових завдань професійної освіти є пошук ефективних методів формування комунікативної культури юристів. Саме її високий рівень є запорукою успішного виконання професійних обов'язків та ефективного вирішення робочих завдань.

Отже, комунікативна компетентність формується завдяки безпосередній взаємодії та ґрунтується на досвіді спілкування. Цей досвід набувається не лише в особистій комунікації, а й опосередковано. У процесі розвитку комунікативних навичок людина засвоює методи аналізу комунікативних ситуацій, використовуючи як словесні, так і візуальні форми, притаманні культурному середовищу.

Таким чином, комунікативна компетентність правника – це комплекс знань, умінь і навичок, що дозволяють йому ефективно спілкуватися та взаємодіяти в будь-яких життєвих ситуаціях із різними типами особистостей, спираючись на свій досвід і культуру спілкування.

Список використаних джерел:

1. Бовдир О. Комунікативна культура юриста: сутність та особливості. *Молодь і ринок*. 2011. № 5. С. 132–135.
2. Калита О. П. Концептуальні підходи в дослідженні комунікативної компетентності. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. 2014. Вип. 35. С. 36–39.
3. Ляшенко І. В. Компонентний аналіз комунікативної компетенції майбутніх юристів. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2014. Вип. 1. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2014_1_8.
4. Ситянін В. В. Практичні аспекти формування правової компетентності науково-педагогічних працівників вищої школи. *Вісник післядипломної освіти*. 2009. Вип. 13. С. 100–107.

БОРИСЕНКО Микита Дмитрович,
курсант 2 відділення 132 навчальної
групи, Київський інститут Національної
гвардії України

Науковий керівник:

МУДРА Світлана В'ячеславівна,
завідувач кафедри мовної підготовки,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Київський інститут Національної
гвардії України

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

У сучасному світі професійна мовна комунікація стає важливим інструментом у різних сферах діяльності, зокрема в управлінні, освіті, політиці та медіа.

Водночас, з розвитком глобалізації та цифрових технологій, комунікація стає все більш вразливою до інформаційної агресії. Інформаційна агресія, як новітній феномен, передбачає свідоме використання інформаційних технологій для маніпулювання громадською думкою,

поширення фальшивих новин, пропаганди і психологічного тиску. У таких умовах важливо розглядати ефективність мовної комунікації в професійному середовищі як необхідний аспект захисту від маніпуляцій та забезпечення об'єктивної інформації.

Інформаційна агресія є свідомим впливом на індивідів чи групи через інформаційні ресурси, з метою зміни їхніх поглядів або поведінки, використовуючи маніпуляційні технології. Вона може проявлятися у вигляді пропаганди, фальшивих новин, кібернападів, психологічного тиску через соціальні мережі тощо. В умовах інформаційної агресії особливу роль у забезпеченні ефективної професійної мовної комунікації відіграє здатність мовця адаптувати свою мову до змінюваних умов та обставин, бути уважним до джерел інформації та застосовувати критичне мислення.

Професійна мовна комунікація не лише передає факти, а й формується під впливом різних соціальних, політичних та економічних чинників. У ситуаціях інформаційної агресії важливо зберігати чіткість і прозорість у вираженні думок, використовувати логічні аргументи, перевірену інформацію, а

також уникати маніпуляційних прийомів, які можуть бути втілені в комунікаційному процесі агресором.

Для того, щоб мовна комунікація була ефективною в умовах інформаційної агресії, необхідно враховувати кілька стратегій:

1. Критичне мислення – важливим аспектом є здатність оцінювати та аналізувати інформацію, що надходить, відкидаючи спотворену чи маніпулятивну. Наприклад, журналісти повинні перевіряти факти перед публікацією, щоб уникнути поширення фейкових новин.

2. Чіткість та однозначність мовлення – в умовах інформаційної агресії важливо формулювати повідомлення так, щоб воно не могло бути неправильно витлумачене. Це особливо важливо у політичних та ділових переговорах, де кожне слово може бути використано проти співрозмовника.

3. Етика професійної комунікації – важливо дотримуватися етичних стандартів при передачі інформації, враховувати права людини та культуру. Наприклад, використання маніпулятивних технік для впливу на аудиторію є

неетичним, навіть якщо це може бути вигідно в короткостроковій перспективі.

4. Розвиток медіаграмотності – у професійному середовищі важливо проводити тренінги з медіаграмотності, щоб підвищити здатність працівників фільтрувати інформацію та реагувати на фейки. Це особливо важливо в освіті та науці, де важливу роль відіграє достовірність переданої інформації.

Один з яскравих прикладів професійної мовної комунікації в умовах інформаційної агресії можна знайти в діяльності міжнародних організацій, зокрема ООН. У таких умовах представники організації повинні чітко та без зайвих емоційних оцінок передавати свою позицію щодо важливих глобальних проблем, надаючи докази та факти. ООН активно проводить кампанії з боротьби з дезінформацією, навчання та тренінги для своїх співробітників, аби забезпечити високу якість комунікації навіть у найскладніших умовах.

Формування ефективної професійної мовної комунікації в умовах інформаційної агресії є важливим завданням для сучасного суспільства. Успіх у цьому процесі залежить від

розвитку критичного мислення, здатності до чіткої та аргументованої комунікації, а також дотримання етичних норм. Крім того, важливо постійно вдосконалювати навички медіаграмотності та сприяти створенню середовища, в якому інформація є відкритою, перевіреною та доступною.

Список використаних джерел:

1. Погребняк, А. В. (2019). Інформаційна агресія: проблеми та стратегії боротьби. Київ: Інститут стратегічних досліджень.
2. Хілл, Д. (2018). Мова маніпуляцій: як розпізнати фейкові новини. Львів: Видавництво “Медіа”.
3. Шевченко, О. С. (2020). Професійна комунікація в умовах цифрової ери. Харків: Національний університет імені В. Н. Каразіна.
4. Кабаченко, Л. І. (2021). Медіаграмотність в освіті: навчальні курси та методи. Одеса: Одеський національний університет.

БОРИСОВ Назар Михайлович,
командир 214 навчальної групи,
Київський інститут Національної
гвардії України

Науковий керівник:

ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри мовної підготовки,
Київський інститут Національної
гвардії України

ВИДИ МОВНОГО ВПЛИВУ В КОМУНІКАЦІЇ ВІЙСЬКОВИХ ПРАВООХОРОНЦІВ У ВИКОНАННІ ЗАВДАНЬ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

Мовний вплив відіграє важливу роль у професійній діяльності військових правоохоронців, спрямованій на забезпечення безпеки, запобігання конфліктам і дотримання громадського порядку.

Уміння впливати засобами мови передбачає передусім уміння правильно обирати вид мовного впливу відповідно до умов дискурсу. Від того, який вид мовного впливу обирає

суб'єкт, значною мірою залежить результат спілкування, а отже, і подальший розвиток подій, що можуть уплинути не тільки на учасників комунікації, а й на інших людей, на суспільство загалом.

Це зумовлює актуальність дослідження видів мовного впливу, які застосовуються військовими правоохоронцями.

Мета цього дослідження – визначити ефективні види мовного впливу військових правоохоронців для виконання завдань з охорони громадського порядку в основних видах військових нарядів.

Мовний вплив розуміємо як усвідомлене або не усвідомлене суб'єктом спричинення змін у поведінці, емоційному стані, свідомості реципієнта, що відбувається в процесі мовного спілкування [2, с. 24]. Основним критерієм класифікації видів мовного впливу визначаються комунікативні цілі суб'єкта [2, с. 33–36].

Національна гвардія України посідає одне з провідних місць у забезпеченні громадської безпеки та підтриманні громадського порядку [3, с. 3]. Питання забезпечення

громадського порядку постає в межах проведення конкретних масових заходів [3, с. 6]. Охорона громадського порядку визначається як комплекс заходів, спрямований на забезпечення стану чіткої упорядкованості правовими нормами соціальних відносин осіб в громадських місцях та поза ними [3, с. 141]. Мета НГУ в контексті охорони громадського порядку полягає в забезпеченні безпеки громадян, підтримці правопорядку, захисту прав і свобод людини, а також у запобіганні злочинності.

Визначимо ефективні види мовного впливу військових правоохоронців для виконання завдань з охорони громадського порядку в основних видах військових нарядів, відповідно до їх класифікації [1, с. 2–4].

1. Ефективні види мовного впливу для військовослужбовців, які діють у складі військового наряду та виконують завдання охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки у **складі групи:**

- **обґрунтування:** пояснення громадянам причин обмежень чи вимог, наприклад, обґрунтування запровадження

певних заходів безпеки;

- **спонукання до дії:** заклик дотримуватись правил або виконувати розпорядження;
- **прохання:** у спокійних ситуаціях прохання може бути ефективним для запобігання агресії.

2. Ефективні види мовного впливу для військовослужбовців військового наряду, охороняють громадський порядок і забезпечують громадську безпеку у **складі ланцюга**, виконуючи завдання заборони або обмеження доступу сторонніх осіб до визначеної території чи визначених об'єктів:

- **інформування:** чітке та зрозуміле повідомлення про заборону чи обмеження доступу, наприклад: «Прохід заборонений через ремонтні роботи»;
- **спонукання до дії:** заклик залишити зону чи не порушувати межі;
- **прохання:** увічливе звернення зі зрозуміло сформульованим проханням, наприклад: «Будь ласка, не

заходьте за огорожу, це для вашої безпеки»

3. Ефективні види мовного впливу для військовослужбовців у складі мобільного резерву НГУ, які виконують завдання стабілізації оперативних умов у разі їх загострення:

- **переконання:** логічне пояснення ситуації з наведенням аргументів для зміни поведінки натовпу, якщо є ризик конфлікту. Наприклад: «Ваша безпека залежить від дотримання правил»;

- **формування певних оцінок і почуттів:** формування довіри до правоохоронців або апелювання до почуттів громадян. Наприклад: «Ми тут, щоб забезпечити ваш спокій».

- **спонукання до дії:** якщо ситуація напружена, може знадобитися заклик негайно виконати вимоги для уникнення небезпеки.

4. Ефективні види мовного впливу для військовослужбовців у складі наряду на контрольно-пропускному пункті, які виконують завдання проведення

превентивних заходів для забезпечення пропускового режиму:

- **обґрунтування:** пояснення причин зупинки чи перевірки документів, наприклад: «Це необхідно для забезпечення вашої безпеки»;

- **спонукання до дії:** заклик пред'явити документи або дотримуватися інструкцій;

- **прохання:** цей вид впливу сприяє більшій лояльності громадян, запобіганню конфліктів. Наприклад: «Будь ласка, пройдіть перевірку документів».

5. Ефективні види мовного впливу для військовослужбовців у складі патруля та виконують завдання контролювання громадського порядку на визначеному маршруті:

- **інформування:** повідомлення правил поведінки в зоні патрулювання. Наприклад: «У цьому районі заборонено перебувати після 22:00»;

- **спонукання до дії:** заклики дотримуватись громадського порядку;

- **прохання:** цей вид впливу ефективний в умовах спокійно комунікації. Наприклад: «Будь ласка, не смітіть у громадських місцях».

6. Ефективні види мовного впливу для військовослужбовців на **посту охорони громадського порядку (ПОГП), які** виконують завдання спостереження за територією чи об'єктом, здійснюють періодичний обхід:

- **інформування:** оповіщення громадян про наявність обмежень чи правил на конкретній території;

- **обґрунтування:** пояснення причин дій чи заходів. Наприклад: «Ця зона перебуває під охороною через підвищений ризик правопорушень»;

- **прохання:** цей вид впливу створює спокійні умови комунікації. Наприклад: «Будь ласка, уникайте перебування поблизу огорожі».

Таким чином, вдалий вибір видів мовного впливу військовими правоохоронцями є важливим інструментом у забезпеченні охорони громадського порядку, дозволяє зменшити ймовірність конфліктів і сприяє більш продуктивній

взаємодії з людьми. Для кожного типу військового наряду ефективними є різні види мовного впливу, залежно від завдань і конкретних умов. Важливим є вибір таких видів мовного впливу, які сприяють підтриманню взаємної довіри, уникненню конфліктів, спокою в суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Інструкції про організацію та несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України : Наказ МВС України від 24.12.2019 № 1089. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0195-20#Text>
2. Посмітна В. В. Мовна комунікація у професійній діяльності : навч. посіб. Київ : Київський ін-т НГУ, 2023. 188 с.
3. Забезпечення громадської безпеки підрозділами Національної гвардії України: організаційно-правовий аспект : монографія / Д. Ю. Толстоносів та ін. Київ, 2023. 174 с.

ВАСИЛЕВСЬКИЙ В'ячеслав Сергійович,
курсант курсу № 1 факультету службово-
бойової діяльності,

Київський інститут Національної гвардії
України

ПИШНИЙ Арсен Сергійович,
курсант курсу № 1 факультету службово-
бойової діяльності,

Київський інститут Національної гвардії
України

Науковий керівник:

СКИБА Оксана Миколаївна,
старший викладач кафедри мовної
підготовки, Київський інститут
Національної гвардії України

ЕФЕКТИВНА МІЖКУЛЬТУРНА ВЗАЄМОДІЯ: КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ТА СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ БАР'ЄРІВ

Сучасна професійна діяльність все частіше відбувається в умовах міжкультурної взаємодії, що зумовлює підвищені вимоги до ефективності мовної комунікації. Її якість визначається не лише рівнем володіння мовою, а й здатністю розуміти культурні

особливості, розвиненим емоційним інтелектом, адаптивністю та компетентністю у подоланні комунікативних бар'єрів. Урахування відмінностей у традиціях, нормах поведінки та невербальних сигналах є необхідною умовою запобігання комунікативним розбіжностям та сприяє конструктивному діалогу. Саме синергія мовної компетентності, культурної чутливості та навичок дипломатичної комунікації забезпечує ефективну взаємодію представників різних культур.

Ефективність мовної взаємодії детермінується низкою ключових факторів, зокрема рівнем володіння мовою, знанням культурних кодів, розвитком емоційного інтелекту, адаптивністю та толерантністю. Взаєморозуміння між представниками різних культур залежить не лише від лінгвістичної компетентності, а й від здатності інтерпретувати культурний контекст і уникати стереотипного сприйняття. Важливе значення мають також навички активного слухання, дипломатичне формулювання думок і конструктивне вирішення комунікативних труднощів.

У контексті міжкультурної професійної комунікації визначальну роль відіграє лінгвістична компетентність, що включає володіння мовою, знання спеціалізованої термінології, граматичних норм і стилістичних особливостей. Однак не менш значущими є культурна обізнаність, що охоплює знання національних традицій, ціннісних орієнтирів, комунікативного етикету та невербальної поведінки. Висока адаптивність і гнучкість дозволяють швидко коригувати стратегії спілкування відповідно до специфіки ситуації, що складається в міжкультурному середовищі. Розвинений емоційний інтелект сприяє ефективній комунікації, оскільки забезпечує контроль емоцій, розпізнавання почуттів співрозмовника та відповідну реакцію. Активне слухання, увага до деталей, аналітичне осмислення отриманої інформації та емпатія є додатковими факторами, що підвищують якість комунікативної взаємодії.

Особливу увагу слід приділяти подоланню комунікативних бар'єрів, до яких належать мовні труднощі, культурні розбіжності та стереотипи. Використання дипломатичних стратегій, толерантність у висловлюваннях,

уникнення потенційно конфліктних тем і вияв поваги до культурних особливостей співрозмовника створюють сприятливі умови для продуктивної взаємодії. Таким чином, ефективна професійна комунікація в міжкультурному середовищі можлива лише за умови дотримання принципів взаємної поваги, відкритості до діалогу та готовності до компромісів.

Сукупність чинників, що визначають якість міжкультурної комунікації, включає лінгвістичну компетентність, культурну обізнаність, адаптивність, емоційний інтелект і здатність до подолання комунікативних бар'єрів. Високий рівень володіння мовою, знання професійної термінології та специфіки мовного етикету забезпечують точність і зрозумілість переданої інформації. Водночас розуміння культурних норм, традицій, невербальних сигналів та ментальних моделей співрозмовника сприяє уникненню непорозумінь і встановленню ефективного контакту. Гнучкість і швидка адаптація до нових комунікативних ситуацій дозволяють коригувати мовні стратегії відповідно до контексту, що змінюється. Емоційний інтелект

відіграє ключову роль у регулюванні емоційної складової спілкування, розпізнаванні почуттів співрозмовника та підтриманні гармонійної взаємодії. Навички активного слухання, увага до деталей, вміння інтерпретувати інформацію та запобігати комунікативним перешкодам сприяють ефективному порозумінню.

Таким чином, ефективна міжкультурна комунікація можлива лише за умови поєднання мовної грамотності, культурної чутливості, гнучкості мислення та прагнення до взаєморозуміння. Взаємна толерантність, дипломатичність та стратегічний підхід до вирішення комунікативних завдань є визначальними факторами успішної професійної взаємодії в умовах міжкультурного середовища. Формування цих компетенцій сприятиме не лише налагодженню продуктивного діалогу, а й створенню сприятливого комунікативного клімату, що сприятиме досягненню професійних цілей.

Список використаних джерел:

1. Білецька О. О. Міжкультурна компетентність фахівців у галузі міжнародних відносин як складова професійної діяльності. *Питання культурології*. 2017. № 33. С. 86–95.

2. Пришляк О. Ю. Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців соціономічних професій: теоретичний контекст: монографія / за наук. ред. В. П. Кравця. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2021. 556 с.
3. Ребрій О. В. Теорія міжкультурної комунікації : конспект лекцій для студентів освітньокваліфікаційного рівня «Магістр» факультету іноземних мов. Харків, 2022. 100 с.
4. Скочинець А. А., Мандибура Р. Є., Петрович В. П., Садонцев Д. У., Процик Н. О. Шляхи подолання крос-культурних комунікативних бар'єрів у мультикультурній корпорації. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична.* 2023. № 38/2023. С. 230–236.

ВЕРБОВИЙ *Василь Петрович,*
кандидат наук з фізичного виховання та
спорту, доцент, Національна академія
внутрішніх справ

КОМУНІКАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ, СЛУЖБОВОЇ ТА СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Професійна діяльність працівників поліції наповнена спілкуванням з найрізноманітнішими людьми. Тому одним з важливих напрямків професійної діяльності Національної поліції України є ефективна професійна комунікація. Вона відіграє важливу роль як регулятор взаємовідносин між поліцейським і громадянином. Повсякденна діяльність поліції протікає на очах населення і тому авторитет співробітників багато в чому залежить від уміння ефективно спілкуватися.

До комунікативної компетенції поліцейського відносяться особисті властивості, що дозволяють йому успішно вирішувати комунікативні завдання. Наприклад, уміння уважно слухати,

встановлювати і підтримувати психологічний контакт з різними категоріями громадян, чітко і зрозуміло пояснювати, об'єктивно оцінювати отриману інформацію, вміти викликати прихильність до себе людей. Необхідним також є знання суспільних норм, які дозволяють працівникові поліції орієнтуватися в ситуації комунікативної взаємодії, визначають поведінкову здатність реалізації комунікативного плану.

Вдала комунікація поліцейського залежить від вміння застосовувати специфіку професійного спілкування, яке має низку важливих особливостей:

1. неухильне дотримання законності: правоохоронці в процесі встановлення контактів з громадянами можуть діяти тільки в рамках своїх повноважень, у встановленому законом порядку;

2. поліцейська діяльність нерідко пов'язана з використанням примусових заходів та обмеженням прав людини. Під час виконання службових завдань спілкування може мати конфліктний характер з підвищеною стресовою напругою, де переважають негативні емоції. Тому

правоохоронець повинен бути стресостійким, вміти вирішувати завдання в конфліктних ситуаціях;

3. незважаючи на приховане, іноді навіть агресивне протистояння, поліцейський повинен продовжувати спілкування та виконувати власні повноваження [2].

Враховуючи той факт, що діяльність поліції полягає не лише в тому, щоб боротися із злочинністю, але й займатися її попередженням, робота поліції на основі партнерства і співпраці із співтовариством і окремими громадянами стала важливим елементом в сфері розвитку поліції. Тому для забезпечення успіху в цій діяльності поліцейський повинен:

- знати населення на підвідомчій території і бути відомим йому;
- бути доступним для населення;
- дотримуватися професійного етикету поліцейського;
- дослухатися та відгукатися на проблеми громадян;
- залучати та мобілізувати населення.

Також можна зазначити, що ввічлива або стримана манера спілкування поліцейських залежить від того, яке враження вони

справили на оточуючих громадян у різних ситуаціях, пов'язаних із актуальною професійною діяльністю. У службових ситуаціях визначальними чинниками є наступні критерії:

- чи проявили співробітники тактовність і повагу до співрозмовника, уважно його вислухали, делікатно спрямували розмову у потрібне русло;
- чи зберігають витримку у конфліктних ситуаціях, не переймають манеру і тактику потенційного агресора;
- чи усвідомлюють стан правопорушника та тих обставин, що передували правопорушенню [3].

Можна зазначити, що тактика комунікації поліцейського заснована на багатьох принципах: об'єктивності, оперативності, партнерства, результативності толерантності. В наш час поліція постійно вступає в діалог з різноманітними членами суспільства тому поліцейському потрібно стати не тільки справжнім професіоналом в галузі права, але й знати тонкощі спілкування з «проблемними людьми». Уміння спілкуватися з різними людьми, наявність терплячості та впевненості у собі – основа успішної діяльності поліцейських.

Кожен поліцейський повинен працювати над розширенням своєї комунікативної компетенції. Однією з найважливіших особливостей обраної тактики при спілкуванні є врахування відповідної мотивації і здібностей особи. Це допоможе не тільки швидко знайти відповіді, але й таким чином, поліцейський з нівелює небезпеку, у разі її виникнення. Мотивація і здібності є найважливішим компонентом суб'єктивної та об'єктивної готовності особистості до розмови. Поліцейський, у якого сформовані професійні та пізнавальні інтереси, розвинуті інтелектуальні та творчі можливості, наявні необхідні емоційно-вольові якості, матиме більше шансів встановити контакт з співрозмовником [1].

Отже, можемо зазначити, що комунікація є невіддільним складником сучасного правоохоронця. Також необхідно звернути першочергову увагу на той факт, що найбільш потужною зброєю в боротьбі зі злочинністю є громадська підтримка та допомога, а це неможливо реалізувати без високого рівня довіри в населення, що можна досягнути за допомогою комунікації. Володіючи тонкощами комунікації та знаючи

особливості своєї професії, співробітник поліції може легко схилити особу до співпраці, припинити конфлікт, отримати потрібну інформацію та керувати ситуацією.

Список використаних джерел:

1. Біденчук Т. М., Тактика комунікації з суб'єктом залежно від його психологічного типу. *Актуальні проблеми вітчизняного права в дослідженнях молодих вчених : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.* (ст. 109–112). 2017 р., Дніпропетровськ.
2. Макарова О.П. (2019 р.) Формування професійного спілкування поліцейських на етапі фахової підготовки. *Теорія і практика сучасної психології*, (№ 2, Т. 2), ст. 30.
3. Московчук М.О. Підготовка поліцейських: професійна комунікація. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України: матеріали II міжнр. наук.-практ. конф.* (ст. 112-115). 2017 р., Харків.

ВИШИНСЬКИЙ Сергій Олександрович,
командир 3 відділення 314 навчальної
групи курсу №3 факультету службово-
бойової діяльності, Київський інститут
Національної гвардії України
Науковий керівник:

ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри мовної підготовки,
Київський інститут Національної гвардії
України

ПРАВОВІ ТА КОМУНІКАТИВНІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ МОБІНГУ У ВІЙСЬКОВОМУ КОЛЕКТИВІ

Проблема застосування мобінгу у службовій діяльності є сьогодні актуальною та стосується всіх сфер суспільного життя. Мобінг у військовій сфері є особливо небезпечним, оскільки військова комунікація передбачає сувору ієрархію стосунків та обов'язковість виконання наказів і розпоряджень, а наявність зброї та готовність до силових дій спонукають приділяти увагу потенційній загрозі мобінгу у військовому колективі.

Мета дослідження – виявити правові та комунікативні засоби протидії мобінгу у військовому колективі.

Мобінг (цькування) визначається чинним законодавством як систематичні (повторювані) тривалі умисні дії або бездіяльність роботодавця, окремих працівників або групи працівників трудового колективу, які спрямовані на приниження честі та гідності працівника, його ділової репутації, у тому числі з метою набуття, зміни або припинення ним трудових прав та обов'язків, що проявляються у формі психологічного та/або економічного тиску, зокрема із застосуванням засобів електронних комунікацій, створення стосовно працівника напруженої, ворожої, образливої атмосфери, у тому числі такої, що змушує його недооцінювати свою професійну придатність [2].

Термін «мобінг» стосовно трудових відносин уперше використаний шведським ученим Хайнцем Лейманном, який вивчав офісних працівників на початку 1980-х років. Він виявив понад 40 різновидів мобінгу: глузування, необґрунтована

критика, наклеп, приховування інформації, поширення чуток, погрози тощо [3].

Мобінг є дуже небезпечним явищем, оскільки полягає в порушенні прав людини безпосередньо в трудових відносинах, він виявляється як психологічний, економічний тиск задля приниження людини, задля доведення її до звільнення [4].

Мобінг у військовому колективі, охоплюючи і зазначені чинники, має галузеву специфіку. Він є серйозною загрозою не лише для психологічного здоров'я окремих військовослужбовців, але й для ефективності функціонування підрозділів загалом. Це явище може виявлятися у формі систематичного психологічного та економічного тиску, спрямованого на приниження гідності, ізоляцію або дискримінацію особи. Його наслідки передбачають погіршення морально-психологічного стану та службової дисципліни, а також зростання рівня конфліктності в колективі.

Уважаємо, що для ефективної протидії мобінгу необхідний **комплексний підхід**, який передбачає:

- **правові механізми захисту**, здатні забезпечити відповідальність за порушення прав військовослужбовців і гарантувати справедливе ставлення до кожного члена колективу;

- **комунікативні стратегії**, спрямовані на підвищення рівня довіри та взаємоповаги у військових підрозділах, зниження напруженості та швидке вирішення конфліктних ситуацій;

- **активну роль командирів**, які повинні вчасно виявляти випадки мобінгу, запобігати їм, створювати культуру взаємної підтримки, рівності та довіри серед військовослужбовців.

Розглянемо ці компоненти детально.

Правові механізми захисту від мобінгу на сьогодні розроблені чинним законодавством. Передусім розроблена система штрафів за скоєння мобінгу [1].

Особи, які вважають, що вони зазнали мобінгу (цькування), мають право: 1) звернутися зі скаргою до Управління Державної служби з питань праці, яке реалізує державну політику у сфері нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю; 2) звернутися з позовною заявою до

суду щодо визнання фактів цькування та їх усунення (без подальшого припинення працівником трудової діяльності на період розгляду провадження у справі); 3) отримати відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок мобінгу у розмірі витрат, які понесла особа під час лікування; 4) розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо роботодавець не виконує законодавство про працю, умови колективного чи трудового договору та продовжує чинити мобінг [5].

Комунікативні механізми протидії та запобігання мобінгу передбачають передусім застосування у професійній комунікації комунікативних стратегій співробітництва, ввічливості, підпорядкування; натомість недопустимими, на наш погляд, є стратегії домінування та конфронтації.

Активна роль командирів у протидії мобінгу у військовому колективі передбачає передусім усвідомлення командиром своєї відповідальності за характер відносин у колективі та систематичну виховну роботу. Командир – безпосередній начальник кожного військовослужбовця, який йому підпорядковується. Також він є наставником для кожного з

членів його колективу. Тому в його обов'язки входить проведення занять із культурно-просвітницької роботи, також невід'ємним складником є регулярні інформування підлеглого особового складу.

Уважаємо, що заняття на теми типу «Мобінг та протидія йому» повинні проводитися на одному рівні з іншими заняттями. Кожен командир взводу має проводити такі заняття, оскільки, ця тема потребує постійної уваги. У розробленні плану проведення такого заняття важливо враховувати різні аспекти цієї теми, надавати інформацію з офіційних джерел. Корисно наводити приклади, можливо, і з власного життя. Враховуючи важливість інформації, необхідно звертати увагу на стиль її викладення, намагатися спілкуватися коректно і ввічливо. Слід наголошувати на актуальності проблеми, а головне – намагатися отримати зворотній зв'язок. Командир має бути готовим за необхідності надати допомогу в детальному вивченні цього питання, а також допомогти тим, хто став жертвою мобінгу, враховуючи індивідуальний підхід до кожного військовослужбовця.

Отже, боротьба з мобінгом у військовому середовищі передбачає комплексний підхід з урахуванням правових, комунікативних чинників. Протидія мобінгу є важливим складником забезпечення не лише прав і свобод військовослужбовців, а й підвищення бойової готовності, згуртованості колективу та ефективності виконання службових завдань.

Список використаних джерел:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення. *Відомості ВР Української РСР*, 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії мобінгу (цькуванню) : Закон України. *Відомості ВРУ*, 2023, № 52. Ст.147). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2759-20#Text>. Дата звернення : 15.02.2025.
3. Завгородня Н. Що таке мобінг? URL : <https://nakypilo.ua/teksty/psykholohiia/shcho-take-mobinh/>

4. Верховна Рада України підтримує проведення перевірок в частині вчинення мобінгу під час дії воєнного стану. *Комітет ВРУ з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.*

20 червня 2024 року. URL :
https://komspir.rada.gov.ua/news/main_news/76977.html

5. Які права постраждалих від мобінгу? *Східне міжрегіональне управління Державної служби України з питань праці.* URL :
<https://smu.dsp.gov.ua/forpeople/recomendwartime/iaki-prava-postrazhdalykh-vid-mobinhu-2/>

***ВОЛОШИНА Валентина Василівна,**
Львівський державний університет
внутрішніх справ*

МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: МАНІПУЛЯЦІЇ, ПРОПАГАНДА ТА СТРАТЕГІЯ

У сучасному світі мова стала потужним інструментом, який використовують не тільки для комунікації, а й для впливу на суспільство, формування думок і, навіть, ведення гібридної війни. В умовах глобалізації, коли інформація має миттєвий доступ та величезне охоплення, мова стала не тільки засобом повсякденного спілкування, а й ключовим елементом стратегій маніпуляцій та пропаганди. Ця роль мови стає особливо очевидною у контексті гібридних війн, де засоби масової інформації, соціальні мережі та інші канали комунікації використовуються для підриву стабільності держави та маніпулювання суспільною свідомістю.

Інформаційна війна проти України стала серйозним викликом, що поставив під загрозу існування української

державності. Основними інструментами цієї гібридної агресії є пропаганда, маніпуляції, фальшиві новини, підміна фактів, залякування, психологічний тиск та репресії. Наслідком цих дій став геноцид українського народу, терор проти цивільних осіб, примусова депортація жителів окупованих територій до Росії, а також знищення українських міст, культурних пам'яток і критичної інфраструктури. Російська пропаганда представляє Україну як «штучно створену псевдодержаву», «тимчасово відокремлену частину російської території», історія якої нібито є спільною з російською, а її населення — частина російського народу, що нібито прагне «звільнення» і возз'єднання, страждаючи від «нацистів і бандерівців» на своїй землі. Таким чином, українська державність, за логікою пропаганди, є тимчасовим явищем, яке рано чи пізно має бути замінене на єдність частин «Великої Русі», якщо буде потрібно — через військову силу.

Мова, як елемент гібридної війни, виконує кілька ключових функцій. Однією з головних є маніпулювання сприйняттям реальності через зміну значення слів або їх

контексту. Влада, яка прагне домінувати в інформаційному просторі, змінює тлумачення термінів і фраз, щоб сприяти власним політичним цілям. Наприклад, вживання термінів, таких як «відновлення історичної справедливості» або «захист прав національних меншин» може маскувати агресивні та експансіоністські наміри.

Медіаманіпуляція — це форма психологічного впливу, що здійснюється через різні медіа канали, такі як преса (газети, журнали, книги), радіо, телебачення, Інтернет, кінематограф, рекламні щити тощо. Її мета — змінити настрої, бажання, поведінку і погляди об'єкта впливу. Зараз основним джерелом розповсюдження маніпулятивного контенту є соціальні мережі, зокрема різноманітні групи, чати, спільноти, телеграм-канали та інші платформи. Фейк — це брехлива інформація, яку видають за правдиву новину. Типові ознаки ворожих фейків включають: простоту і доступність інформації, апеляцію до емоцій аудиторії через слова-маркери типу «увага», «шок», «сенсація», «важливо», «дуже важливо» тощо. У таких повідомленнях часто відсутня інформація про джерела, з яких вони походять. Основна

мета фейкових новин, поширюваних агресорами, — це сіяти паніку серед українців, нагнітати напруження та залякувати населення. Зазвичай ці повідомлення мають нетипову форму та істеричний, емоційний тон.

Пропаганда є ще одним важливим елементом використання мови в гібридних війнах. Через пропаганду мовні засоби стають інструментами впливу на громадську думку, формуючи потрібний наратив, що відповідає інтересам агресора. У цьому контексті мова не просто передає інформацію, вона активно створює емоційне навантаження, яке має мобілізувати чи деморалізувати людей.

Пропагандистська мова часто спрямована на нав'язування образу ворога як «злого» чи «нецивілізованого», в той час як агресор може позиціонувати себе як «рятівника» чи «звільнювача». Мовні стратегії цього типу сприяють формуванню «чорно-білих» уявлень, де немає місця для нюансів, а будь-які сумніви в контексті агресії трактуються як зрада.

Пропаганда стала одним із основних методів

інформаційної агресії проти України і, як і інші техніки, застосовується за допомогою маніпуляційних технологій. Важливим елементом у цій війні є симулякри — уявлення про речі, які не існують в реальності. Прикладом таких симулякрів є міфи про «фашистів у Києві», «звірства каральних батальйонів», «розіп'ятих хлопчиків» і нібито використання Україною заборонених видів зброї. Метою створення цих симулякрів є заміна реальних уявлень цільових аудиторій про суть конфлікту на «інформаційні фантоми», які вигідні агресору.

Телебачення має особливо сильний психологічний вплив на людей. Люди часто сприймають чужі думки як власні, і реальні факти, представлені в телевізійних сюжетах, часто так маніпулюються, що створений міф сприймається як істина. Журналісти можуть брати реальні події, але настільки обробляти їх через пропагандистську призму, що в результаті глядач отримує не факти, а міфи, які здаються правдою. З розвитком технологій та розширенням медіапростору, методи пропаганди стають дедалі ефективнішими. Однак основною метою пропаганди залишається не просто інформування, а перебудова

сприйняття інформації таким чином, щоб вона відповідала інтересам комунікатора.

Використання мови в гібридних війнах не обмежується лише пропагандою чи маніпуляцією словами. Це частина широкої стратегії, яка включає в себе інформаційно-психологічні операції (ІПСО), мовну експансію і перехід від прямої військової агресії до більш прихованих форм впливу.

З огляду на величезну роль мови у веденні гібридних війн, важливо не лише розуміти її вплив, але й ефективно протистояти таким маніпуляціям. Протидія включає кілька стратегій: медіаграмотність, активний моніторинг інформації, розвиток національної мови та культури.

Мова – це не тільки засіб комунікації, але й потужний інструмент у гібридних війнах. Вона використовується для маніпуляцій свідомістю, формування пропагандистських наративів і ведення психологічних операцій. Для протидії цим впливам важливо не лише розвивати критичне мислення та медіаграмотність, а й активно захищати власну культуру і мову як інструмент національної безпеки.

Отже, можна зробити висновок, що роль кожного українця на інформаційному фронті сьогодні є надзвичайно важливою. В умовах війни вкрай необхідно бути медіаграмотним, вміти критично мислити, протистояти поширенню фейкових новин, спростовувати ворожі маніпуляції та активно боротися з ними. Важливо зберігати спокій, використовувати всі можливі засоби для підтримки інформаційної боротьби з ворогом. Перспективними в цьому контексті можуть бути наукові студії, які зосереджуватимуться на дослідженнях медіаманіпуляцій, їхніх формах, впливі на аудиторію та інших аспектах. Також важливу роль відіграватимуть наукові роботи, що сприятимуть розвитку медіаграмотності та навичок критичного мислення в умовах війни в Україні.

Список використаних джерел:

1. Гапій В.Е. Пропаганда як інструмент впливу на підсвідомість людини в сучасній Україні. Молодий вчений. 2018. № 1. С. 636–641.
2. Горбулін В.В. Гібридна війна як ключовий інструмент російської геостратегії реваншу. К.: НІСД, 2014.

3. Посмітна В.В. Особливості антиукраїнської маніпулятивної пропаганди в сучасних умовах. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2023. № 59. Том 3. С. 35–39. 5.
4. Пуцята І. Фейк як метод маніпуляції у ЗМІ: український досвід. Вісник Національного університету «Львівська політехніка» : зб. наук. пр. Серія «Журналістські науки». 2020. Вип. 4. С. 170–175.

VOROBEL Bohdan Yevheniiovych,
Student of the Faculty of Economics,
Scientific Supervisor:

CHERNELYA Iryna Mykolaivna,
Senior Lecturer of National University of
Life and Environmental Sciences of Ukraine

JUSTIFICATION OF THE CONCEPTS

**«COMMUNICATION», «PROFESSIONAL LANGUAGE
COMMUNICATION», «COMMUNICATION
EFFECTIVENESS», «INFORMATION AGGRESSION»,
«PROPAGANDA»**

In the modern world, where information has become one of the key resources, communication plays a decisive role in shaping public consciousness, decision-making, and influencing mass audiences. Communication, professional language communication, the effectiveness of communicative processes, as well as phenomena such as information aggression and propaganda, have become subjects of scientific interest and practical application.

The purpose of these theses is to theoretically substantiate key

concepts such as “communication”, “professional language communication”, “communication effectiveness”, “information aggression” and “propaganda”, to reveal their meaning, interrelationships and role in modern communication processes. Within the theses, the main characteristics of these concepts will be considered.

Communication comes from the Latin word *commūnicātio* (“message, transmission”), which is related to the verb *commūnico* (“to make common; to communicate; to connect”), which is derived from *commūnis* (“common”) [1, p. 545].

In the scientific literature, there are many definitions of the concept of “communication”, each of which examines a specific aspect of the phenomenon, providing a deeper understanding of communication.

In exploring the features of management, P.V. Melnyk, M.M. Filonenko, and L.P. Hatska propose considering communication as the exchange of information through words, letters, symbols, and gestures, which enables a manager to obtain information for making effective decisions and conveying them to the executors [2, p. 53].

The scholar R. Jacobson defines communication as the process of transmitting information between people through sign systems (signals) [3, p. 52].

Sociologist F. Sharkov notes that communication includes not only the transmission of information but also the mass exchange of this information with the aim of influencing society and its parts [3, p. 52].

Based on the researched sources, we have formulated our own understanding of the concept of communication.

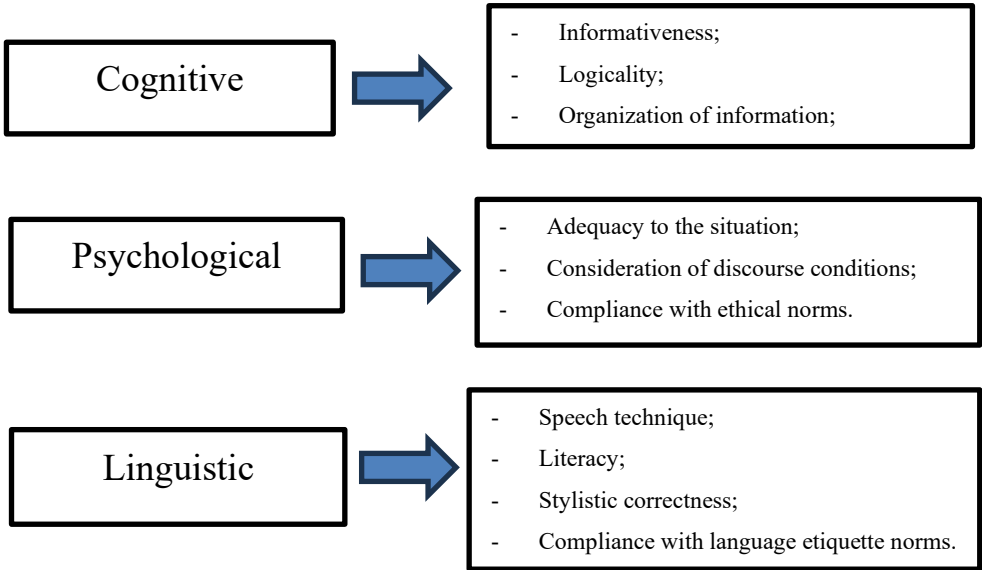
Communication is a multi-level process of exchanging information, ideas, emotions, and meanings between individuals or groups, which occurs through verbal, non-verbal, written, or visual channels with the aim of achieving mutual understanding, influencing thoughts or behavior, or creating a shared field of meaning. This process always takes place within a specific socio-cultural context and may involve elements of collaboration, conflict, manipulation, or creativity.

Communication, as a social phenomenon, is the foundation of interaction between people, but in the professional sphere, it acquires

specific features and requirements.

Professional linguistic communication differs from the general concept of communication in its purposefulness and focus on solving specific tasks within a particular professional field. It is based on the use of industry-specific terminology, adherence to professional speech etiquette, and the implementation of effective communicative approaches that ensure clarity, precision, and the achievement of desired outcomes. Thanks to this, professional linguistic communication becomes a key tool for successfully fulfilling professional duties and establishing effective interaction in the professional environment.

The effectiveness of such communication is determined by achieving the set goal while maintaining harmonious interaction between participants, where each of them feels comfortable, understood, and respected during the exchange of information. Thus, professional linguistic communication not only ensures the accomplishment of tasks but also fosters the creation of trusting and productive relationships within the professional team.

Factors of successful communication:

In the modern information space, the factors of successful communication often face challenges related to information aggression and propaganda.

Information aggression, which manifests itself through manipulation, disinformation, and deliberate distortion of facts, is closely linked to propaganda—the systematic dissemination of certain ideas or narratives aimed at influencing public consciousness. Together, they create significant obstacles to building trustworthy and

constructive communication processes. Therefore, understanding the mechanisms of information aggression and propaganda, as well as the ability to counter their influence, have become essential elements of effective communication in the context of modern information society, where truth is often intertwined with manipulation.

Information aggression and propaganda are based on:

- *Manipulation of consciousness* — the use of psychological techniques to influence the thoughts, emotions, and behavior of the audience.
- *Disinformation* — the deliberate spread of false or distorted information to create a misleading perception of reality.
- *Emotional influence* — an emphasis on feelings of fear, anger, or hope to ensure quick and uncritical acceptance of messages.
- *Repetition* — the constant reiteration of certain ideas or narratives, leading to their entrenchment in the consciousness.
- *Creation of enemy images* — portraying certain groups, ideas, or countries as threats to justify aggressive actions or positions.

- *Use of authorities* — involving well-known individuals or institutions to increase trust in the promoted ideas.

- *Simplification of complex topics* — presenting complex phenomena in an understandable but often distorted form for quick assimilation by a mass audience.

Communication, as a process of exchanging information and emotions, is the foundation of social interaction. In the professional sphere, it transforms into professional linguistic communication, ensuring precision and effectiveness. However, information aggression and propaganda, which are based on manipulation and disinformation, undermine the effectiveness of communication. Understanding these phenomena and the ability to counter them are crucial for maintaining trustworthy and constructive communication processes in the modern information society.

References:

1. Etymological Dictionary of the Ukrainian Language: in 7 vols. / [chief ed. O.S. Melnychuk]. Kyiv: Naukova Dumka, 1985. Vol. 2.

2. Melnyk P.V., Filonenko M.M., Hatska L.P. Management. [Textbook]. Irpin: Academy of the State Penitentiary Service of Ukraine, 2001. – 154 p.
3. Dutsyk D.R. Political Journalism. K.: Kyiv-Mohyla Academy Publishing House, 2005. 138 p.
4. Zubenko L.H., Nemtsov V.D. The Culture of Business Communication: a textbook. Kyiv: "EksOb", 2002.
5. Kosenko Yu.V. Fundamentals of the Theory of Language Communication: a textbook. Sumy: Sumy State University, 2011. 187 p.
6. Pocheptsov H.H. From Pokemon to Hybrid Wars: New Communication Technologies of the XXI Century: a monograph. Kyiv: Kyiv-Mohyla Academy Publishing House, 2017. 260 p.

***HALENKO Yuliia,**
Senior lecturer at the Department
of Language Studies,
Dnipro State University of Internal Affairs*

FORMS OF INTERACTION BETWEEN THE NATIONAL POLICE AND THE PUBLIC UNDER MARTIAL LAW

Under the conditions of martial law, significant transformations have taken place in social processes, as well as in specific areas of activity that have acquired fundamentally new features and characteristics. For the most effective fulfillment of responsibilities in the field of ensuring public safety and order, the police collaborate with citizens and public associations [2]. It is noteworthy that under the conditions of martial law, the primary sphere for such interaction is volunteer assistance in addressing basic life needs. It is also important to mention that assistance provided in such interaction during martial law is mutual, directed at both vulnerable segments of the public and police units. In regions where active combat operations are being conducted, police units

transitioned to quasi-military status required assistance from civic organizations and volunteers in terms of sustenance and material-technical support.

Having outlined the main sphere of such interaction, let us delve into the deep essence of the concept of “public”. In the context of martial law, the public can be considered a socially active part of the population formed into a specific group (an association, a civic organization, an initiative group without corresponding registration) or individual representatives who influence other people or organizations through their activities. After the imposition of martial law, these entities have been operating within the territory of Ukraine or beyond its borders, engaging in activities aimed at providing assistance to Ukrainian citizens.

A key aspect worth considering in the analysis of the provided definition is the territory under the category of “public” at a particular moment. This territory can be either Ukraine or another state, an international organization whose representations are located outside Ukraine, but the ultimate recipients of assistance in the form of goods, information or services are Ukrainian citizens, who have either

remained within the country or temporarily left its borders [1]. This differentiated approach allows for a broader understanding of the complexity and multifaceted nature of the concept of “public” under conditions of martial law, particularly in forming a strategic vision for police interaction with the public in the future.

For the public itself in the conditions of martial law, certain bureaucratic procedures have significantly simplified in the process of socially active activities. Meanwhile, some researchers, examining the state of interaction between government authorities and the public before the imposition of martial law in Ukraine, emphasized the negative factors, such as the bureaucratization of this process on the one hand, and lack of skills among citizens to advocate for their position in the legitimate field of socio-political relations on the other hand. It is important to recognize that under the conditions of martial law police units have undergone the transformation as well due to the performance of new functions, including combat tasks.

As O. Maksymenko notes, in modern conditions, a professional who can effectively combat crime, confidently and reliably protect citizens from criminal encroachments is needed [4]. It is also essential

to add that under the conditions of martial law, police units essentially carry out tasks that were previously provided by social services and other state organizations or municipal enterprises (institutions) at the local level. This includes delivering humanitarian aid, accompanying cargoes with essential products for the population, providing shelter for citizens in police facilities, and more. Therefore, this social vector of police work has formed the organizational basis, increased public trust in the police, and should be taken into account when building fruitful interaction with the public in future.

In the context of understanding the essence of police units under the conditions of martial law, it is worth separately emphasizing that the positive impact of interaction with the public is reflected in the increase in police salaries, the growth of public trust, and a positive image of a police officer as a defender of the state. This also motivates police officers to enhance their moral and professional qualities, including adopting new approaches in interacting with the public to remain competitive under new drastically changing conditions [2].

These statements prompt reflections on the interdependence

between police interaction with the public and the competitiveness of police officers. D. Tomas notes that the importance of competitiveness lies in its potential to apply moral, business and personal qualities necessary for occupying a certain position, as well as to protect an employee from unjustified denial of employment during job placement [3].

In conclusion, analyzing the activities of police units, we can observe that they exhibit certain features under the conditions of martial law, including the following:

- transition of police units across the regions with active combat operations, especially within the first days of the imposition of martial law, to quasi-military conditions, involving a complex set of managerial tasks related to organizing accommodation, meals and leisure for personnel;
- performance of functions not typical for the personnel in certain cases not provided by their functional duties, including combat operations and services to assist the population;
- overcoming problems related to the complication of electricity supply, both planned and sudden power outages for an

extended period, requiring police units not only to have appropriate generators, but also to switch from printed to handwritten document formats, use autonomous lighting devices, and maintain high level of executive discipline in conditions of prolonged power outage;

- prolonged stress, which may reflect in harmful habits among police personnel, decrease in executive discipline and stimulation of certain disciplinary offenses in the professional sphere.

In summary, it can be noted that the issue of the forms of interaction between the police and the public under the conditions of martial law has become fundamental among others, which study has a strategic character as it is associated with establishing sustainable mutual relationships between the police and the public at organizational-and-managerial and ideological levels. These relationships can mutually address and complement the problematic aspects of both police and the public in future. Throughout the research, understanding of the public under the conditions of martial law was formulated, taking into account its international and virtual dimensions of functioning, and the main characteristic features of its activities were identified. The peculiarities of police activities

connected with interaction with the public under the conditions of martial law have been outlined. Considering its fundamental importance, there is a need for further research in this field, the development of specific methodological recommendations, manuals, and the implementation of comprehensive programs to promote effective practices of such interaction.

References:

1. State Migration Service of Ukraine. Official website: <https://dmsu.gov.ua/en-home.html> (date of access: 17.02.2025).
2. The Law of Ukraine “On the National Police” No. 580-VIII as of July 2, 2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-VIII#Text> (date of access: 17.02.2025).
3. Tomas D. “Professional Speech Competence as a Mandatory Component of Police Activities”. / *Language and Intercultural Communication: Theory and Practice*: conference proceedings of the VI All-Ukrainian Scientific-and-Practical Conference, 14 November, 2024. Poltava : Poltava State Agrarian University, 2024. 373 p. P. 348-351.

4. Tsareva I., Maksymenko O., Kalko R. “Philosophical Aspect of Information Warfare”. / *Philosophy, Economics and Law Review*. Volume 4, no. 1, p. 57-66.

HOLOVACH Tetiana,
PhD in Philology, Associate Professor
Lviv State University of Internal Affairs

DEVELOPING STUDENTS' PROFESSIONAL LANGUAGE COMPETENCE: CONTEMPORARY APPROACHES AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES

In today's globalized world, professional language competence has become a crucial factor in career success across various fields. The rapid advancement of technology and changing workplace demands necessitate a fresh approach to language education that goes beyond traditional teaching methods. Professional language competence refers to an individual's ability to use language effectively in a specific field of expertise. As globalization intensifies, educational institutions must adopt modern approaches to language training that go beyond traditional methods. The incorporation of contemporary pedagogical strategies and cutting-edge technologies plays a fundamental role in preparing students for real-world communication in professional settings. As noted by Richards and Rodgers (2001), the evolution of language teaching methodologies

must align with contemporary professional requirements while leveraging available technological tools.

This research addresses the following *objectives*: analyzing current approaches to developing professional language competence; evaluating the effectiveness of innovative technologies in language acquisition; proposing an integrated framework for professional language education.

The development of professional language competence has undergone significant transformation in recent years. It is essential to combine traditional linguistic principles with modern communicative approaches. The integration of technology in language learning has created new opportunities for authentic language practice and real-world application.

Recent studies have shown that contemporary teaching approaches focus on active learning, personalization, and practical application. Let's explore current methods that enhance students' ability to use professional language effectively.

In his book “Reflections on Task-Based Language Teaching” Rod Ellis discusses whether task-based language teaching is

appropriate for all learners in all instructional contexts. *Task-Based Language Teaching* (TBLT) emphasizes the completion of real-life tasks that require professional communication. It fosters language acquisition through meaningful interaction (Ellis, 2018).

Content and Language Integrated Learning (CLIL) has proven especially valuable in professional language education. This approach combines subject-specific content with language learning, enabling students to develop professional vocabulary and communication skills within their field of study. The integration of subject matter and language learning creates a more authentic and meaningful learning experience (Coyle, Hood & Marsh, 2010).

Project-Based Learning (PBL) engages students in collaborative projects that simulate real-world professional tasks, developing both language and problem-solving skills (Beckett & Slater, 2020). Students develop deep content knowledge as well as critical thinking, collaboration, creativity, and communication skills. Project Based Learning unleashes a contagious, creative energy among students and teachers.

Technology plays a transformative role in language education

by providing interactive, adaptive, and immersive learning experiences. Key innovations include: *Artificial Intelligence (AI)*: AI-driven language learning platforms, such as Duolingo and Grammarly, provide real-time feedback and personalized learning paths. AI-powered language learning platforms have revolutionized personalized instruction. These systems can adapt to individual learning styles and needs, providing targeted practice in professional language skills. Researchers note that AI-based feedback systems have shown particular promise in improving professional writing and speaking skills (Huang, Xinyi et al., 2023).

Virtual Reality (VR) and Augmented Reality (AR) technologies offer unprecedented opportunities for immersive language learning experiences. These technologies enable students to practice professional communication in simulated work environments, reducing anxiety and increasing confidence in real-world situations. These technologies create realistic professional environments where students can practice the language in context, enhancing engagement and retention. The researcher states that AR is an important educational technology that has the ability to enhance the outcomes

of ESL learning by providing paths toward innovative and inclusive language teaching (Sadequi, 2025).

Despite the advantages of modern approaches and technologies, several challenges persist, including access to resources, the digital divide, and teacher training. Future research should focus on refining AI-driven tools, expanding the accessibility of immersive learning technologies, and enhancing interdisciplinary approaches to professional language development.

Developing students' professional language competence requires a combination of contemporary teaching methods and innovative technologies. Approaches such as CLIL, TBLT, and PBL, combined with AI and VR offer promising solutions for improving language proficiency in professional contexts. As technology advances, language education must continue to evolve to meet the demands of an increasingly interconnected world.

References:

1. Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press.

-
2. Ellis, Rod. *Reflections on Task-Based Language Teaching*, Bristol, Blue Ridge Summit: Multilingual Matters, 2018. <https://doi.org/10.21832/9781788920148>
 3. Gulbahar H. Beckett, Tammy Slater, The Project Framework: a tool for language, content, and skills integration, *ELT Journal*, Volume 59, Issue 2, April 2005, Pages 108–116, <https://doi.org/10.1093/eltj/ccj024>
 4. Huang, Xinyi, et al. “Trends, Research Issues and Applications of Artificial Intelligence in Language Education.” *Educational Technology & Society*, vol. 26, no. 1, 2023, pp. 112–31. *JSTOR*, <https://www.jstor.org/stable/48707971>. Accessed 17 Feb. 2025.
 5. Richards, J., & Rodgers, T. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching* (p. 204). New York: Cambridge University Press. <http://dx.doi.org/10.1017/CBO9780511667305.021>
 6. Sadequi, M. (2025). Influence of augmented reality (AR) systems on ESL learners. *Research Studies in English Language Teaching and Learning*, 3(1), 19–31. <https://doi.org/10.62583/rseltl.v3i1.71>

ГОЛОВКО Олександр Віталійович,
курсант 3-го курсу ННІ поліцейської
діяльності, Національна академія
внутрішніх справ

БАКУТІН Євген Іванович,
кандидат юридичних наук, старший
викладач кафедри тактичної
підготовки ННІ поліцейської
діяльності, Національна академія
внутрішніх справ

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ З ВETERАНАМИ ВІЙНИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

Зростання кількості ветеранів війни в Україні вимагає відповідної адаптації суспільства до їхніх потреб. Комунікація з ветеранами є надзвичайно важливим аспектом їхньої реінтеграції у цивільне життя. В умовах інформаційної агресії важливо формувати правильне суспільне ставлення до ветеранів та уникати маніпуляцій і дезінформації щодо їхніх потреб і поведінки. Розуміння особливостей їхнього світосприйняття, психологічних та соціальних аспектів дозволяє формувати більш

толерантне та підтримуюче середовище, що сприяє їхній інтеграції[1].

Війна має глибокий вплив на психічне та фізичне здоров'я учасників бойових дій. Досвід бойових дій може спричинити розвиток посттравматичного стресового розладу, депресії, тривожних розладів та інших психологічних проблем. Ветерани часто стикаються з труднощами у налагодженні стосунків, відчуженістю, підвищеною дратівливістю, гіперпильністю та труднощами адаптації до цивільного життя. В умовах інформаційної агресії ці труднощі можуть посилюватися через маніпуляції у медіапросторі та формування стереотипів щодо ветеранів[2].

Одним із небезпечних аспектів інформаційної агресії є спроби дискредитації ветеранів війни. Поширюючі хибні наративи, формуючи у суспільстві негативний образ ветеранів як осіб, що є небезпечними, неадекватними чи агресивними. Такі інформаційні атаки спрямовані на розкол суспільства, створення ворожнечі між цивільним населенням і ветеранами та можуть призводити до дискримінації військових у різних сферах

суспільного життя. Негативний наратив щодо ветеранів може впливати на їхнє повсякденне життя. Формування образу військових як потенційної загрози є частиною інформаційної війни, яка спрямована на підрив єдності суспільства та знецінення внеску захисників у безпеку держави.

При спілкуванні з ветеранами важливо проявляти повагу до їхнього досвіду та не ставити запитань, які можуть викликати стресові спогади. Слід будувати бесіду навколо нейтральних тем, наприклад, про їхні інтереси, плани чи побутові аспекти. Важливо також розвінчувати інформаційні міфи про ветеранів та протидіяти їхній дискримінації у суспільстві[4].

Методи ненасильницького спілкування сприяють формуванню довірливого діалогу. Важливо говорити спокійним тоном, демонструвати активне слухання, використовувати "Я-висловлювання" (наприклад, "Я розумію, що це важливо для вас"). Такий підхід допомагає уникати конфліктних ситуацій, знижує ризики дезінформації та сприяє конструктивному діалогу у суспільстві [5].

Важливо звертати увагу на мову тіла ветерана: уникати

різких рухів, підтримувати зоровий контакт без надмірного тиску, не торкатися людини без її дозволу. Ветерани можуть мати специфічні жести або манери поведінки, які варто враховувати для уникнення непорозумінь. В умовах інформаційної агресії важливо поширювати знання про ці особливості, щоб запобігти стигматизації ветеранів[6].

Правильна комунікація з ветеранами є ключовим чинником їхньої успішної реінтеграції в суспільство. Дотримання правил толерантності, активного слухання, ненасильницького спілкування та врахування психологічних особливостей ветеранів сприяє зниженню рівня соціальної напруги та створенню комфортного середовища для їх адаптації. В умовах інформаційної агресії важливо впроваджувати просвітницькі заходи для подолання негативних стереотипів про ветеранів і запобігати їхній дискримінації.

Список використаних джерел:

1. «Люди з досвідом війни. Гідність. Взаємодія» – Посібник для тренера, 2023. URL: <https://howareu.com/storage/app/media/PDF/taining-manual.pdf>

2. Довідник «Невидимі наслідки війни: Як розпізнати? Як спілкуватись? Як допомогти подолати?». URL: <https://mva.gov.ua/presenter/category/86-novini/metodichnij-dovidnik-nevidimi-naslidki-vijni-dostupnij-dlya-zavantazhannya>
3. Новинний інтернет-ресурс Zaxid.net. URL: https://zaxid.net/u_kiyevi_restoran_vidmovivsy_a_obsługovuvati_viy_skovogo_cherez_nakaz_kerivnitstva_n1601685
4. Veteran Hub. «Підтримка компаній у підготовці до повернення ветеранів». URL: <https://veteranhub.com.ua/projects/gajd-dlya-hr-yak-staty-druzhnoyu-do-veteraniv-kompaniyeyu/>
5. Практичний посібник «Як ти, брате?» щодо адаптації ветеранів у мирному житті. URL: <https://yakty.com.ua/#about>
6. «Довідник безбар'єрності» – ініціатива першої леді України. URL: <https://mvs.gov.ua/right/nediskriminaciia-ta-bezbarjernist/novini-ta-aktualna-informaciia-1/aktualna-informaciia/dobidnik-bezbarjernosti>

ГОМЕНЮК Ольга Ярославівна,
доктор філософії в галузі 01 Освіта /
Педагогіка, Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича
КОЛІСНИЧЕНКО Тетяна Вікторівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
КОРОПАТНІЦЬКА Тетяна Петрівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

ВИКОРИСТАННЯ СИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Необхідною умовою розвитку будь-якої наукової діяльності є послідовність виконання й оформлення результатів наукового дослідження на основі методологічних засад.

Суть синергетичного підходу полягає в дослідженні процесів самоорганізації та становлення нових упорядкованих структур. Він реалізується в дослідженні систем різної природи:

фізичних, біологічних, соціальних, когнітивних, інформаційних, екологічних тощо [3, с. 59].

Предметом синергетики є механізми спонтанного формування і збереження складних систем, зокрема тих, які перебувають у стані стійкої нерівноваги із зовнішнім середовищем. У сферу її вивчення потрапляють нелінійні ефекти еволюції систем будь-якого типу, кризи й біфуркації – нестійкої фази існування, які передбачають множинність сценаріїв подальшого розвитку [3, с. 59–60].

Біфуркаційні процеси – це стан системи, який визначає подальший її розвиток і є наслідком неврівноважених процесів усередині системи, викликаних нарощуванням флуктуацій, згасити які система самостійно не здатна. Це явище породжує хаос або дисипативність, що визначається як особливий стан структури системи, відхилення від рівноваги. У так званій точці біфуркації, викликаній флуктуаціями, система випробовується на стійкість. Точка біфуркації являє собою переломний, критичний момент у розвитку системи, в який вона здійснює вибір шляху [2, с. 92]. Синергетика, намагаючись відтворити

загальні принципи процесів самоорганізації складних систем, зокрема й соціальних, формує новий стиль синергетичного мислення, провідними рисами якого є ймовірнісне бачення світу, зосередження уваги на нелінійності, але водночас цільності і стійкості соціальних структур, системному ефекті їх додавання, наслідком дії якого є пряма залежність поведінки елементів, що утворюють систему, від особливостей їх субординаційної, координаційної й автономної взаємодії [4, с. 72].

О. Вознюк вважає, що синергетика постає новим міждисциплінарним напрямом, своєрідною міждисциплінарною рефлексією, предметом якої є механізми самоорганізації у природних, соціальних, педагогічних системах, що постають відкритими сутностями. У сфері педагогічної думки останнім часом набуває розвитку педагогічна концепція синергізму, а методологія синергетики починає активно впроваджуватися у сферу педагогіки, що позначилось на розробці синергетичного підходу до аналізу освітніх реалій та формуванні педагогічної синергетики [1, с. 16].

Використання у дослідженні синергетичного підходу

реалізується в процесі самостворення і саморозвитку біфуркацій у методиці навчання іноземних мов, які позначаються на вивченні відповідних мов.

Список використаних джерел:

1. Вознюк О. В. Інноваційний ресурс педагогічної синергетики. URL : [nbuv.gov.ua > j-pdf > Sitimn_2008_19_5](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Sitimn_2008_19_5)
2. Вознюк О. В. Педагогічна синергетика: генеза, теорія і практика : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2012. 708 с.
3. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
4. Панфілов О. Ю., Романова І. В. Синергетичний підхід в осмисленні освіти. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*. 2019. № 3 (42) С. 71–80.

***ГОРУН Галина Романівна,**
доцент, Львівський державний
університет внутрішніх справ
БОЙКО Олеся Теодозіївна,
старший викладач, Львівський
державний університет внутрішніх
справ*

ВИКЛИКИ ПЕРЕД ПРОФЕСІЙНОЮ МОВНОЮ КОМУНІКАЦІЄЮ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

У сучасному світі формування професійної мовної компетентності набуває особливої актуальності через гібридні загрози, які охоплюють військовий, економічний, політичний, інформаційний та культурний аспекти. Важливість цієї проблеми обумовлена необхідністю ефективної комунікації, критичного мислення та вміння аналізувати інформацію, поширену в ЗМІ та в професійному середовищі.

Основними викликами, що стоять перед професійною мовною комунікацією в умовах інформаційної агресії є: 1)

дезінформація, «фейковий» контент, маніпулювання мовою та термінами (спотворення значень слів, нав'язування ворожих наративів через професійну лексику); 2) цифрова грамотність та використання сучасних технологій (відсутність якісних навчальних матеріалів, що враховують сучасні інформаційні загрози; використання штучного інтелекту без перевірки); 3) адаптація до змін середовища спілкування, зниження рівня критичності, мовна асиміляція та русифікація/англізація (в умовах великої кількості інформації складніше аналізувати факти; тиск іншомовного контенту впливає на використання професійної мови); 4) політизація мови; 5) психологічний вплив.

Для професійної мовної підготовки важливо критично оцінювати інформацію, не підпадати під вплив пропаганди, оскільки дезінформація та маніпулятивні технології спотворюють факти, підривають довіру до офіційних джерел, створюють хаос у суспільстві.

З активним розвитком технологій в традиційні методи навчання варто інтегрувати такі цифрові інструменти, як штучний інтелект, автоматизовані перекладачі, онлайн-

платформи для вивчення мови та перевірки інформації. Водночас необхідно враховувати загрозу кібератак, витоків даних і «фейкового» контенту, які можуть спотворити розуміння реальної картини.

Глобалізація та цифровізація призвели до значного розширення каналів зв'язку. Тому сучасний фахівець має не лише володіти професійною термінологією, а й уміти ефективно спілкуватися в онлайн-просторі, користуючись соціальними мережами, месенджерами, блогами та онлайн-медіа, дотримуючись норм мовної етики та уникаючи помилкових висновків через некоректне тлумачення повідомлень.

Інформаційна війна є однією з головних складових гібридних загроз. У зв'язку з тим, мова стала не лише засобом спілкування, а й інструментом політичної боротьби, загрозою маніпулювання мовними питаннями, щоб спричиняти соціальну напругу, конфлікти між спільнотами та навіть впливати на формування ідентичності. Відтак, розпізнавання таких маніпуляцій та вміння зберігати нейтралітет і професіоналізм у використанні мови стає важливим набутком професіоналів. [5].

На психологічний стан людей, залучених у професійне спілкування, впливають постійне відчуття загрози, негативні новини, наслідком яких є інформаційна втома, емоційне вигорання та втрата мотивації. Одним із рішень цих серйозних викликів для професійної мовної підготовки може бути інтеграція психологічних практик у навчальні програми, які допоможуть підтримувати стійкість до впливу інформаційних атак.

Для ефективної адаптації до нових умов необхідно розробити шляхи подолання викликів перед професійною мовною підготовкою в умовах гібридних загроз, які включатимуть:

- **розвиток критичного мислення.** «Критичне мислення – це система суджень, яка дозволяє аналізувати інформацію таким чином, щоб на її підставі ухвалювати раціональні рішення. Глобально – це здатність відрізнити брехню від істини, що надзвичайно важливо в так звану епоху постправди, в яку ми зараз живемо Критичне мислення є важливою навичкою для прийняття рішень в особистому житті

та професійній діяльності. Воно допомагає у вирішенні складних проблем та конфліктів, адже дає можливість об'єктивно оцінити ситуацію, проаналізувати аргументи та знайти альтернативні рішення». [6].

З метою розвитку критичного мислення слід перевіряти першоджерела, аналізувати аргументи, використовувати принцип «трьох джерел», проводити спеціальні тренінги з медіаграмотності, аналізувати інформацію та виявляти маніпулятивні прийоми.

- **інтеграція цифрових інструментів; захист власного інформаційного простору** (використання онлайн-ресурсів для вивчення мови, автоматизованих платформ для аналізу тексту та перевірки фактів; дотримання «інформаційної гігієни» – підписка на надійні ресурси);

- **моделювання реальних ситуацій спілкування** (проведення тренінгів, дебатів та симуляційних вправ, які дозволяють застосовувати мовні навички в умовах інформаційного протистояння);

- **захист від інформаційного перевантаження** (навчання

управлінню інформаційними потоками, фільтрації даних і саморегуляції при роботі з великими обсягами інформації);

- **підвищення міжкультурної комунікаційної компетентності** (зміцнювати професійне мовлення за допомогою наукових джерел, словників, офіційних документів; підтримувати власну культуру мови та уникати підміни понять; сприяти правильному використанню термінології; брати участь в освітніх ініціативах з інформаційної безпеки; використовувати якісні мовні ресурси).

Ефективний захист мовних компетенцій – це поєднання знань, цифрових навичок та аналітичного мислення. Професійна мовна підготовка є важливим і водночас складним процесом, який потребує комплексного підходу. Ключовими аспектами розвитку критичного мислення є використання сучасних технологій, адаптація до змін комунікаційного середовища, збереження психічної стійкості, що сприяють суспільству протистояти інформаційним атакам і залишатися стійким до гібридних загроз.

Список використаних джерел:

1. Воронова В. О. Мова і влада: маніпулятивні технології в сучасному інформаційному просторі. – Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2019.
2. Завгородня І. П. «Критичне мислення як інструмент боротьби з маніпуляціями в ЗМІ» // Вісник сучасної науки, 2022, № 2, с. 15–28.
3. Куліш О. М. Основи інформаційної безпеки: виклики та загрози. Львів: Світ, 2022.
4. Пироженко Л. І. Медіаграмотність у професійному спілкуванні. Харків: Освіта, 2020.
5. Тищенко Л. В. «Професійна комунікація в умовах інформаційних загроз» // Освітній дискурс, 2023, № 4, с. 35–48.
6. <https://happymonday.ua/jak-rozvynuty-krytychne-myslennja>
7. <https://mind.ua/publications/20272615-shcho-take-kritichne-mislennya-ta-yak-jogo-rozvivati>

***ГРИЗОДУБ Роман Володимирович,**
заступник начальника мовного відділу-
начальник служби мовної підготовки,
Національна академія Національної
гвардії України*

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК

Сучасний світ вимагає високого рівня комунікативної компетенції, важливою складовою якої є мовленнєва компетенція. Вона значною мірою залежить від рівня володіння лексичним запасом, проте в освітній практиці недостатньо уваги приділяється розвитку лексичних навичок. Це ускладнює здатність учнів та студентів ефективно застосовувати отримані знання у реальних комунікативних ситуаціях. Основною проблемою є відсутність комплексного підходу до розвитку лексичної компетенції, що передбачав би інтеграцію традиційних та інноваційних методів. Необхідність пошуку ефективних методик навчання, які забезпечують не лише запам'ятовування, а й активне використання лексики, є

актуальним завданням сучасної педагогіки.

Проблема формування лексичної компетенції активно досліджується вітчизняними та зарубіжними науковцями. Сучасні дослідження підтверджують ефективність контекстного вивчення лексики, що сприяє її глибшому засвоєнню. Особливу увагу приділено врахуванню психологічних особливостей учнів та використанню інтерактивних методів, таких як ігри, дискусії, рольові моделювання. Значний акцент зроблено на важливості автентичних текстів у процесі навчання, що сприяє розвитку комунікативної гнучкості. Також підкреслюється ефективність цифрових ресурсів, мультимедійних технологій та мобільних застосунків для збагачення словникового запасу та підвищення мотивації учнів.

Формування лексичної компетенції передбачає засвоєння значень слів, їхніх стилістичних і контекстуальних особливостей, використання інтерактивних методик, таких як рольові ігри, дебати, симуляції реальних комунікативних ситуацій, інтеграцію сучасних технологій у навчальний процес (мультимедійні платформи, онлайн-курси, мобільні додатки),

використання автентичних текстів для практичного застосування нової лексики та адаптацію методик навчання до вікових та когнітивних особливостей учнів. Додатково, важливо впроваджувати персоналізовані навчальні програми, що враховують рівень підготовки кожного учня, його інтереси та особливості засвоєння нової інформації.

Ефективність розвитку лексичної компетенції підвищується завдяки використанню ігрових методів, що активізують навчання через конкурси, вікторини, інтерактивні завдання, контекстному навчанню, яке допомагає учням засвоювати лексику через її використання у текстах, діалогах, сценаріях. Використання мультимедійних технологій сприяє засвоєнню лексики через відео, аудіоматеріали та інтерактивні вправи, а проєктна діяльність допомагає розвинути вміння застосовувати лексику у практичних завданнях, пов'язаних із реальним життям. Також важливим елементом є впровадження лексичних вправ, які включають асоціативні завдання, створення тематичних словників, роботу з синонімами та антонімами, що підсилює якість засвоєння матеріалу та сприяє

довготривалому запам'ятовуванню.

Формування лексичної компетенції є ключовим аспектом розвитку мовленнєвих навичок та загальної комунікативної компетенції. Використання сучасних методик навчання, включаючи інтерактивні вправи, мультимедійні ресурси та автентичні матеріали, значно покращує ефективність засвоєння лексики. Врахування індивідуальних особливостей учнів сприяє підвищенню їхньої мотивації та результативності навчання. Подальші дослідження мають бути спрямовані на оптимізацію методик викладання лексики, розробку нових технологічних рішень та створення умов для її активного використання у реальному мовному середовищі. У перспективі важливо досліджувати інтеграцію адаптивних алгоритмів навчання, що дозволяють створювати персоналізовані траєкторії для кожного учня, забезпечуючи ефективніше засвоєння матеріалу та його практичне застосування.

***ГУРЖІЙ Вікторія В'ячеславівна,**
студентка юридичного факультету,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Науковий керівник:
ЧЕРНЕЛЯ Ірина Миколаївна,
старший викладач кафедри англійської
філології, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України*

МАНІПУЛЯЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНА АГРЕСІЯ У ПРАВОВІЙ СФЕРІ

Маніпуляції та інформаційна агресія у правовій сфері є серйозними викликами для сучасного суспільства, оскільки вони впливають на формування громадської думки, прийняття правових рішень та функціонування правових інститутів. Ці явища можуть призводити до спотворення правової інформації, підриву довіри до правових систем та порушення прав людини.

1. Поняття маніпуляції та інформаційної агресії

Маніпуляція в інформаційному просторі визначається як

психологічний вплив, що здійснюється через різні засоби масової інформації з метою зміни поведінки, поглядів або настроїв аудиторії без її усвідомлення. Інформаційна агресія, у свою чергу, є формою впливу, спрямованою на дестабілізацію суспільства, підрив національної безпеки та порушення громадського порядку через поширення дезінформації, пропаганди та інших форм інформаційного тиску. [1]

2. Прояви маніпуляцій та інформаційної агресії у правовій сфері

У правовій сфері маніпуляції та інформаційна агресія можуть проявлятися через:

- Використання засобів масової інформації для впливу на судові процеси: публікація однобоких матеріалів, що формують упереджене ставлення до сторін процесу або до самого суду. [2]

- Поширення фейкових новин про законодавчі ініціативи: створення хибного уявлення про зміст та наслідки прийняття певних законів. [3]

- Дискредитація правозахисних організацій та адвокатів: розповсюдження неправдивої інформації з метою підриву довіри

до осіб та інституцій, що захищають права громадян. [2]

3. Механізми маніпуляцій у правовій сфері

Маніпулятивний вплив у правовій сфері здійснюється через:

- Пропаганду: систематичне поширення однобокої інформації з метою формування певних поглядів або поведінки.

[1]

- Дезінформацію: поширення неправдивих або спотворених відомостей для введення аудиторії в оману. [3]

- Апеляцію до емоцій: використання емоційно забарвлених повідомлень для відволікання від раціонального аналізу правових питань. [4]

4. Наслідки маніпуляцій та інформаційної агресії у правовій сфері

Наслідки цих явищ можуть бути руйнівними:

- Підрив довіри до правових інститутів: громадяни втрачають віру в об'єктивність та справедливість судової системи. [2]

- Дестабілізація суспільства: поширення дезінформації

може призводити до соціальних конфліктів та протестів. [3]

- **Порушення прав людини:** маніпуляції можуть використовуватися для обґрунтування неправомірних дій щодо окремих осіб або груп. [1]

5. Протидія маніпуляціям та інформаційній агресії у правовій сфері

Для ефективної протидії необхідно:

- **Підвищувати медіаграмотність населення:** навчати громадян критично оцінювати інформацію та розпізнавати маніпулятивні техніки. [4]

- **Розробляти та впроваджувати законодавчі механізми:** створювати правові норми, що передбачають відповідальність за поширення дезінформації та інформаційної агресії. [3]

- **Підтримувати незалежні засоби масової інформації:** забезпечувати умови для функціонування медіа, які надають об'єктивну та неупереджену інформацію. [2]

Маніпуляції та інформаційна агресія у правовій сфері становлять серйозну загрозу для демократичних цінностей та правопорядку. Протидія цим явищам вимагає комплексного

підходу, що поєднує освітні, правові та інформаційні заходи. Тільки спільними зусиллями держави, громадянського суспільства та медіа можна забезпечити захист правової системи від деструктивного впливу маніпуляцій та інформаційної агресії. [1].

Список використаних джерел:

1. Самчинська О.А., Фурашев В.М., Інформаційне насильство, інформаційна маніпуляція та пропаганда: поняття, ознаки та співвідношення. [URL:\(https://ippi.org.ua/samchinska-oa-furashev-vm-informatsiine-nasilstvo-informatsiina-manipulyatsiya-ta-propaganda-ponyatt\)](https://ippi.org.ua/samchinska-oa-furashev-vm-informatsiine-nasilstvo-informatsiina-manipulyatsiya-ta-propaganda-ponyatt)
2. Інформаційна війна | Наукові журнали та конференції. [URL:\(https://science.lpnu.ua/uk/taxonomy/term/25626\)](https://science.lpnu.ua/uk/taxonomy/term/25626)
3. Very Verified | EdEra. URL: (<https://verified.ed-era.com/ua/manipulation>)
4. Детектор медіа — українське інтернет-видання про медіа. [URL:\(https://detector.media/php_uploads/files/books/kniga_tb_terror.pdf\)](https://detector.media/php_uploads/files/books/kniga_tb_terror.pdf)

*DANYLCHENKO-CHERNIAK Oksana,
PhD, Associate professor,
Institute of the Department of State
Protection of Ukraine Taras Shevchenko
National University of Kyiv*

OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN DEVELOPING LEGAL ENGLISH COMPETENCE OF LAW STUDENTS

Artificial Intelligence (AI) has transformed various aspects of education, particularly in language learning. In the field of Legal English education, AI-driven tools offer innovative approaches to improving students' language proficiency, critical thinking, and legal communication skills. This paper explores how AI technologies, including Natural Language Processing (NLP), chatbots, adaptive learning platforms, and real-time translation tools, contribute to the development of Legal English competence. By integrating AI into language instruction, law students can engage in more personalized, interactive, and effective learning experiences.

Legal English is a specialized domain requiring precision, clarity, and understanding of legal terminology. Traditional methods

of instruction, though effective, often fail to address individual learning needs or provide real-time feedback. AI-powered solutions are increasingly used to supplement conventional legal education, offering tools for personalized learning, speech recognition, automated assessments, and legal text analysis [8, p. 58].

We can overview such modern AI-Powered Tools which can be used for Legal English Learning:

1. Chatbots and Virtual Assistants.

AI-powered chatbots serve as virtual tutors, guiding students through legal scenarios and enhancing their ability to communicate legal concepts effectively [6, p. 87]. Tools like ChatGPT and IBM Watson engage students in simulated legal conversations, offering instant corrections and explanations. We use them in our lessons to stimulate learning, vocabulary and word-building, making discussions.

2. Adaptive Learning Platforms.

AI-driven adaptive learning systems adjust content based on students' proficiency levels and learning pace. Platforms like

Duolingo and Coursera incorporate AI to personalize learning paths, ensuring effective acquisition of legal vocabulary [5, p. 119].

3. Automated Legal Simulations.

AI enables interactive legal case simulations where students can practice drafting contracts, interpreting laws, and debating legal principles. This approach fosters problem-solving skills and practical application of Legal English [11, p. 43].

For example, we can use such automated legal simulations like AgentCourt, a simulation system that replicates courtroom proceedings using autonomous agents powered by large language models (LLMs). It enables lawyer agents to engage in adversarial legal cases, enhancing their argumentation skills through simulated court hearings (arxiv.org). SimuCourt, the platform which builds judicial decision-making agents utilizing real-world judgment documents. By simulating court environments, it facilitates multi-party interactions and complex legal reasoning, aiding in the development of AI-driven legal analysis tools (arxiv.org). JudgeAI, an AI-powered tool that simulates court judgments and provides detailed case insights. It is designed for legal professionals and

students to practice legal reasoning and prepare for litigation by analyzing hypothetical scenarios (yeschat.ai).

These platforms exemplify the integration of AI in legal simulations, offering dynamic and practical experiences for those involved in legal education and practice.

4. Speech Recognition and Pronunciation Tools.

AI-powered pronunciation software, such as ELSA Speak, enhances students' spoken Legal English by analyzing pronunciation accuracy and providing feedback [7, p.78]. For example, ELSA Speak, that uses AI-driven speech recognition to analyze and improve pronunciation in English. Provides real-time feedback and personalized lessons (elsaspeak.com). Speechnotes (speechnotes.co), Speechace (speechace.com) and others.

These tools are revolutionizing language learning, making speech recognition and pronunciation training more accessible and effective for students and professionals alike.

5. Real-Time Translation and Legal Text Analysis.

AI-driven translation tools like DeepL and Google Translate help students understand complex legal documents in different

languages. Additionally, legal AI systems, such as Ross Intelligence, analyze and summarize case law, improving students' comprehension of legal texts [1, pp. 20-21].

In such a way we can distinguish benefits of AI in Legal English Education, like Personalized Learning, when AI adapts to students' progress and provides targeted feedback, fostering individualized learning experiences [10, p. 56]. Also we must admit Enhanced Engagement with Interactive tools and gamification elements keep students motivated and actively involved in learning [4, p. 31], and Improved Accuracy, where AI eliminates human errors in language assessments and ensures precise corrections [2, p. 14]. One of the most significant is Time Efficiency, that means automated grading and feedback mechanisms reduce instructors workload, allowing them to focus on higher-order teaching tasks [3, p. 20].

However, despite its advantages, AI integration in Legal English education presents challenges, including data privacy concerns, bias in AI-generated responses, and the need for high-quality training data [9, p. 21]. Educators must critically evaluate AI

tools to ensure they align with ethical standards and educational goals [12, p. 57].

Thus, the integration of AI in Legal English education offers transformative potential, enabling law students to acquire legal language skills efficiently and interactively. By leveraging AI-powered tools, universities can enhance students' legal communication abilities, preparing them for the demands of the global legal landscape. Future research should explore AI's long-term impact on legal education and its role in fostering interdisciplinary competencies.

References:

1. Basso, B., Dumont, B., & Rabinowicz, E. (2021). Precision Agriculture and Digital Technologies for Sustainable Development. *Agricultural Systems*, 191, 103153.
2. Fraillon, J., Ainley, J., Schulz, W., Friedman, T., & Duckworth, D. (2014). *Preparing for Life in a Digital Age: The IEA International Computer and Information Literacy Study International Report*. Springer Nature.

3. Fullan, M., & Langworthy, M. (2014). *A Rich Seam: How New Pedagogies Find Deep Learning*. Pearson.
4. Gee, J. P., & Hayes, E. R. (2011). *Language and Learning in the Digital Age*. Routledge.
5. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Center for Curriculum Redesign.
6. Hutchinson, T., & Waters, A. (1987). *English for Specific Purposes: A Learning-Centred Approach*. Cambridge University Press.
7. Kamilaris, A., & Prenafeta-Boldú, F. X. (2018). A Review on the Practice of Big Data Analysis in Agriculture. *Computers and Electronics in Agriculture*, 143, 23-37.
8. Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2018). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education*. Pearson.
9. OECD. (2017). *21st Century Skills: Learning for the Digital Age*. The Forum Network.
10. Plattner, H., Meinel, C., & Weinberg, U. (2009). *Design-Thinking*. Gebundene Ausgabe.

11. Williamson, B. (2023). *The AI Classroom: The Role of Artificial Intelligence in Education Reform*. Routledge.

12. World Economic Forum. (2016). *The Future of Jobs: Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution*.

http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs.pdf

ДЕРЯГІН Олександр Сергійович,
курсант другого року навчання курсу №4
факультету забезпечення державної
безпеки, 213 навчальної групи, Київський
інституту Національної гвардії
України

Науковий керівник:

КОЗАК Валентина Андріївна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри мовної підготовки, Київський
інститут Національної гвардії України

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ МОТИВАЦІЙНИХ ЦИТАТ НА ВІЙСЬКОВОМУ СПОРЯДЖЕННІ: ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ БОЙОВОГО ДУХУ ТА СТРЕСОСТІЙКОСТІ

У військовому середовищі вербальна комунікація відіграє особливу роль, виступаючи не лише засобом передачі інформації, але й потужним інструментом психологічного впливу. Мотиваційні цитати на військовому спорядженні є специфічним феноменом військової культури, що поєднує в собі елементи індивідуальної та колективної психологічної

підтримки. Історичний аналіз демонструє, що практика нанесення написів на військово спорядження має глибоке коріння та значний вплив на психологічний стан військовослужбовців.

Гіпотеза дослідження базується на припущенні, що мотиваційні написи на військовому спорядженні позитивно впливають на моральний дух та психологічну стійкість військовослужбовців через механізми самоідентифікації, групової підтримки та психологічного самозахисту.

Історичний аналіз демонструє еволюцію використання мотиваційних написів у військовій культурі. Під час Другої світової війни широкого поширення набули персоналізовані написи на літаках та бойовій техніці, що відображали як особисті переконання екіпажів, так і загальний бойовий дух підрозділів. Особливого значення набув напис «This is my rifle. There are many like it, but this one is mine», що став частиною військової присяги морської піхоти США та символом особистої відповідальності військовослужбовця за своє озброєння.

Період В'єтнамської війни характеризувався появою

більш індивідуалізованих та часто провокативних написів, таких як «Born to Kill», що відображали складний психологічний стан військовослужбовців та їхнє ставлення до бойових дій. Ці написи часто служили засобом психологічного захисту та адаптації до екстремальних умов бойових дій.

Гумористичні написи на військовому спорядженні виконують важливу психологічну функцію зниження рівня стресу та підтримки позитивного емоційного стану. Феномен «Kilroy was here» став класичним прикладом використання гумору для створення відчуття присутності побратимів та підтримки морального духу. Дослідження показують, що гумор у військовому середовищі служить ефективним механізмом подолання стресу та підтримки психологічної стійкості.

Мотиваційні написи часто відображають цінності та переконання військових підрозділів, сприяючи формуванню сильної групової ідентичності. Написи типу «Death before dishonor» служать не лише особистим кредо, але й засобом зміцнення групової згуртованості. Такі написи створюють символічний код, зрозумілий членам військового колективу, та

підкреслюють спільність цінностей та цілей.

Написи типу «No fear» виконують функцію психологічного якоря, допомагаючи військовослужбовцям долати страх та невпевненість у бойових умовах. Механізм дії таких написів базується на принципах самонавіювання та позитивного підкріплення. Постійний візуальний контакт з мотиваційними написами сприяє формуванню стійких психологічних установок та підвищенню впевненості у власних силах.

Написи, що апелюють до теми військового обов'язку та самопожертви («For those who came before us»), відіграють важливу роль у формуванні психологічної готовності до бойових дій. Такі написи створюють емоційний зв'язок з військовими традиціями та історією, допомагаючи військовослужбовцям знаходити сенс у виконанні бойових завдань та долати страх смерті.

Проведене дослідження демонструє потенціал мотиваційних написів на військовому спорядженні як інструменту психологічної підтримки та підвищення бойового

духу військовослужбовців. Ефективність цього інструменту базується на комплексному впливі через різні психологічні механізми: від створення групової ідентичності до індивідуальної психологічної підтримки.

Список використаних джерел:

1. <https://www.instagram.com/idiom.land?igsh=M3pzeWM2aWI0NzNp>
2. <https://www.instagram.com/english.ingeneral?igsh=cXNyNW9iZGM1bm8w>
3. <https://www.instagram.com/englishwithnab?igsh=MXZtazIyNjU3dnYxbQ==>

*ДОВГОПОЛА Анна,
Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича*

РОЛЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

В умовах сучасного світу інформаційна агресія стає все більш поширеним явищем, що впливає на різні аспекти життя суспільства, включаючи міжнародні відносини, політику, економіку та культуру. Відзначаючи важливість комунікації у глобалізованому світі, необхідно звернути особливу увагу на роль англійської мови як одного з основних засобів міжнародного спілкування.

Англійська мова виступає не тільки інструментом розповсюдження інформації, але і засобом впливу на масову свідомість та формування громадської думки в Україні та за її межами. В умовах інформаційної агресії, де пропаганда і дезінформація набувають загрозливих масштабів, критичне розуміння ролі англійської мови стає необхідним. Метою цих тез

є аналіз ролі англійської мови в умовах інформаційної агресії, визначення її впливу на розповсюдження інформації та формування навичок критичного мислення у споживачів інформації.

Англійська мова виступає мовою міжнародної дипломатії та бізнесу, об'єднуючи людей з різних культур і національностей. Вона є офіційною мовою багатьох міжнародних організацій, таких як Організація Об'єднаних Націй, НАТО, Європейський Союз та багато інших. Використання англійської мови у міжнародних відносинах сприяє спрощенню комунікації між державами та створенню спільного простору для обговорення глобальних проблем.

Англійська мова має значний вплив на глобальне розповсюдження новин та контенту завдяки своїй ролі як мови міжнародного спілкування. Більшість міжнародних медіа-організацій, таких як BBC, CNN та Reuters, публікують новини англійською мовою, що дозволяє охопити широку аудиторію. Інтернет-сайти, соціальні медіа платформи та блоги також активно використовують англійську мову, що сприяє швидкому

розповсюдженню новин та інформації серед користувачів по всьому світу. Це дозволяє створювати глобальні інформаційні потоки, які впливають на громадську думку у цілому світі.

Англійська мова є потужним інструментом у сфері пропаганди та дезінформації. Завдяки широкому розповсюдженню англійської мови, маніпулятивний контент може швидко охоплювати велику кількість людей. Наприклад, соціальних криз англійськомовні фейкові новини та пропагандистські матеріали можуть поширюватися через соціальні медіа платформи, такі як Facebook та Twitter.[4]“За допомогою інформаційно-психологічних впливів через засоби масової інформації здійснюється селективний відбір аудиторії, яка найбільш вразлива до здійснюваних дій із сторони агресора. Таким чином формується категорія людей, з якими в подальшому проводяться більш активні дії щодо створення потрібного психологічного стану. [3]” Прикладом такої діяльності є створення безлічі антиукраїнських наративів та їх просування в англійськомовному просторі. Зокрема, можна виділити заяви рф про неонацистські формування в Україні, як

виправдання початку повномасштабного вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року.

Основними цілями такої діяльності можна виділити:

- маніпулювання суспільною свідомістю соціальних груп населення країни для створення атмосфери напруженості;
- дезінформація населення про роботу державних органів, дискредитація органів управління, охорони правопорядку та оборони;
- підрив міжнародного авторитету держави, його співробітництва з іншими країнами;
- нанесення збитків життєво-важливим інтересам держави у всіх сферах життя [3].

Зважаючи на всі негативні наслідки такої діяльності важливо їй протидіяти та запобігати. Англійська мова є потужним інструментом для розробки контрнарративів та інформаційних кампаній, спрямованих на протидію дезінформації та пропаганді. Використання англійської мови дозволяє досягти широкої аудиторії та підвищити ефективність комунікаційних зусиль. Приклади таких кампаній можуть

включати створення відеороликів, статей, інфографік та соціальних медіа постів, які розвінчують міфи та поширюють правдиву інформацію. Успішні інформаційні кампанії можуть сприяти підвищенню обізнаності громадськості, формуванню критичного мислення та зміцненню стійкості до інформаційної агресії [1] .

Англійська мова є важливим інструментом у сучасному світі для протидії інформаційній агресії та дезінформації. Завдяки своїй ролі як глобального засобу комунікації, англійська мова сприяє розповсюдженню правдивої інформації та формуванню критичного мислення. Використання англійської мови у створенні контрнарративів та інформаційних кампаній дозволяє досягти широкої аудиторії та підвищити ефективність комунікацій. Це допомагає зміцнити стійкість суспільства до маніпуляцій і пропаганди, забезпечуючи більш поінформовану та критично налаштовану громадськість. Важливо продовжувати дослідження і розробку стратегій, спрямованих на використання англійської мови для протидії інформаційній агресії на глобальному рівні, оскільки це надзвичайно важливо

для стабільності в інформаційному полі України.

Список використаних джерел:

1. Горбань Ю. О. Інформаційна війна проти України та засоби її ведення / Ю. О. Горбань // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2015. - № 1. С. 136-141. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2015_1_21.
2. Інформація в контексті боротьби з інформаційної війни: Підручник / За заг. видання В. Толубка. К.: NAOU, 2004. 177 с.
3. Кобільник, Б. Ю. Роль інформаційно-психологічних впливів у інформаційній війні / Б. Ю. Кобільник, А. І. Гізун // Актуальні задачі та досягнення у галузі кібербезпеки : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Кропивницький, 23–25 листопада 2016 р. Кропивницький : КНТУ, 2016. С. 28–29.
4. Озюменко Ю. А. Методи і засоби сучасної російської пропаганди у гібридній російсько-українській війні: вплив медіа. Міжнародні відносини Серія «Політичні науки»: матеріали конференції. 2019. №21. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/issue/current

DUNIASHENKO Oleksandr,

3rd year cadet of the Faculty of Training of Specialists of Pretrial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine of the Dnipro State University of Internal Affairs
Scientific supervisor:

KRASNOPOLSKYI Volodymyr,

Professor of the Department of Ukrainian Studies and Foreign Languages of the Dnipro State University of Internal Affairs, Doctor of Pedagogical Sciences, Profesor

MODERN APPROACHES AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN FORMING FOREIGN LANGUAGE FOR POLICE PROFESSIONAL COMMUNICATION

In today's world, characterized by active globalization and international cooperation, foreign language proficiency is an essential factor in the professional activities of law enforcement officials. Police officers working in a multinational environment or interacting with international partners must be proficient in an experienced foreign language to communicate effectively, perform their duties, and ensure public order. In this regard, there is a need for modern

approaches and innovative technologies that contribute to the development of police officers' language competence. For police officers, a foreign language is not only a means of communication but also a tool for performing tasks in international cooperation, operational and investigative activities, investigating criminal offenses, and interacting with citizens who do not speak the state language. Proficiency in professional terminology and the ability to use language constructs correctly in stressful situations are key factors in the effective work of law enforcement officers.

One of the key components of modern education that determines the level of police officers' preparation for professional activities and their ability to communicate effectively in different socio-cultural contexts is language competence. Speech competence is a multicomponent formation that includes knowledge of language norms, the ability to improvise speech, interact effectively in a professional environment, and mastery of cultural and linguistic aspects of communication. Modern educational standards in Ukraine focus on the development of police officers' language skills as a key factor in their successful integration into the global information space

and competitiveness in the labor market, namely the introduction of the latest technologies in the educational process, such as online courses, webinars, interactive lectures, and multimedia materials, creates favorable conditions for the formation and improvement of language competence [5].

The modern methodology of teaching a foreign language to police officers for professional purposes is based on a communicative approach that involves interactive teaching methods. The main approaches are:

- Case method - consideration of authentic situations from police practice and analysis of possible communicative solutions.
- Role-playing games - modeling of service situations that require professional vocabulary use.
- Audio and video training: Recordings of real-life negotiations and video scenarios are used to develop listening and speaking skills.
- Immersion method - creating a language environment through communication with native speakers or simulation training.

Integrating technology into the learning process significantly increases the effectiveness of foreign language learning. The leading

innovative technologies include:

- Use of Mobile applications (Duolingo, Babbel, Memrise) for self-study and language skills practice.
- Online platforms (Coursera, Udemy, Moodle) for remote learning of professional vocabulary.
- Virtual and augmented reality (VR/AR) is used to create interactive situational training.
- Artificial intelligence systems (chatbots, voice assistants) for automated learning and knowledge testing.
- Learning a foreign language with the help of a polygraph: the process of learning foreign languages is accompanied by an increase in anxiety. Anxiety reduces motivation, performance, and the need to succeed. The use of information technology makes it possible to take into account the individual characteristics of higher education students. Therefore, the development of methods for assessing the neuro-emotional state and methods for reducing anxiety in foreign language training is relevant. The developed methodology is based on computer polygraph examination methods that allow obtaining an objective result based on the control of the psycho-emotional state of

higher education students. Based on the functional purpose of the polygraph, a polygraph examination is understood as a measurement of the neuro-emotional reaction of the subject's body to the proposed information (text, graphic, sound) with the subsequent presentation of the results of registering these parameters in analog or digital form, intended to assess the reliability of the information reported [2].

Thus, foreign language proficiency is an integral component of the professional competence of a modern police officer. Despite significant achievements in the field of training, there are a number of challenges, including insufficient foreign language proficiency among current police officers, limited resources for training, and the need to adapt methods to real-life conditions of service. Using innovative methods and technologies in the educational process can improve the quality of language training, facilitate more effective work of law enforcement officers in the international environment, and improve communication with citizens. Further research and improvement of curricula will contribute to the development of modern language education for law enforcement officials.

References:

1. Foreign language training of law enforcement officers and lawyers [Text]: abstracts of the X Interuniversity scientific and practical Internet conference (Kyiv, 30 April 2020) / [ed. by V.V. Chernei, S.S. Cherniavkyi, I.G. Galdetska and others]. 148 с
2. Krasnopol'sky V. Linguistic and socio-cultural aspects of the formation of a peerless environment URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/13921/1/329.pdf> (accessed 11.02.2025)
3. English language in the activities of the National Police of Ukraine. URL: <https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d7ad0c2e-ce5f-4fe1-a52f-d97a659d79b3/content> (accessed 11.02.2025)
4. Sazanova L.S. English-language training of future police officers for a peacekeeping mission. URL: <https://univd.edu.ua/science-issue/issue/88> (accessed 11.02.2025)
5. Fomina L., Kalinichenko O., Dzingliuk O. Speech competence in the context of modern educational standards in Ukraine. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/14538/14608> (accessed 11.02.2025).

ZADOROZHNIAK Valentyna Anatoliivna,
*student of the speciality «Accounting and
Audit», National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine*
CHERNELIA Iryna Mykolaivna,
*Senior Lecturer, National University of Life
and Environmental Sciences of Ukraine*

**IDENTIFICATION OF MODERN APPROACHES AND
INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF
PROFESSIONAL LANGUAGE COMPETENCE
OF STUDENTS**

In today's context of globalisation, information society and rapid development of digital technologies, the issue of developing students' professional language competence is of particular relevance. On the one hand, the integration of innovative technologies into the educational process helps to expand language capabilities and improve the quality of communication, on the other hand, it necessitates the adaptation of traditional pedagogical methods to the new requirements of the labour market. According to the Ministry of

Education and Science of Ukraine, the last decade has seen a growing interest in interactive teaching methods that allow students to actively engage in the language learning process through the use of multimedia resources, video conferencing, electronic testing and specialised platforms. Modern research confirms that the use of such tools helps to increase the efficiency of language learning by 20-25% compared to traditional approaches, as documented in the reports of several European educational agencies. [1].

Innovative technologies, such as artificial intelligence systems, adaptive learning platforms and applications using virtual and augmented reality technologies, not only improve the quality of teaching, but also personalise the learning process to meet the individual needs of each student. According to a study conducted in 2021 as part of the European Union's Smart Education project, the integration of adaptive systems into language courses led to a 30% increase in student satisfaction and a 15-18% increase in academic performance. It is also worth noting that the use of mobile language learning apps such as Duolingo, Babbel or LinguaLeo is gaining popularity among young people, which indicates a paradigm shift in

traditional classroom learning. In Ukraine, according to a survey conducted in 2024 year university students, about 68% of respondents confirmed that mobile applications have become an integral part of their language learning, which contributes to the development of not only lexical skills but also oral communication skills. [3, 7]

The use of online learning platforms that allow for interactive classes with native speakers and industry experts also plays a significant role in the development of professional language competence. For example, Coursera, edX, and Prometheus are actively implementing professional communication courses that meet the current requirements of the labor market. Analysis of data in recent years shows that after the introduction of online courses, students have seen a 25-35% increase in their professional vocabulary, which has a positive impact on their future career orientation and competitiveness in the international arena. At the same time, the integration of online technologies into the learning process opens up new opportunities for intercultural exchange, stimulating the development of communicative competence through direct contact with the language environment, which is especially

important in light of current global challenges.[4]

Along with the introduction of digital technologies, traditional teaching methods are also evolving, taking on new forms and methodological approaches. For example, the project-based learning method, which is being actively implemented in many higher education institutions in Ukraine, allows students to work on real-life cases, use language skills to solve practical problems, and develop comprehensive professional competence. As a result of cooperation between academic institutions and businesses, in particular within the framework of the Language as a Tool for Professional Development project, a number of inter-university programmes have been created that demonstrate an increase in the effectiveness of students' language training by 18-22%. The implementation of such projects is supported by concrete data: according to surveys conducted in 2023-2024, years 75% of participants reported a significant improvement in professional communication skills after taking integrated courses using modern methods and technologies.

It is particularly important to introduce a system of continuous professional development for teachers specialising in foreign

languages. Professional development of teachers through participation in international seminars, webinars and trainings contributes not only to updating methodological approaches but also to the introduction of advanced technologies in the educational process. According to research conducted in 2024 with the support of the European Training Foundation, more than 80% of teachers who participated in professional development programmes believe that modern technologies significantly expand opportunities for effective learning and contribute to the formation of high professional language competence. This creates additional prerequisites for the formation of an education system that can adapt to the rapidly changing requirements of the modern labour market and ensure a high level of competitiveness of Ukrainian specialists at the international level. [5]

Thus, modern approaches and innovative technologies are an integral part of the process of developing students' professional language competence. The combination of digital tools, interactive teaching methods and traditional approaches allows for a flexible environment that promotes not only the acquisition of language knowledge but also the development of critical thinking, creativity

and adaptability to change. Real-world data from both research projects and the practice of educational institutions show an increase in learning effectiveness, which is confirmed by both an increase in student performance and their positive attitude towards the integration of innovations into the learning process. Thus, the introduction of modern approaches to the formation of professional language competence is becoming a key factor in ensuring high quality education that meets the current requirements of socio-economis development and global integration.

References:

1. Ministry of Education and Science of Ukraine. Education Development Strategy 2021-2030: Report / Ministry of Education and Science of Ukraine. Kyiv: Ministry of Education and Science of Ukraine, 2021. 200 p.
2. Smart Education Project. Integration of digital technologies into the educational process: report / Smart Education Project: <https://www.smarteducation.eu> (accessed 19.02.2025).
3. European Training Foundation. Research on innovative technologies in modern education: analytical report / European

Education Foundation: <https://www.eef.org.ua> (accessed 19.02.2025).

4. Coursera Inc. Official website [Electronic resource] / Coursera Inc: <https://www.coursera.org> (accessed 19.02.2025).

5. Institute of Education of Ukraine. Results of a survey of higher education students on the use of mobile applications in language teaching. K., 2022

6. Project «Language as a tool for professional development». Methodological recommendations / Ministry of Education and Science of Ukraine. 2020.

7. Duolingo Inc. Official website [Electronic resource] / Duolingo Inc: <https://www.duolingo.com> (accessed 19.02.2025).

***ЗАНЬКЕВИЧ Євгеній Миколайович**,
курсант другого року навчання курсу
№4 факультету забезпечення
державної безпеки, 113 навчальної
групи, Київський інститут Національної
гвардії України*

Науковий керівник:

***КОЗАК Валентина Андріївна**,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри мовної підготовки, Київський
інститут Національної гвардії України*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ КОМАНДИРІВ У ВІЙСЬКОВИХ ПІДРОЗДІЛАХ: КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ

Функціонування військових підрозділів значною мірою залежить від ефективності діяльності молодших командирів як ключової ланки військової ієрархії. Роль молодшого командира у військових підрозділах є однією з найважливіших ланок військової структури. Саме молодші командири безпосередньо взаємодіють з особовим складом, забезпечують виконання наказів вищого командування та підтримують боєздатність

підрозділу. Їхня діяльність сповнена викликами.

Одним із найважливіших аспектів роботи молодшого командира є безпосередня взаємодія з особовим складом. Щодня командир стикається з необхідністю управління різними особистостями, кожна з яких має власний характер, звички та особливості поведінки. Складність полягає в необхідності знаходити індивідуальний підхід до кожного підлеглого, вирішувати міжособистісні конфлікти та підтримувати дисципліну без надмірного тиску. Особливо важливим є вміння мотивувати особовий склад в складних умовах служби. Проте саме робота з людьми та досягнення своїх цілей, часто приносить найбільше задоволення. Спостереження за тим, як розвиваються підлеглі, як формується згуртований колектив, як встановлюються довірчі відносини – все це дає відчуття важливості та значущості виконуваної роботи. Можливість позитивно впливати на долі людей, допомагати їм розвиватися професійно та особистісно є однією з найбільших радостей у роботі молодшого командира.

Управління особовим складом характеризується

комплексним підходом до вирішення завдань керівництва та координації військовослужбовців. Основними аспектами є: диференційований підхід до індивідуальних особливостей підлеглих, механізми підтримання дисципліни, методи мотивації в умовах підвищеного стресу. Результати практичної діяльності демонструють пряму кореляцію між якістю управління та рівнем згуртованості підрозділу.

Професійна діяльність молодших командирів характеризується багатовекторністю завдань, що включають:

1. Стратегічне планування діяльності підрозділу.
2. Координацію матеріально-технічного забезпечення.
3. Документальний супровід операційної діяльності.
4. Контроль технічного стану озброєння.
5. Організацію навчального процесу.
6. Психологічні детермінанти командирської діяльності.

Психологічне навантаження на молодшого командира важко недооцінювати. Він постійно несе високу відповідальність за життя та здоров'я підлеглих, змушений швидко приймати рішення в стресових ситуаціях. Емоційне

навантаження при роботі з людьми також вимагає значних психологічних ресурсів. Важливо вміти зберігати спокій та розсудливість навіть у найскладніших ситуаціях. Однак саме подолання цих викликів приносить значне моральне задоволення. Відчуття важливості виконуваної роботи, повага та довіра підлеглих, успішне виконання поставлених завдань – все це формує почуття професійної гордості та самоповаги. Визнання з боку керівництва та колег також додає впевненості та мотивації для подальшого розвитку.

Процес бойової підготовки потребує систематичного підходу до навчання та розвитку особового складу. Емпіричні дані свідчать про ефективність інтегрованого підходу, що поєднує теоретичну підготовку з практичними заняттями. Особлива увага приділяється впровадженню інноваційних методик навчання та забезпеченню безпеки під час тренувань. У сфері бойової підготовки молодший командир відіграє ключову роль. Організація та проведення навчань вимагає постійного оновлення власних знань, пошуку ефективних методів навчання, забезпечення безпеки під час занять. Важливо подолати

формальний підхід до навчання та зробити його максимально практичним та корисним для військовослужбовців. Успіхи у підготовці особового складу приносять особливе задоволення. Коли підрозділ демонструє високий рівень підготовки, коли підлеглі успішно засвоюють нові навички, коли вдається впровадити сучасні методики навчання – все це дає відчуття правильності обраного шляху та методів роботи. Обмін досвідом з іншими підрозділами також збагачує професійний багаж командира.

Молодші командири часто стикаються з необхідністю виконання складних або суперечливих наказів, долають бюрократичні перепони, працюють в умовах обмеженості ресурсів. Інколи доводиться стикатися з відсутністю підтримки власних ініціатив, що може викликати розчарування та зниження мотивації. Проте успішна взаємодія з керівництвом відкриває нові можливості для розвитку та вдосконалення. Це може бути кар'єрне зростання, отримання додаткових ресурсів для підрозділу, можливість впровадження нових ідей. Особливо цінним є визнання досягнень підрозділу на вищому рівні, що

підвищує мотивацію всього особового складу. Аналіз взаємодії з вищим командуванням виявляє необхідність оптимізації комунікаційних процесів та вдосконалення механізмів реалізації управлінських рішень. Спостерігається потреба в розробці ефективних методів подолання бюрократичних перешкод та покращення ресурсного забезпечення підрозділів.

Успішність молодшого командира значною мірою залежить від його здатності ефективно керувати особовим складом, постійно підвищувати власний професійний рівень, знаходити баланс між вимогливістю та турботою про підлеглих. Важливим є вміння адаптуватися до змін та викликів сучасної військової служби. Розуміння та прийняття як труднощів, так і позитивних аспектів командирської діяльності є ключовим фактором успішного виконання службових обов'язків та військової кар'єри. Саме поєднання викликів та радощів робить цю роботу унікальною та важливою для функціонування підрозділів в цілому.

Список використаних джерел:

- 1 Ягупов В. В. Військова психологія: підручник для військових вузів. Київ: Тандем, 2023. 656 с.
2. Кокурн О. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С. Психологічні особливості лідерських якостей у військових керівників різного рівня. Вісник Національної академії оборони України. 2024. № 1 (41). С. 142–146.

***ЗЛАТНИКОВ Валентин Геннадійович,**
кандидат педагогічних наук, доцент,
Військовий інститут Київського
національного університету імені
Тараса Шевченка*

DEVELOPING EFFECTIVE PROMPTS FOR AI IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING

The integration of artificial intelligence (AI) in language learning has revolutionized the way students acquire and practice English. AI-powered tools provide instant feedback, personalized learning experiences, and interactive opportunities that were previously unavailable. From chat-based tutors to grammar correction programs, these technologies offer valuable support to learners at all proficiency levels.

A key factor in maximizing the benefits of AI lies in the way users formulate their prompts. The effectiveness of AI responses depends heavily on the clarity, specificity, and structure of the questions or instructions given. Well-crafted prompts can lead to meaningful interactions, enhanced comprehension, and improved

language skills, while vague or poorly structured prompts may result in irrelevant or unhelpful responses.

This paper explores strategies for designing effective prompts that optimize AI's potential in English language learning. It examines best practices for prompt formulation, provides practical examples, and highlights the impact of well-structured interactions on learners' progress. By understanding how to communicate effectively with AI, both students and educators can harness its full potential as a powerful language-learning tool.

AI-powered tools have become a vital part of modern language education, offering innovative ways to enhance learning. These technologies, including platforms like ChatGPT, Duolingo, and Grammarly, use advanced algorithms, machine learning, and natural language processing (NLP) to simulate human interactions, providing personalized and adaptive learning experiences.

AI tools work by analyzing vast amounts of data, recognizing patterns, and using NLP to understand input and generate relevant responses. For instance, ChatGPT engages learners in conversations, Duolingo adjusts difficulty based on performance, and Grammarly

offers instant grammar and style corrections. These AI systems allow learners to receive real-time feedback, customize lessons according to their level, and practice without the need for a teacher's presence.

The main benefits of AI in language learning include personalized lessons, immediate feedback, and the ability to practice anytime. These tools also promote interactive engagement, especially for developing speaking and writing skills, by simulating real-life scenarios where learners can make mistakes without fear of judgment. However, despite its advantages, AI has limitations. It may struggle with complex or unclear prompts and lacks the emotional intelligence or cultural context that a human instructor can provide. Additionally, over-reliance on AI could hinder learners from fully engaging in essential real-world interactions.

When it comes to using AI for language learning, how you phrase your prompts can make all the difference. Well-designed prompts can lead to better, more helpful responses from AI, while vague or unclear prompts might cause confusion or irrelevant answers. Here are some key principles to keep in mind when crafting prompts that will get the best results.

Clarity and Specificity

The clearer and more specific your prompt is, the more likely you are to get a useful response. When asking AI for help, it's important to be direct and precise about what you want. Instead of asking, "Can you correct this?" try something like, "Can you correct the following sentence and explain why it's wrong?" The more details you provide, the better AI can understand your request and offer an accurate response.

Contextualization

Providing context can help AI understand the situation or the topic you're working on. If you're asking AI for feedback on an essay, give some background about the purpose of the text, the level of formality, or specific areas you'd like feedback on. For example, instead of just saying, "Check my writing," say, "Check my essay for grammar and coherence, focusing on transitions between paragraphs." This helps AI tailor its response to your needs.

Level-Appropriate Prompts

It's important to adjust the difficulty of your prompts according to your language level. If you're a beginner, asking AI to translate

complex academic articles might be overwhelming and unhelpful. However, for an intermediate learner, that could be a great way to practice. Make sure the prompts are suited to your current proficiency and gradually increase the complexity as you improve.

Encouraging Interaction

AI can be a great conversation partner, but only if you encourage back-and-forth exchanges. Prompts that invite further discussion or responses can keep the learning experience engaging. For example, instead of just asking AI to define a word, you could ask, “Can you use this word in a sentence and explain its meaning in simple terms?” This creates a more interactive experience that can deepen your understanding of the language.

By keeping these principles in mind, you can design prompts that help you get the most out of your AI interactions. When done right, prompts can guide AI to offer targeted, useful feedback that helps learners build language skills more effectively.

Now that we’ve discussed how to design effective prompts, let’s look at some practical examples. These prompts can help learners practice different aspects of the English language, from grammar to writing, speaking, and even critical thinking. By using AI in the right way, learners can engage in meaningful exercises that improve their skills quickly.

Grammar Practice

One of the most common ways to use AI for language learning is by working on grammar. A good prompt could be: *"Can you correct the following sentence and explain the rule behind it? 'She don't like playing tennis.'"*

This kind of prompt helps the AI not only correct the error but also provide an explanation of the grammar rule, reinforcing the learning process.

Vocabulary Expansion

To build vocabulary, you can ask AI to offer synonyms, definitions, or examples. A useful prompt might look like: *"Give me five synonyms for the word 'happy' and use each in a sentence."*

This prompt encourages both learning new words and understanding how they're used in different contexts, expanding vocabulary and improving fluency.

Speaking & Pronunciation

AI can also help with speaking skills by providing interactive exercises. A good example of a speaking prompt could be: *"Can you act as an English teacher and help me improve my pronunciation of the word 'through'?"*

This type of prompt allows AI to focus on a specific pronunciation issue and offer tips for improvement, acting like a language partner who provides personalized feedback.

Writing Skills

Writing is another area where AI can provide valuable support. If you need help with structure, coherence, or style, try a prompt like: *“Please help me improve this paragraph by correcting any grammatical mistakes and suggesting better transitions between sentences.”*

This prompt guides the AI to give detailed feedback on your writing, helping you improve both the technical and stylistic aspects of your English.

Incorporating AI into English language learning offers countless benefits, from personalized feedback to interactive practice. By crafting clear, specific, and context-rich prompts, learners can maximize the effectiveness of AI tools and accelerate their language acquisition.

ЕБАН Каріна Едуардівна,
*студентка юридичного факультету,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Науковий керівник:*
ЧЕРНЕЛЯ Ірина Миколаївна,
*старший викладач кафедри англійської
філології, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України*

COMMUNICATION EFFECTIVENESS IN THE POST- TRUTH ERA: THE ROLE OF MANIPULATION AND PROPAGANDA

Post-truth as a phenomenon is characterized by the fact that the emotional coloring of information and its correspondence to personal beliefs are often more important than its actual reliability. In such conditions, manipulation and propaganda become powerful tools for influencing mass consciousness. Professional language communication, especially in the legal sphere where accuracy and objectivity are critically important, is under threat.

Manipulation is the covert control of people's consciousness and behavior, carried out by presenting information in a distorted form or concealing important facts. Propaganda is the purposeful dissemination of ideas and views in order to form a certain attitude towards events or individuals. In the post-truth era, these tools become particularly effective, as they appeal to the emotions and irrational beliefs of the audience.

There are many ways of mass manipulation, among which the following can be distinguished:

- **Substitution of concepts:** The use of words and phrases in a meaning that differs from the generally accepted one, in order to confuse and mislead.
- **Appeal to emotions:** Appealing to fear, hatred, sympathy, or other emotions in order to bypass the rational perception of information.
- **Labeling:** Hanging negative stereotypes on people or groups in order to discredit them in the eyes of others.
- **Use of authorities:** References to famous people or experts whose opinions can be used to reinforce manipulative statements.

- **Spreading rumors:** Dissemination of false or distorted information in order to create a negative image or influence public opinion.

Manipulation and propaganda can have serious consequences for professional language communication in the legal field. They can lead to:

- **Distortion of facts in court cases:** Manipulations can distort the real picture of events, which complicates the establishment of truth and the adoption of a fair decision.

- **Biased attitude towards participants in the process:** Propaganda can contribute to the formation of a negative attitude towards the accused, witnesses, or other participants in the trial.

- **Undermining trust in the judicial system:** If manipulation and propaganda become commonplace in the legal sphere, this can lead to a loss of trust in the courts and other institutions of justice.

To overcome the negative consequences of manipulation and propaganda in professional language communication, especially in the legal field, it is necessary to:

- **Develop critical thinking among lawyers:** It is important to teach lawyers to analyze information, distinguish facts from opinions, and identify manipulative techniques.
- **Promote media literacy among lawyers:** It is necessary to raise the level of awareness of lawyers regarding the principles of operation of mass media and methods of influencing the audience.
- **Adhere to ethical standards in legal practice:** Lawyers must adhere to high ethical standards and avoid using manipulative techniques in their professional activities.
- **Ensure the independence of the judicial system:** The judicial system must be independent of political and other influences, which will allow it to make objective and fair decisions.

Conclusions

The post-truth era creates serious challenges for effective communication, especially in the legal field. Manipulation and propaganda, appealing to emotions and irrational beliefs, can distort the real picture of events and lead to negative consequences for society. Overcoming these challenges requires the development of critical thinking, the promotion of media literacy, and adherence to

ethical standards in professional communication, especially in legal practice.

References:

1. Farkas, J. (2018). *Post-truth, fake news, and the politics of the internet* (pp. 1-238). Springer.
2. Binns, A. (2008). *Propaganda and the public mind* (pp. 1-312). Seven Stories Press.
3. McIntyre, L. (2018). *Post-truth* (pp. 1-186). Oxford University Press.
4. Rutenberg, J. (2019). *Fake news, propaganda, and the media* (pp. 1-220). Palgrave Macmillan.
5. Scott, J. (2020). *Communication in the legal context* (pp. 1-220). Routledge.
6. Greenwald, G. (2014). *No place to hide: Edward Snowden, the NSA, and the U.S. surveillance state* (pp. 1-400). Metropolitan Books.

ІЛЬЧЕНКО Олена Олександрівна,
*студентка юридичного факультету,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України*

Науковий керівник:

ЧЕРНЕЛЯ Ірина Миколаївна,
*старший викладач кафедри англійської
філології, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України*

МОВНА КУЛЬТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

У сучасному інформаційному просторі мова є не лише засобом спілкування, а й має місце інструменту впливу, маніпуляцій та захисту національної ідентичності. В умовах гібридної війни та інформаційної агресії проти України особливого значення набуває мовна культура, як чинник інформаційної безпеки. Володіння державною мовою на високому рівні, дотримання мовних норм та критичне мислення допомагають розпізнавати маніпуляції, фейки та пропаганду.

Мовна культура розуміє якість комунікації у суспільстві та його здатність протистояти дезінформації. Використання точних, логічних і зрозумілих формулювань сприяє поширенню правдивої інформації та мінімізує ризики маніпулятивного впливу. Водночас низький рівень мовної культури може бути використаний для спотворення реальності, сiania паніки та підриву довіри до державних і суспільних інституцій.

1. Визначення мовної культури та її значення:

- Мовна культура – це сукупність норм і правил використання мови, що забезпечують ефективну комунікацію, точність вираження думок і здатність критично аналізувати інформацію.
- Мовна культура змінює ключову роль у зміцненні національної ідентичності та протидії інформаційним загрозам.

2. Вплив мови на інформаційні процеси та загрози:

- Мова є не лише засобом комунікації, а й інструментом впливу: її вибір у політичних, соціальних і воєнних інформаційних операціях.

Маніпулятивні техніки в інформаційному просторі:

- Використання евфемізмів для зміни сприйняття подій (наприклад, «спеціальна операція» замість «війна»).
- Деформація значущих слів і створення неологізмів з пропагандистською метою.
- Створення хибних наративів через повторення неправдивої інформації.
- Дезінформація та фейки збільшуються через низький рівень мовної грамотності та недостатній розвиток критичного мислення.

3. Мовна культура як засіб захисту від інформаційних атак:

- Людина, яка володіє високим рівнем мовної культури здатна аналізувати тексти, розрізняти душевні та раціональні аргументи, перевіряти джерела інформації.
- Висока мовна культура сприяє розвитку медіаграмотності, що є основою інформаційної безпеки.

- Навички критичного читання та розуміння контексту допомагають виявляти спотворення фактів у ЗМІ та соцмережах.

4. Способи підвищення мовної грамотності як інструменту інформаційної безпеки:

Освіта та просвіта:

- Включення курсів з медіаграмотності та критичного мислення до навчальних програм шкіл та університетів.
- Популяризація якісних джерел інформації та боротьба з псевдонауковими та маніпулятивними публікаціями.

Законодавчі ініціативи:

- Протидія мовної агресії, спрямованої на руйнування національної ідентичності.
- Регулювання діяльності медіа та соцмереж у контексті поширення фейкової інформації.
- Індивідуальна відповідальність:
- Розвиток навичок аналітичного мислення та інформаційної гігієни.

- Активне використання державної мови як чинника національної безпеки.

Висновки

Мовна культура є чинником безпеки інформаційного суспільства. Вона також розпізнавати маніпуляції, критично оцінювати інформацію та протидіяти дезінформації. У сучасному світі де інформаційні атаки можуть підірвати довіру та створювати соціальну напругу, високий рівень мовної культури забезпечує стійкість суспільства до зовнішніх загроз. Розвиток мовної грамотності та критичного мислення є ключовими елементами національної безпеки. Це завдання держави, освітніх установ та громадянського суспільства, яке можна реалізувати через освітні програми, популяризацію якісного контенту та боротьбу з фейковими новинами.

Тому можемо сказати що, мовна культура – це не лише засіб комунікації, а й інструмент захисту суспільства. Ваш розвиток сприяє формуванню свідомості громадян, здатних протистояти інформаційним загрозам та зберегти національну ідентичність.

Список використаних джерел:

1. Гриценко, П. ю. Мова і нація в сучасному світі. Київ: Наукова думка, 2018.
2. Головки, В. А. Інформаційні війни та безпека нації . Харків: Фоліо, 2020.
3. Лисенко, О. В. Медіаграмотність як засіб протидії дезінформації . Львів: Літопис, 2021.
4. Український інститут медіа та комунікації. Фейки та маніпуляції у ЗМІ: як їх розпізнати? –
5. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019).

*ІЛЬЧЕНКО Олена Анатоліївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Національна академія Національної
гвардії України*

**ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ:
ЕЛЕМЕНТИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ
ПРОСТОРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

У сучасних умовах інформаційна агресія стає одним із ключових викликів, що впливають на ефективність професійної комунікації. У цьому контексті важливе значення набуває медіаграмотність як невід'ємна складова професійної підготовки здобувачів вищої освіти, особливо військової. Медіаосвіта сприяє розвитку критичного мислення та здатності до аналізу інформації, що є важливими навичками для майбутніх офіцерів Національної гвардії України.

Медіаграмотність сприяє розвитку здатності до критичного оцінювання інформації, що дає змогу військовим

виявляти дезінформацію та маніпулятивні впливи. Завдяки медіаосвіті майбутні офіцери здобувають знання та навички, необхідні для аналізу, інтерпретації й адекватного реагування на інформаційні загрози.

Викладання медіаграмотності у закладах вищої освіти має включати різноманітні методики та підходи, зокрема доцільно використовувати інтерактивні методи навчання, зокрема дискусії, кейс-стадії та симуляції. Виконання практичних завдань, спрямованих на розвиток критичного мислення, сприяє закріпленню здобутих знань і набутих навичок. Також важливо залучати сучасні технології, наприклад, мультимедійні матеріали й онлайн-курси.

Елементи медіаосвіти в Національній академії Національної гвардії України присутні зокрема в таких освітніх компонентах: «Основи теорії мовної комунікації», «Українська мова професійного спілкування», «Основи наукових досліджень», «Комунікативні аспекти діяльності офіцера», «Основи стратегічних комунікацій», «Стратегічні комунікації НГУ», «Комунікативна взаємодія НГУ з громадськістю».

Інформаційна агресія має значний вплив на професійну комунікацію, особливо у військовій сфері. Вона може спричинити поширення дезінформації, створення конфліктних ситуацій і зниження рівня довіри серед військових. Для протидії інформаційній агресії важливо розробляти й упроваджувати заходи з медіаграмотності, що допоможуть фахівцям ідентифікувати та нейтралізувати негативні інформаційні впливи.

Розробка та впровадження практичних завдань є ключовим елементом навчального процесу в аспекті медіаосвіти. Наприклад, курсанти можуть виконувати аналіз медіаматеріалів, виявляючи дезінформацію та маніпуляції. Також важливо проводити тренінги з комунікаційних навичок, що дадуть змогу майбутнім офіцерам Національної гвардії України ефективно взаємодіяти в умовах інформаційної агресії.

Кілька вправ-прикладів з елементами медіаграмотності, які викладачі використовують в освітньому просторі здобувачів вищої освіти Національної академії Національної гвардії України з метою сформуванню ефективну професійну

комунікацію в умовах інформаційної агресії:

1. Прочитайте статтю-спростування на StopFake «Фейк: українська літературна мова – штучна мова, створена у СРСР» (<https://www.stopfake.org/uk/fejk-ukrayinska-literaturna-mova-shtuchna-mova-stvorena-u-srsr/>). Поміркуйте:

- Що саме спростовується?*
- Яке твердження є хибним?*
- Які аргументи наводять експерти зі StopFake для спростування?*
- На які джерела посилаються?*

Наведіть переконливі аргументи з посиланням на авторитетні джерела для спростування твердження про штучно створену українську мову.

Придумайте флешмоб для соцмереж на тему «Фаховий військовий – так!», мета якого – показати перевагу висококваліфікованого дипломованого військового перед будь-якою людиною, яка зможе нести службу через місяць підготовки. Репрезентуйте в мультимедійному форматі на занятті [1, с. 37].

2. Підготуйте й репрезентуйте в своїй навчальній групі презентацію «Російська пропаганда в українських медіа». Сформуйте пам'ятку із переліком медіа (групи в соціальних мережах, телеграм-канали тощо), з яких дібрано контент. Зробіть висновок про інформаційно-інтенційне наповнення медіаканалів, матеріал яких Ви опрацювали [1, с. 41].

3. Знайдіть приклади інформування, пропаганди, реклами, соціальної реклами, піару, де об'єктом виступає сектор безпеки та оборони України (його представник), і проаналізуйте за відповідною моделлю:

- Що у Вашому прикладі – факти чи судження?
- З якою метою було створено цей контент?
- Які емоції він у Вас викликає?
- Які можуть бути наслідки поширення цього контенту?

[1, с. 16-17].

4. Виконайте аналітичний огляд медіаматеріалу за покликанням:

<https://detector.media/infospace/article/186010/2021-03-17-shcho-staietsya-koly-konspirologiya-poiednuietsya-z-dezinformatsiieyu/>.

Напишіть есе «Дезінформація та конспірація: загрози й інформаційна безпека військовослужбовців Національної гвардії України» [1, с. 36].

5. Підготуйте презентацію «Фейк як один із механізмів інформаційної маніпуляції». Організуйте слайд/-и із сервісами для факчекінгу [1, с. 36].

Інформаційна безпека й етика є невід'ємною складовою професійної діяльності військових як фахівців. Важливо формувати у курсантів усвідомлення необхідності етичного використання інформації та забезпечення її безпеки. Це включає розробку політик і процедур для захисту конфіденційної інформації, а також навчання етичним принципам у роботі з інформаційними ресурсами.

Отже, медіаграмотність є важливою складовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти Національної академії Національної гвардії України в умовах інформаційної агресії. Вона сприяє розвитку критичного мислення, здатності до аналізу інформації й ефективної комунікації. Впровадження медіаграмотності в навчальний процес дає змогу майбутнім

офіцерам ідентифікувати та нейтралізувати негативні інформаційні впливи, забезпечуючи інформаційну безпеку й етику в професійній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Ільченко О. Практикум з медіаграмотності. Харків: НА НГУ, 2024. 51 с.

*ILCHUK Oleksandra, 3rd year student,
«Accounting and Taxation» National
University of Life and Environmental
Sciences of Ukraine*

FORMATION OF THE EFFECTIVENESS OF PROFESSIONAL LANGUAGE COMMUNICATION IN THE CONTEXT OF INFORMATION AGGRESSION

In today's information space, professional verbal communication plays a key role in ensuring effective interaction in various fields of activity. Information attacks in the form of manipulation, fake news, and disinformation pose additional challenges to the communication process. [1, p.256].

Modern society is characterized by the intensive development of information technology, creating new challenges for professional verbal communication. Information attacks, including the proliferation of false information, fabricated stories, and propaganda materials, seriously affect the quality of the communication process. In this regard, the issues having the effectiveness of professional linguistic communication are of particular importance.. [3, p.254].

The formation of effective professional language communication involves the use of modern technologies, critical thinking, and media literacy. An important aspect is the ability to analyze information, recognize manipulative strategies, and apply adaptive communication skills. [1, p.254].

Thus, improving professional language skills can effectively respond to information threats, maintain the credibility of communication, and promote the development of public awareness in the face of contemporary challenges. [2, p.85-86].

Defining key terms such as "professional language communication," "communication effectiveness," "information aggression," "propaganda," and "narrative" is a priority for researchers. Professional linguistic communication involves not only the transmission of information, but also the ability to interpret, analyse and adapt it to the needs of the target audience. The effectiveness of communication is determined by factors such as the accuracy, logic, relevance and impact of the message. [2, p.81-89].

Another important aspect is the identification of factors that influence the effectiveness of communication. In particular, the main

factors are: the cognitive characteristics of the individual, the level of training, the information environment and the socio-cultural context. For example, the level of critical thinking of the audience directly influences the perception and interpretation of the message. [1, p.255].

Modern approaches and innovative technologies used in the educational process are important elements that shape the effectiveness of professional language communication. In particular, the use of interactive teaching methods, simulation exercises, case studies, and role-playing games help students to better understand the characteristic of professional language and learn how to deal with information in the face of constant change. [4, p.45-52].

In the context of information aggression, the development of theoretical foundations and practical recommendations for improving professional speaking skills is an urgent task. Development of analytical thinking, critical evaluation of media information and training in resistance to manipulation are important components of this process. A high level of efficiency in professional speech communication can be achieved only through the active use of

modern methods and tools. [3, p.256].

References:

1. Information Security and Language Policy: Challenges of the Present - Kyiv: Naukova Dumka, 2020. 256 p.
2. Constitutional and legal mechanism for ensuring national security of Ukraine. Bulletin of the Ministry of Justice of Ukraine. № 8. 2006. С. 81-89.
3. Гончаренко Т. В.. Media literacy as a means of countering information manipulation. - Kyiv: Osvita Publishing House, 2020. 256 p.
4. Theoretical foundations of information security in the digital society. Scientific Bulletin. 2021. № 3. С. 45-52.

***ЩЕНКО Тетяна Валеріївна,**
старший викладач кафедри мовної
підготовки
Дніпровський державний університет
внутрішніх справ*

РОЗВИТОК ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Розбудова в Україні демократичної, соціальної, правової держави потребує суттєвого підвищення правосвідомості правників, їх правової культури, в тому числі комунікативної культури тощо. В умовах глобалізації та інтеграції України у світовий простір, володіння іноземними мовами є не просто бажаним, а й необхідним компонентом успіху для фахівців будь-якої галузі. Формування іншомовної компетентності у студентів немовних спеціальностей є запорукою їх конкурентоспроможності на ринку праці, адже володіння іноземними мовами відкриває доступ до міжнародних ресурсів, можливостей навчання та стажування за кордоном, сприяє

розвитку професійних зв'язків та кар'єрному зростанню. Це обумовлює актуальність проблеми формування інформаційно-мовної компетентності.

У сучасному суспільстві масштаби та якість формування інформаційно-комунікативної компетентності студентів у процесі вивчення іноземної мови, використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності фахівців впливають на рівень економічного та соціального розвитку суспільства, його інтеграцію у світову правову та економічну систему. Сучасна система підготовки фахівців у закладах вищої освіти готує випускників за умов узгодження професійної освіти з процесом інформатизації суспільства.

На сьогоднішній день усе важливішою виявляється додаткова підготовка фахівців, що надає можливості реалізовувати інноваційно-новітні методи виконання професійних обов'язків і завдань. У зв'язку з цим у процесі вивчення іноземної мови майбутніми фахівцями дедалі більш актуальним і необхідним стає застосування електронних методів навчання, які вимагають формування інформаційно-

комунікативної компетентності у студентів. Майбутня професійна діяльність фахівців права у таких умовах передбачає підвищення рівня підготовки у галузі інформаційних технологій, що, зі свого боку, зумовлює необхідність модернізації процесу вивчення іноземної мови в закладах вищої освіти [1, с. 139].

Питання про мовленнєву компетентність завжди постає, коли йдеться про якісні характеристики діяльності людей тих професій, у яких фахівці мають справу з людьми. До числа таких професій належить і діяльність юриста. Звідси підвищення морально-гуманістичного потенціалу майбутніх юристів є соціальним феноменом у найширшому розумінні [2, с. 17].

Зміст професії юриста становить складну, багатокомпонентну систему видів діяльності, серед яких невід'ємними складовими виступають взаємодія з учасниками правовідносин, безпосередня комунікація з людьми [5]. Формування комунікативної компетентності у майбутніх юристів є одним із важливих завдань, які повинен ставити навчальний заклад, що готує фахівців у галузі права.

Проблема поліпшення професійної підготовки юристів є надзвичайно актуальною в умовах сучасних суспільних реалій. У нашій державі, що переживає складні трансформаційні зміни, діяльність юриста залишається однією з найбільш затребуваних. Специфіка юридичної професії обумовлює відповідні вимоги до її суб'єктів, зокрема щодо їх професійного й особистісного розвитку. І хибним є уявлення, що формування комунікативної культури спеціаліста є справою лише професійної діяльності й багаторічного досвіду. Численні наукові дослідження не виявляють статистично значущої залежності між професійним стажем і рівнем комунікативної культури юриста. Проте висвітлюють наступну тенденцію – технології освіти, що спираються на традиційні підходи щодо формування комунікативної культури у майбутніх юристів, відчують певні труднощі у залучення студентів у спілкування, оформлення їх активної позиції у професійних та соціальних стосунках, формування продуктивних взаємин керівника і підлеглого в процесі вирішення завдань спільної діяльності в умовах вирішення професійних завдань. Відтак актуальним постає

завдання формування комунікативної культури у майбутніх юристів впродовж їх навчання у вищій школі із врахуванням вимог щодо професійних якостей, знань та умінь спеціалістів юридичної справи.

Упровадження засобів інформаційних технологій у процес формування мовно-мовленнєвих компетентностей студентів сприяє розв'язанню таких основних лінгводидактичних завдань: підвищенню мотивації навчальної діяльності під час вивчення мови за професійним спрямуванням; розвитку здібностей студентів і готовності до самостійного вивчення мови; підвищенню активності студентів у процесі вивчення мови; індивідуалізації навчання; інтенсифікації навчання; формуванню та розвитку вмінь і навичок у різних видах мовленнєвої діяльності (читанні, говорінні, аудіюванні та письмі). Використання інформаційних технологій під час викладання мовних курсів у закладах вищої освіти сприяє побудові нової моделі навчання, у якій сутністю навчання є не передача інформації, а вміння студента самостійно здобувати знання, формувати та вдосконалювати свої мовно-мовленнєві

компетентності, комунікативні вміння та навички.

Таким чином, мовленнєва компетентність є складним соціально-функціональним феноменом, що стає притаманним людині як результат цілеспрямованого навчання та виховання, а також саморозвитку особистості. З огляду на значущість комунікативної діяльності в професії юристів, система юридичної освіти має всі можливості забезпечити умови для теоретичного і практичного засвоєння та формування комунікативної компетентності своїх випускників.

Список використаних джерел:

1. Волошина О. Формування інформаційно-комунікативної компетентності студентів у процесі вивчення іноземної мови в аграрному закладі вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2023. № 6/214. С.138-151.
2. Гунько І.В., Волошина О.В. Практичне застосування ділової гри при вивченні іноземної мови в умовах навчально-науково-виробничого комплексу “Всеукраїнський науково-навчальний

консорціум”. *Науковий журнал “Інноваційна педагогіка”*. 2021.

Вип.35. С.17–21

3. Чорнобай О. Л. Поняття і суть комунікативної культури правника. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”* : збірник наукових праць, М-во освіти і науки України, Нац. ун-т “Львівська політехніка”. Львів : Львівська політехніка, 2014. № 807 : Юридичні науки. С. 87-92.

КАБІЦЬКА Оксана,

старший викладач кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки, Донецький державний університет внутрішніх справ

ВІЙСЬКОВА ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА ЯК СКЛАДОВА БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Сучасне ведення бойових дій вимагає не лише тактичної підготовки та володіння зброєю, але й навичок надання першої медичної допомоги. Багато жертв на полі бою трапляються до прибуття парамедиків, часто через надмірну втрату крові, пошкодження дихальних шляхів та шок. У багатьох випадках військовослужбовці або не мають базових навичок надання першої допомоги, або не здатні діяти в стресових ситуаціях. Військово-тактична медицина має бути невід'ємною частиною бойової підготовки, адже вчасне надання першої медичної допомоги може врятувати життя та забезпечити боєздатність війська. Однією з головних проблем є те, що цьому питанню при підготовці військ приділяється недостатньо уваги. Тактична

медична підготовка повинна проводитися регулярно, включати реалістичні сценарії бойових дій і здійснюватися в умовах стресу та обмежених ресурсів. [2] Важливу роль відіграє відповідне військове спорядження, таке як індивідуальна аптечка, що містить високоякісні джгути, кровоспинні засоби, ізраїльські бинти, засоби для носоглотки та інше необхідне обладнання. Однак мати аптечку недостатньо. Кожен солдат повинен знати, як правильно користуватися всіма елементами аптечки. Іншою проблемою є нерозвиненість системи медичної евакуації та відсутність чітких алгоритмів і координації між бойовими підрозділами та медичними службами, що часто призводить до втрати дорогоцінного часу. Важливо налагодити ефективні маршрути евакуації, забезпечити війська транспортними засобами для перевезення поранених та навчити особовий склад діяти в кризових ситуаціях. Тактична медицина в армії повинна розглядатися не як додатковий елемент підготовки, а як ключовий елемент підвищення боєздатності підрозділів. [4] Окрім фізичних аспектів медицини, важливо враховувати психологічну готовність військ до дій у складних умовах.

Навчання повинно включати компонент психологічної стійкості, оскільки страх, паніка і стрес можуть призвести до неправильного прийняття рішень. Також необхідно розвивати культуру відповідальності за власне життя і життя своїх товаришів. Адже навіть добре підготовлений солдат може врятувати кілька життів у критичний момент. Інформаційна підготовка також відіграє важливу роль. Солдати повинні мати доступ до новітніх медичних протоколів і розуміти їхню важливість. Використання міжнародного досвіду, особливо стандартів Tactical Combat Casualty Care, може значно підвищити ефективність військово-медичної підготовки. Тому інтеграція військової тактичної медицини в систему бойової підготовки є не лише необхідним, але й критично важливим елементом для виживання та ефективності сучасної армії.

Список використаних джерел:

1. Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти Наказ МОЗ України

від 04.08.2021 №1627 URL:

https://zakononline.com.ua/documents/show/504226_688328#n9

2. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах. Наказ МОЗ України від 09.03.2022 №441.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#Text>

3. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 30.12.2022 року. Ст. 340. (з наступними змінами та доповненнями).

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text>

4. Про затвердження Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу: Постанова КМ У від 21 листопада 2012 року. №: 1115 (з наступними змінами та доповненнями).

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1115-2012-%D0%BF#Text>

***КАМЕНЄВА Валентина Олександрівна,**
студентка юридичного факультету,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
ЧЕРНЕЛЯ Ірина Миколаївна,
старший викладач кафедри англійської
філології, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України*

THE ROLE OF COGNITIVE FLEXIBILITY IN PROFESSIONAL LANGUAGE COMMUNICATION

Professional language communication is essential in fields like law, international relations, business, and medicine. Beyond specialized terminology, it requires cognitive skills, with cognitive flexibility playing a key role. This ability allows individuals to adapt speech strategies and resolve communication challenges in dynamic and intercultural contexts (Spiro & Coulson, 2007). This study explores cognitive flexibility, its role in professional communication, and empirical research confirming its significance. We also examine methods for developing this skill to improve professional

interactions.

Cognitive flexibility is a component of higher-order cognitive functions, which include memory, attention, and executive control (Diamond, 2013). It manifests in the ability to:

- swiftly switch between different modes of thinking;
- adapt speech to the context of communication;
- find alternative ways to convey information in complex situations (Martin-Rhee & Bialystok, 2008).

In professional language communication, cognitive flexibility plays a crucial role in ensuring effective interaction with diverse audiences, preventing misunderstandings, and adjusting communication styles according to the situation. This skill is particularly valuable in fields where professionals must navigate different communicative contexts.

For example, in the legal profession, lawyers frequently engage with various stakeholders, including clients, judges, and colleagues. When speaking with a client, a lawyer must use clear and accessible language, avoiding excessive legal jargon to ensure comprehension. However, when addressing a judge in court, they must employ precise

legal terminology and a formal tone to present arguments persuasively. Similarly, when consulting with colleagues, the lawyer may adopt a more technical and concise style suited to professional discourse.

Another example can be found in the field of international business negotiations. A business executive engaged in cross-cultural communication must quickly recognize and adapt to differences in communication styles, such as levels of directness, use of formal or informal speech, and non-verbal cues. A lack of cognitive flexibility in this context may lead to misinterpretations, whereas a flexible communicator can adjust their approach to build rapport and facilitate successful negotiations.

Thus, cognitive flexibility is not merely an abstract cognitive skill but a practical and essential ability that enhances communication effectiveness in various professional domains.

A number of studies confirm the importance of cognitive flexibility in language communication. For instance, Martin-Rhee & Bialystok (2008) found that individuals with a high level of cognitive flexibility can switch between linguistic styles more easily and

demonstrate greater adaptability in conversations. Their research showed that bilingual individuals, in particular, exhibit enhanced cognitive control when adjusting their speech according to different communicative contexts.

A study by Mol et al. (2016) in the field of international business revealed that professionals with higher cognitive flexibility are more likely to succeed in negotiations. This is because they can quickly modify their arguments based on the responses of their counterparts, allowing them to maintain a dynamic and persuasive dialogue. For example, a business executive negotiating a contract with a foreign partner might initially present their proposal in a direct and assertive manner. However, if they sense hesitation or resistance, a flexible communicator would immediately adjust their approach, perhaps by using a more collaborative tone, emphasizing mutual benefits, or rephrasing their offer to align with the partner's cultural expectations.

Another significant study by Ritter et al. (2012) demonstrated that cognitive flexibility contributes to creativity in communication, which is especially critical in fields where messages need to be

adapted to rapidly changing conditions. In diplomatic communication, for example, negotiators must frequently adjust their rhetoric to defuse tensions, avoid conflicts, and find compromise solutions. A diplomat engaging in high-stakes negotiations may begin with a firm stance but shift to a more conciliatory approach when they recognize an opportunity for mutual understanding. The ability to pivot in such scenarios can mean the difference between diplomatic success and failure.

Researchers have proposed several methods for enhancing cognitive flexibility, particularly in the context of professional communication.

- A study by Bialystok & Barac (2012) confirms that individuals who speak multiple languages exhibit higher cognitive flexibility and adapt more effectively to new communicative situations. For example, a multilingual customer service representative interacting with international clients can quickly determine the most appropriate language and tone to use, thereby enhancing customer satisfaction and efficiency.

- Spiro & Coulson (2007) emphasize that active participation in simulations helps individuals develop the ability to switch rapidly between different communicative roles. For instance, law students participating in moot court competitions must present legal arguments from both the prosecution and defense perspectives.

- Zheng et al. (2018) suggest exercises that require individuals to quickly adapt to new communication conditions as a way to foster cognitive flexibility. A practical example of such an exercise could be a business workshop where participants must pitch a product using three different communication styles-formal, persuasive, and humorous-depending on the audience.

Cognitive flexibility is a crucial factor that determines the effectiveness of professional language communication. It enables individuals to quickly adapt to changing conditions, identify optimal linguistic strategies, and avoid misunderstandings. Empirical research confirms that a high level of cognitive flexibility contributes to success in negotiations, diplomacy, and other fields that require effective communication. Thus, the development of this skill should be a priority in professional training programs. Given the increasing

complexity of global interactions and the demand for adaptive communication, fostering cognitive flexibility will not only enhance individual performance but also improve overall professional effectiveness across various domains.

References:

1. Bialystok, E., & Barac, R. (2012). Cognitive flexibility and bilingualism. *Developmental Review*, 32(2), 92–114.
https://www.researchgate.net/publication/259403705_Cognitive_development_of_bilingual_children
2. Diamond, A. (2013). Executive functions. *Annual Review of Psychology*, 64, 135–168.
3. Martin-Rhee, M. M., & Bialystok, E. (2008). The development of two types of inhibitory control in monolingual and bilingual children. *Bilingualism: Language and Cognition*, 11(1), 81–93.
4. Mol, S. T., Born, M. P., Willemsen, M. E., & Van der Molen, H. T. (2016). Predicting speaking skills in cross-cultural business communication. *Journal of Vocational Behavior*, 89, 45–56.
https://www.researchgate.net/publication/236005602_Predicting_Ex

[patriate Job Performance for Selection Purposes A Quantitative Review](#)

5. Ritter, S. M., Damian, R. I., Simonton, D. K., van Baaren, R. B., Strick, M., Derks, J., & Dijksterhuis, A. (2012). Diversifying experiences enhance cognitive flexibility. *Journal of Experimental Social Psychology*, 48(4), 961–964.
6. Spiro, R. J., & Coulson, R. L. (2007). Cognitive flexibility theory: Advanced knowledge acquisition in ill-structured domains. *Educational Technology*, 47(5), 31–38.

КІНДЗЕРСЬКА Анастасія Геннадіївна,
курсантка факультету забезпечення
оперативно-службової діяльності,
Національна академія Державної
прикордонної служби України
ім. Б. Хмельницького

ШУМОВЕЦЬКА Світлана Павлівна,
доктор педагогічних наук, професор,
Національна академія Державної
прикордонної служби України
ім. Б. Хмельницького

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ І ПРОТИДІЯ ВОРОЖИМ ІНФОРМАЦІЙНИМ ВПЛИВАМ

Критичне мислення має значення в усіх сферах життя, особливо в науці, освіті, військовій справі, бізнесі та медієвістиці. Здатність критично мислити, за великим рахунком, є передумовою виживання кожної людини. Це зумовлено тим, що в сучасному світі інформаційні війни стали невід'ємною частиною збройних конфліктів. Особливу увагу російські пропагандистські центри приділяють впливу на

військовослужбовців, тому що саме вони є головною силою оборони країни. Маніпуляції та психологічні операції можуть поширювати хаос та паніку, спричинювати у військових деморалізацію, зневіру в командуванні.

Основним способом інформаційних маніпуляцій росії проти українських військових є дезінформаційні повідомлення: російські спецслужби систематично поширюють фейкові новини про бойові дії, втрати українських військових, нібито відсутність підтримки з боку командування або про «зраду» західних партнерів. Окрім цього, російські пропагандисти створюють і поширюють фейкові звернення військовослужбовців, використовуючи монтаж у відео для створення неправдивих звернень нібито від імені українських військовослужбовців, щоб деморалізувати армію та народ України. Російські інформаційні війська розгортають кампанії з поширення панічних настроїв серед військовослужбовців та їхніх родичів, використовуючи соцмережі та чат-боти, Telegram-канали, TikTok і Facebook [1, с. 19–25].

Російська пропаганда вдається до психоемоційного тиску:

військовослужбовці, які перебувають у бойових умовах, можуть бути вразливішими до маніпуляцій через втому, стрес та психологічне виснаження. Крім цього, військовослужбовці не завжди перевіряють достовірність інформації – якщо вони не мають навичок критичного мислення, вони схильні сприймати інформацію з різних соцмереж без будь-якого попереднього аналізу. Також проблематичним є «хибний» соціальний вплив, де, якщо неправдива інформація поширюється серед товаришів по службі, її сприймають як більш правдоподібну [2, с. 236].

За таких умов військова освіта має звертати велику увагу на розвиток у військовослужбовців критичного мислення, тобто здатності аналізувати, оцінювати та осмислювати інформацію для прийняття у подальшому обґрунтованих рішень. Саме критичне мислення дозволяє людині уникати когнітивних упереджень, перевіряти різні джерела, розрізняти факти та судження, формулювати логічні аргументи і робити незалежні висновки [3, с. 48–52].

У військовому середовищі не завжди вдається належним чином розвивати критичне мислення. Однією з головних

перепон цього є традиційна ієрархічна структура армії. Ця структура, заснована на беззаперечному підпорядкуванні та виконанні наказів, часто не заохочує до самостійного аналізу та обговорення. Військовослужбовці звикають діяти за встановленими протоколами, що, як правило, може обмежувати їхню здатність критично оцінювати ситуацію та приймати нестандартні, самостійні рішення.

Крім того, не завжди достатньою є підготовка психологів та командирів до розвитку критичного мислення у військовослужбовців, а без належної кваліфікації вони не можуть ефективно передати ці навички своїм підлеглим. Відповідно, це призводить до поверхового засвоєння матеріалу і формального підходу до навчання.

З огляду на це для розвитку у військовослужбовців критичного мислення необхідно вжити комплексних заходів, спрямованих на інтеграцію критичного мислення в систему військової освіти та підготовки.

По-перше, варто доповнити всі навчальні плани та включити курси і модулі з питань критичного мислення. Це

можуть бути дисципліни, що допомагають вчити аналізу інформації, аргументації та прийняття рішень в умовах невизначеності.

По-друге, необхідно організувати спеціалізовані тренінги для офіцерського складу, які б підвищували їхню компетентність у сфері критичного мислення. Це дозволить їм не лише особисто оволодіти цими навичками, але й ефективно передавати їх своїм підлеглим.

По-третє, варто стимулювати відкриті дискусії та обмін думками серед військовослужбовців, створюючи середовище, де критичне мислення цінується та підтримується. Для цього важливо організовувати регулярні семінари, круглі столи та обговорення реальних ситуацій [4; 5].

Отже, оскільки росія систематично використовує інформаційні операції для дестабілізації української армії та населення, військовослужбовці без розвиненого критичного мислення стають легкою мішенню для маніпуляцій, що може впливати на їхні морально-психологічні стани і боєздатність. Саме тому розвиток критичного мислення у військових є

стратегічно важливим елементом оборони України в інформаційній війні. Вжиття комплексних заходів для їх вирішення сприятиме формуванню сучасної, гнучкої та розвиненої армії, здатної працювати з великими потоками інформації, належно протидіяти ворожим інформаційним впливам.

Список використаних джерел:

1. Кулеба Д. І. Війна за реальність. Як перемагати у світі фейків, правд і спільнот. Київ: Книголав, 2022. 384 с.
2. Осьодло В. І., Рибчук О. Г. Критичне мислення як складова професійної компетентності офіцера. *Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України* : мат. XX Всеукр. наук.-практ. конф. (Вінниця, 24 березня 2023 р.) / Вінниця: ХНУВС, 2023. С. 236.
3. Хейбер Д. Критичне мислення. Твій бронік проти інформаційної зброї. Київ: ArtHuss, 2023. 198 с.
4. Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах

Міністерства оборони України, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти: *Наказ Міністерства оборони України від 15.02.2024 № 120*. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0453-24#Text> (дата звернення: 09.02.2025).

5. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності. *Закон України від 13.12.2022 № 2834-IX*. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text> (дата звернення: 09.02.2025).

КОЗАК Валентина Андріївна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри мовної підготовки, Київський
інститут Національної гвардії України

ЕВОЛЮЦІЯ ПРАВОПИСУ ТОПОНІМУ *РОСІЯ* В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Топоніми як частина мовної культури виконують не лише географічну, а й культурну та політичну функції. Одним із часто обговорюваних топонімів є слово *Росія*, яке в контексті російсько-української війни набуло виразно негативного значення. Його правопис і вживання стали об'єктом мовних дискусій, оскільки цей топонім відображає не лише географічну реальність, а й національні та політичні ідентичності.

З початком анексії Криму Російською Федерацією та подальшою ескалацією війни в Україні сформувався новий погляд на російські топоніми. Відповідно, змінився і підхід до написання такої лексики. Топонім *Росія* до цього часу традиційно писався з великої літери. Однак на тлі російської

агресії почали з'являтися заклики до переосмислення використання цього терміну, зокрема щодо його правопису.

З одного боку, натрапляємо на правопис слова *росія* з малої літери, що, на думку прибічників такого підходу, дозволяє підкреслити низький статус агресивної держави або дистанціюватися від неї в контексті сучасної політичної реальності. Цей варіант має на меті продемонструвати неприязнь до країни-агресорки, акцентувати увагу на тому, що Росія як державне утворення не повинна мати символічної «великої» позиції у мовному просторі України. Такий підхід відображає і прагнення розмежувати українську ідентичність та агресора, одночасно стаючи інструментом мовної політики.

З іншого боку – традиційний правопис слова *Росія* з великої літери. Відповідно до норм українського правопису назви країн та держав, а також їхніх офіційних найменувань пишуться з великої літери. Прибічники такого підходу залишають емоції поза правописом.

В Україні написання назв *російська федерація, росія, москва, московія, московське царство, російська імперія,*

державна дума рф тощо з малої букви «можна не кваліфікувати як відхилення від норм української мови в текстах неофіційного характеру» [4]. Таке повідомлення міститься на сайті Національної комісії зі стандартів державної мови від 20 вересня 2023 року.

На сайті Міністерства внутрішніх справ правопис слова *Росія* залежить від типу інформації. В текстах документів натрапляємо на вживання означеного слова з великої літери («1. Затвердити Правила носіння, зберігання та перевезення вогнепальної зброї і боєприпасів до неї цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації або інших держав, що додаються» [1]), на сайті міністерства в повідомленнях про події – з малої («росія вкотре показує своє звірине лице та намір вбивати наших громадян» [2]). Правопис з малої літери в текстах не офіційно-ділового стилю прослідковуємо вже практично від початку повномасштабного вторгнення («Чернігівщину знову обстріляли з території росії» [3]).

Вживання слова *росія* з малої літери стало частиною

ширшого процесу деколонізації мови, у якому вбачаємо формування нових наративів у медіа та культурному середовищі. Такий підхід став елементом мовної війни, де кожен вибір лексики чи правопису відображає політичну позицію і ставлення до агресора. Проте варто зазначити, що подібні зміни не завжди стають частиною офіційної мовної практики. На державному рівні, в офіційних документах та навчальних матеріалах, перевага, як і раніше, надається написанню з великої літери, що відповідає встановленим нормам українського правопису.

Список використаних джерел:

1. Наказ №770 Про затвердження Правил носіння, зберігання та перевезення вогнепальної зброї і боєприпасів до неї цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації або інших держав. URL: <https://mvs.gov.ua/normativno-pravovi-akti/nakaz-mvs-vid-18112024-770-pro-zatverdzenia-pravil-nosinnia-zberigannia-ta-perevezennia-vognepalnoyi-zbroyi-i-bojepripasiv-do-neyi-civilnimi-osobami-iaki-berut-ucast-u-vidsici-ta-strimuvanni-zbroin>

2. У перший день року – день надій та сподівань – росія несе горе та смерть URL: <https://mvs.gov.ua/news/u-persii-den-roku-den-nadii-ta-spodivan-rosiia-nese-gore-ta-smert>

3. Чернігівщину знову обстріляли з території росії. URL: <https://mvs.gov.ua/news/chernigivshhinu-znovu-obstrilyali-z-teritoriyi-rosiyi>

4. Написання назв «російська федерація» URL: <https://mova.gov.ua/news/napysannia-nazv-rosiiska-federatsiia>

***KOZUBAI Inna Vitaliivna,**
Senior Lecturer, Department of Language
Training, Dnipro State University of
Internal Affairs*

**COGNITIVE AND LINGUISTIC STRATEGIES FOR
COUNTERACTING INFORMATION AGGRESSION IN
PROFESSIONAL COMMUNICATION: A DISCOURSE-
ANALYTICAL APPROACH**

Information aggression is increasingly evident in professional environments, necessitating effective counter-strategies. The discourse-analytical approach enables the assessment of influence mechanisms and the development of methods for neutralizing manipulative techniques.

Manipulative strategies are considered to be the first approach that analyses the lexical and grammatical constructions used for disinformation [1]. The first approach examines how language is used to impose false ideas and manipulate audiences. It identifies evaluative vocabulary, emotionally charged words and expressions

that distort information. A key focus is analyzing headlines that may contain hidden manipulative messages. The analysis also looks at influence strategies through the lexical, syntactic, and semantic features of messages. This includes studying rhetorical devices like hyperbole, euphemisms, and nominalizations, as well as manipulative syntax such as passive constructions that obscure responsibility. Additionally, the analysis identifies hidden connotations and ideological implications in professional discourse. It assesses the context of certain terms to reveal bias and ideological framing. Finally, it considers how the presentation of information in different frames impacts the audience's cognitive models. The goal is to uncover how language is strategically used to shape perceptions and influence thinking, rather than convey information objectively [2].

The second approach is developing critical thinking, which is recognising the manipulation and distortion of information. It covers analyzing arguments, detecting logical errors, and raising awareness of manipulative technologies in the field of media and involves the use of cognitive schemes to recognize the hidden intentions of the communicator and evaluate the reliability of the information

expressed. Training professionals in fact-checking methods and assessing the reliability of information sources covers fact-checking tools, source credibility analysis, and digital hygiene skills.

The use of counterstrategies adapts rhetorical techniques to neutralise aggressive discursive practices. This entails the use of counterarguments, semantic deconstruction of manipulative messages, and strategies for reestablishing neutral discourse. Refuting manipulative messages using argumentative strategies. This approach includes the use of logical counterarguments, principles of critical thinking, and the principle of evidence. Creating alternative narratives that reduce the impact of destructive information. The creation of positive information strategies helps to create an objective information environment and eliminate negative influences [5].

Linguistic resilience allows for the development of communication skills for an effective response to information aggression. The development of communication competencies ensures an effective response to information attacks. This includes the development of rhetorical skills, the ability to defend a position with

arguments, and the ability to adjust one's speaking style to the communication situation.

Using language adaptation strategies to minimize conflict situations in professional settings involves the flexible use of language tools to reduce tension in discourse and prevent conflict escalation. Teaching methods of psychological protection against information pressure include techniques of self-regulation of emotions, sensitization of communication and development of stress resistance in professional discourse.

The development of cognitive and linguistic strategies is an important element in the training of specialists in the field of professional communication. The mechanisms of information aggression and the development of effective methods of neutralization can be identified using the discourse analytical approach. Further research can be aimed at expanding the models of cognitive analysis of professional discourse in the context of modern information challenges.

References:

1. Брагіна К.С., Наумик А. С., Козубай І. В. Розвиток української юридичної освіти в контексті дотримання академічної доброчесності: імерсивний та теоретико-методологічний аспекти. *Цифровізація науки та сучасні тренди її розвитку*: матеріали VI Міжнародної студентської наукової конференції, м. Львів, 12 квітня, 2024 рік / ГО «Молодіжна наукова ліга». Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024. С. 116-118.
2. Chiluya I. *Discourse and Conflict: Analysing Text and Talk of Conflict, Hate and Peace-building*. Cambridge: Cambridge University Press. 2019.
3. Fairclough N. *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. London: Longman. 1995.
4. Lakoff, G. *Don't Think of an Elephant! Know Your Values and Frame the Debate*. White River Junction, VT: Chelsea Green Publishing. 2004.
5. Wodak R., Meyer M. *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: SAGE Publications.

***КОЛОМІЄЦЬ Марія Олександрівна,**
здобувачка бакалаврського рівня освіти
1 курсу Юридичного факультету
Національний університет біоресурсів
та природокористування України*

ПРОФЕСІЙНА МОВНА КОМУНІКАЦІЯ ЮРИСТІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Війна створює нові виклики для юридичної професії, зокрема в сфері професійної мовної комунікації. Юристи стають важливими посередниками між державними органами, військовими структурами, міжнародними інституціями та громадянами. Вони здійснюють правову підтримку, формулюють юридичні документи та надають консультації щодо захисту прав людини в умовах збройного конфлікту [1]

Мета цієї роботи – проаналізувати особливості професійної мовної комунікації юристів під час війни, визначити її ключові принципи та розглянути роль юридичної термінології у процесі правозастосування.

Одним із найважливіших аспектів юридичної комунікації

є точність. Під час війни, коли кожне слово може мати критичні наслідки, юристи повинні уникати двозначностей і неточностей. Це стосується як офіційних документів (указів, наказів, законів), так і публічних звернень до громадян [2]

В умовах війни юридична діяльність охоплює як національні, так і міжнародні правові аспекти. Тому юристи повинні володіти міжнародною термінологією, зокрема щодо воєнних злочинів, гуманітарного права, статусу біженців та військовополонених [3]

Юридичні консультації мають бути зрозумілими та доступними для всіх категорій населення. Важливо використовувати зрозумілу мову при поясненні юридичних норм, адже не всі громадяни мають юридичну освіту [1]

Юристи під час війни повинні дотримуватись етичних стандартів, зокрема не розповсюджувати неперевірену інформацію, уникати маніпуляцій та залишатися неупередженими [3]

Юридична комунікація є основою для забезпечення захисту прав людини. Наприклад, юристи надають консультації

щодо евакуації, компенсації за зруйноване житло та захисту від військових злочинів [2]

Комунікація юристів із міжнародними судами та правозахисними організаціями допомагає документувати воєнні злочини та звертатися до міжнародних інституцій за підтримкою [3]

Як підсумок можна сказати, що юридична комунікація під час війни є життєво важливим аспектом правозахисної діяльності. Вона вимагає чіткості, відповідальності та дотримання міжнародних стандартів. Юристи відіграють ключову роль у забезпеченні правопорядку, захисті прав людини та міжнародному правосудді в умовах воєнного стану. Під час збройного конфлікту правники змушені працювати в умовах складних правових реалій, оперативно реагувати на виклики та забезпечувати доступ до правосуддя найбільш вразливим категоріям населення. Їхня діяльність включає документування воєнних злочинів, юридичний супровід вимушених переселенців та допомогу у відновленні прав громадян.

Крім того, юридична комунікація сприяє зміцненню міжнародної співпраці, покращенню діалогу між урядовими та неурядовими організаціями, а також забезпеченню відповідальності за порушення норм міжнародного права. Ефективне правове спілкування є не лише запорукою справедливості, а й важливим чинником післявоєнного відновлення держави та її громадян.

Таким чином, юридична комунікація під час війни є невід'ємним елементом захисту прав людини, збереження історичної правди та формування правової держави після завершення конфлікту

Список використаних джерел:

1. Жаліло Я. А., Лисенков С. Л. «Правове регулювання воєнного стану в Україні». Київ: Юрінком Інтер, 2022.
2. International Committee of the Red Cross. «International Humanitarian Law and the Challenges of Contemporary Armed Conflicts». Geneva, 2021.
3. Ковальчук О. М. «Юридична комунікація в кризових умовах: виклики та перспективи». Харків: Право, 2023.

КОНОПЛЯ Владислав Віталійович, курсант курсу № 1 факультету службово-бойової діяльності, 222 навчальної групи, Київський інститут Національної гвардії України

КРУК Святослав Васильович, курсант курсу № 1 факультету службово-бойової діяльності, 222 навчальної групи, Київський інститут Національної гвардії України

Науковий керівник:

КОЗАК Валентина Андріївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовної підготовки, Київський інститут Національної гвардії України

КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ ВІЙНИ ЗА ДОПОМОГОЮ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Українська Інтенсивний розвиток української воєнної літератури в сучасних умовах демонструє формування унікального культурного феномену. Характерною особливістю цього явища є активна літературна діяльність не лише професійних літераторів, які беруть участь у бойових діях, але й військовослужбовців, для яких літературна творчість стала

першим досвідом художнього самовираження. Достовірність їхніх творів базується на безпосередньому досвіді участі у воєнних подіях, що надає текстам особливої автентичності та емоційної глибини.

Специфіка сучасної воєнної літератури полягає в її багатофункціональності. Вона виступає одночасно як засіб документування історичних подій, інструмент психологічної підтримки та механізм формування колективної пам'яті. Документальна складова реалізується через різноманітні жанрові форми: від щоденників та мемуарів до художньо-документальних нарисів. Ці тексти набувають значення першоджерел для дослідження психології війни та її впливу на суспільну свідомість.

Терапевтична функція воєнної літератури реалізується через її здатність допомагати в осмисленні травматичного досвіду як авторам, так і читачам. Вона створює простір для артикуляції складних емоційних переживань та сприяє психологічній реабілітації постраждалих від війни. Водночас ця література виступає потужним чинником формування

суспільних цінностей, зокрема патріотизму, відповідальності, національної єдності.

Значущість воєнної літератури виходить за межі національного контексту. Переклади цих творів іншими мовами сприяють формуванню об'єктивного розуміння української реальності у світі. Така література стає інструментом культурної дипломатії та протидії дезінформації, формуючи міжнародний дискурс про український спротив.

Художня цінність воєнної літератури виявляється у розвитку нових стилістичних прийомів та жанрових форм. Синтез документального та художнього начал породжує унікальні літературні явища: від фронтової поезії до військових трилерів. Використання метафор, символіки та інноваційних нарративних стратегій підвищує естетичну цінність цих творів.

Соціокультурне значення української воєнної літератури полягає в її здатності документувати історичні події, зберігати колективну пам'ять та формувати національну ідентичність. Вона відображає не лише фактичну сторону подій, але й емоційний та психологічний досвід народу в умовах війни. Ця

література стає важливим елементом культурного коду нації, об'єднуючи суспільство навколо спільних цінностей та сприяючи його консолідації перед викликами сучасності.

Таким чином, сучасна українська воєнна література постає як комплексне явище, що поєднує документальну достовірність, художню майстерність та глибокий терапевтичний потенціал. Її значення для суспільства полягає не лише у збереженні історичної пам'яті, але й у формуванні майбутнього національної культури та самосвідомості.

Список використаних джерел:

1. Воєнна література – тепер це і є укрсучліт URL: <https://chytomo.com/voienna-literatura-teper-tse-i-ie-ukrsuchlit/>
2. Як осмислюють війну в аудіовізуальному мистецтві URL: https://www.ukrainer.net/audiovizualne-mystetstvo-viyna/?utm_source=chatgpt.com
3. Документальний наратив комуніканта як спосіб розуміння та репрезентації військової реальності URL: https://www.researchgate.net/publication/369889810_Documentary_narrative

KOCHYNA Valentyna,
*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor, Kharkiv National
University of Internal Affairs*

COMMUNICATION ETHICS IN INFORMATIONAL AGGRESSION CONDITIONS

In conditions of informational aggression, communication ethics is particularly important in the modern world where information is rapidly disseminated and can be used as a weapon. Professionalism and compliance with ethical standards play a key role in maintaining healthy communication. It is important to remember that any form of aggression can have negative consequences not only for individuals but also for organisations as a whole. Therefore, it is necessary to develop strategies to help maintain ethical standards in difficult situations.

The first step in maintaining ethics is to recognise your own feelings and reactions to hate speech. This ensures that you do not give in to provocations and remain calm. In its broad definition,

derogatory language includes any type of insinuation and allegation about members of a given social category that explicitly ridicules or insults them. One of them is hate speech, which represents an extreme, expansive and fast-spreading form of language discrimination [1, p.81]. The second important aspect is active listening. The ability to listen to your opponent helps you to understand his/her point of view and possibly reduce the level of aggression. Empathy also plays an important role in this process because it allows you to see the situation through the eyes of another person and better understand their feelings. A constructive approach to conflict resolution involves being open to dialogue and willing to compromise. In personal and professional lives of the individuals, they do experience situations, cases and instances, which enable them to feel stressed [2]. It is important not only to protect your own interests but also to take into account the needs of the other party. Training in ethics and communication principles should be an integral part of professional development. This will help to develop in employees the skills necessary to interact effectively under stress and aggression. Organisations can also implement codes of ethics to guide

them in difficult situations. Such codes help to establish clear rules of behaviour and maintain high standards of communication. Regular training and seminars on communication ethics can also help to develop staff skills. They help participants to understand the importance of ethical standards in communication and interaction with colleagues and clients. Such activities contribute to the development of critical thinking and the ability to analyse complex situations. In addition, trainings create space for the exchange of experience and good practice among employees. As a result, regular training fosters a more ethical and professional working environment. It is important to create a culture of openness and trust where everyone feels safe and able to express their opinion.

In conditions of information aggression, it is also necessary to take into account the influence of social networks and media. The evolution of the social media has nearly made the youths natives of the virtual world with a lot of them spending several hours of the day interacting with near and far friends [3]. Negative comments and trolling can spread rapidly and it is important to have a strategy to manage them. Responses to aggressive statements should be

thoughtful and balanced so as not to aggravate the situation. In conditions of information aggression, social networks and media play an important role in shaping public opinion. They can both facilitate the spread of misinformation and serve as a platform for constructive dialogue. Users often become victims of manipulation when information is distorted or presented in a favourable light. At the same time, social networks can be used to raise awareness of the problems related to information aggression. Effective media campaigns can help teach critical thinking and information analysis. However, due to the anonymity of the Internet, aggression and trolling have become a common phenomenon. It is important to develop media literacy skills to be able to distinguish between reliable sources of information. Social media can also serve as a place for support and solidarity among those who have been cyberbullied. Ultimately, the impact of media on society depends on how we use these tools. Responsible behaviour on social media can help create a safer and more ethical media environment. It is important to remember that professionalism in communication is not only compliance with ethical standards but also the ability to respond constructively to

negative situations.

As a result, communication ethics in the face of information aggression requires professionals to have a high level of self-awareness, empathy and willingness to engage in dialogue. Compliance with ethical standards not only helps to resolve conflicts, but also helps to create a positive image of the organisation. It is important to be able to express your thoughts clearly and concisely to avoid misunderstandings and conflicts. Active listening and empathy help to create an atmosphere of trust and mutual understanding. Under conditions of stress and pressure caused by information aggression, it is necessary to remain calm and professional. Using a constructive approach allows you to find solutions that will satisfy all parties. Effective communication not only helps resolve conflicts, but also strengthens working relationships. Effective communication in such situations is the key to successful professional activity and harmonious interaction.

References:

1. Cervone, C., Augoustinos, M., & Maass, A. (2021). The language of derogation and hate: Functions, consequences, and reappropriation.

Journal of Language and Social Psychology, 40(1), 80–101

https://www.researchgate.net/deref/https%3A%2F%2Fdoi.org%2F10.1177%2F0261927X20967394?_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIiwicGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIn19

2. Stress Management. (2021). Retrieved May 12, 2021 from helpguide.com

3. Unachukwu, G.C, Ebenebe, R,C & Nwosu, K.C.(2019). Developmental psychology and education. Enugu-Nigeria: Agatha Press.

КРАЙОВА Олена Володимирівна,
*Національний університет оборони
України*

ЦИБАНЮК Тетяна Іванівна,
*Національний університет оборони
України*

ENCOURAGING STUDENTS TO EXPRESS OPINIONS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Helping students express their ideas and opinions in English is vital for developing fluency, confidence, and critical thinking skills. Many learners feel the barrier to speak due to fear of lack of vocabulary, making mistakes, or lack of opportunities. As educators, we can use engaging and structured methods in order to make the process of sharing opinions enjoyable and natural. The essay is aimed to introduce several effective strategies, which have demonstrated high level of students' response in the classroom.

1. Create a Safe and Supportive Environment

Feelings of judgement or anxiety will make students hesitate to share their thoughts and usually block their readiness to

communicate. Open communication is fostered by a positive classroom atmosphere which allows learners not to be afraid to take risks in speaking. A classroom culture where mistakes are seen as a part of learning process rather than failures is essential for speaking skills development. There are several ways to create a supportive atmosphere. Establishing a non-judgmental space where students feel comfortable expressing themselves is the key to a safe environment. A teacher should focus on meaning instead of correcting every mistake immediately. Using positive reinforcement could be valuable to encourage participation. Praising effort rather than perfection helps increase confidence. Allowing extra thinking time before expecting responses gives students a chance to organize their thoughts before speaking.

☞ Example: If a student hesitates to answer, give them time or let them write their ideas before speaking. You can also encourage peer support by having a partner help them formulate their thoughts.

2. Use Open-Ended Questions

Closed questions (e.g., “Do you like sports?”) lead to short answers, while open-ended ones encourage thinking. A teacher

should give students a room to explain their ideas, and open-ended questions engage students in more meaningful conversations. It is a good idea to ask students to give examples when explaining their points of view. Using phrases like “Give me two reasons why” or “Explain your answer with an example” helps students make their responses wider.

☞ Example: Instead of asking “Do you like going to the cinema?”, ask “What kind of films do you prefer watching in the cinema, and why do you prefer this genre?”. It will make students express opinions with supporting details.

3. Debate & Discussion Activities

Debates and discussions simulate real-world conversations, allowing students to think critically and articulate their perspectives. They let teachers create dynamic engagement in the classroom, helping students build logical arguments and respond to different opinions. There are several popular techniques, a teacher can use successfully in the classroom to create alive speaking environment. The first one is Agree/Disagree Line – After a teacher gives a statement, students move to one side of the room if they agree, the

other if they disagree, then explain their choice. This task encourages spontaneous speaking and students feel the support of their groupmates who help to justify their viewpoints. Another technique, which is worth trying, is Four Corners – A teacher Labels classroom corners with different opinions; students choose one and discuss their reasoning. This allows diverse viewpoints to appear. One more idea, which encourages students to speak is Speed Debating – Students pair up and argue both sides of a topic within a time limit. This forces them to think quickly and articulate their ideas effectively.

☞ Example: For a topic like “Social media is more harmful than beneficial”, students can debate and provide real-life examples to support their arguments.

4. Use Thought-Provoking Prompts

Many students struggle to think of what to say. Using visual and conceptual prompts helps develop ideas and generates discussions. Teachers should show controversial statements (e.g., "Robots will replace soldiers in the future.") and ask students to react. This encourages analytical thinking. “Would you rather...?” questions help encourage comparisons. Having students respond to pictures,

quotes, or real-world scenarios can involve students in alive discussion.

☞ Example: Show a picture of a war scene from science fiction film and ask, “What do you think war will be like in 2050?” This helps students develop speculative language and express opinions.

References:

1. Gebhard, J. G. (2006). Teaching English as a foreign or second language: A teacher self-development and methodology guide. University of Michigan Press.
2. Hornby, G. (1995). Definition of speaking skill. New York: The Publisher.
3. Kagan, S. (n.d.). Kagan (2009). Kagan Cooperative Learning. San Clemente, CA: Kagan Publishing.

*КУЗЬМИЧ Оксана Анатоліївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Київський міжнародний університет*

ОПТИМІЗАЦІЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

Мова завжди відігравала вагому роль у визначенні держави, була її головним ідентифікаційним й націєтвірним атрибутом. Її значущість для етнобуття й консолідації соціуму важко недооцінити, оскільки в збереженні національної пам'яті мовний код поступається лише генетичному.

Як потужний репрезентант національної модерності й самобутності українська мова завжди була об'єктом агресивних зазіхань русифікаторів й асиміляторів, адже, знищивши чи знецінивши нашу мову, можна святкувати перемогу і над Україною, бо інші державотвірні чинники не мають такої спротивної й захисної сили. І цим важелем укотре скористалася країна-агресорка, маніпуляції мовним питанням якої призвели

до того, що українська мова, як зазначала І. Фаріон, опинилася в центрі політичного протиборства у своєму найкривавішому вияві – російсько-українській війні [3, с. 7].

Усвідомлюючи мову «...як причину і наслідок всіх основних суспільно-політичних процесів і основний сигналізатор комплексного стану суспільства» [3, с. 6], зважаючи на мовно-ментальні зміни українського суспільства, спонукані війною, стратегічною метою державної мовної політики та сучасної мовної освіти в Україні має стати практичне забезпечення функціонування українського комунікативного середовища з метою формування національно свідомої, мислячої і духовно багатой мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами державної мови в усіх видах мовленнєвої професійної діяльності. «Формування мовної особистості, наголошує Л. Мацько, – це постійний і тяглий (а не фрагментарний), синестезійно-синергетичний процес, у якому домінують когнітивноінтелектуальні та креативно-діяльнісні чинники» [2, с. 33].

Про те, що формування національно свідомої мовної особистості, демосковізація комунікативних середовищах є пріоритетною метою мовної політики України свідчать основні концептуальні засади низки таких правових документів, як: Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 р; стаття 7 Закону України «Про освіту»; розпорядження Кабміну України від 17.07.2019 р. № 596-р «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 р.; Лист МОН № 1/7629-23 керівникам закладів вищої та фахової передвищої освіти «Про забезпечення вивчення державної мови»; розпорядження Кабміну України від 15.03.2024 р. № 243-р «Про затвердження Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року» та ін.

Однак, на думку Л. Ніцой у законі про освіту, і в законі про мову була закладена «міна уповільненої дії», оскільки в них не йдеться про те, що українською мають послуговуватися на території навчального закладу та поза його межами. Щоб

сформувати національно свідому мовну особистість, на переконання громадської активістки, треба взяти за приклад досвід Квебеку, тоді родина, оточення, публічний простір та освітнє середовище будуть українськомовними, де природно і гармонійно формуватиметься українець як гарант цілісної і незалежної держави [5]. Брак такого мовного українського середовища, на думку Світлани Єрмоленко, не дасть змоги індивіду випробувати практично володіння механізмом мови та довести його до автоматизму [1].

Зокрема, «українськомовне освітнє середовище – це сукупність умов взаємодії та соціалізації здобувачів освіти з іншими учасниками освітнього процесу лише державною мовою як під час освітнього процесу, так і під час інших форм взаємодії здобувачів освіти з іншими учасниками освітнього процесу у приміщеннях та на території суб'єкта освітньої діяльності», – зазначається у змінах, запропонованих депутаткою Н. Піпою, до Закону України «Про освіту» [5].

Результативна дієвість українськомовного освітнього середовища залежить, насамперед, від дотримання всіма

комунікантами єдиного мовного режиму. У цьому контексті слухною є думка І. Ющука: «У школі й у вищому закладі рідної мови мають навчати всі вчителі, всі викладачі. Крім того, що вони передають знання про певну спеціальність чи галузь науки, вони формують ще й члена нації, а не просто задовольняють споживацькі жадання обивателя. З цією метою в будь-якому навчальному закладі повинен панувати строгий рідномовний режим...» [4, с. 75-76]. Такий єдиний рідномовний режим має забезпечити циклічність процесу оволодіння мовою та інтелектуально-духовного зростання особистості на кожному рівні, визначених Л. Мацько, зокрема йдеться про такі, як: рівень мовної правильності; рівень виразності й комунікативної достатності; рівень насиченості мовою; рівень комунікативної досконалості; рівень володіння фаховою метамовою; рівень мовного іміджу соціальних ролей [2, с. 63 – 65].

Забезпечувати створення та підтримання у закладах освіти українськомовного освітнього середовища, здійснювати контроль за дотриманням єдиного мовного режиму повинні всі учасники освітнього процесу: від керівника закладу,

педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, здобувачів освіти до інших осіб, які залучаються до освітнього процесу.

Незважаючи на те що після повномасштабного вторгнення московитів на територію України необхідність знання державної мови перейшло з рівня вимог закону на рівень усвідомлення кожним громадянином важливої безпекової та державотворчої функції української мови, деякі освітяни дозволяють собі вільно спілкуватися мовою окупанта. Така національно несвідомість колег формує у здобувача освіти подвійні стандарти, невілює правові вимоги до створення єдиного українськомовного освітнього середовища. У контексті проблеми наводимо думку соціологині Л. Масенко: «Педагог, який на перерві переходить на спілкування з учнями російською, дезорієнтує їх, формує у них стереотип непридатності української мови для живої неофіційної розмови. Зводячи все багатство реєстрів української мови до формального спілкування на уроках...» [6].

Про те, що учасникам освітнього процесу не «какая різниця?», уже у 2022 р. свідчать 44 звернення, які стосувалися

порушень законодавства про державну мову в закладах вищої та фахової передвищої освіти, акти та протоколи про порушення частини першої статті 21 «Про забезпечення функціонування української мови як державної», а також штрафи та попередження [7].

Отже, щоб оптимізувати процес ефективності формування професійної мовної комунікації в умовах інформаційної агресії, потрібно докласти максимум зусиль для створення українськомовного освітнього середовища, у якому буде діяти єдиний мовний режим, а також посилити інституційний контроль за забезпеченням виконання вимог законодавства щодо застосування державної мови в межах освітнього процесу та під час виконання службових обов'язків керівниками та педагогічними працівниками закладів освіти.

Список використаних джерел:

1. Єрмоленко С. Нариси з української словесності: (стилістика та культура мови). Київ, 1999. С. 356.
2. Мацько Л. І. Українська мова в освітньому просторі : [навч.

посіб.] / Л. І. Мацько. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 607 с.

3. Фаріон І. Мова – краса і сила: Суспільно-креативна роль української мови ХІІІ – середині ХІІІХ ст.: монографія / Ірина Фаріон. 5-те вид., зі змінами і доповненнями. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 224 с.

4. Ющук І.П. Мова – найбільший скарб / І.П. Ющук. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2020. 360 с.

5.<https://glavcom.ua/country/science/ukrajinskoju-ne-lishe-na-urokakh-a-j-na-perervakh-shcho-zminjuje-novij-movnij-zakonoprojekt-1027433.html>

6. <https://www.radiosvoboda.org/a/28800659.html>

7.<https://mova-ombudsman.gov.ua/richnyi-publichnyi-zvit-za-2022-rik>

KURILOVA Yuliia,

*Associate Professor of the Foreign
Philology and Translation Department
Kyiv International University*

SKYBA Oksana,

*Senior Teacher of the Language Training
Department,
Kyiv Institute of the National Guard of
Ukraine*

MITIGATING INFORMATION AGGRESSION

In an era dominated by rapid digital communication, information aggression has emerged as a significant challenge in professional and social interactions. Information aggression refers to the deliberate or unintended use of aggressive communication tactics, such as misinformation, disinformation, cyberbullying, or manipulative language, to dominate discussions, influence opinions, or create conflicts. Mitigating information aggression requires a multi-faceted approach that combines technological solutions, regulatory measures, and individual awareness to foster a respectful and informed communication environment.

Information aggression manifests in various forms, including online harassment, misleading narratives, sensationalism, and emotional manipulation. It often thrives in digital spaces, where anonymity and rapid content dissemination amplify its impact. The psychological and societal effects of information aggression include increased polarization, stress, and a decline in trust in information sources. Recognizing the mechanisms through which information aggression operates is crucial for developing effective mitigation strategies [3, p.59].

One of the most effective ways to counter information aggression is through technological advancements. Artificial intelligence (AI) and machine learning algorithms can help detect and flag aggressive or misleading content. Social media platforms and news aggregators have started employing automated fact-checking systems and content moderation tools to minimize the spread of harmful information. Additionally, digital literacy tools, such as browser extensions that provide context and verification prompts, empower users to critically assess the information they encounter.

Governments and regulatory bodies play a crucial role in

mitigating information aggression by implementing policies that promote transparency, accountability, and responsible digital behavior. Stricter regulations on the spread of misinformation, legal consequences for cyber harassment, and requirements for media outlets to uphold journalistic integrity are essential steps in reducing information aggression. Moreover, collaboration between governments and tech companies can lead to the development of ethical guidelines for content moderation and algorithmic accountability [2].

Promoting media literacy and critical thinking skills is fundamental in combating information aggression. Educational institutions and organizations should integrate digital literacy programs that teach individuals how to identify reliable sources, analyze biases, and recognize manipulative tactics. Awareness campaigns on social media can also help users understand the dangers of misinformation and the importance of respectful discourse. Encouraging healthy online communication and fostering empathy can reduce the prevalence of aggressive interactions.

Individuals and organizations must cultivate ethical

communication practices to create a more constructive information ecosystem. Professionals in journalism, academia, and digital media should adhere to high ethical standards when disseminating information. Encouraging transparent reporting, fact-based discussions, and respectful dialogue can help curb the negative effects of information aggression. Additionally, fostering a culture of accountability, where individuals take responsibility for the accuracy and impact of their statements, is crucial in mitigating aggressive communication [1, p. 559].

Mitigating information aggression requires a collaborative effort among technology developers, policymakers, educators, and individuals. By leveraging technology, enacting regulatory measures, enhancing media literacy, and promoting ethical communication, society can create a safer and more respectful information landscape. As digital communication continues to evolve, proactive steps must be taken to ensure that information serves as a tool for enlightenment and collaboration rather than division and hostility.

References:

1. Barlett C., Witkower Z., Mancini C. Saleem M. Breaking the link between provocation and aggression: The role of mitigating information. *Aggressive Behavior*. 2016. Vol. 42(6). P. 555–562.
2. Cohen J. We're living in the age of rage. I'm a psychoanalyst – here's what we need to do to calm down. URL: https://www.theguardian.com/society/2024/sep/15/all-the-rage-why-anger-drives-the-world-josh-cohen?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 13.02.2025)
3. Радутний О.Е. Поняття та ознаки інформаційної агресії на законодавчому рівні в кримінально-правовій сфері. *Інформація і право*. 2015. № 2(14)/2015. С. 58–63.

*ЛИСИЧКІНА Ірина Олексіївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Національна академія Національної
гвардії України*

*ЛИСИЧКІНА Ольга Олексіївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Національна академія Національної
гвардії України*

ВИКОРИСТАННЯ НАРАТИВІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОЛЕКТИВНОЇ СВІДОМОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Формування та трансформація колективної свідомості відбувається в інформаційному просторі через різноманітні канали комунікації, зокрема традиційні медіа та соціальні платформи. Особливу роль у цьому процесі відіграє наратив як потужний інструмент впливу. За своєю сутністю наратив можна визначити як «історію, яка пояснює дії суб'єкта для їх виправдовування перед певною аудиторією» [1].

Важливість наративу полягає в його

багатофункціональності – як віртуальний конструкт, він при широкому поширенні перетворюється на інформаційний важіль, здатний спонукати людей до конкретних дій у реальному світі [2]. Дослідники розглядають наратив у різних аспектах: як складову дискурсивної реальності [3], як фундаментальні патерни світосприйняття [4, с. 56], а також як ключовий механізм, що допомагає людям краще розуміти себе та інших [5, с. 67].

Як показали наші попередні дослідження [6, 7], всебічне вивчення наративу вимагає комплексного міждисциплінарного підходу. Соціальний конструктивізм допомагає зрозуміти, як наративи формують соціальну реальність та колективні уявлення. Комунікативна лінгвістика розкриває механізми передачі наративів у процесі спілкування, а лінгвістична прагматика досліджує їхній вплив на поведінку та дії людей. Соціолінгвістичний аспект висвітлює взаємозв'язок між наративами та соціальними групами, їхніми цінностями та нормами. Когнітивна лінгвістика зосереджується на тому, як наративи впливають на мислення та сприйняття інформації.

Дискурсні дослідження аналізують наративи як частину ширшого соціального контексту, а медіалінгвістика вивчає особливості їх поширення через засоби масової комунікації. Таке різнобічне дослідження дозволяє глибше осягнути природу наративу та його роль у сучасному інформаційному просторі.

Мета цього дослідження полягає в окресленні особливостей використання наративів для формування колективної свідомості військовослужбовців.

Наратив виступає ключовим інструментом у формуванні колективної свідомості військових, виконуючи низку важливих функцій. Насамперед, він надає сенс військовій службі, допомагаючи військовослужбовцям усвідомити глибинні причини та цілі їхньої діяльності. Наприклад, наратив про захист територіальної цілісності України після повномасштабного вторгнення 2022 року допоміг тисячам добровольців свідомо стати на захист держави.

У військовому середовищі наратив виконує декілька стратегічних функцій: підвищує мотивацію особового складу, формує професійну ідентичність, встановлює спільні цілі,

зміцнює психологічну стійкість та будує довіру між військовослужбовцями. Він також відіграє визначальну роль у створенні корпоративної культури військової організації, формуючи спільні цінності та стандарти поведінки. Яскравим прикладом є наратив про козацьку спадщину в українському війську, який підкреслює історичну тяглість військових традицій та цінностей.

Різні типи наративів виконують специфічні функції у військовому середовищі. Наратив про захист Батьківщини надає вищий сенс військовій службі, допомагає долати труднощі та страх. Наприклад, історії про оборону Маріуполя чи спротив на острові Зміїний стали символами незламності українського духу. Наративи про спільну історію та цінності створюють відчуття єдності та допомагають долати культурні відмінності між військовослужбовцями з різних регіонів. Оперативні наративи, що стосуються конкретних планів та стратегій, забезпечують чітке розуміння завдань та шляхів їх виконання. А розповіді про героїзм побратимів, такі як історії про "кіборгів" – захисників Донецького аеропорту, надихають та допомагають

долати психологічні травми війни.

В умовах війни особливого значення набув наратив про боротьбу за незалежність та суверенітет України. Цей наратив не лише мотивує військовослужбовців, але й формує чітке розуміння історичної важливості їхньої місії у захисті демократичних цінностей та майбутнього країни. Показовим прикладом є усвідомлення військовими свого внеску у збереження української державності та протистояння імперським амбіціям агресора.

Подальші наукові розвідки із проблематики дослідження дозволять типологізувати наративи за їхнім впливовим потенціалом стосовно формування колективної свідомості професійних груп, зокрема військовослужбовців.

Список використаних джерел:

1. Denzin N.K. *Interpretive Biography*. Newbury Park, California, L. : Sage, 1989. DOI: <https://dx.doi.org/10.4135/9781412984584>.
2. Почепцов Г. Г. Доктор філологічних наук Георгій Почепцов: «Дуже важливо змінити наратив «зрада» на «успіх». *Урядовий*

кур'єр, 2017. 13.10.2017. URL:

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/doktor-filologichnih-nauk-georgij-pochepcov-duzhe/> (дата звернення: 09.02.2025).

3. Дьяковська Г. Наратив як складова дискурсивної реальності. *СХІД*. 2017. №5 (151). С. 70–73. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Skhid_2017_5_13 (дата звернення: 09.02.2025).

4. Погорська І.І. Стратегічний наратив: науковий дискурс. *Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах*: монографія. К.: Вадекс, 2019. С. 10–59.

5. Ожеван М.А. Глобальна війна гранд-наративів у сучасній добу. *Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах*: монографія. К.: Вадекс, 2019. С.60–96.

6. Лисичкіна І.О. Мас-медійні особливості побудови ефективного наративу як інструмента стратегічних комунікацій. *Психолінгвістика*. 2019. Випуск 26 (2). С. 224–242. DOI: <http://doi.org/10.31470/2309-1797-2019-26-2>

7. Лисичкіна І.О., Лисичкіна О.О. Наратив як інструмент формування колективної свідомості військовослужбовців.

Збірник наукових праць Національної академії Національної гвардії України, Випуск 2(42). 2023. С. 58–62

<https://doi.org/10.33405/2409-7470/2023/2/42/293345>

*ЛИТВИНСЬКА Тетяна Юрївна,
старший викладач кафедри мовної
підготовки, Київський інститут
Національної гвардії України*

ЖАНРОВО-СТИЛЬОВА СПЕЦИФІКА ВІЙСЬКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ

Анотація. У тезах розглянуто жанрово-стильові особливості військового перекладу, окреслено основні труднощі та методи адаптації військових текстів. Проаналізовано необхідність передачі військової термінології та акцентовано на значущості культурної адаптації.

Ключові слова: військовий переклад, жанрово-стильова специфіка, міжкультурна комунікація, термінологія, культурна адаптація.

Військовий переклад займає важливе місце у сфері міжкультурної комунікації, особливо в умовах збройних конфліктів і міжнародного співробітництва. Жанрово-стильова специфіка цього типу перекладу вимагає від перекладачів дотримання точності та еквівалентності, оскільки помилки

можуть мати значні наслідки. Метою цих тез є дослідження особливостей, з якими стикаються перекладачі під час роботи з військовими текстами, та визначення ефективних підходів до вирішення складних завдань, що виникають при перекладі цього типу.

Військові тексти включають широкий спектр жанрів, таких як інструкції, накази, рапорти та звіти. Ці тексти характеризуються офіційністю, чіткістю та уніфікованою структурою, що забезпечує точність і ефективність комунікації.

В.Балабін вважає, що жанрово-стилістична специфіка військового перекладу природно проявляється вже через визначення або уточнення характерних ознак таких понять, як «військовий переклад», «об'єкт військового перекладу», «предмет військового перекладу», «військовий перекладач», «функції службової діяльності військового перекладача», а також інших фундаментальних концептуальних понять, термінів і дефініцій теорії військового перекладу, що були послідовно представлені автором упродовж останніх років [1, с. 69].

Згідно з точкою зору Ю. Бойко та Є. Долинського [2, с. 19]

стиль оригінального тексту є одним із ключових аспектів для забезпечення адекватності перекладу. Він зазначає, що переклад має враховувати правильний добір лексичних і граматичних засобів відповідно до загальної функції й комунікативної спрямованості оригіналу, а також зважати на мовні норми перекладної мови.

Стиль військових текстів, однак, є різноманітним. У деяких випадках матеріали можуть бути написані офіційно-канцелярською мовою з використанням складних, часто архаїчних конструкцій, тоді як інші — простою розмовною мовою, інколи навіть у фамільярному стилі. Такий підхід, як правило, характерний для матеріалів, орієнтованих на нижчі військові ранги, оскільки він допомагає спростити офіційні документи і складні технічні інструкції для ширшої аудиторії. Щоб забезпечити зрозумілість матеріалів, часто використовуються ілюстрації, таблиці, схеми й діаграми, які допомагають ефективніше донести суть інформації до читача.

У військових текстах перекладач стикається з надзвичайно специфічною лексикою: акроніми, технічні позначення та

спеціальні терміни — усе це створює справжню мовну головоломку. Часто подібні слова просто не мають прямих відповідників у цільовій мові, тому перекладач має обирати, як передати їхню суть, зберігаючи точність і уникаючи спотворень. У таких випадках транскрипція чи транслітерація стають рятівним колом, адже вони дозволяють зберегти автентичність термінів і водночас підтримують зрозумілість для читача.

Однак, передати слова — це лише частина завдання. Деякі військові терміни є культурно значущими, мають певні конотації або ж використовуються як евфемізми, пом'якшуючи зміст або приховуючи жорстоку реальність. Наприклад, опис втрат чи небезпеки може бути закамуфльований, і перекладачеві слід зберігати цей «маскувальний» ефект, щоб зберегти оригінальний настрій тексту.

З іншого боку, при перекладі військових текстів важливо враховувати, наскільки текст буде зрозумілим для аудиторії. Тут на допомогу приходять культурна адаптація — процес, у якому військовий сленг чи унікальні поняття модифікуються для того, щоб максимально відповідати культурним реаліям читача. Це

дозволяє зробити текст доступнішим, не втрачаючи його ключової інформаційної суті.

І нарешті, військовий переклад часто потребує модулювання змісту, коли просте копіювання структури оригіналу не працює. В таких випадках застосовується відповідна цільовій мові конструкція, яка передає ту ж ідею, але у формі, зрозумілішій для читача. Це допомагає уникнути надмірного буквалізму та забезпечити гнучкість, необхідну для точного й чіткого сприйняття тексту.

Військовий переклад — це сфера, яка на перший погляд здається простою передачею інформації, однак насправді приховує в собі глибокі виклики. Уявімо, що перекладач опиняється на своєрідному лінгвістичному полі бою, де навіть одна помилка може змінити значення, впливаючи на розуміння тексту і, зрештою, на реальні події. Одним із перших труднощів, з якими він стикається, є мовні бар'єри, котрі виникають через те, що військова термінологія у різних мовах має унікальні структурні особливості. Це вимагає не просто знання слів, але й розуміння синтаксичних і лексичних нюансів, щоб точно

передати зміст.

Значною перепорою є також відсутність еквівалентів для багатьох термінів. Наприклад, специфічні види озброєння чи технічного обладнання можуть не мати прямих відповідників у цільовій мові, тому перекладач має обрати: або дати детальні пояснення, або створити нові терміни, аби забезпечити чіткість комунікації.

І ще один виклик — це передача емоційного тону тексту. Військова документація часто навмисно суха і нейтральна, адже спрямована на точну передачу інформації без зайвих емоцій. Перекладачеві важливо зберегти цей стриманий стиль, щоб не спотворити зміст тексту і не надати йому більш драматичного чи менш серйозного відтінку, ніж він має насправді. Так, збереження стилю та емоційної нейтральності стає вирішальним аспектом військового перекладу, де кожне слово має бути вивірене і точно вписане у свою мовну реальність.

Висновки. Військовий переклад є складним і специфічним видом діяльності, що вимагає від перекладачів високого рівня мовних знань, культурної обізнаності та вміння

адаптувати тексти до цільової аудиторії. Жанрово-стильова специфіка військових текстів вимагає уваги до точності, культурної відповідності та адаптації термінології. Розробка методик і стратегій, орієнтованих на військовий переклад, допомагає перекладачам виконувати свою роботу більш якісно та ефективно.

Список використаних джерел:

1. Балабін В.В. Жанрово – стильова специфіка військового перекладу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2018. С. 67–73
2. Бойко Ю. П., Долинський Є. В. Особливості перекладу англійської військової термінології. *Збірник наукових праць. Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2020. С. 17–21.

*МАКСИМОВА Анна Ярославівна,
кандидат наук з державного
управління, доцент,
Дніпровський державний університет
внутрішніх справ*

СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У РІЗНИХ СФЕРАХ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

Фразеологізми є важливою частиною будь-якої мови, адже вони не лише додають виразності, а й відображають культурні, соціальні та економічні зміни. В американському професійному середовищі фразеологізми відіграють особливу роль, оскільки в бізнесі, технологіях, екології, гастрономії та інших сферах постійно з'являються нові терміни, що швидко входять у вжиток.

Фразеологізми в професійному середовищі США відіграють важливу роль у неформальному спілкуванні, брендингу, маркетингу та бізнес-стратегіях. Вони можуть надавати мові живості, підкреслювати тренди й бути частиною корпоративної культури. В залежності від сфери застосування,

можна виокремити кілька основних категорій використання серед фразеологізмів першої чверті ХХІ століття.

Американські фразеологізми в професійній сфері є не просто словами – вони відображають сучасні соціальні, економічні й культурні тенденції. Деякі з них з'являються як маркетингові терміни (наприклад, *candyceutical, proffee, swicy*), інші – як реакція на зміни в суспільстві (*quiet quitting, hustle culture, the Great Resignation*), а ще частина пов'язана з екологічною свідомістю (*carbon counting, foodprint, planetarian*).

В останні десятиліття на формування американської професійної мови значно вплинули такі фактори:

- розвиток технологій та діджиталізація (поява нових онлайн-термінів і концепцій, пов'язаних із віддаленою роботою та штучним інтелектом);
- зміни на ринку праці (нові тренди в організації робочого процесу, такі як «*quiet quitting*» чи «*rage applying*»);
- популяризація екологічного мислення (поняття «*carbon counting*», «*urban mining*»);
- трансформація харчової культури (нові дієтичні тренди

– «*regenvore*», «*lion diet*»);

- глобалізація (швидке поширення слів та концепцій через соціальні мережі та масову культуру).

Знання та розуміння фразеологізмів у професійних сферах є важливим не лише для носіїв мови, але й для тих, хто працює з англомовними партнерами, бере участь у міжнародних проєктах або планує кар'єру у США чи інших англомовних країнах.

Фразеологізми в професійному середовищі США можна розділити на кілька основних категорій відповідно до сфери використання.

Американська бізнес-культура швидко адаптується до змін, тому багато фразеологізмів з'являються як реакція на нові тренди в організації праці, що дозволяє виділити групу бізнес і корпоративна культура. Ці фразеологізми часто використовуються у розмовах про кар'єру, продуктивність і робоче середовище:

Rage applying – надсилання великої кількості резюме через розчарування поточною роботою.

Quiet quitting – виконання лише мінімально необхідного

обсягу роботи без зайвих зусиль.

Productivity theatre – імітація продуктивності без реальної ефективності.

Американські фразеологізми групи бізнес і корпоративна культура вказують на нові тенденції у сфері праці та управління персоналом, відображають ставлення американців до роботи та зміни в балансі між кар'єрою та особистим життям.

Популярним в США є харчування, тому сучасні тренди в харчуванні та здоровому способі життя також вплинули на появу нових фразеологізмів, що сприяло появі нової групи харчова індустрія та гастрономія.

Candyceutical – корисні солодощі з вітамінами та добавками.

Lion diet – сувора м'ясна дієта (м'ясо, сіль і вода).

Mind dieting – усвідомлений підхід до харчування.

Американські фразеологізми групи харчова індустрія та гастрономія відображають сучасні тренди харчування, екологічності та здорового способу життя. Ці терміни активно використовуються в маркетингу та харчовій індустрії, оскільки

вони підкреслюють популярність здорового харчування.

Окрім бізнесу та їжі важливу роль в житті американців відіграє екологія та сталий розвиток. Екологічні ініціативи формують новий стиль життя, що знаходить відображення у фразеологізмах.

Urban mining – повторне використання матеріалів із відходів міст.

Wish-cycling – неправильна переробка відходів через незнання.

Green noise – природні звуки, що сприяють розслабленню.

Отже, американські фразеологіми на тему екологія та сталий розвиток використовуються у дискусіях про зміну клімату, екологічну відповідальність і нові технології, а також популярні серед активістів, екологічних організацій та компаній, що прагнуть до сталого розвитку.

Іншим важливим напрямом у творенні американських фразеологізмів є діджиталізація та технології. Розвиток технологій та цифрових професій призводить до появи нових слів і виразів.

The Great Resignation – масове звільнення працівників після пандемії.

Superforecaster – людина, яка точно прогнозує майбутнє завдяки аналітиці.

Work from anywhere – можливість працювати з будь-якої точки світу.

Американські фразеологізми сфери діджиталізації та технології відображають зміни в підходах до роботи, особливо після пандемії COVID-19. Такі фразеологізми підкреслюють, як сучасні технології змінюють робочі процеси та повсякденне життя.

Окрім бізнесу, їжі та цифровізації американці потребують відпочинку тому й доцільно виділити окрему групу американських фразеологізмів щодо туризму, стилю життя і соціальні тренди. Ці вирази відображають зміни у способі життя, подорожах і соціальній взаємодії.

Walktail – коктейль, який споживають під час прогулянки.

Desk-bombing – несподіваний візит до столу колеги без попередження.

Unretirement – повернення на роботу після пенсії.

Американські фразеологізми сфери туризму, стилю життя і соціальні тренди відображають еволюцію способу життя, харчування та подорожей.

Американські фразеологізми у першій чверті XXI століття охоплюють бізнес і корпоративну культуру, харчову індустрію, екологію та сталий розвиток, діджиталізацію та технології і туризму, стилю життя і соціальні тренди

Вони допомагають передавати актуальні ідеї коротко і зрозуміло, залучати аудиторію у сфері маркетингу та брендингу, підкреслювати сучасні тенденції в бізнесі та роботі. Залежно від контексту, ці фразеологізми можуть бути корисними у різних сферах – від стартапів та корпоративного середовища до гастрономії та екологічних рухів. Американські професійні фразеологізми не лише допомагають передавати думки більш стисло і виразно, але й є свідченням соціальних, економічних та культурних змін. Сучасний професійний сленг США швидко розвивається, і багато з нових термінів можуть або стати стандартною частиною мови, або зникнути. Однак їх знання

допомагає краще розуміти культурні особливості, адаптуватися до змін та ефективно спілкуватися в сучасному англомовному світі.

Список використаних джерел:

1. Максимова А. Я. Інноваційна фразеологія англійської мови сфери економіки та бізнесу та особливості її перекладу. Колективна наукова монографія. 2022. С. 152–160.
2. Чумаченко Ю. В. Англомовні фразеологізми у публіцистичному дискурсі: структурно-семантичний та перекладацький аспекти. *Філологічні науки*. 2021. С. 5–6.

МАЦЮК Микола Миколайович,
курсант факультету забезпечення
державної безпеки, 214 навчальної
групи, Київський інститут
Національної гвардії України
ЛЕЩЕНКО Анжеліка Вячеславівна,
викладач кафедри мовної підготовки
Київський інститут Національної
гвардії України

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА МОВУ ВІЙСЬКОВИХ

За останні роки цифровізація та стрімке поширення соціальних мереж кардинально змінили способи комунікації в усіх сферах життя. Особливо це стосується військових спільнот, де соціальні мережі виступають не лише засобом оперативного зв'язку, а й платформою для формування мовних інновацій та інтерактивного обміну інформацією. Сучасні дослідження свідчать, що активне використання таких платформ сприяє утворенню гібридних мовних форм, коли традиційний військовий жаргон змішується з елементами інтернет-сленгу та мемів [6]. Метою наукової роботи є аналіз впливу соціальних

мереж на мову військових та виявлення позитивних й негативних аспектів цього процесу.

Соціальні мережі значно впливають на мовну культуру військових, трансформуючи традиційні комунікаційні моделі. Раніше мова військових формувалася в закритих колективах з усталеною системою термінології, що забезпечувала оперативність та дисципліну. Сьогодні, завдяки таким платформам, як Facebook, Telegram, Viber, TikTok та іншим, військовослужбовці активно взаємодіють не лише в офіційних каналах, а й у неформальному середовищі, що стимулює швидкий обмін думками, досвідом та емоціями [2]. Дослідження, опубліковане на ResearchGate, показує, що під впливом соціальних мереж традиційна військова лексика зазнає трансформації, набуваючи елементів інтернет-культури, що призводить до появи нових гібридних мовних форм [6].

За даними порталу ArmyInform, військовослужбовці активно використовують соціальні мережі для обміну оперативною інформацією та особистим досвідом, що впливає на формування нових мовних конструкцій. У цьому контексті

важливим є і те, що соціальні мережі стають платформою для передачі неформальної інформації, яка доповнює офіційний стиль спілкування, проте інколи створює труднощі в збереженні чіткості та дисциплінованості мовного середовища [2, 5]. Подібну тенденцію підтверджує й публікація на сайті CEDaM, де зазначено, що у воєнних умовах соціальні мережі набувають стратегічного значення, адже сприяють швидкому поширенню інформації, але й можуть стати джерелом інформаційного хаосу [4].

Водночас новітні дослідження та аналітичні статті, зокрема від Deutsche Welle, свідчать, що активність військових у соціальних мережах іноді може мати і негативні наслідки. Наприклад, солдати, які активно публікують свої думки у Facebook, іноді намагаються змінити традиційні підходи до командування, що може призводити до непорозумінь і суперечностей у системі військового управління [1]. Додатково, нещодавній аналіз на порталі Radio Svoboda свідчить про те, що платформа ТікТок використовується як інструмент пропаганди, що може впливати на формування сприйняття інформації як

серед військових, так і серед цивільних [3]. Цей факт підтверджує, що соціальні мережі стають потужним засобом впливу, здатним як позитивно модернізувати мовну культуру, так і викликати певні загрози для офіційного комунікаційного процесу.

Сукупність даних свідчить, що соціальні мережі стимулюють змішування офіційної та неформальної лексики, що веде до утворення нових мовних явищ. Військовослужбовці впроваджують у свою мову елементи інтернет-сленгу, меми, емодзі та інші засоби, характерні для цифрового середовища, що дозволяє швидко передавати емоційне забарвлення повідомлень. Наприклад, серед військових популярними стали скорочення “БК” (боєкомплект), “КП” (командний пункт), “ЖД” (живучість і дії), “ЗК” (заступник командира), “Фул” (усе добре (від англ. full ok)), “ФПВ” (дрон-камікадзе (від First Person View)), “КД” (коротка дистанція), “ДР” (дальня розвідка) тощо. Також широко використовуються військові сленгові слова, такі як “Лимон” (граната), “Покемон” (модернізований кулемет Калашникова), “Зрада” (будь-яка важка або незрозуміла ситуація), “Зеленка”

(кущі, зарості, лісиста місцевість), “Нора” (бліндаж), “Бронік” (бронезилет), “Підсніжники” (осколки від мін, які були витягнуті з тіла) тощо. Однак, надмірне використання цих засобів може негативно впливати на формальність та зрозумілість офіційної комунікації. У зв’язку з цим, важливим є пошук оптимального балансу між інноваціями цифрової епохи та збереженням традиційної структури військової мови.

Отже, соціальні мережі мають значний вплив на мову військових, сприяючи утворенню гібридних мовних форм, які поєднують традиційну військову термінологію з елементами інтернет-сленгу та сучасних цифрових засобів вираження. Хоча це сприяє швидкому обміну інформацією та адаптації до сучасних умов, надмірне використання неформальних засобів може негативно позначитися на офіційній комунікації та дисципліні. Подальші дослідження в цій сфері дозволять визначити оптимальні моделі інтеграції інновацій у військову комунікацію, що сприятиме ефективному обміну інформацією та збереженню високих стандартів професійної мови.

Список використаних джерел:

1. Вплив соцмереж на українську армію. *Deutsche Welle*. URL: <https://surl.li/amuoge> (дата звернення: 10.02.2025)
2. Дослідження Armyinform: Безпека військових у соціальних мережах. *ArmyInform*. URL: <https://surl.li/pgnloo> (дата звернення: 12.02.2025)
3. Кремлівська пастка: як пропаганда РФ імітує українських військових у соцмережах. *Radio Svoboda*. URL: <https://surl.li/caocxw> (дата звернення: 10.02.2025)
4. Соціальні мережі під час війни. *CEDaM*. URL: <https://surl.li/nwnfhh> (дата звернення: 11.02.2025)
5. Соціальні мережі як зброя. *ArmyInform*. URL: <https://surl.li/gtubyl> (дата звернення: 11.02.2025)
6. Специфіка використання соціальних медіа у російсько-українській війні. *ResearchGate*. URL: <https://surl.li/hxmslm> (дата звернення: 12.02.2025)

МАЦЮК Микола Миколайович,
курсант 214 навчальної групи
факультету забезпечення державної
безпеки, Київський інститут
Національної гвардії України
Науковий керівник:

ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри мовної підготовки,
Київський інститут Національної
гвардії України

КОНЦЕПТ «ВІЙНА» В СУЧАСНИХ ВІЙСЬКОВИХ МЕДІА

У сучасному інформаційному просторі поняття «війна» зазнає суттєвої трансформації під впливом новітніх цифрових технологій та змін у мовній репрезентації. Військові медіа не лише інформують про події на полі бою, але й активно формують змістове забарвлення цього поняття через використання специфічних мовних конструкцій та візуальних образів.

Метою дослідження є визначення основних мовних стратегій, за допомогою яких сучасні військові медіа репрезентують поняття «війна», а також виявлення впливу цих

стратегій на формування громадської думки.

Дослідження базується на комплексному підході, що охоплює контент-аналіз текстів українських онлайн-ресурсів, експертний аналіз медійних доповідей та порівняльний аналіз методичних матеріалів із теорії комунікації. Для визначення мовних стратегій використано такі електронні ресурси, як Suspilne [2], Detector Media [3, 4], University Blog, LNU [5], Politicus [6] та LB.ua [7]. Крім того, для аналізу концепту «війна» використовувалося друковане видання, яке охоплює сучасну мовну репрезентацію, що дозволяє встановити порівняльну характеристику між офіційним дискурсом і альтернативними підходами.

Контент-аналіз показав, що у текстах сучасних військових медіа поняття «війна» часто репрезентується через використання термінів, що підкреслюють масштабність та трагедію конфлікту, таких як «повномасштабне вторгнення» чи «масштабна агресія» [1, с. 34–78]. Ці терміни, разом із яскравими візуальними образами, створюють у аудиторії емоційно насичений образ війни, який асоціюється з великими руйнуваннями та

людськими втратами.

Однак аналіз матеріалів University Blog, LNU [5] та Politicus [6] свідчить про інший характер репрезентації – використання термінів, що акцентують на службовому й патріотичному аспектах воєнних дій, наприклад, «захист державності» або «виконання обов’язку». Такий підхід формує образ війни як необхідного засобу для збереження суверенітету і безпеки країни.

Дослідження Detector Media [3; 4] вказує на тенденцію до зменшення кількості публікацій, присвячених безпосередньому висвітленню бойових дій, і зростання акценту на аналізі інформаційних процесів, що відображає прагнення редакцій до більш об’єктивного висвітлення конфлікту. Аналіз матеріалів LB.ua [7] засвідчив, що протягом останніх місяців відзначається динаміка змін у висвітленні війни, що свідчить про постійний розвиток медіадискурсу та адаптацію мовних стратегій до нових умов.

Можемо стверджувати, що концепт «війна» у сучасних військових медіа поєднує емоційно трагічний дискурс з

офіційним. Репрезентація війни може мати як трагічний характер (за допомогою сполук типу «повномасштабне вторгнення», «масштабна агресія» [1, с. 34–78]), так і специфічно військовий, службовий (війна як службового обов'язку: «захист державності», «виконання обов'язку» [7]). Ця дуальність створює умови для виникнення суперечливих уявлень у громадян, що може впливати на сприйняття конфлікту як трагедії або як необхідного патріотичного обов'язку. Уважаємо, що забезпечення об'єктивності висвітлення війни вимагає впровадження етичних стандартів, розвитку медіаграмотності та активного діалогу медійних платформ.

Важливим чинником адекватного сприйняття сучасного концепту «війна» є також підвищення критичного мислення реципієнтів медіаповідомлень, зокрема й самих військовослужбовців, що дозволяє розпізнавати маніпулятивні мовні стратегії та критично аналізувати інформаційні потоки. Це може бути досягнуто через спеціалізовані тренінги та освітні програми, які спрямовані на розвиток навичок аналізу та інтерпретації інформації, що надходить із різних джерел [1; 2].

Такий комплексний підхід до висвітлення поняття «війна» забезпечить створення більш збалансованого та об'єктивного медіадискурсу, що має вирішальне значення для формування громадської думки.

Аналіз медіатекстів дозволяє стверджувати, що мовна репрезентація поняття «війна» в українських військових медіа є складним феноменом, який відображає як трагедію бойових дій, так і їхній патріотичний аспект. Емоційно насичені терміни, що використовуються у висвітленні воєнного конфлікту, здатні формувати в аудиторії глибоке співпереживання, але водночас можуть спотворювати реальну картину подій. Для досягнення балансу між емоційним впливом і об'єктивністю інформації необхідно впроваджувати етичні стандарти журналістики, розвивати медіаграмотність серед читачів і стимулювати міжплатформний діалог між офіційними та альтернативними джерелами.

Дослідження показало, що концепт «війна» в сучасних військових медіа є багатограним і формується під впливом як емоційно забарвлених термінів, що підкреслюють трагедію

конфлікту, так і термінів, що акцентують службовий характер воєнних дій. Ця дуальність репрезентації свідчить про складність інформаційного простору, де війна сприймається і трагедія, і як виконання обов'язку.

Забезпечення об'єктивності висвітлення воєнних подій вимагає впровадження етичних стандартів, розвитку медіаграмотності та активізації міжплатформного діалогу. Рекомендовані заходи сприятимуть формуванню збалансованої громадської думки та підвищенню довіри до офіційних каналів інформації.

Список використаних джерел:

1. Мовна репрезентація концепту «війна» в сучасному українському медіадискурсі. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/297/8542/17835-1?inline=1> .
2. Посмітна В. В. Мовна комунікація у професійній діяльності : навч. посіб. Київ : Київський ін-т НГУ, 2023. 188 с.
3. Пам'ять і чутливість у медіа: медійники про межу між інформуванням і сенсацією, емпатію без травматизації. *Suspilne*.

URL: <https://suspilne.media/culture/887531-pamat-i-cutlivist-u-media-medijniki-pro-mezu-miz-informuvannam-i-sensacieu-ta-empatiu-bez-travmatizacii/> .

4. Кількість публікацій про війну в українських онлайн-медіа зменшилась – дослідження. *Detector Media*. URL: <https://detector.media/infospace/article/225513/2024-04-16-kilkist-publikatsiy-pro-viynu-v-ukrainskykh-onlayn-media-zmenshylas-doslidzhennya-imi/> .

5. Медіа та війна: не погано тримаємося, поки що. *Detector Media*. URL: <https://detector.media/infospace/article/224442/2024-03-21-media-ta-viy-na-nepogano-trymaemosya-poky-shcho/> .

6. Війна у медіа та медіавійна: експертна оцінка висвітлення воєнних подій на Сході в українських медіа (вересень 2014 р.). Київ, 2014.

7. Війна: історія та сучасність. *University Blog, LNU*. URL: <https://university-blog.lnu.edu.ua/story-17/> .

8. Політичний аналіз: Чому в медіа немає і не має бути всієї правди про війну. *Politicus*. URL: http://politicus.od.ua/3_2020/12.pdf .

9. Сім місяців війни: як змінилося висвітлення воєнних подій.

LB.ua. URL: https://lb.ua/blog/cedos/532374_somiy_misyats_viyni_yak_zminilosya.html.

МИХАЙЛЮК Анна Володимирівна,
курсант 308 навчальної групи ННІ ПД
Національної академії внутрішніх справ,
рядовий поліції

БАКУТІН Євген Іванович,
Кандидат юридичних наук, старший
викладач кафедри тактичної
підготовки ННІ ПД, Національна
академія внутрішніх справ

ДЕЗІНФОРМАЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА ЕФЕКТИВНОСТІ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ СФЕРІ

Дезінформація стала серйозною загрозою для ефективності мовної комунікації в професійній сфері. Це явище охоплює поширення неправдивої інформації з метою введення людей у оману та перешкоджання їм у отриманні точної інформації про події та процеси. Дезінформація — це неправдива, оманлива, маніпулятивна інформація, створена навмисне заради економічних, політичних або інших вигод. [1]. У сучасному світі, де Інтернет відіграє ключову роль у поширенні інформації, дезінформація набула особливого

значення через свою здатність швидко розповсюджуватися за допомогою цифрових платформ.

Разом із тим, вважаємо, що загрози дезінформації для поліцейської діяльності це:

по-перше: психологічний вплив, а саме, дезінформація використовується як засіб психологічного впливу, спрямованого на створення викривленої реальності щодо діяльності правоохоронних органів шляхом надання перекручених або неправдивих відомостей. Це може суттєво вплинути на прийняття рішень поліцейськими фахівцями і підірвати довіру громадськості до офіційних джерел інформації про діяльність поліції.

по-друге: цифрова експансія. Поширення дезінформації через цифрові канали значно підвищує її ефективність порівняно з традиційними засобами масової інформації у сфері правоохоронної діяльності. Соціальні мережі та інші онлайн-платформи стають основними аренами для розповсюдження фейкових новин і пропаганди щодо дій поліції, що може призвести до загострення суспільних відносин та зниження

авторитету правоохоронних органів.

по-третє: це вплив на репутацію правоохоронних органів. Дезінформація може мати катастрофічний вплив на імідж поліції й довіру громадськості до неї. Навіть випадкові випадки поширення неправильної інформації можуть призвести до втрати довір'я й зниження ефективності роботи поліцейських підрозділів через зменшення співпраці з населенням.

по-четверте: це роль публічних відносин у поліцейській діяльності. Публічні відносини в сфері правоохоронної діяльності повинні бути прозорими й чесними, проте іноді вони можуть бути використані для створення й розповсюдження дезінформації як частини інформаційної війни проти певних груп населення чи організацій. Ця практика не тільки шкодить репутації окремих підрозділів але й підтримує нормалізацію «організованого брехання» у суспільстві щодо дії влади та її інститутів.

Для протидії негативному впливу дезінформації необхідно вдосконалювати системи фактчекінг та підвищувати рівень освіти щодо критичного використання цифрових платформ

серед населення та фахівців різних галузей діяльності. Крім того, важливим є розвиток кодексу етики в галузі публічних відносин і медійного менеджменту для запобігання поширенню фейкової інформації [2].

Українські медіа відіграють важливу роль у формуванні інформаційного фронту шляхом забезпечення достовірності даних та міжнародної підтримки України. Для подальшого зміцнення інформаційної безпеки необхідно продовжувати вдосконалювати правові механізми, підтримувати незалежні медіа та активізувати інформаційно-просвітницьку роботу серед громадян [4].

Регіональні медіа України стали надійними джерелами інформації для своїх громад, допомагаючи своїм читачам скласти якомога точніше уявлення про ситуацію під час війни. Вони швидко передають достовірну інформацію про події, зупиняючи поширення фейків і забезпечуючи соціальну згуртованість. Регіональні медіа часто діють ефективніше за державні структури в протидії дезінформації через свою здатність оперативно реагувати на місцеву ситуацію [5].

Дезінформація є серйозною загрозою для ефективної мовної комунікації в професійній сфері, особливо в контексті правоохоронної діяльності та національної безпеки. Поширення фейкової інформації через цифрові платформи може суттєво вплинути на прийняття рішень поліцейськими фахівцями і підірвати довіру громадськості до офіційних джерел інформації. Протидія дезінформації вимагає вдосконалення систем фактчекінгу, підвищення рівня освіти щодо критичного використання цифрових платформ та розвитку кодексу етики у галузі публічних відносин.

Для подальшого зміцнення інформаційної безпеки необхідно продовжувати вдосконалювати правові механізми, підтримувати незалежні медіа та активізувати інформаційно-просвітницьку роботу серед громадян. Таким чином, боротьба з дезінформацією є ключовим аспектом національної безпеки України в умовах сучасних інформаційних війн.

Список використаних джерел:

1. Епідемія дезінформації: чому фейки стали частиною нашого життя і як “вакцинуватися”, Богдан Миколайчук. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/epidemiya-dezinformatsiyi/>

2. A study on disinformation, its digital proliferation, and effects on organizational integrity. (дослідження дезінформації, її цифрового поширення та впливу на організаційну цілісність) URL: <https://systems.enpress-publisher.com/index.php/jipd/article/view/7980>
3. Протидія дезінформації, медіаграмотність та робота в соціальних медіа: як органи державної влади використовують новітні комунікаційні інструменти. URL: https://mvs.gov.ua/news/protidiia-dezinformaciyi-mediagramotnist-ta-robotu-v-socialnix-media-ia-organi-derzavnoyi-vladi-vikoristovuiut-novitni-komunikaciini-instrumenti?utm_source=perplexity
4. Медіа як щит проти пропаганди: роль ЗМІ у захисті держави та суспільних інтересів. URL: https://ants.org.ua/media-yak-shhyt-proty-propagandy-rol-zmi-u-zahysti-derzhavy-ta-suspilnyh-interesiv/?utm_source=perplexity
5. Верховна Рада України: Роль журналістів в російсько-українській війні. URL: <https://systems.enpress-publisher.com/index.php/jipd/article/view/7980>

*МІНЕНКО Олеся Василівна,
кандидат філологічних наук,
доцент, Національний університет
цивільного захисту України*

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Навчання в умовах сьогодення, а саме епоху цифрових технологій стало значно легшим та доступнішим, ніж будь-коли раніше. Тому роль штучного інтелекту (ШІ) останнім часом помітно зростає. ШІ став актуальним у багатьох сферах та галузях. Більш того він виявився досить корисним навіть під час навчання: сьогодні його дедалі активніше застосовують у різних освітніх концепціях.

Сьогодні штучний інтелект трактується як: можливість системи автономно підбирати найбільш якісний варіант вирішення проблеми з набору наперед визначеного набору варіантів [1].

Серед дослідників штучного інтелекту прийнято

розрізняти два його типи – слабкий та сильний. Перший передбачає можливість виконання лише вузького переліку завдань. Прикладами таких систем є мобільні додатки для голосового управління Google Assistant, Аліса та Siri, які дозволяють віддавати голосові команди операційній системі і отримувати зрозумілу відповідь, тобто ці додатки виконують певний перелік функцій. На противагу цьому, сильний штучний інтелект здатний виконувати будь-яке людське завдання, проте подібної системи штучного інтелекту ще не створено, але здійснюються розробки в цьому напрямку [2].

На думку фахівців, штучний інтелект ефективний і у вивченні іноземних мов – зокрема, в онлайн-методиках. На його основі розробляють і застосунки, і повноцінні мовні платформи, що створює більше можливостей як для студентів, так і для викладачів.

Відтак допомогти опанувати нові навички чи здобути знання у бажаній сфері в наш час може система штучного інтелекту ChatGPT, розроблена компанією OpenAI. ChatGPT здатен розмовляти з користувачами, використовуючи природну

мову. Сервіс працює на основі глибокого навчання, в процесі якого він вчиться розуміти природну мову і генерувати відповіді на запитання та команди користувачів, які називаються промптами (prompts).

Завдяки своїм можливостям, цей інструмент став корисним помічником у вивченні англійської мови. Він допомагає засвоювати нові слова, вивчати граматику та розвивати навички спілкування англійською.

Проте чи можна вчити англійську за допомогою штучного інтелекту, та які переваги він дає? Що ж, розгляньмо низку проблемних питань у вивченні іноземних мов, які можуть стати простішими завдяки ШІ. Розберемося, як використовувати сучасні можливості для більш ефективного навчання.

Щоб опанувати іноземну мову, необхідно засвоїти, закріпити та постійно розвивати чотири основні навички – читання, письмо, аудіювання та говоріння. Однак під час занять чи то самостійних, чи разом із викладачем – студенти нерідко постають перед труднощами, які заважають прогресу, а іноді й зовсім призводять до втрати мотивації.

1. Уніфікований підхід. Один із найпоширеніших недоліків онлайн-навчання— єдині методики та інструкції для всіх учасників процесу. Водночас кожен має свій темп і провідні канали сприйняття інформації. Якщо не враховувати особисті інтереси студентів, рівень підготовки, вподобання, це може значно сповільнити прогрес і знизити ефективність занять.

2. Недостатність вербальної комунікації. Відсутність можливостей для усного спілкування нерідко стає ще однією проблемою для вдосконалення мовних навичок. У студентів, які не займаються активною мовленнєвою практикою, з'являються труднощі із вимовою, швидкістю мовлення та здатністю підтримувати розмову. Водночас живе спілкування має вирішальне значення. Без повноцінних діалогів та бесід на різні теми створюється лише ілюзія того, що ви опановуєте мову.

3. Вправи, що постійно повторюються. Чимало платформ для вивчення іноземних мов пропонують майже однакові уроки й вправи для закріплення матеріалу. Найчастіше такий підхід швидко набридає, і студент поступово втрачає інтерес до навчання. Щоб рівень залученості завжди був на

максимумі, важливими є різноманітні та інтерактивні заняття – тільки так вдається зберегти стійкий інтерес до освоєння нового матеріалу.

4. Складнощі з відстеженням прогресу. Не маючи можливості оцінювати свій поточний рівень володіння мовою, студенти не можуть виявити аспекти, які потребують поліпшення, та не помічають моменти, які потребують більш ретельної уваги. Саме тому вчасний зворотний зв'язок і постійне відстеження прогресу особливо важливі для розробки плану навчання, постановки цілей і впевненого досягнення потрібного мовного рівня.

5. Як штучний інтелект змінює підхід до навчання. Ми обов'язково розглянемо, як ШІ допомагає розв'язувати зазначені вище проблеми під час навчання. Але спочатку подивимось, як штучний інтелект допомагає досягти мовної досконалості. Упевнений розвиток та поточні досягнення в навчанні ШІ відкривають можливості для кардинальної зміни методики вивчення іноземних мов. Це можна відстежити за низкою очевидних чинників.

6. Індивідуальний підбір матеріалів. Завдяки персональному викладачеві, ваші можливості для отримання нових знань і навичок не обмежені рамками підручника. Репетитор створює унікальний навчальний план спеціально для вас, завантажуючи матеріали в систему ІІІ, яка потім адаптує отримані дані для побудови навчальних планів та розробки вправ.

7. Чат-боти. Хоча мовні боти не в змозі спілкуватися з вами на рівні носіїв мови, вони дійсно корисні. Знайти співрозмовника, який добре володіє потрібною вам мовою, не так легко. У цьому випадку бот виявиться дуже доречним: він допомагає відпрацьовувати мовні навички й коригувати помилки, надає зворотний зв'язок. До того ж все це без відчуття дискомфорту, яке турбує багатьох студентів під час живого спілкування іноземною мовою!

8. Гейміфікація. Заняття в ігровій формі, зокрема й для дорослих – чудове доповнення до навчального процесу. Різноманітні вправи, цікаві системи винагороди та незвичайні змагання дозволяють отримувати задоволення від кожної миті,

що проведена за вивченням мови, а такий підхід надовго зберігає мотивацію!

9. Просунуті алгоритми. Використання машинного навчання для всіх систем штучного інтелекту забезпечує їхнє постійне вдосконалення. У цьому й полягає ще одна перевага ШІ: він постійно розвивається.

Саме ключові алгоритми, покладені в основу штучного інтелекту, дають змогу розробляти оптимальні рішення для тих, хто цікавиться, чи можна вчити англійську або іншу мову ще ефективніше. Наприклад, алгоритм обробки природної мови (Natural Language Processing, NLP) допомагає розуміти людську мову, а витяг словосполучень (Collocation Extraction) спрощує пошук інформації та розв'язання проблем із генерацією мовних конструкцій.

Загалом, здібності штучного інтелекту для вивчення англійської або іншої іноземної мови не варто ані принижувати, ані підносити до небес. Це справді цінне досягнення науково-технічного прогресу, проте для досягнення помітних результатів недостатньо використовувати виключно ШІ.

Список використаних джерел:

1. Єфремов М. Ф., Єфремов, Ю. М. Штучний інтелект, історія та перспективи розвитку. Вісник ЖДТУ. Серія «Технічні науки», 2016. С. 123–126.
2. Зобенко О.В. Штучний інтелект і вивчення іноземної мови//Закарпатські філологічні студії. Вип.27. Том 2. С. 80–84.

МУХА Микола Миколайович,
курсант другого року навчання курсу №4
факультету забезпечення державної
безпеки, 123 навчальної групи, Київський
інститут Національної гвардії України
Науковий керівник:

КОЗАК Валентина Андріївна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри мовної підготовки, Київський
інститут Національної гвардії України

МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ ТА СУСПІЛЬНА СВІДОМІСТЬ: ОСНОВНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах розвитку інформаційного суспільства актуалізується дослідження феноменів комунікативного впливу та формування масової свідомості. Дані явища інтегровані в процеси соціальної інтеракції, формування суспільної думки та інформаційного протиборства, що зумовлює необхідність їх комплексного аналізу.

Комунікативний вплив визначається як багатовимірний процес інтеракції між суб'єктами комунікації, спрямований на

модифікацію поведінкових патернів, когнітивних установок та емоційних станів реципієнта. Ефективність даного феномену детермінується низкою факторів: легітимністю джерела інформації, конгруентністю повідомлення цільовій аудиторії та специфікою комунікативного контексту.

Масова свідомість репрезентує специфічний тип суспільної свідомості, що характеризується спрощеністю, стереотипізацією та емоційною валентністю. Даний феномен генерується під впливом масмедіа, соціальних мереж та інших каналів масової комунікації. Диференціюючими характеристиками масової свідомості є її неструктурованість, фрагментарність та лабільність.

Колективна свідомість являє собою структуровану форму групової свідомості, що інтегрує систему спільних аксіологічних орієнтацій, норм та переконань, характерних для певної соціальної спільноти. Формування даного феномену відбувається в процесі історичної трансмісії через соціальні інститути та культурні практики.

Пропаганда концептуалізується як систематична

діяльність, орієнтована на формування специфічних когнітивних конструктів та поведінкових патернів у цільовій аудиторії. Сучасна пропаганда характеризується імплементацією інноваційних технологій впливу, базованих на досягненнях соціально-поведінкових наук.

Наратив репрезентує специфічну форму інформаційної презентації через структуровану оповідь. Даний феномен інтегрує інтерпретативні схеми реальності та аксіологічні судження, відіграючи ключову роль у формуванні колективної пам'яті та групової ідентичності.

Проведений аналіз демонструє складну систему взаємозв'язків між досліджуваними феноменами в контексті інформаційного суспільства. Комунікативний вплив реалізується через генерацію та трансляцію наративів, які можуть використовуватися в пропагандистських цілях. Масова та колективна свідомість виступають одночасно як об'єкти впливу та середовище його реалізації. Розуміння цих взаємозв'язків є фундаментальним для аналізу сучасних соціально-комунікативних процесів та розробки ефективних

стратегій протидії деструктивним інформаційним впливам.

Список використаних джерел:

1. Почепцов Г. Г. Сучасні інформаційні війни. 3-тє вид., допов. Київ: Видавничий дїм «Києво-Могилянська академія», 2023. 504 с.
2. Рїзун В. В., Скотникова Т. В. Методи наукових досліджень у журналістикознавствї. Київ: Преса України, 2023. 372 с.

НЕНЬКО Юлія Петрівна,
*доктор педагогічних наук, професор,
Національний університет цивільного
захисту України*

NATIONAL LANGUAGE COMPETENCE IN THE RESCUE SERVICE

The primary objective of rescue services, such as ambulance services, fire brigades, etc. that operate in our community is to assist others, or to save lives in situations that pose a threat to life. These organizations are expected to start operations with a high degree of flexibility in order to respond quickly to the need to assist an injured person. Unquestionably, the effectiveness and efficiency of their personnel – the rescue workers – determine how flexible their operations can be (Nenko et al., 2021). In general, it depends on how competent they are.

Competency identification and development are multifaceted problems. The literature on the topic has a wide range of definitions of the concept of “competence”.

Competencies were first viewed as a formal right to handle specific issues and make judgments on behalf of a specific organization within a predetermined scope. On the other hand, qualifications were typically linked to the capacity to perform effectively and efficiently. Competence began to be widely understood in the 1980s as the extent of an employee's rights, duties, and responsibilities as they relate to a certain workplace. Competencies are currently defined as a range of rights and powers, the extent of organizational activities, and the breadth of an individual's knowledge, duties, and abilities.

The literature on the topic shows two trends in defining the concept under discussion.

The first trend outlines human-related competencies. These are the so-called personal competences, which are characterized as a wide range of knowledge, abilities, responsibilities, or the right to act. They are identified with a set of behaviors that some people will be better at than others, which helps them work more effectively in a given situation. They are also identified with capabilities, interests, and personality traits, which are examples of characteristics that

distinguish people from one another.

The second trend describes competencies in terms of work completed or positions held. These are the so-called working competences, which are a collection of traits that are typical of a certain individual and include things like motivation, personality traits, abilities, and self-evaluation related to group functioning, as well as knowledge that the individual has learned and has been applying; they are also traits in the areas of knowledge, abilities, and attitudes that enable the execution of occupational assignments at a suitable level.

Generally speaking, competencies refer to an employee's capacity to use certain actions to accomplish presumptive goals under specific circumstances. According to the evolved version, competencies are the sum of a worker's knowledge, abilities, experiences, attitudes, and preparedness to work under particular situations. They also include the capacity to adjust to these settings as they change.

Whatever definition is used, it should be assumed that the foundation of competence is knowledge examined on the following

three levels: capacities (procedural knowledge), attitudes, and knowledge in the common sense (declarative knowledge).

Knowledge is the understanding of topics gained through education (schools, college), as well as by self-education. Technical, technological, and professional skills refer to the understanding of specific topics and the ability to do related duties with ease. They focus on what the employee is actually capable of doing and are frequently linked to experiences or actionable skills. Personality traits are inclinations to act appropriately. They are characteristics that influence how people react to the world (reasons, attitudes, needs, and convictions, etc.) as well as the selection of objectives and activity plans.

National language competence is “the language competence of a state to deal with various domestic and foreign affairs” (Li et al., 2020). The ability to mobilize “emergency languages” is a crucial component of developing national language competency in the face of a public catastrophe, such as the COVID-19 pandemic, or crises brought on by natural disasters, war, or terrorism. Since the government is primarily responsible for handling national

emergencies, it is imperative that enough resources be gathered for emergency language proficiency at the state level.

Since national language competence was built to meet the language needs of emergency response efforts, raise the quality of language services for public emergencies, and enable the full development of language services during the response and recovery phases of public emergencies, it is an essential component of national governance.

There are five categories of non-linguistic resources that are intimately linked to emergency language competency: technological, intellectual, data, mobilization, and management resources.

Management or governance capacity entails having a comprehensive plan for allocating different resources and implementing appropriate tactics. In order to guarantee the provision of emergency language services, it seeks to encourage the creation and application of pertinent laws, rules, standards, and conventions.

Building a reserve of technical, data, and intellectual resources is necessary for mobilization capabilities, as is setting up and running emergency language services organizations. Additionally, it

necessitates using a variety of social resources to provide emergency language assistance collectively. The establishment, running, and upkeep of emergency language services groups might be a manifestation of the mobilization capacity indices.

Intellectual capacity refers to the ability to create the intellectual resources for different emergency language service plans and scientifically based catastrophe preparedness plans that can be put into action quickly and efficiently. Plans for emergency language services, plans for their implementation, the specifics of each assignment, and the academic backing for them are all signs of reaching intellectual competence.

Due to data gathering capabilities, national language competence requires comprehensive research on the languages and dialects spoken both domestically and, considering the growing global character of disasters, globally. This entails creating parallel, generic, domain, and terminology corpora in other languages in addition to a basis of pertinent cultural knowledge.

In order to address the needs of different emergency services, technological capacity must be planned in order to develop language

intelligence, information-sharing technologies, technical equipment, infrastructure, and related assessment criteria. The ability to create and utilize software platforms, network services, hardware facilities, and equipment necessary for every emergency language service task is known as technological capacity. This can be further divided into technological reserve and application capacity.

Meeting the language requirements of emergency response operations and giving adequate time and space to the function of language in emergency preparedness, response, and recovery are the overarching goals of building and enhancing national language competence. Since creating national language competence is a difficult undertaking, researchers must closely look at current language service procedures.

References:

1. Li, Yuming, Rao, Gaoqi, Zhang, Jie and Li, Jia. (2020). Conceptualizing national emergency language competence. *Multilingua*, vol. 39, no. 5, pp. 617-623.
<https://doi.org/10.1515/multi-2020-0111>

2. Nenko, Y., Yaryhina, V., Vorona, V. (2021). Study of officers' readiness for foreign language interaction in international operations. *Educational Praxis*, Vitória da Conquista, v. 17, n. 46, p. 465-487. <https://doi.org/10.22481/praxisedu.v17i46.8816>.

NIKITINA Iryna,

*Senior Lecturer at the Department of
Language Training, Dnipro State
University of Internal Affairs*

DIGITAL TOOLS FOR ENHANCING PROFESSIONAL LANGUAGE COMPETENCE IN HIGHER EDUCATION

The digital transformation of society has led to the need for continuous improvement of language skills and are highly relevant in today's educational landscape. Digital tools provide new opportunities for learning foreign languages and developing professional communication. This is essential in higher education, business, international relations, and various specialized fields.

Selecting the right digital teaching tool is a task that requires careful analysis. Many factors need to be taken into account, such as the learning objectives, the age group of the students, the resources available, and the individual preferences of the teacher [1].

First of all, it is necessary to define the learning objectives. What result do you want to achieve with this tool? Improve your

grammar, expand your vocabulary, practice pronunciation, or develop communication skills? The age group is also of great importance. More playful and interactive tools are suitable for children and teenagers, while professional platforms may be more useful for adults. It is desirable that the group be homogeneous in terms of language proficiency. Beginners and advanced levels will need different tools [2].

When choosing a learning platform, you need to consider the cost of the tool, the availability of a free version, and the need for additional software. Among the available platforms, you need to choose the one that meets your specific needs. For example, if you need to conduct online lessons, you will need a platform with a video conference function. It is important aspect is that the platform should be intuitive for both the teacher and the students. Today, there are dozens of programs for learning English and other foreign languages [3]. To figure out which ones are the best, you will have to spend a lot of time. After all, you need to download them, click on them and check how suitable they are for certain purposes.

So, the modern world gives the possibility to learn English not

only with the help of a teacher, but also with the help of films, books, applications and chatbots. Chatbots for learning a foreign language appeared recently, but is already popular.

How is a chatbot useful for learning English? Chatbot can offer the constant practice. It provides the opportunity to practice English at any time and in any place. Some programs can adapt to the student's level of knowledge and will provide tasks and exercises that meet his needs and goals. Students can use a chatbot at a convenient time and pace. It will help improve various skills such as grammar, vocabulary, pronunciation and listening and provides feedback and instructions on errors, which helps to grow in speaking [4].

However, AI still has its limitations, which make it unable to completely replace a teacher. Here are some key limitations of artificial intelligence in language learning:

First, the lack of human intuitive understanding: AI operates with data and algorithms, but it does not have the ability to understand the context, emotions, and cross-cultural nuances that can be important when learning a foreign language. A teacher can explain complex issues and tailor lessons to the needs of each student.

Second, the inability to adapt to individual needs: AI can offer standard lessons and exercises, but it cannot tailor lessons to the level and needs of a specific student. A teacher can develop an individual approach, taking into account the characteristics of each student.

Third, limitations in developing speaking skills: AI can help a student improve his or her comprehension and written language skills, but developing speaking skills requires practice and feedback, which only a teacher can provide.

Fourth, limitations in assessment and motivation: AI can provide assessments and statistics on progress, but it cannot motivate and inspire a student the way a teacher can do through example and support.

Digital tools are playing an increasingly important role in developing professional language competence. They provide new learning opportunities, making the process more interesting and effective. However, it is important to remember that digital tools should complement, not replace, traditional teaching methods.

References:

1. Nikitina I., Ishchenko T. CHAT GPT IN THE PARADIGM OF MODERN EDUCATION //Scientific Journal of Polonia University. – 2023. – Т. 61. – №. 6. С. 100–106.
2. Англійська, польська, німецька та інші: список безкоштовних платформ для вивчення мов. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2022/03/23/247933/>
3. Освіта. ua. ТОП-5 застосунків для вивчення іноземних мов онлайн. URL: <https://osvita.ua/news/88543/>
4. Вікторія Пескова. Що таке чат-бот для вивчення англійської? URL: <https://justschool.me/uk/blog/shho-take-chat-bot-dlya-vyvchennya-anglijskoyi/>

***OLENDRA Nataliia Bohdanivna,**
senior lecturer of the department of
language training, Kharkiv National
University of Internal Affairs*

SHAPING THE FUTURE OF LEARNING: THE ROLE OF AI IN EDUCATION 4.0 IN DEVELOPING PROFESSIONAL LANGUAGE COMPETENCE

The education sector is undergoing a significant transformation driven by technological advancements. Education 4.0, an evolution of previous educational paradigms, aligns closely with the Fourth Industrial Revolution, integrating digital technologies, automation, and artificial intelligence (AI) into learning processes. AI, in particular, has emerged as a crucial component in shaping modern education, enhancing personalization, accessibility, and efficiency in learning. This article explores how AI is revolutionizing education, particularly in the context of developing professional language competence, its benefits, challenges, and its role in shaping the future of learning.

Education 4.0 represents a shift towards student-centered learning, emphasizing critical thinking, problem-solving, collaboration, and digital literacy. Unlike traditional learning models, which rely heavily on rote memorization and standardized testing, Education 4.0 leverages technology to foster interactive, adaptive, and immersive learning experiences. The integration of AI plays a central role in achieving these objectives by enabling smart educational tools, intelligent tutoring systems, and real-time data-driven insights, particularly in language learning and professional communication skills.

One of the most significant contributions of AI to Education 4.0 is the ability to personalize learning experiences. AI-powered learning platforms analyze students' strengths, weaknesses, and learning styles to tailor content and recommend customized learning paths. This is particularly beneficial in language acquisition and professional communication skills development.

Adaptive learning technologies use AI algorithms to adjust instructional materials in real-time, ensuring that students receive support tailored to their individual linguistic needs. AI-driven

chatbots and virtual tutors provide instant feedback and assistance, allowing students to practice speaking, writing, and comprehension at their own pace. These tools help bridge learning gaps by offering additional explanations, quizzes, and practice exercises based on students' performance in professional language use.

AI-driven education tools have made learning more accessible to students with diverse linguistic backgrounds. Speech recognition, text-to-speech, and AI-driven translation tools break language barriers, enabling learners to improve their professional language competence in global contexts.

For students with special needs, AI-powered assistive technologies, such as speech-to-text applications and real-time captions, enhance communication and engagement. AI can also identify pronunciation issues and grammatical errors, providing corrective suggestions to refine professional language use.

Intelligent Tutoring Systems (ITS) leverage AI to simulate the role of human tutors. These systems provide real-time feedback, generate customized lesson plans, and monitor students' progress through advanced analytics. In professional language learning, ITS

can evaluate speech patterns, writing proficiency, and comprehension skills, ensuring a structured approach to skill development.

Automation in administrative tasks is another way AI is streamlining education. AI-powered systems handle grading, attendance tracking, and scheduling, reducing educators' workload and enabling them to focus more on mentoring students in professional communication.

Traditional assessment methods, such as standardized language tests and written exams, often fail to capture students' holistic abilities. AI-based assessment tools use natural language processing (NLP) and machine learning algorithms to analyze students' responses, gauge comprehension, and provide real-time feedback on linguistic proficiency.

AI also enables formative assessments, which offer continuous feedback to students. This approach enhances learning by providing insights into areas that need improvement before final evaluations. Such personalized assessments help cultivate a deeper understanding of professional language skills and improve overall academic and career readiness.

Gamification and immersive learning experiences have become integral to Education 4.0. AI enhances these approaches by creating interactive and engaging language learning environments. AI-driven gamification strategies use adaptive difficulty levels, real-time feedback, and personalized rewards to motivate students and sustain their interest in professional language development.

Virtual reality (VR) and augmented reality (AR), powered by AI, offer immersive simulations that allow students to engage in real-world communication scenarios. These technologies create experiential learning opportunities that improve fluency, pronunciation, and contextual language use, making professional language education more effective.

AI is also helping bridge the gap between academic institutions and industry expectations for professional language competence. AI-driven career guidance platforms analyze students' language skills, communication strengths, and industry demands to provide personalized career recommendations. By leveraging big data and predictive analytics, AI helps students make informed

decisions about their career paths while ensuring they meet language proficiency standards for global employment.

Furthermore, AI-powered upskilling and reskilling programs enable lifelong learning, ensuring that professionals continuously improve their language and communication skills. AI-driven Massive Open Online Courses (MOOCs) and online learning platforms provide flexible opportunities for professional language development, catering to diverse learners worldwide.

While AI presents numerous advantages, its integration into education also poses ethical and practical challenges. Data privacy and security concerns arise due to the vast amounts of student information processed by AI systems. Ensuring the responsible use of AI while protecting student data is paramount.

Additionally, there is a risk of algorithmic bias, where AI-driven decisions may be influenced by biased training data. Addressing bias in AI requires continuous monitoring, transparent algorithms, and diverse datasets to promote fairness and inclusivity in professional language education.

Another challenge is the digital divide. While AI-enhanced education offers advanced learning opportunities, access to AI-driven tools remains unequal across regions. Ensuring that all students, regardless of their socioeconomic background, benefit from AI in language education is essential to achieving equitable learning outcomes.

The future of AI in education holds immense potential. As AI technologies continue to advance, they will become more sophisticated in providing hyper-personalized language learning experiences. AI-powered predictive analytics will enable institutions to anticipate students' linguistic needs, offering early interventions and customized learning pathways.

Collaboration between educators, policymakers, and technology developers is crucial to harnessing AI's full potential while addressing ethical concerns. By integrating AI responsibly, language education can become more inclusive, efficient, and aligned with the needs of the global workforce.

AI is revolutionizing education by personalizing learning, improving accessibility, automating administrative tasks, and

bridging the gap between academia and industry. As Education 4.0 evolves, AI will play an even more significant role in shaping future language learning experiences. However, it is essential to address challenges related to ethics, data privacy, and accessibility to ensure equitable and responsible AI integration. By leveraging AI strategically, the education sector can unlock new opportunities for learners worldwide, paving the way for a more adaptive, inclusive, and intelligent future of professional language competence.

References:

1. Luckin, R. “Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century”. 2018.
2. Selwyn, N. “Should Robots Replace Teachers? AI and the Future of Education”. 2019.
3. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. “Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning”. 2019.
4. OECD. (). “AI and the Future of Skills: Fostering Education and Training”.2021

ОМЕЛЬЧЕНКО Мирослав Ігорович,
курсант 122 навчальної групи
факультету забезпечення державної
безпеки, Київський інститут
Національної гвардії України
Науковий керівник:

ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри мовної підготовки,
Київський інститут Національної
гвардії України

ЦІЛІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БРИФІНГУ ВІЙСЬКОВОГО КЕРІВНИКА У ВОЄННИЙ ЧАС

Важливою умовою успішності військово-професійної діяльності є ефективність мовної комунікації військовослужбовців, усвідомлення цілей та особливостей кожної з форм цієї комунікації. Особливої ваги набувають результативність та інформативність обміну інформацією у воєнний час.

Мета дослідження – визначити цілі та особливості організації брифінгу військового керівника у сучасних умовах

воєнного стану.

Брифінг військового керівництва – це інструмент управління, стратегічного планування та обміну інформацією. Здатність до чіткого, концентрованого та ефективного передавання відомостей, стратегічних і тактичних завдань війська є необхідною умовою успішності професійної військової діяльності.

У воєнний час особливість організації та проведення брифінгів полягає в необхідності забезпечення високого рівня безпеки інформації, чіткої структуризації подання матеріалу та вміння працювати з різними аудиторіями.

Брифінг визначають як зустрічі, бесіди представників зовнішньополітичних відомств та інших державних органів, міжнародних та інших організацій з представниками преси, радіо, телебачення з метою інформування їх про важливі події, хід міжнародних переговорів, конференції, симпозиуми, засідання, про позиції і погляди учасників і досягнуті результати. Уважається, що брифінг відрізняється від пресконференції своєю стислістю та менш офіційним

характером [1, с. 216]. Брифінг розуміють також як організовану зустріч із представниками медіа, що проводиться на регулярній основі, як правило, в одному місці та в один час. За формою брифінг подібний до лаконічної інформаційної довідки, він служить своєрідним звітом про діяльність організації чи установи за певний період [2].

Брифінг у військовій сфері – це коротка інформаційна нарада, що може мати три різні формати: коротке повідомлення про важливі події або ситуацію; детальне пояснення плану дій перед початком операції; підсумки та аналіз проведеної військової операції [3].

Від промови та дискусії брифінг відрізняється чітко окресленим форматом, який фокусується на прямому передаванні фактичної інформації. Офіційність є його особливістю та безперечною перевагою. Це означає, що брифінг оперує чіткими та однозначними твердженнями, він не має містити двозначних формулювань та оцінок [4, с. 498].

Під час проведення брифінгів в умовах воєнного стану ключовим аспектом є дотримання принципів об'єктивності та

неупередженості у висвітленні фактичної інформації. Важливо чітко окреслити мету брифінгу, вона зазвичай полягає в наданні достовірних даних без будь-яких особистих коментарів, рекомендацій, висновків чи прийняття рішень. Військовий керівник повинен уникати несуттєвих деталей, щоб забезпечити чіткий виклад інформації.

Цілі брифінгу військового керівника зазвичай полягають у забезпеченні чіткого розуміння мети та завдань військової діяльності, в ознайомленні з поточною ситуацією на полі бою, у роз'ясненні командних намірів і завдань, а також у визначенні методів і засобів їх реалізації. Важливим елементом є також інформування про можливі ризики та загрози, забезпечення розуміння правил поведінки та взаємодії як у самих військових підрозділах, так і у співпраці з іншими підрозділами, структурами, міжнародними партнерами.

Високий рівень організації брифінгу сприяє досягненню його ефективності. Брифінг має бути чітко структурованим, з визначенням ключових пунктів. Організація брифінгу вимагає попередньої підготовки, передусім збирання та аналізування

інформації, визначення основного повідомлення, підготовка візуального супроводу та оформлення виступу – кожен крок вимагає ретельної уваги. Також важливим є вибір відповідного формату та засобів подання інформації.

Комунікація військового керівника під час брифінгу – це мистецтво, яке вимагає не лише глибокого розуміння предмету обговорення, але й уміння донести інформацію до аудиторії. Керівник повинен уміти адаптувати своє повідомлення до потреб та очікувань аудиторії.

Лаконічний виклад інформації простою та зрозумілою мовою є основною умовою успішності брифінгу. Здатність уникати професійного жаргону та складних термінів, замінити їх загальнозрозумілими відповідниками сприяє адекватному розумінню та правильному сприйняттю інформації. Міміка, погляд, жести, постава – усе це відіграє важливу роль у процесі спілкування.

Хоча під час брифінгу слід уникати емоційних звернень і невинуватених дискусій, створення ненапруженої атмосфери є також важливим фактором.

Отже, брифінг військового керівництва є важливим інструментом управління, стратегічного планування та комунікації в умовах воєнного стану. Його ефективність визначається чіткою структурою, лаконічним викладом інформації, дотриманням принципів об'єктивності та неупередженості.

Крім наведених характеристик, брифінг військового керівництва має відповідати наступним вимогам: інформація, що надається, має бути максимально свіжою та відповідати поточному стану справ на фронті; брифінг має бути зрозумілим для широкої аудиторії – як для військових фахівців, так і для цивільних осіб; надана інформація має бути максимально відкритою, за винятком даних, які можуть зашкодити обороноздатності країни; брифінг має передбачати час для запитань від представників ЗМІ та громадськості.

Брифінг військового керівництва – це не односторонній канал комунікації. Це можливість для військових налагодити діалог з суспільством, що своєю чергою дозволить підвищити рівень довіри до влади та силових структур, згуртувати

суспільство навколо спільної боротьби з ворогом, залучити міжнародну підтримку.

Список використаних джерел:

1. Волошина Н.М., Дзюба М.Т., Жарков Я.М., Мехед П.М. Військовий етикет і дипломатичний протокол : навчальний посібник / За заг. редакцією Ольхового І.О. канд. геогр. н., доцента. Київ : ВІ КНУ ім. Тараса Шевченка, 2011. 236 с.
2. Бебик В. М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рілейшнз : монографія. Київ : МАУП, 2005. 440 с.
3. Effective Army Briefing. Mode of access : http://www.mc.edu/rotc/files/8413/1471/7313/MSL_201_L08a_Effective_Army_Briefing.pdf
4. Максимчук Н. М. Англомовний брифінг як тип дискурсу. *Studia Linguistica*. Київ : ВПЦ «Київський університет». 2011. Випуск 5 (2). С. 496–499.

ОСОКІНА Юлія Сергіївна,
*кандидат філософських наук, методист
вищої категорії відділення внутрішнього
забезпечення якості освітнього процесу,
Київський інститут Національної
гвардії України*

ІНСТРУМЕНТИ ПРОТИДІЇ ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНИ: ДОСВІД КРАЇН ЄС

З початком інформаційної війни росії проти України, яка активно почала проводитися з 2013 р., кремлівська влада почала динамічніше впроваджувати заходи інформаційної агресії й проти західноєвропейських демократій. Інформаційна політика рф постала загрозою не лише для України, але й для інших країн. Інформаційні атаки росії, які здійснюються технологічними пропагандистськими центрами кремля, мають на меті створення атмосфери тотального страху, приниження, непевності, безвиході, відчаю.

Застосування дезінформації як зброї є потужним елементом путінського режиму в системі просування власних

наративів. Насправді, дезінформація постає одним з найголовніших загроз сьогодення. Президентка Європейської Комісії Урсула фон дер Ляєн у своїй промові на Всесвітньому економічному форумі (WEF), що проходив у січні 2024 р. в Давосі зацентрувала, що «головними ризиками наступних двох років є не конфлікт чи клімат. Це дезінформація, за якою слідує поляризація суспільств. Ці ризики є серйозними, оскільки вони обмежують здатність долати великі глобальні виклики, з якими ми стикаємося, а саме: зміни природнього клімату, геополітичні, технологічні зміни» [1].

Враховуючи роль та місце Європейського Союзу як стратегічного партнера України, актуальним є ознайомлення з його методами та інструментами у протидії сучасним інформаційним загрозам в площині інформаційної війни.

Основні засади політики ЄС щодо інформаційної війни були вперше прийняті як реакція на російську анексію Криму в 2014 році. Так, у 2015 році Європейською комісією була створена і розпочала роботу оперативна робоча група зі стратегічних комунікацій Європейського Союзу East Stratcom

Task Force (ESTF). Сфера діяльності групи, насамперед, спрямована на підвищення обізнаності щодо прокремлівської дезінформації [2].

У грудні 2018 року в ЄС прийнято План дій проти дезінформації, метою якого є захист демократичних систем Європейського Союзу та боротьба з дезінформацією [3]. Серед найбільших можливих атак з дезінформації можуть бути створення проблемних контентів з метою розпалювання ворожнечі в суспільстві, а також міжрасової та міжетнічної нетерпимості, вплив на політичні дебати через соціальні мережі та ЗМІ і також кібератаки на об'єкти критичної інфраструктури і злам мереж. Згідно з цим документом дезінформація, яка поширюється з боку РФ представляє найбільшу загрозу для Європейського Союзу. Серед першочергових кроків в даному напрямку планується створення і запуск спеціальної системи швидкого сповіщення (Rapid Alert System, RAS).

У грудні 2020 року Європейська комісія представила План дій щодо європейської демократії, який мав на меті визначити подальші дії у вирішенні нагальних заходів [4]. Він встановлює

посилені рамки політики ЄС і конкретні заходи щодо:

- сприяння вільним і справедливим виборам;
- сприяння активній демократичній участі;
- підтримки вільних та незалежних ЗМІ;
- протидії дезінформації.

В межах п.3 цього Плану Комісія оголосила про зміцнення співпраці в цій сфері з Агентством ЄС з кібербезпеки (ENISA), Європейською обсерваторією цифрових медіа (EDMO), Групою експертів з медіаграмотності. У протидії загрозам, включаючи інформаційні, великий наголос ставиться також на розширенні можливостей громадян та громадянського суспільства, оскільки цифрова грамотність дозволяє людям безпечно діяти в онлайн-середовищі.

В червні 2022 р. Європейська комісія підписала та опублікувала «Посилений кодекс практики щодо дезінформації». Він містить 44 зобов'язання та 128 конкретних кроків, які спрямовані на забезпечення прозорості і підзвітності онлайн-платформ та соціальних мереж щодо дезінформації в Інтернеті [5]. Підписавшись на чіткі зобов'язання, зацікавлені

сторони беруть на себе виконання чітких правил (умов), а саме, демонетизацію поширення дезінформації; забезпечення прозорості політичної реклами (за рахунок більш ефективного маркування, зобов'язання розкривати спонсора, витрати на рекламу та період показу); посилення співпраці з фактчекерами (онлайн-платформи будуть послідовно використовувати роботу фактчекерів, щоб забезпечити покриття в усіх країнах ЄС та мовами, якими вони розмовляють. Фактчекери мають важливе значення і отримують за свою роботу справедливу фінансову винагороду); полегшення доступу дослідників до даних.

Отже, у ЄС сформований ряд дієвих інструментів, які спрямовані на протидію інформаційним загрозам, включаючи дезінформацію.

Список використаних джерел:

1. Спеціальна промова Президентки Європейської Комісії фон дер Ляєн на Всесвітньому економічному форумі URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/special-address-president-von-der-leyen-world-economic-forum_en

2. Yuliia Ivashkevych Cooperation between the EU and Ukraine to fight disinformation during wartime URL: <https://euneighbourseast.eu/young-european-ambassadors/blog/blog-cooperation-between-the-eu-and-ukraine-to-fight-disinformation-during-wartime/>
3. Action Plan against Disinformation. Brussels, 5.12.2018 URL: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/action_plan_against_disinformation.pdf
4. On the European Action Plan for Democracy. Communication from the commission to the European parliament, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/%20HTML/?uri=CELEX:52020DC0790>
5. The Strengthened Code of Practice on Disinformation 2022 URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2022-strengthened-code-practice-disinformation>

ПЕРМЯКОВ Дмитро Сергійович,
курсант курсу №4 факультету
забезпечення державної безпеки,
213 навчальної групи, Київський
інститут Національної гвардії України
Науковий керівник:

КОЗАК Валентина Андріївна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри мовної підготовки, Київський
інститут Національної гвардії України

ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПРОТИДІЇ РОСІЙСЬКІЙ ПРОПАГАНДИ

Інформаційна кампанія російської федерації в наш час представляє собою планомірний довгостроковий підхід для досягнення поставлених завдань. Однак українська сторона довгий період не усвідомлювала важливість впровадження захисних механізмів проти експансіоністських дій держави-нападника. З початку 2014 року Україна проводить активну роботу щодо спростування російських інформаційних конструкцій, пропагандистських меседжів та навмисного поширення неправдивих відомостей. Варто підкреслити

початкову асиметричність можливостей України та РФ у сфері інформаційного протистояння. Громадяни Росії отримували основний потік новин через підконтрольні державі федеральні телеканали. Натомість населення України переважно споживало медіаконтент з телевізійних медіа, що перебували під безпосереднім впливом бізнес-еліт. Відповідно, рівень довіри українських громадян до телевізійних засобів масової інформації був помітно менший порівняно з ситуацією в російській федерації. За весь період державної незалежності України не було створено ефективного механізму захисту інформаційного простору, що значно ускладнило можливості протидії в умовах інформаційної конфронтації [1, с. 89].

На думку дослідника Є. Магди, брак державного контролю над медіасферою та комерціалізація українських медіа створили сприятливі умови для проникнення російського контенту, що призвело до насичення українського інформаційного поля розважальним контентом з Росії [2, с. 290]. Керівництво російської федерації традиційно сприймало медіаресурси, включаючи телевізійні канали, кіновиробництво, радіомовлення

та інші засоби масової комунікації, як стратегічний інструмент реалізації власних інтересів та невід'ємну складову системи національної безпеки. Масштабна інформаційна кампанія рф супроти України набула нового виміру з початком 2014 року, позначеного знаковими подіями - Революцією Гідності, окупацією Кримського півострова та збройним конфліктом на українському сході. Це протиборство оголило численні прогалини у системі інформаційного захисту України, виявило неефективність або цілковиту відсутність механізмів гарантування інформаційної безпеки та продемонструвало неспроможність адекватно реагувати на раптові інформаційні виклики [3, с. 73-74].

Російське вторгнення впродовж 2014-2025 років висвітлює суттєві вразливості медійного простору України у контексті протидії інформаційним загрозам. Для комплексного аналізу результативності українських механізмів протистояння російській інформаційній агресії необхідно детально дослідити наявні проблемні аспекти. Український дослідник І. Лубкович виділяє наступні ключові недоліки: по-перше, недостатній

рівень потужності та компетентності; по-друге, уповільнене реагування, що проявляється як у відповідях на цілеспрямовані дезінформаційні кампанії та контент російських медіаресурсів, так і в представленні власного бачення подій та процесів; по-третє, недостатня активність державних інституцій в інформаційному протистоянні, що свідчить про потребу модернізації профільних підрозділів; по-четверте, економічні обмеження, адже значна частина медіаресурсів продовжувала транслювати російський контент через фінансові складнощі та намагання зберегти дохідність.

З часом Україна демонструє все більшу ефективність у протистоянні інформаційному тиску з боку рф. Серед інструментів боротьби з дезінформацією важливе місце посідають законодавчі та інституційні механізми. Починаючи з 2014 року, відбулося суттєве вдосконалення українського законодавства, спрямоване на покращення регулювання національного інформаційного простору. Були прийняті та модернізовані основоположні нормативні акти у сфері інформаційної політики, зокрема закони «Про захист

інформації», «Про медіа», «Про інформацію» та низка інших. Особливе значення для забезпечення інформаційної безпеки держави має «Доктрина інформаційної безпеки України».

До ключових державних органів, відповідальних за розробку та реалізацію стратегії інформаційної безпеки в Україні, належать: Рада національної безпеки та оборони України, Міністерство оборони України, Міністерство закордонних справ. Держава реалізує комплексну інформаційну стратегію для протистояння пропагандистським діям рф [4, с. 8]. Серед впроваджених заходів важливе місце посідає система інформування громадян щодо потенційних дезінформаційних загроз з боку противника. Від кінця лютого 2022 року запроваджено системне інформування населення про перебіг бойових дій, з наголосом на важливості отримання даних виключно з офіційних українських джерел. Такий підхід дозволив ефективно протидіяти усталеним російським методам поширення неправдивих відомостей через соціальні платформи та інші медіаканали. З моменту початку повномасштабного вторгнення рф представники медіа та військове керівництво

України забезпечували своєчасне висвітлення як позитивних, так і негативних аспектів військової кампанії. Подібна прозорість сприяла формуванню об'єктивного розуміння поточної ситуації. Цей механізм нейтралізував важливу перевагу російської сторони – можливість маніпулювати інформацією та провокувати панічні настрої в умовах інформаційної невизначеності [5, с. 86].

Політика прозорості інформаційних джерел стала важливим фактором забезпечення достовірності новинного контенту в міжнародній журналістиці. Такий підхід сприяв зміщенню фокусу в новинному висвітленні до більш неупереджених позицій, ускладнюючи поширення маніпулятивної інформації російськими впливовими агентами, зокрема щодо хибних тверджень про обстріли мирних міст націоналістичними формуваннями. Варто підкреслити, що на цю динаміку вплинула також загальна редакційна політика російських державних медіа. Систематичне поширення неправдивої інформації, явна пропагандистська діяльність, створення постановочних репортажів та сумнівна експертна

аналітика призвели до втрати довіри до російських інтерпретацій подій у глобальному інформаційному середовищі [5, с. 86].

Характерною рисою медійної стратегії України стало відкрите висвітлення жорстокості загарбників із особливим наголосом на їхніх злочиннях. Такий підхід допоміг сформувати у громадськості чітке розуміння характеру злочинних дій російських військових та спричинив рішуче засудження їхньої поведінки. Керівництво Росії, плануючи швидкоплинну військову кампанію, не надало належної уваги розробці комплексного інформаційного супроводу. Коли ситуація розгорнулася не за їхнім сценарієм, виявилось, що їхня комунікаційна стратегія була недостатньою для виправдання власної агресії. Поширення міфів про "визволителів" та хибне трактування рівня спротиву українського народу призвели до падіння бойового духу російських підрозділів [5, с. 86].

Інформаційна стратегія України продемонструвала високу результативність у протидії російській дезінформації та подоланні інших медійних викликів [6, с. 72]. Українські медіа

суттєво посприяли розвитку критичного мислення громадян, надавши їм інструменти для виявлення дезінформації та розпізнавання пропагандистських наративів. Успішність цієї роботи підтверджується стійкою здатністю українців розмежовувати достовірні відомості від маніпулятивного контенту.

В контексті військового протистояння ключового значення набуває управління інформаційним простором. Керівництво України запровадило обмеження на функціонування російських державних медіа, зосередивши зусилля на забезпеченні доступу до достовірних джерел інформації та стримуванні поширення російських пропагандистських матеріалів. Ці заходи включали блокування російських медіаресурсів та застосування санкцій щодо телевізійних каналів NewsOne, 112 Україна і ZIK, які мали зв'язки з парламентарем В.Медведчуком, відомим своїми тісними контактами з російським істеблішментом. Варто відзначити, що Медведчуку були висунуті звинувачення у державній зраді та спробах незаконного привласнення

державного майна в Криму. Його подальша передача російській стороні у 2022 році відбулася в рамках масштабного обміну військовополоненими між Україною та Росією.

В умовах широкомасштабної російської агресії, що розпочалася 24 лютого 2022 року, український уряд вжив заходів щодо регулювання діяльності приватного медіасектору. Провідні комерційні медіагрупи країни - StarLightMedia, 1+1 медіа та Inter Media Group - консолідували свої зусилля з суспільними мовниками UA: Перший та Українським радіо, створивши єдину платформу для безперервного інформування населення про перебіг подій в рамках спільної ініціативи.

Вагомим інструментом міжнародної комунікації стали виступи глави Української держави на засіданнях парламентів зарубіжних країн та перед ключовими міжнародними інституціями, серед яких Рада Безпеки ООН, Європейська Рада, G7 та НАТО. Відвертий та переконливий стиль цих промов сприяв залученню підтримки та демонстрації світовій спільноті справжнього характеру героїчної боротьби України за свою геополітичну суб'єктність та європейську інтеграцію. Численні

інтерв'ю Володимира Зеленського вітчизняним та закордонним медіа, включно з російськими, наближають Україну до перемоги, важливою складовою якої є досягнення переваги в інформаційному протистоянні. Візити до Києва високопоставлених делегацій, зокрема держсекретаря США, очільників урядів європейських держав, включаючи Великобританію, та інших світових лідерів, демонструють міжнародну солідарність з Україною та підтверджують ефективність її комунікаційної стратегії.

Глава Української держави В. Зеленський налагодив дієвий комунікаційний зв'язок із громадянами через платформи соціальних медіа. У своїх регулярних відеозверненнях у форматі селфі він інформує про розвиток воєнної ситуації, документує руйнування, спричинені російською агресією, звертається до міжнародної спільноти та висвітлює результати дипломатичних перемовин зі світовими лідерами. Такий формат комунікації забезпечує безпосередній контакт із громадськістю, гарантуючи відкритість та транспарентність [3, с. 77].

Слід зауважити, що досвід протидії дезінформації,

набутий владою в початковий період війни, може мати обмежене застосування в мирний час через специфічні умови воєнного стану. В контексті триваючої збройної агресії Росії проти України постає важливе завдання пошуку оптимального балансу між ефективною протидією дезінформації та збереженням принципів свободи преси, одночасно працюючи над посиленням інформаційної стійкості та демократичних інститутів.

Список використаних джерел:

1. Стадник А. Г. Основні моделі організації інформаційних війн та їх різновиди. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2015. Вип. 67–68. С. 81–91.
2. Магда Є. В. Гібридна війна: вижити і перемогти. Харків: Віват, 2015. 304 с.
3. Дунаєва Л. М. Дезінформаційні виклики під час російськоукраїнської війни: політологічний аналіз. Політикус : наук. журнал. 2022. № 5. С. 73–78.
4. Парфенюк І. Інструментарій інформаційних війн: традиційні та новітні засоби. Вісник Книжкової палати. 2019. № 1. С. 7–10.

5. Патлашинська І. В. Сучасна російсько-українська інформаційна війна: завдання, методи та особливості використання. Регіональні студії. 2022. № 28. С. 84-87.
6. Калініченко Б. Визначальні напрями формування стратегії протистояння інформаційній війні. Держава і право. Серія: Політичні науки. 2019. Вип. 83. С. 61–73.

ПЕТРЕНКО В'ячеслав Андрійович,
командир 2 відділення 214 навчальної
групи факультету забезпечення
державної безпеки, Київський інститут
Національної гвардії України
Науковий керівник:

ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри мовної підготовки,
Київський інститут Національної
гвардії України

ПРОТИДІЯ МАНІПУЛЯТИВНОМУ МОВНОМУ ВПЛИВУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ ПРАВООХОРОНЦІВ

У сучасних умовах інформаційної боротьби та високої швидкості розповсюдження даних проблема маніпулятивного мовного впливу набуває особливої актуальності для військових правоохоронців.

Маніпулятивні мовні засоби, що містять емоційно забарвлені вирази, спотворення інформації та використання двозначних термінів, можуть негативно впливати на прийняття

оперативних рішень і порушувати внутрішню комунікацію в правоохоронних структурах [1, с. 34–78].

Метою цього дослідження є виявлення основних чинників маніпулятивного мовного впливу, визначення ефективних методів протидії таким впливам та розроблення рекомендацій щодо підвищення комунікативної стійкості військових правоохоронців.

Дослідження базується на аналізі науково-навчальної літератури, що стосується комунікативної компетентності, психології індивідуальної роботи та культури мовлення у професійній діяльності [1, с. 34–78; 2, с. 45–68; 3, с. 112–130; 5, с. 150–170]. Для розроблення концептуальної моделі протидії маніпулятивному мовному впливу були також використані класичні дослідження з культури мовлення [4, с. 100–120].

Основними методами дослідження були: контент-аналіз літературних джерел із зазначенням основних принципів ефективної мовної комунікації; порівняльний аналіз методичних рекомендацій щодо підвищення комунікативної компетентності; синтез отриманих даних із метою формування рекомендацій для

практичного застосування.

Аналіз робіт Посмітної В.В. показав, що основними характеристиками ефективності мовної комунікації є чіткість, логічність і відсутність двозначності. Ці параметри є запорукою протидії маніпуляціям, оскільки дозволяють звести до мінімуму можливість спотворення змісту повідомлень [1, с. 34–78]. Роботи Крашеніннікової Т.В. доводять, що розвиток комунікативної компетентності охоплює навички критичного аналізу інформації, що є необхідним для виявлення маніпулятивних стратегій [2, с. 45–68]. У науково-навчальній літературі з психології індивідуальної роботи визначено, що психологічна готовність фахівців, їхня здатність розпізнавати емоційне забарвлення повідомлень та аналізувати мотиваційні чинники сприяють своєчасній нейтралізації спроб маніпуляції [3, с. 112–130].

У результаті дослідження також встановлено, що культура мовлення є одним із ключових компонентів професійної компетентності, оскільки вона забезпечує стандартизацію та об'єктивність комунікації. Бабич Н.Д. доводить, що високий

рівень культури мовлення дозволяє сформувати чіткий та зрозумілий стиль спілкування, а це ускладнює застосування маніпулятивних мовних прийомів [4, с. 100–120]. Мацюк Г.П., підтримуючи цю концепцію, додає, що поєднання професійної мови з елементами доступності дозволяє забезпечити ефективне сприйняття інформації у спілкуванні з різними комунікантами [5, с. 150–170], що сприяє, на нашу думку, точності та однозначності сприйняття повідомлень, формує звичку уникати незрозумілості та двозначності у своїх повідомленнях і навичок виявлення подібних засобів у мовленні співрозмовника.

На основі проведеного аналізу була сформована концептуальна модель формування вмінь протидії маніпулятивному мовному впливу, яка передбачає такі елементи:

підвищення інформаційної грамотності через регулярне проведення тренінгів і семінарів, що сприяють розвитку критичного мислення;

розвиток комунікативної компетентності, зокрема вмінь точного формулювання думок та аналізу отриманої

інформації;

психологічна підготовка для формування вмінь виявляти емоційно забарвлені повідомлення, виявляти мету їх застосування, а також нейтралізувати їх вплив на формування оцінки подій та явищ;

формування високої культури мовлення, що забезпечує стандартизацію офіційної комунікації та зниження ризиків маніпуляції.

Отримані результати свідчать про те, що протидія маніпулятивному мовному впливу в професійній діяльності військових правоохоронців можлива лише за умов комплексного підходу, який інтегрує знання з мовної комунікації, психології та культури мовлення. Регулярне проведення тренінгів із розвитку інформаційної грамотності та комунікативної компетентності сприяє формуванню такого інформаційного простору, де офіційна комунікація є чіткою і зрозумілою. Окрім того, застосування психологічних методів дозволяє своєчасно розпізнавати спроби маніпуляції, що особливо важливо в умовах високої інформаційної напруженості [1, с. 34–78; 2, с. 45–68; 3,

с. 112–130].

Розглянута модель протидії маніпулятивному впливу демонструє, що кожен з елементів має зв'язок із загальною ефективністю комунікації у правоохоронних структурах. За результатами дослідження можемо стверджувати, що підвищення культури мовлення сприяє не лише підвищенню ефективності професійної комунікації, а й зменшенню ймовірності використання маніпулятивних мовних засобів. Отже, комплекс заходів, спрямованих на розбудову комунікативної компетентності, має стати пріоритетом у підготовці військових правоохоронців.

Дослідження показало, що протидія маніпулятивному мовному впливу в професійній діяльності військових правоохоронців потребує системного підходу, який передбачає підвищення інформаційної грамотності, розвиток комунікативної компетентності та впровадження психологічних методів аналізу інформації.

Наведена модель формування вмінь протидії маніпулятивному мовному впливу сприяє створенню

інформаційного простору з мінімізацією ризиків маніпулятивного впливу. Уважаємо, що регулярне застосування запропонованих заходів здатне підвищити ефективність професійної мовної комунікації та убезпечити військових правоохоронців від небезпеки маніпулятивного впливу. Уміння ж протидіяти маніпулюванню є важливим чинником успішності професійної діяльності військовослужбовців НГУ.

Список використаних джерел:

1. Посмітна В. В. Мовна комунікація у професійній діяльності : навч. посіб. Київ : Київський ін-т НГУ, 2023. 188 с.
2. Крашеніннікова Т. В. Комунікативна компетенція працівника Національної поліції : навчальний посібник. Дніпро : Адверта, 2017. 107 с.
3. Неурова А., Романишин А. Психологія індивідуальної роботи з військовослужбовцями : навчально-методичний посібник. Київ, 2023. 335 с.
4. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Львів : Світ, 1994. 231 с.

5. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування : навч. посібник. Київ : Каравела, 2005. 352 с.

ПИЛИПЕНКО Наталія,
*викладач кафедри іноземних мов
Навчально-наукового центру
іноземних мов, Національний
Університет Оборони України*

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СЛУХАЧІВ ВВНЗ В УМОВАХ ВІЙНИ

Освітня система постійно змінюється та розвивається разом із трансформаціями у суспільстві, інтегруючи економічні, технологічні та політичні інновації. Адже, мета освітнього процесу полягає у розвитку та підготовці компетентних фахівців, конкурентоздатних на національному та міжнародному рівні. Створення ефективної моделі освіти України, здатної адекватно реагувати на глобалізаційні виклики часу, потребує відповідних змін як в організації національної вищої системи, так і в змісті, формах і методах навчального процесу [1; с.167].

Застосування сучасних інформаційних технологій на заняттях іноземної мови є надзвичайно актуальним для

військових, проте водночас створює певні виклики як для викладачів так і слухачів, особливо в умовах постійних ворожих атак. Але все це можливе за рахунок мережі інтернет. Інтернет є невичерпним джерелом як для викладачів, допомагаючи у підготовці занять, введенні нової лексики на будь-яку тему та впровадженні різноманітних видів мовленнєвої діяльності, так і для слухачів для виконання завдань та відпрацювання навичок мовленнєвої діяльності. Інтернет та сучасні технологічні досягнення відкривають можливості для слухачів легко взаємодіяти з іншими учасниками навчального процесу, що сприяє оволодінню мовою, розвитку комунікативної компетенції та підвищенню мотивації. Завдяки появі соціальних мереж, потокового відео, блогів, подкастів та освітніх інтерактивних платформ, сучасні технології стали революційним інструментом, який знаходиться в центрі освітніх інновацій. [2].

У сучасному суспільстві активно використовуються різноманітні новітні інформаційні технології штучного інтелекту (ШІ), зокрема і чат GPT, який стає невід'ємною

частиною нашого життя.

Чат GPT – це сучасний інструмент, який можна ефективно використовувати для спілкування, навчання та розв’язання різноманітних завдань завдяки своїй адаптивності та широким можливостям. Чат GPT базується на штучному інтелекті, який аналізує та генерує тексти, максимально наближені до природного спілкування і охоплює широкий спектр тем. Чат GPT здатен враховувати контекст розмови, адаптуючи свої відповіді до потреб користувача.

Однією з **ключових переваг** застосування GPT у навчанні іноземної мови слухачів ВВНЗ є його здатність забезпечувати інтерактивне спілкування з користувачами. ШІ, побудований на основі GPT, здатен ініціювати діалог, уточнювати, яку мову користувач бажає вивчати, і адаптувати завдання відповідно до індивідуальних потреб. ШІ може пропонувати різноманітні навчальні завдання, такі як переклад, заповнення пропусків у реченнях або створення діалогів. Він виконує *функцію інтерактивного викладача*, який надає миттєві відповіді на запити користувача, пов’язані зі значеннями слів, граматичними

конструкціями чи фразами. Крім того, GPT здатний генерувати текстові зразки, включаючи розмовні вирази та ідіоматичні звороти, що сприяє ефективному оволодінню мовою в її природному контексті. І саме головне певний психологічний бар'єр, невпевненість у своїх силах та знаннях чи відсутність контакту з викладачем може бути нівельовані у навчальному процесі. Чат GPT особливо корисний для слухачів, які менш впевнені в собі і не завжди активні в аудиторії. Багатьом слухачам зручніше спілкуватися онлайн або за допомогою текстових повідомлень, ніж публічно, і чат GPT дає таким слухачам можливість спілкуватися без страху і нервування [3].

Однією з найбільших проблем, з якою стикаються викладачі, є активація слухачів та *підтримка їх мотивації*, а чат GPT допомагає вирішити цю проблему, дозволяючи слухачам співпрацювати з ШІ в зручному для них режимі і ритмі. Слухачі можуть отримати від чат-боту пояснення незрозумілих для них питань чи тем у більш спрощеному вигляді або отримати якусь додаткову інформацію з теми, що вивчається. Це сприяє розвитку критичного мислення, активному навчанню та

кращому запам'ятовуванню інформації.

Основними властивостями та іншими перевагами чату GPT у навчанні іноземної мови слухачів ВВНЗ є: *швидкість*: миттєво обробляє запити та надає відповіді в реальному часі; *універсальність*: підтримує різноманітні мови, стилі спілкування та формати запитів; *гнучкість*: використовується для різних завдань: від навчання та перекладу до вирішення професійних задач; *інтерактивність*: взаємодіє з користувачем у діалоговій формі, уточнює деталі та змінює відповіді відповідно до нових даних; *етичність*: враховує морально-етичні аспекти під час надання відповідей, прагне уникати дезінформації та упередженості; *доступність* у будь-який час і місці, чат GPT працює в режимі онлайн, що дозволяє слухачам навчатися навіть у складних умовах війни, зокрема під час переміщень чи перебування в укриттях; *індивідуалізація навчання*: GPT може адаптувати матеріал відповідно до рівня знань слухача, його темпів навчання та індивідуальних потреб; *розвиток комунікативних навичок*: GPT імітує природне спілкування, дозволяючи слухачам практикувати розмовну

мову, використовувати військову лексику чи формулювати офіційні звернення як усно (доповідь, діалог, презентація) так і письмово (звіт, емейл, рапорт); *швидкий доступ до інформації*: миттєві відповіді на запити щодо граматики, словникового запасу, вимови чи культурних аспектів вивчення мови; *військова специфіка*: GPT можна налаштувати для опрацювання військової термінології та специфічних мовних завдань, що є критично важливим для слухачів ВВНЗ.

Серед **недоліків** слід зазначити: *обмеженість у специфічних контекстах*: модель може не завжди коректно розпізнавати вузькоспеціалізовану військову термінологію, особливо, якщо терміни не часто зустрічаються у загальних текстах; *відсутність емоційного зв'язку*: GPT не здатен замінити живого викладача; *можливість помилок*: генеровані відповіді можуть містити помилки або бути неповними, що може спричинити неправильне засвоєння матеріалу; *відсутність контролю успішності*: GPT не має інструментів для систематичного оцінювання знань слухачів або відстеження їхнього прогресу; *залежність від технічних умов*: для роботи з

GPT потрібен стабільний доступ до Інтернету, та електромережі, які можуть бути обмежені у зоні бойових дій; *психологічне навантаження*: умови війни можуть створювати додатковий стрес для слухачів, і спілкування з чат-ботом може здаватися недостатньо "людяним" у порівнянні з підтримкою викладача; *ризик безпеки*: під час використання технології можуть виникати ризики збереження конфіденційності даних, особливо якщо мова йде про військові теми чи секретну інформацію; *неспроможність до критичного мислення і творчості*.

Обгрунтовуючи деякі з переваг і недоліків чату GPT, потрібно усвідомлювати, що чат GPT є значним прогресом у сфері штучного інтелекту який може генерувати достовірні відповіді на поставлені йому запитання, проте у нього немає обізнаності, емпатії чи здатності приймати важливі рішення.

Список використаних джерел:

1. Пологовська Ю. Ю. Інноваційні технології як засіб формування профорієнтаційної компетентності у майбутніх вчителів географії. Педагогічні науки. 2008. №141. С. 166-167.
2. Дроздович Н.Ю. Використання соціальних мереж для

вивчення англійської мови технічного спрямування/Н.Ю.Дроздович//Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції “Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов”, 13-14 березня 2014. – м. Київ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://interconf.fl.kpi.ua/node/1258>>.

3. Gatto J. How To Use ChatGPT for Language Learning. LinkedIn. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/how-use-chatgpt-language-learning-joe-gatto> (date of access: 19.02.2024).

*ПІДЛУЖНА Ірина Андріївна,
Національна академія Національної
гвардії України*

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК ІНШОМОВНОГО МОВЛЕННЯ

Без розуміння і вільного оперування термінами в професійно орієнтованому навчанні не можна проводити повноцінну мовленнєву діяльність. Але звичайне заучування слів не може забезпечити формування мовленнєвих навичок. Щоб студенти запам'ятали слова, необхідним є їх багаторазове повторення з обов'язковим контролем розуміння. Потрібно постійно формувати словниковий запас.

Лексична навичка характеризується як автоматизована репродуктивна або рецептивна дія, яка забезпечує коректне лексичне оформлення власного мовлення та адекватне сприйняття лексичного оформлення мовлення інших [1]. Процес формування лексичних навичок проходить у три етапи. На першому етапі відбувається фонетичне опрацювання термінів і

термінологічних словосполучень. Первинне закріплення відбувається через вивчення правопису і звучання певної одиниці, виконання вправ, які формують репродуктивні навички, роблять їх автоматизованими. Це можуть бути такі вправи, як заповнення пропусків у тексті відповідними термінами; граматична трансформація терміну чи словосполучення; закінчення речень; визначення зайвого терміну; підбір синонімів чи антонімів; зіставлення іншомовних термінів з українськими еквівалентами; побудова речень, які б містили певні терміни.

Другий етап - це закріплення та автоматизація лексичних навичок у рецептивно-продуктивних вправах. Основною на цьому етапі є робота з навчальним текстом і, як результат, вільне висловлювання студентів на основі прочитаного. Текст дає необхідний лексико-граматичний та логіко-структурний матеріал для побудови власних висловлювань. Після прочитання тексту передбачається знаходження і виділення потрібної інформації, відповіді на запитання, узагальнення фактів та інтерпретування з поданням власної оцінки прочитаного. На

цьому етапі акцентується увага на виконанні здебільшого комунікативних вправ, які дають поштовх для формулювання та висловлення студентами своєї думки, є стимулом для бесіди в аудиторії і моделюють реальні ситуації професійного спілкування [2]. Слід постійно звертати увагу на багатозначність слів і навчати розпізнаванню так званих «хибних друзів перекладача».

Поступове розширення і збагачення лексичного запасу в комплексі із системним опрацюванням граматичних структур під час виконання вправ дозволяє перейти від короткого повідомлення до змістовної доповіді, від поверхневого переказу тексту до його аналітичного викладу з поданням власної оцінки прочитаного, критичного погляду на проблему, яка обговорюється. Це дозволяє підготуватися до проведення у групі дискусії.

Важливим елементом активізації лексичного матеріалу в мовленні є використання аудіовізуальних засобів: фотографій, малюнків, навчальних відеофільмів тощо.

Робота над засвоєнням термінології і розширенням

лексичного запасу повинна продовжуватись і під час самостійної роботи.

Важливим фактором в опрацюванні термінологічної лексики є мотивація. Виконання навіть великої кількості формальних, невмотивованих вправ не дає очікуваного ефекту і не сприяє розвитку мовленнєвої діяльності.

Отже, процес формування лексичних навичок відзначатиметься ефективністю за умови їх поетапного розвитку (формування, удосконалення, розвиток), а також підсилюватиметься залученням різних стратегій для засвоєння лексичного матеріалу (як комунікативних, так і навчальних).

Список використаних джерел:

1. Потюк І. Є. Методика формування іншомовної лексичної компетентності студентів в умовах стратегічного вивчення іноземної мови (комунікативний аспект). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Філологічна*. Випуск 62. С. 280-283.
2. Старунська Ю.А. Формування лексичних навичок іншомовного мовлення у студентів економічних спеціальностей. *Теорія і методика професійної освіти*. Випуск 12. Т. 2. 2019. С. 165-168.

ПОДЛІСЕЦЬКА Ольга Олегівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Одеський державний університет

МОВЛЕННЯ ЯК ФАКТОР ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

В часи воєнної агресії є високим рівень впливу стресу на людину, особливо на молодь. Вкрай необхідним є розуміння того, як мовлення може вплинути на подолання стресу під час війни. Ми, викладачі мови, несемо відповідальність не тільки за грамотність здобувачів вищої освіти – майбутніх фахівців права, правоохоронної діяльності тощо, але й за розуміння ними вагомого значення слова. Оскільки війна триває, розуміння рівня впливу факторів стресу, пов'язаних з війною, на психічне здоров'я українців стає вкрай необхідним. Стрес – це психологічний стан, але реакції на цей стан проявляються і на фізіологічному рівні. Підвищити стійкість організму до стресу може повноцінний сон; збалансоване, збагачене вітамінами, харчування; регулярні фізичні вправи;

перебування на природі: свіже повітря і сонечко роблять свою справу, позитивне сприйняття світу, все до кращого. Якщо ви фізично добре себе почуваєте, вам буде легше і впоратися з повсякденними справами, не допускаючи розвитку стресових станів. «Психологічна життєстійкість також може бути описана, як адаптація в психологічних рисах і досвіді людини, яка дозволяє їй відновлювати або залишатися в здоровому психічному стані під час криз/хаосу без довготривалих негативних наслідків», – на думку фахівців-психологів [2, с.145]. О. Красков вважає, що «кожна людина по-своєму справляється зі складними подіями, які трапляються в житті, і саме це і означає "копінг". Подолання може бути здоровим і продуктивним або деструктивним і нездоровим. Рекомендується, щоб людина справлялася зі стресом у спосіб, який буде корисним і здоровим. Поширеними механізмами подолання стресу є вирішення проблем, пошук соціальної підтримки, використання методів релаксації та уникнення» [1, с. 14]. Отже, слово / мовлення впливає на подолання стресу, а вже психічні патерни, які спричиняють значний дистрес або

погіршення особистого функціонування, називають психічними розладами, і вони лікуються відповідними фахівцями.

Зупинимося на подоланні стресу на початковому рівні. Набирає популярності в подоланні стресу метод вивчення мов. Дослідження показують, що освоєння нової мови значно покращує когнітивні функції, емоційний стан, підвищує впевненість і витривалість людини, а особливо молоді. Вивчення мов може стати потужним інструментом для управління психологічним здоров'ям та покращення когнітивних здібностей. У здобувачів вищої освіти сам процес навчання може стимулювати вироблення дофаміну – нейромедіатора, пов'язаного із задоволенням і винагородою, що створює відчуття насолоди та задоволення від занять. Зі зростанням рівня дофаміну зменшується відчуття депресії та тривоги, що покращує загальний психоемоційний стан. Для людини кожне досягнення у вивченні мови в – чи то освоєння нової фрази, розуміння складної граматичної конструкції, чи спілкування іноземною мовою – приносить відчуття прогресу

та зростання. А це сприяє позитивному мисленню та підвищує самооцінку, посилює мотивацію до подальшого навчання. На групових заняттях або заняттях на гуртках з української та іноземної мов здобувачі вищої освіти ведуть бесіди, обмінюються відгуками та підтримують одне одного. Ці соціальні взаємодії не лише покращують мовні навички, а й створюють відчуття приналежності та зв'язку.

Мовлення, а саме, ігрове мовлення, часто є способом відволіктися та переключитися під час стресу як у дітей, так і в молоді. В таких випадках у викладача завжди мають бути в запасі вікторини, бліц-конкурси, тематичні загадки, обговорення фільмів, бесіди та дискусії на різну тематику. Використання загадок навіть для здобувачів вищої освіти здатне стимулювати логіку і пам'ять, сприяє активному розвитку мислення і мовлення, а також спостережливості. Правильна артикуляція, робота над гучністю вимови, дикцією та інші види роботи під час занять з мови є важливими, оскільки дають зразки та парадигми.

Філологи можуть дати певні рекомендації, які

допоможуть здобувачам вищої освіти подолати стрес (скажімо, повернення на заняття з укриттів після сигналу повітряної тривоги). Це такі поради:

1. Мотивуйте здобувачів до читання літератури (вікторини про відомі книги, розмови про книги, обговорення книг тощо)

2. Сконцентруйтеся на певних сферах (читання вголос, переклад з іноземної мови, розвиток дикції тощо)

3. Вирішуйте одну проблему за раз: розбийте проблему на дрібні завдання і потім послідовно їх виконуйте.

Отже, мовлення вповні може слугувати фактором подолання стресу для кожної людини. Ми, викладачі, маємо освоїти методiku випрацювання стресостійкості у здобувачів вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Kraskov O. Вплив факторів стресу, пов'язаних з війною в Україні, на психічне здоров'я молоді (на прикладі студентів 3-4 курсів Національного університету «Києво-Могилянська

академія») . PMGP [інтернет]. 30, Вересень 2024 [цит. за 19, Лютий 2025]; 9(3). доступний у: <https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/article/view/522>

2. Herrman H, Stewart DE, Diaz-Granados N, Berger EL, Jackson B, Yuen T. What is resilience?. Can J Psychiatry. 2011; 56 (5):258-265. doi:10.1177/070674371105600504

***ПОЛЮШКЕВИЧ Анастасія Олександрівна,**
здобувач вищої освіти юридичного
факультету, Національний університет
біоресурсів і природокористування України
Науковий керівник:*

***ЧЕРНЕЛЯ Ірина Миколаївна,**
старший викладач кафедри англійської
філології, Національний університет
біоресурсів і природокористування України*

КЛЮЧОВІ НАВИЧКИ ВЕДЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ ТА АРГУМЕНТАЦІЇ В ЮРИДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

Юридична діяльність в Україні досить час виходить за межі правових систем та кордонів держави, і постає необхідність мати знання іноземних мов. Співпраця між державами, укладання міжнародних угод, міжнародне співтовариство роблять невід'ємним у професійній діяльності юриста володіння іноземною мовою. Знання юридичної термінології, правових понять та виразів іноземною мовою створює широкі можливості та надає конкурентну перевагу.

Юристи, які працюють у сфері міжнародного права, прав людини чи корпоративного права досить часто потребують володіння англійською мовою, адже стикаються з іноземними законодавчими актами, судовими рішеннями та договорами. Досить хибним є твердження, що базових знань англійської буде достатньо для подальшої роботи. Знання мови дозволяє точно інтерпретувати юридичні тексти, уникаючи неправильного перекладу, задля правомірного застосування норм міжнародного права.

Точність і ясність юридичних визначень, їх адекватне мовне втілення, правильне й одноманітне вживання правової термінології багато в чому визначають ефективність законодавства, сприяють повноцінному захисту прав окремих громадян, юридичних осіб, суспільства і держави[1,с.46]. Правова система, побудована на чітких та однозначних формулюваннях, дозволяє уникати правових колізій, забезпечує передбачуваність судових рішень та сприяє формуванню довіри до органів державної влади. Відсутність мовної однозначності в законодавчих актах може призводити до різночитань і

зловживань, що ускладнює правозастосовну практику.

Своєрідність юридичної термінології полягає в її словотвірних моделях і співвідношенні іншомовних і національних елементів. Тексти також складаються з типових для юридичної мови кліше та вимагають спеціальних логічних структур для встановлення зв'язків. Синтаксис юридичного тексту характеризується закінченою структурою та різноманітністю засобів, що утворюють логічні зв'язки, наприклад умови та причини [2].

У традиційній логіці розроблені правила побудови доведень загальнотеоретичного значення, що поділяються на три групи: стосовно тези, стосовно аргументів, стосовно демонстрації. Цими правилами у більшості користуються і для побудови практичної аргументації, зокрема, в процесі судового доказування.

Правила, що стосуються тези, вимагають її чіткого формулювання, логічної несуперечливості та незмінності протягом усього доведення. Це запобігає підміні понять і маніпуляціям, які можуть спотворювати зміст доказів.

У юридичній практиці часто виникає необхідність ведення переговорів із іноземними партнерами, представниками організацій, органів державної влади, а також іноземними клієнтами. Володіння іноземною мовою дає змогу ефективно здійснювати представництво інтересів клієнта іноземною мовою, аргументувати правову позицію та здійснювати ділову комунікацію.

Мовний етикет – це «система словесних форм ввічливості, узвичаєних у певному суспільстві, певній спільноті (етнічній, територіальній, соціальній). Мовленнєвий етикет – це мовний етикет, застосовуваний у конкретних актах спілкування [3, с. 29-32]

Уміння чітко та логічно висловлювати свої думки є основою успішних переговорів. Юрист повинен не лише володіти юридичною термінологією, а й вміти пояснювати складні правові питання зрозумілою мовою.

Це особливо важливо у взаємодії з клієнтами, колегами, судьями та іншими учасниками правових процесів, оскільки правильний добір мовних засобів сприяє ефективному

спілкуванню, зменшенню можливих непорозумінь і підвищенню рівня довіри.

Мовленнєвий етикет у юридичній діяльності передбачає дотримання норм професійної комунікації, зокрема вживання коректних звертань, ввічливих формулювань і відповідного стилю мовлення залежно від ситуації. У ділових переговорах важливо дотримуватися балансу між офіційністю та доступністю викладу, адже надмірна складність мови може ускладнити розуміння, а надмірна неформальність — знизити рівень довіри до фахівця.

Юридична діяльність у сучасному світі потребує не лише знання чинного законодавства, а й володіння іноземними мовами, що відкриває нові професійні можливості та забезпечує конкурентну перевагу. Юристи, які працюють у міжнародній сфері, потребують високого рівня володіння юридичною термінологією для точного розуміння та застосування правових норм.

Тому вміння ведення переговорів, аргументації та володіння іноземними мовами є складовою професійної

діяльності сучасного юриста, що дозволяє ефективно працювати в умовах міжнародної правової взаємодії.

Список використаних джерел:

1. Юридична аргументація. Логічні дослідження : монографія / О. М. Юркевич, В. Д. Титов, С. В. Куцепал та ін. ; за заг. ред. О. М. Юркевич. – 2-ге вид., переробл. та допов. Харків : Право, 2015. 336 с.
2. Гумовська І. М. Англійська юридична термінологія: генезис, дериваційні та семантико-функціональні аспекти: дис. канд. філол. наук: 10.02.04. Львів: Нац. ун-т. імені І. Франка, 2000. 19 с.
3. Рядевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2006. 291 с.

***ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна,**
кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри мовної підготовки,
Київський інститут Національної
гвардії України*

КООПЕРАТИВНІ КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ВІЙСЬКОВИХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Проблема визначення чинників ефективності професійної комунікації військових правоохоронців – важливий аспект вивчення інституційного дискурсу. Вибір ефективних комунікативних стратегій у професійній діяльності представників НГУ є важливою умовою успішності виконання завдань як військової, так і правоохоронної діяльності.

Комунікативні стратегії активно вивчаються вітчизняними мовознавцями [1; 4; 6 та ін.]. Особливу увагу дослідників привертає проблема застосування комунікативних стратегій у галузевій комунікації [2; 4; 5 та ін.].

Актуальність дослідження цього питання зумовлена

передусім вагомістю професійних завдань військовослужбовців НГУ, а відповідно, важливістю досягнення взаєморозуміння як у межах військового колективу, так і в спілкуванні з цивільними громадянами. Спонукає досліджувати цю проблему також і зменшення комунікативної дистанції між військовими й цивільними представниками українського суспільства в умовах воєнної агресії.

Метою цього дослідження є обґрунтування ефективності застосування кооперативних комунікативних стратегій у професійній комунікації військових правоохоронців.

До останнього часу професійне спілкування силовиків традиційно сприймалося самими військовослужбовцями як закрите, відокремлене, відмінне від інших типів спілкування, таке, що не потребує ніяких змін, нововведень, не допускає втручання з боку фахівців комунікації. Сучасні ж умови воєнного конфлікту, необхідність вирішення нових, часто незнайомих досі, проблем, потреба більш тісної взаємодії військових і цивільних представників українського суспільства спонукають до активного, широкого впровадження нових

підходів у формування комунікативної компетентності наших захисників, демонструють необхідність орієнтування силовиків на комунікативну співпрацю, кооперацію – як у межах військового колективу, так і з цивільними особами.

Уміння обирати ефективну стратегію мовної поведінки (комунікативну стратегію), тобто основний підхід до реалізації комунікативного наміру, є необхідною умовою комунікативної компетентності. Мовознавці виділяють різні стратегії відповідно до особливостей комунікації. Існує і загальний принцип поділу всіх стратегій на кооперативні (стратегії взаємодії) і некооперативні (конфронтаційні стратегії).

Комунікативні стратегії обираються та застосовуються суб'єктом відповідно до позамовної мети спілкування. Доцільність, важливість стратегії визначається ефективністю її застосування, а в контексті військової галузі – здатністю сприяти виконанню службових завдань. Сучасний соціальний контекст спонукає визначити кооперативні комунікативні стратегії як важливі, пріоритетні для професійного спілкування військовослужбовців НГУ. Важливо також наголосити на

небезпеці та обмеженні застосування тих стратегій, що характеризуються сьогодні як конфронтаційні (домінування, наказування, ігнорування). Необхідність орієнтування на взаємодію, на формування довіри до силовиків у різних ситуаціях їхньої професійної комунікації – сьогодні визнають і в керівництві сил безпеки та оборони [3].

Нові комунікативні виклики – необхідність спілкуватися з представниками різних підрозділів різних рівнів, разом опановувати нові види зброї та нові умови, що швидко змінюються, важливість урахування бойового та вікового досвіду багатьох підлеглих, специфіка спілкування в екстремальних умовах, а також психологічні особливості комунікації з пораненими, з ветеранами, необхідність спілкування з цивільним населенням різних територій, зокрема прифронтових і прикордонних, а також комунікувати з громадянами під час охорони громадського порядку – усе це ускладнює дотримання традиційної для комунікації вимоги урахування думки та інтересів співрозмовника, спонукає аналізувати кожну окрему комунікативну ситуацію, часто

відмовлятися від звичних для кожного військовослужбовця стандартних мовних формул, безапеляційності, наказового тону.

Натомість сьогодні існує необхідність усвідомлення важливості пояснювати, переконувати, дослухатися до думки співрозмовника, виявляти повагу до нього. Саме тому в мовній поведінці військовослужбовця НГУ пріоритетними повинні бути комунікативні стратегії переконання, ввічливості, взаєморозуміння, виявлення поваги. Ці стратегії є кооперативними, тобто орієнтованими на взаємодію, на спільне вирішення проблем.

Одне з важливих комунікативних завдань військового правоохоронця – навчитися сприймати співрозмовника як особистість, визнати його право на власну думку, інтереси, цілі. За таких умов необхідним є вміння аналізувати наміри співрозмовника в аспекті їх відповідності закону, вимогам безпеки – як держави, так і окремих громадян. Службова діяльність військовослужбовців НГУ пов'язана з потенційною загрозою агресії або маніпулювання з боку співрозмовників. З урахуванням можливої небезпеки варто звернути увагу на

формування відповідних комунікативних умінь – виявляти сигнали агресивної або провокативної поведінки та запобігати реалізації небезпечних намірів. Маніпулятивні стратегії, звичайно, не є кооперативними, і виявляти їх допомагає саме розуміння відмінностей між стратегіями кооперації, тобто взаємодії, – і стратегіями конфронтації, що є деструктивними і вимагають корекції комунікативної поведінки.

Звичайно, більш активне впровадження кооперативних стратегій вимагає від військових правоохоронців додаткових комунікативних зусиль, розвитку комунікативних умінь. Проте саме стратегії кооперації, взаємодії допомагають зарадити конфлікту, уникнути взаємних звинувачень, агресії, сприяють зближенню, згуртуванню як окремого колективу, так і загалом суспільства і, як наслідок, сприяють спільному вирішенню складних завдань, пов'язаних із захистом країни та безпеки громадян.

Список використаних джерел:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2009. 376 с.

2. Дорошина Л. Комунікативні норми поведінки військовослужбовців Національної гвардії України в аспекті професійної комунікативної діяльності. *Проблеми галузевої комунікації, перекладу та інтеграційні процеси в суспільстві* : матеріали XI Міжнародної наукової конференції (30 квітня 2024 р.). Харків : Національна академія НГУ, 2024. С. 31–33.
3. Комунікаційна стратегія Збройних Сил України, затверджена Головнокомандувачем Збройних Сил України від 22.02.2023. Апарат Головнокомандувача Збройних Сил України. 15 с.
4. Комунікативні стратегії і тактики правоохоронців у сучасному соціальному контексті : монографія / Л.М. Пелепейченко, І.О. Лисичкіна, В.В. Посмітна та ін. ; за ред. д. філол. наук, проф. Л.М. Пелепейченко. Харків : Акад. ВВ МВС України, 2013. 220 с.
5. Посмітна В. В. Упровадження комунікативної стратегії взаємодії між учасниками військового дискурсу в контексті стратегічних комунікацій. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка. Кропивницький : Видавничий дім

«Гельветика», 2024. Вип. 2 (209). С. 291–297.

б. Різун В. В., Непийвода Н. Ф., Корнєєв В. М. Лінгвістика впливу : монографія. Київ : Видавн.-поліграф. центр «Київський університет», 2005. 148 с.

***POCHUIEVA Valentyna Viktorivna,**
Ph. D., Candidate of Pedagogic Sciences,
Associate Professor, Kharkiv National
University of Internal Affairs*

FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN HIGHER EDUCATION

The concept of modernization of education sets a number of tasks for higher education, one of which is the formation of communicative competence of future specialists. Communicative competence is one of the basic categories of modern theory and practice of teaching at the university.

One of the means of increasing the effectiveness of the educational process is training based on real professional situations, which have a broad interdisciplinary nature. When analyzing a specific professional situation, students should comprehend the suggested material, independently identify the problem and propose its solution. This ensures the development of autonomy and initiative, the ability to navigate in a wide range of issues related to various

aspects of professional activity. [1, p. 117].

The distinctive characteristics of problem situations practiced in the course language for specific purposes are the following:

- bifacetedness, consisting in the fact that the studied situation acts both as a type of a certain professional practical training and as a pedagogical technology, therefore the effectiveness of the educational work presupposes a certain level of both professional and foreign language skills;
- maximum proximity to the real conditions of professional activity with the practical use of foreign language norms in a particular situation;
- boosting students' mental activity, which is connected with the need to use previously acquired special and linguistic knowledge and foreign language skills;
- inspiring creative search aimed at finding the optimal professional solution and its linguistic design;
- development of argumentation skills, allowing to prove the validity of the found solution and the ability to reflect it by means of a foreign language. [2, p. 89]

It should also be emphasized that professionally significant for the future specialist actions and operations – analysis, synthesis, comparison, forecasting, reconstruction of the whole from its components, putting forward and defending hypotheses – are organically included in all types of work with problem situations; moreover, the procedural side of this work is of an analytical and synthetic nature and requires the use of all these operations. These actions, being general for creative activity in any field, can be widely used in further practical work. [3, p. 163]

As experience shows, the introduction of problem situations into the course of studying foreign languages helps to activate the educational process and is an effective means of developing students' cognitive and linguistic capabilities. Practice shows that classes using real professional tasks invariably arouse interest among students, as they get the opportunity to apply in practice the theoretical knowledge obtained in lectures on special subjects.

From all of the above it follows that the formation of communicative competence is an urgent pedagogical problem, the solution of which is of great importance both for each individual and

for society as a whole. University graduates who possess a high level of communicative culture feel confident in society and are capable of highly effective professional activity.

References:

1. Sheils. J. Communication in the modern language classroom/Council for Cultural Cooperation. – Strasburg: Council of Europe Press, 2002. – 310 p.
2. Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press, 2000. – 174 p.
3. Dudley-Evans T., St John M.J. Developments in English for Specific Purposes. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. 238 p.

ПРЕНЬКО Яна Олегівна,

*Одеський державний університет
внутрішніх справ*

СИТЬКО Олена Миколаївна,

*кандидат філологічних наук, доцент,
Одеський державний університет
внутрішніх справ*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИЧНИХ МАРКЕРІВ У ПРОФЕСІЙНОМУ ДИСКУРСІ ПОЛЦЕЙСЬКОГО

У сучасному суспільстві ефективна комунікація є ключовим елементом професійної діяльності, особливо у сферах, де взаємодія з громадянами та офіційно-діловий стиль мовлення відіграють визначальну роль. Однією з таких сфер є правоохоронна діяльність, де лінгвістичні маркери не лише впливають на якість професійної взаємодії, а й забезпечують юридичну точність, правомірність та етичність комунікативних актів.

Діловий дискурс поліцейського характеризується чіткою структурованістю, формалізованістю та відповідністю правовим

нормам. Його специфіка полягає у використанні стандартних мовних конструкцій, юридично закріплених термінів, а також стратегій комунікації, спрямованих на підтримання авторитету, дотримання правових процедур та забезпечення правопорядку. У цьому контексті лінгвістичні маркери відіграють важливу роль у регулюванні взаємодії між поліцейськими, громадянами, правопорушниками та судовими органами.

Дослідження теоретичних аспектів лінгвістичних маркерів у професійному мовленні правоохоронців дозволяє визначити їхні функції, особливості використання та вплив на ефективність комунікації. Аналіз цієї теми сприятиме глибшому розумінню принципів побудови поліцейського дискурсу та його ролі у правоохоронній діяльності.

У той же час неможливо переоцінити вплив правових норм на мовне оформлення поліцейських комунікативних актів. Правові норми відіграють ключову роль у регулюванні мовної комунікації поліцейських, оскільки вони визначають стандарти, вимоги та обмеження щодо використання мовних засобів у професійній діяльності.

Вплив правових норм можна розглянути через такі аспекти:

- Загальна характеристика правового регулювання мовної діяльності поліцейських, а саме законодавчі акти, що регулюють комунікацію правоохоронців, етичні стандарти мови поліцейських та роль міжнародних документів (Європейська конвенція з прав людини, стандарти ООН щодо правоохоронної діяльності).

- Формальність та стандартизованість мовлення в поліцейських комунікативних актах, а саме: використання чітких, недвозначних формулювань у правових документах (протоколи, постанови, рапорти, звіти); дотримання структурних та стилістичних норм у складанні процесуальних документів; використання правових дефініцій для уніфікації змісту (наприклад, «підозрюваний», «потерпілий», «правопорушення»).

- Лексичні особливості поліцейського дискурсу під впливом правових норм, а саме: переважання офіційно-ділової та юридичної термінології.

- Граматичні та синтаксичні норми мовлення поліцейських, а саме: використання пасивних конструкцій у службових документах для підкреслення офіційності («було встановлено», «зафіксовано факт»); перевага чітких, простих речень.

- Вплив правових норм на усну комунікацію поліцейських, а саме: дотримання мовного етикету під час спілкування з громадянами, затриманими, свідками та підозрюваними (відсутність фамільярності, образ, неетичних висловлювань); формулювання правових попереджень відповідно до законодавчих вимог.

- Використання правових норм у цифрових засобах комунікації поліцейських, а саме: дотримання конфіденційності та офіційності при веденні електронної комунікації; використання структурованих звітів і цифрових документів відповідно до правових вимог [1, с. 66].

Отже, вплив правових норм на мовне оформлення комунікативних актів поліцейських є ключовим аспектом їхньої

професійної діяльності. Законодавчі вимоги забезпечують: точність формулювань; правову обґрунтованість висловлювань; етичність та нейтральність комунікації; ефективність офіційно-ділового спілкування у правоохоронній сфері.

У правоохоронній сфері правильне використання термінології є критично важливим, оскільки будь-яке некоректне формулювання може призвести до юридичних неточностей, неправильної інтерпретації фактів або навіть порушення прав людини. З одного боку, службові документи потребують чітко структурованого, уніфікованого мовлення, що відповідає вимогам законодавства. З іншого боку, усна комунікація з громадянами вимагає поєднання офіційно-ділового стилю з доступністю та зрозумілістю.

Дослідження особливостей використання офіційно-ділової термінології у юридичних документах та комунікативних актах дозволяє визначити основні мовні норми, вимоги та виклики, що постають перед поліцейськими у процесі професійної діяльності [2, с. 134].

Офіційно-ділова термінологія є ключовим елементом

мовлення правоохоронців, оскільки забезпечує юридичну точність, однозначність та професійну стандартизацію ділового спілкування. Її використання регламентується правовими нормами та комунікативними стандартами, що діють у сфері правоохоронної діяльності.

Юридичні документи (протоколи, постанови, рапорти, акти, судові рішення) вимагають особливого стилю оформлення та термінологічної точності.

Також важливо розглянути питання щодо особливостей використання термінології під час комунікації поліцейських. Усна комунікація правоохоронців включає взаємодію з громадянами, підозрюваними, свідками та іншими учасниками правових відносин [3, с. 267].

Отже, офіційно-ділова термінологія та лінгвістичні маркери у професійному дискурсі поліцейських відіграють ключову роль у забезпеченні ефективної, юридично коректної та етичної комунікації. Їх використання сприяє точному передаванню інформації, зменшенню ризику правових неточностей та підвищенню рівня довіри громадян до

правоохоронної системи.

Таким чином, грамотне використання офіційно-ділової термінології та дотримання правових норм у мовленні поліцейських є необхідною умовою ефективної правоохоронної діяльності, що сприяє підтриманню правопорядку, захисту прав громадян та підвищенню авторитету поліції.

Список використаних джерел:

1. Кожевникова Н. А. Офіційно-ділова комунікація: структура, особливості та функції. Вісник Національної академії внутрішніх справ. 2020. № 2. С. 65–72.
2. Романов С. Ю. Правові норми та їх вплив на мовлення правоохоронців: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 278 с.
3. Пилипенко О. В. Ділова українська мова у професійній діяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 320 с.
4. Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 19.02.2025).

***РАДВАНСЬКА Тетяна Ігорівна,**
начальник служби мовного тестування
мовного відділу, Національна академія
Національної гвардії України*

ПРОМІЖНЕ ТЕСТУВАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сфері викладання англійської мови оцінювання відіграє вирішальну роль в оцінюванні прогресу та розуміння студентів. Хоча випускні іспити з оцінкою часто є пріоритетними, проміжне тестування є не менш важливим для забезпечення ефективного навчання. Тести, що проводяться періодично, протягом курсу, дають інформацію про досягнення студентів, що дозволяє викладачам відповідно коригувати свої методи викладання.

Регулярне тестування допомагає закріпити знання та покращити їхнє використання в подальшій діяльності. Дослідження показують, що часте оцінювання підвищує здатність студентів пригадувати інформацію, сприяючи активній взаємодії з матеріалом. Коли студенти проходять

періодичні тестування, вони повертаються до раніше вивченого матеріалу, зміцнюють своє розуміння і стають більш впевненими у використанні мови. На відміну від одноразового фінального іспиту, проміжне тестування показує, що навчання є безперервним процесом, а не зусиллям в останню хвилину.

Однією з ключових переваг проміжного тестування є його здатність виявляти слабкі місця студентів на ранній стадії. Студенти, які вивчають англійську, часто відчують труднощі з різними аспектами мови, такими як граматики, словниковий запас, вимова або навички письма. Проводячи періодичне оцінювання, викладачі можуть визначити, в яких сферах студентам потрібна додаткова підтримка, і надати цілеспрямовані інструкції, щоб подолати ці прогалини. Такий підхід запобігає перетворенню незначних непорозумінь на серйозні перешкоди у навчанні.

На відміну від випускних іспитів, які можуть бути важкими для студентів, проміжні тести пропонують безліч можливостей для вдосконалення. Студенти отримують конструктивний зворотний зв'язок, який дозволяє їм

поміркувати над своїми помилками і з часом вдосконалювати свої навички. Цей безперервний цикл оцінювання та зворотного зв'язку сприяє розвитку мислення, заохочуючи студентів залишатися вмотивованими та наполегливими у вивченні мови.

Страх перед іспитами є поширеною проблемою серед студентів, особливо під час вивчення мови. Іспити з високими ставками можуть викликати стрес, що призводить до поганої успішності та розчарування. Однак, проміжне тестування знайомить студентів з форматами іспитів і знижує рівень тривожності, роблячи оцінювання регулярною і невимушеною частиною навчального процесу. Як результат, студенти почуваються комфортніше в тестових ситуаціях і показують кращі результати під час оцінювання з високими ставками.

Для викладачів проміжне тестування слугує потужним інструментом підвищення ефективності викладання. Аналізуючи результати тестування, вчителі можуть оцінити успішність своїх методів викладання та внести необхідні корективи. Якщо більшість студентів не можуть зрозуміти певну концепцію, це сигналізує про необхідність змінити підхід до

викладання, запропонувати додаткові практичні вправи або альтернативні пояснення. Така адаптивна стратегія викладання гарантує, що викладання відповідає потребам навчання студентів.

Часте оцінювання заохочує студентів залишатися зацікавленими та брати активну участь у навчанні. Знаючи, що їхній прогрес регулярно контролюється, студенти з більшою ймовірністю будуть виконувати завдання, брати участь у дискусіях і практикувати мовні навички поза межами аудиторії. Таке активне залучення призводить до кращих результатів навчання та глибшого розуміння мови. Включення регулярного проміжного тестування у процес викладання англійської мови призводить до покращення рівня володіння мовою та формування більш впевненої в собі групи студентів.

РЕГОТУН Анна Василівна,
курсант 308 навчальної групи ННІ ПД
Національної академії внутрішніх справ,
рядовий поліції

БАКУТІН Євген Іванович,
кандидат юридичних наук, старший
викладач кафедри тактичної
підготовки ННІ ПД Національної
академії внутрішніх справ

ЦИФРОВА ГІГІЄНА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ВІД ІНФОРМАЦІЙНИХ АТАК

З поширенням інтернету, розвитком технологій та швидкими темпами цифрової трансформації, наш світ стає все більше залежним від використання електронних пристроїв та доступу до мережі. Інтернет став не лише місцем для спілкування та пошуку інформації, а й цілковитою частиною нашого життя, що вимагає уваги до безпеки та здоров'я [1].

Цифрова трансформація та зростаюча залежність від інтернету справді змінюють спосіб життя сучасного суспільства.

Використання електронних пристроїв стало не лише засобом спілкування та отримання інформації, а й важливим елементом повсякденних процесів. У зв'язку з цим актуальними стають питання безпеки, захисту персональних даних та впливу цифрових технологій на здоров'я. Важливо формувати цифрову грамотність і впроваджувати заходи, що сприятимуть безпечному та відповідальному використанню інтернету.

Цифрова гігієна — це грамотне споживання інформації, а також дотримання базових правил кібербезпеки: не використовувати один і той самий пароль на всіх акаунтах, застосовувати двофакторну ідентифікацію, регулярно здійснювати резервне копіювання та оновлення застосунків [2].

Разом із тим, вважаємо, що дотримання деяких правил, які допоможуть зберегти інформаційну гігієну у своїй професійній діяльності, а саме: забезпечуйте безпечне середовище в інтернеті. У сучасному світі інтернет є джерелом як можливостей, так і загроз. Організація тренінгів та навчальних сесій з тематики інтернет-безпеки, а також інтеграція цих знань у навчальний процес допоможе розуміти важливість захисту

особистих даних і вміння безпечно орієнтуватися в цифровому середовищі. Створення безпечного інтернет-середовища є важливим завданням сучасного суспільства. Інтернет відкриває нові можливості, але водночас несе певні ризики. Використовуйте лише перевірені джерела інформації.

В еру інформаційного перевантаження важливо мати чіткі критерії для відбору достовірних джерел інформації. Потрібно навчитись перевіряти факти та використовувати академічні та науково обґрунтовані джерела, особливо при проведенні досліджень або написанні рефератів. Відповідально ставитесь до поширення інформації. Важливо навчатись нести відповідальність за інформацію, яку ви поширюєте у соціальних мережах і онлайн-платформах. Потрібно перевіряти інформацію, обговорювати етичні аспекти в онлайн-спілкуванні та наслідки поширення неправдивих новин. Відповідальне поширення інформації є необхідною навичкою в цифровому середовищі. Важливо усвідомлювати наслідки публікацій у соціальних мережах і на онлайн-платформах, перевіряти достовірність даних та враховувати етичні аспекти спілкування.

Це допоможе запобігти поширенню неправдивих новин і сприятиме формуванню свідомого інформаційного простору [3]. Пошта, листування, повідомлення. Варто бути обачними з електронними листами/повідомленнями, що містять вкладені файли або гіперпосилання. Якщо відправник вам невідомий, а лист викликає підозру не варто. Перед відправленням листа або повідомлення перевіряйте імена адресатів для уникнення ризику розголошення конфіденційних даних[4].

Список використаних джерел:

1. На Урок:Персональні та конфіденційні дані. Захист особистого цифрового простору. URL: https://naurok.com.ua/personalni-ta-konfidenciyni-dani-zahist-osobistogo-cifrovogo-prostoru-internet-zalezhnist-cifrova-gigiena-382342.html?utm_source=perplexity
2. Міністерство цифрової трансформації України. Цифрова гігієна: яких правил варто дотримуватися в інтернеті? URL: https://thedigital.gov.ua/news/tsifrova-gigiena-yakikh-pravil-varto-dotrimuvatisya-v-interneti?utm_source=perplexity

3. ОСВІТА.UA Десять правил дотримання інформаційної гігієни для освітян URL: https://osvita.ua/blogs/92984/?utm_source=perplexity
4. Особиста цифрова гігієна в умовах кібератак та маніпуляцій – поради YouControl URL: <https://youcontrol.com.ua/news/osobysta-tsyfrova-hihiiena/>
5. Інформаційна гігієна під час війни: 7 базових правил. URL: <https://osvitoria.media/experience/informatsijna-gigiyena-pid-chas-vijny-7-bazovyh-pravyl/>

РОМАНЕНКО Богдан Миколайович,
курсант другого року навчання курсу
№4 факультету забезпечення
державної безпеки, 113 навчальної
групи, Київський інститут Національної
гвардії України

Науковий керівник:

КОЗАК Валентина Андріївна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри мовної підготовки, Київський
інститут Національної гвардії України

ПРОПАГУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ: ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

Сучасний світ характеризується стрімким розвитком інформаційних технологій та соціальних мереж, які стали невід'ємною складовою повсякденного життя більшості людей. Використання соціальних платформ для поширення ідей здорового способу життя та формування відповідального ставлення до власного здоров'я набуває особливої актуальності. Соціальні мережі створюють унікальні можливості для

популяризації здорових звичок, формування спільнот однодумців і мотивації населення до позитивних змін у поведінці.

Дослідження особливостей комунікації здорового способу життя через соціальні мережі набуває все більшої значущості в контексті глобальних викликів у сфері охорони здоров'я. Українські науковці приділяють значну увагу цьому питанню. Зокрема, Білик О.В. у своїй праці «Соціальні мережі як засіб формування здорового способу життя молоді» наголошує на важливості адаптації контенту до особливостей цільової аудиторії та використання інтерактивних форматів комунікації.

Значний внесок у розуміння механізмів впливу соціальних мереж на популяризацію здорового способу життя зробила Петренко Н.М. У монографії "Цифрова комунікація в системі громадського здоров'я" вона розглядає специфіку створення та поширення контенту в українському сегменті соціальних мереж. Дослідниця підкреслює необхідність комплексного підходу до розробки комунікаційних стратегій, що враховує психологічні особливості сприйняття інформації різними віковими групами.

Аналіз сучасних підходів до пропагування здорового способу життя в соціальних мережах демонструє зростаючу роль візуального контенту та інтерактивних форматів взаємодії з аудиторією. Ковальчук М.І. у своєму дослідженні «Візуальні комунікації в соціальних мережах: вплив на формування здорового способу життя» зазначає, що використання якісних фотографій і відеоматеріалів сприяє підвищенню рівня залученості аудиторії та ефективнішому засвоєнню інформації.

Особливу увагу слід приділити впливу лідерів думок і експертів на формування здорових звичок через соціальні мережі. За даними досліджень Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, довіра до інформації про здоровий спосіб життя зростає, якщо вона надходить від авторитетних експертів та популярних блогерів, які демонструють власний позитивний досвід.

Важливим аспектом комунікації здорового способу життя в соціальних мережах є створення спільнот та груп підтримки. Дослідження Карпенко О.О. "Роль онлайн-спільнот у формуванні здорового способу життя" показує, що участь у

тематичних групах та форумах сприяє формуванню стійкої мотивації до здорового способу життя й допомагає подолати психологічні бар'єри на шляху до позитивних змін.

Порівняльний аналіз досліджень різних науковців дозволяє виокремити ключові особливості ефективної комунікації здорового способу життя в соціальних мережах. Зокрема, Василенко Т.П. та Ковальчук М.І. підкреслюють важливість персоналізації контенту та використання storytelling-підходу для підвищення емоційної залученості аудиторії. Водночас Петренко Н.М. акцентує увагу на необхідності науково обґрунтованої інформації та експертної підтримки комунікаційних кампаній.

Цікавим є дослідження Григоренка В.В. «Соціальні мережі як інструмент формування здорового способу життя: український контекст», яке розкриває специфіку адаптації міжнародного досвіду до українських реалій. Автор наголошує на важливості врахування культурних особливостей і менталітету української аудиторії під час розробки комунікаційних стратегій.

Аналіз практичного досвіду реалізації проєктів з популяризації здорового способу життя в соціальних мережах демонструє високу ефективність інтерактивних форматів та гейміфікації. Дослідження Павленко О.М. «Гейміфікація як інструмент мотивації до здорового способу життя» доводить, що включення ігрових елементів у комунікаційні стратегії сприяє залученню аудиторії та формуванню стійких здорових звичок.

Особливу роль у пропагуванні здорового способу життя відіграє візуальний контент. За даними досліджень Українського інституту соціальних досліджень імені Олександра Яременка, публікації з якісними фотографіями та відеоматеріалами отримують у 2,3 рази більше взаємодій порівняно з текстовими публікаціями. Це підтверджує необхідність особливої уваги до візуального оформлення контенту.

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що ефективна комунікація здорового способу життя в соціальних мережах вимагає комплексного підходу. Він має включати використання різноманітних форматів контенту, залучення експертів і лідерів думок, створення активних

спільнот підтримки та врахування специфіки української аудиторії. Важливим є поєднання науково обґрунтованої інформації з емоційно привабливими форматами подачі матеріалу, що сприяє кращому засвоєнню інформації та формуванню стійкої мотивації до здорового способу життя.

Перспективними напрямками подальших досліджень є вивчення впливу нових форматів соціальних мереж (наприклад, коротких відео) на ефективність комунікації здорового способу життя, а також розробка методик оцінювання ефективності різних комунікаційних стратегій у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Білик О.В. Соціальні мережі як засіб формування здорового способу життя молоді. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2023.
2. Петренко Н.М. Цифрова комунікація в системі громадського здоров'я. Харків: ХНМУ, 2023.
3. Ковальчук М.І. Візуальні комунікації в соціальних мережах: вплив на формування здорового способу життя. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022.

4. Карпенко О.О. Роль онлайн-спільнот у формуванні здорового способу життя. Київ: Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, 2023.
5. Григоренко В.В. Соціальні мережі як інструмент формування здорового способу життя: український контекст. Одеса: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2023.
6. Павленко О.М. Гейміфікація як інструмент мотивації до здорового способу життя. Дніпро: ДНУ імені Олеся Гончара, 2022.
7. Василенко Т.П. Сучасні підходи до пропагування здорового способу життя в соціальних мережах. Запоріжжя: ЗНУ, 2023.

*SAZANOVA Larysa Serhiivna,
Kharkiv National University of
Internal Affairs*

FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS WITH SPECIAL CONDITIONS OF STUDY

Modern educational processes in law enforcement led to the creation of a pedagogical system that combines traditional and innovative approaches to the problem of developing the foreign language communicative competence of future law enforcement officers. Their training should be focused on the prospects of international cooperation, ensuring the mobility of teachers and cadets in the educational and scientific space.

The development of foreign language communication skills is of great importance, since today knowledge of a foreign language significantly increases professional potential and becomes one of the aspects of professional competence of a future specialist [1, p. 267].

There is a search for directions, methods of teaching, their

improvement, development and implementation in the educational process. One of these areas is the introduction and improvement of distance learning technology in the institutions with specific learning conditions.

The organisation of distance learning in a foreign language has a positive impact on the level of foreign language communicative competence of future law enforcement officers in conditions of insufficient time in the classrooms. Modern distance learning programmes are a complex of synchronous and asynchronous technologies. All subjects of technological interaction are active simultaneously or at different times and cooperate via the Internet. The elements and resources of the Moodle distance learning environment provide unlimited opportunities for teachers to create high-quality, dynamic, logically structured courses.

Of particular importance is the professional training of a specialist capable of successfully solving professional tasks, ready to perform professional duties communicating both Ukrainian and foreign languages. Foreign language teaching has become an integral and important component of professional training, with the goal of

developing cadets' readiness and ability for intercultural communication and practical knowledge of foreign language communication competences. Teaching a foreign language for professional purposes plays a crucial role, and in terms of its content, purpose and objectives, it is a discipline that has a huge potential for developing the professional competences of a future specialist.

The increased role of foreign language teaching in higher education institutions has arisen due to Ukraine's integration into the European and global educational space. Modern higher education is faced with the task of forming not only a competitive professional who speaks at least one foreign language, but also a multicultural personality.

The strategy of modern national higher education is made up of processes related to the formation of professional competence of a specialist, including such an important component as foreign language skills. The implementation of this strategic direction within a pedagogical university is ensured by foreign language education as a systematic pedagogical process.

Social, economic and political changes in modern Ukrainian

society cause changes in the professional training and general culture of law enforcement officers. Under these conditions, a low level of professional orientation and quality of training is unacceptable.

The current state of training of qualified personnel in the system of higher education implies the improvement of the educational process, which ensures the expansion of the scope and improvement of the quality of cadets' knowledge, skills and abilities, the formation of their creative abilities necessary for the development of professional competence.

The level of language proficiency of graduates does not meet the requirements of modern society. The reasons for this situation are the insufficient number of hours for learning a foreign language, the nature of the educational process and the lack of teaching and learning resources. The problem of training university graduates who are professionally competent in a specialized field of activity is not new. The textbooks for a foreign language course should be rich in information, contain both foreign language lexical and grammatical material and the material covering the professional field of activity of future law enforcement officers [2, p. 196].

The process of teaching a foreign language should be aimed at developing cadets' professional competence. The goals, content, structure, forms, methods and means of teaching a foreign language are brought into line with the principle of professional orientation as the main component of the developed system.

Modernization of education in Ukraine, the formation of a single European market for highly qualified labour aimed at implementing the state educational standard, considering the profile of the institution, is the main goal of the higher education system in the country.

Considering the developing ability to communicate interculturally and the goal of teaching a foreign language to specialists, it is necessary to focus on the professional and businesslike component. Knowledge of grammatical rules, constructions and commonly used vocabulary is not enough to communicate with a foreign specialist in any field. Knowledge of professional terminology, dialects, and slang is essential. That is why it is necessary to specify and update the purpose of professionally oriented foreign language teaching, focusing on the peculiarities of

the future profession.

A prerequisite for the formation of a specialist's foreign language professional competence is the availability of a learning environment that promotes interdisciplinary integration, which shows the social, situational and professional contextual state of language as a means of professional communication.

The effectiveness of the process of forming communicative competence is conditioned by several pedagogical factors, namely, the circumstances that affect the quality of training. The focus of the educational process of higher education institutions of the Ministry of Internal Affairs on the formation of the professional orientation of cadets allows maximum use of the means of all the disciplines taught. Professional training, which implies the result of professional competence, should be based on the unity of theoretical and practical readiness. The knowledge of a foreign language by specialists is becoming one of the most important requirements in modern conditions. The requirements for the level of foreign language proficiency of specialists in different qualifications have changed significantly.

References:

1. Stepanenko O., Lysak H., Tonkonoh N. Formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentsii здобувачив vyshchoi osvity // Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk. Drohobych: Vydavnychiy dim «Helvetyka», 2023. Vyp. 77 (3). S. 266-272. [In Ukrainian]. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/17045>
2. Mamonova, O. I., Volik, O. V. (2024). Formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentsii здобувачив vyshchoi osvity spetsialnosti «Pravo» (politseiski)» ZVO systemy Ukrainy (za materialom navchalno-metodychnoho posibnyka «Anhliiska mova profesiinoho spriamuvannia»). Pravovyi chasopys Donbasu, (2), 194–200. [In Ukrainian]. URL: <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-79-2-194-200>

САЛЬНІКОВА Вікторія Олексіївна,
викладач кафедри слов'янської філології
та загального мовознавства,
Київський міжнародний університет

АКСІОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕТНОНІМА *РОСІЯНИН* У ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТАХ СУЧАСНОСТІ

Повномасштабне російське воєнне вторгнення 22 лютого 2022 року спричинило переосмислення деяких ідеологічних смислів у сучасному українському політичному дискурсі. Зокрема це стосується слів на позначення ворожих сил (*росіянин*, меншою мірою *білорус*), і такі етніми зазнали як семантичного, так й аксіологічного перегляду.

Слід зауважити, що ідеологічно маркована номінація *росіянин* та її синонімічні варіанти до 2022 року в політичних текстах мала широкий спектр оцінних значень – від позитивного до цілком негативного, адже за умови поліполярності поглядів носіїв різних ідейних понять названий етнім не характеризувався визнаною всіма чіткістю аксіологічного

змісту. Політичні тексти обслуговували інтереси багатьох партійних сил, тож функціонування зазначеного етноніма у сфері різних політичних сил (праві – центр – ліві), урахування при цьому екстра- й інтралінгвальних чинників визначали надання такій номінації позитивного, нейтрального або негативного оцінного значення.

Однак сьогодні, коли Верховна Рада України визнала Росію державою-терористом із неонацистським режимом і заборонила його пропаганду, а також у зв'язку з агресією з боку російських військових, що скоюють воєнні злочини на території нашої держави, можемо стверджувати, що етнонім *росіянин* набув відверто пейоративного оцінного значення, а отже, набув статусу **етнофолізма** – назви народу, що має суто негативну конотацію і створена для вираження відверто неприхильної позиції щодо певного етносу.

У сучасній картині світу українців росіяни – вороги, тож пейоративний заряд семантики цієї ідеологеми виразно проявлений у текстах друкованих видань та інтернет-медіа. Бачимо порушення моделі «своє» - «чуже» (ідеологема

сприймається або як «+», або як «-» в оцінному плані). Тобто аксіологічне нашарування ідеологічно маркованого слова перебуває під впливом політичної орієнтації автора. Якщо раніше градуальність оцінних змістів лексеми *росіянин* від менш або більш позитивного до менш або більш негативного була актуальна (наприклад, М.Р. Ткачівська вказує, що «лексему *москаль* жоден із українських словників не трактує в негативному значенні» [4, с. 47]), то наразі бачимо її різко негативне значення в мові сучасної політики.

На позначення етноніма *росіянин* «у сучасних воєнних текстах, зокрема в інтернет-дискурсі, використовується значна кількість етнофолізмів як традиційних, так і новітніх» [1, с. 9]. Сьогоднішні мовні стереотипи українців про росіян, як правило, мають відношення:

1) до традицій, культури: *балалайкіни, балалайшники, пельмені, пельменежери, лапті, пічники, лаптеногі, пиріжники* (національною стравою росіяни називають пироги), *ватники, совки*;

2) до території проживання: *мокишани, москалі, москаляни*,

московити, рашки, рашиноїди, росіяниці, рашисти (аналогія – фашисти), *рашостанці*;

3) до зовнішнього вигляду: *кацати, кацки, кацапоморді, орки* (нерідко країну ворога називають *Оркостан*);

4) до назв, в основі яких лежить відоме прізвище: *кадирівці, пєскуни, путінці, путіноїди, путіністи, путнікі*.

Прагнучи охарактеризувати громадянина держави, одержимої тоталітарною ідеологією та нетерпимістю до інших народів та їхніх культур, якомога дошкульніше, автори політичних текстів удаються до зооаналогій: *сарана, свині, собаки, таргани* та ін. Серед подібних етнофолізмів виділяються неологізми, які вже усталились у мовленні українців: *свинособаки, собакосвині*.

Для посилення відтінків зневажливого, грубого значення слів, що можуть досягати яскраво вираженого несхвалення, осуду та презирства вдаються до введення в текст російських вкраплень, покликаних «перекривляти» мову ворога [2, с. 306].

Це стосується й етнофолізмів, які утворюють за допомогою:

а) графічних засобів російської мови (як правило такі слова

беруть у лапки): «*вежливые люди*», «*вечно молодые, вечно пьяные*», «*великороссы*», «*дети советов*»;

б) транслітерації росіянізму українськими літерами (автор спирається на графічну форму наслідуваного слова): *граздане, русскіє, соотечественнікі, недорослі*;

в) транскрибування російських слів з урахуванням орфоепічних норм (автор спирається на звукову форму слова): *велікарос, дваряне, недаратіє рассеяне, насітелі вялічія, патомкі дедушкі Леніна* й под.

Подібні росіянізми в українських текстах мають відверто негативний оцінний заряд [2, с. 308], виразність якого може бути інтенсифікованою за допомогою різноманітних прийомів (засоби «мовленневої критики», написання російського слова без лапок тощо), унаслідок чого в адресата виникає (а завдяки згаданим прийомам і посилюється) почуття неприйняття того, чого стосується росіянізм.

Таким чином, в умовах російсько-української війни українці вдаються до виразно пейоративної лексики на позначення реалій, пов'язаних з державою-агресором. Серед них

– велика кількість номінацій на позначення етноніма *росіянин*, що характеризуються семантично негативним зарядом, а отже, сьогодні відбувається активне продукування етнофолізмів. Вони мають різне походження, експлікують стереотипні уявлення української лінгвоспільноти щодо своїх сусідів і є важливим складником її мовної картини світу

Список використаних джерел:

1. Гірняк О. *Продуктивні способи творення етнофолізмів в сучасному інтернет-дискурсі*. Лінгвістичні студії. Вип. 45. 2023. С. 7–15. <https://doi.org/10.31558/1815-3070.2023.45.1>
2. Куценко В. Прагматична роль російських вкраплень в українській політичній пресі опозиційного характеру. Лінгвістичні студії. Вип. 12. Донецьк. 2004. С. 304–309.
3. Ткачівська М. Р. Етнофолізми як перекладацька проблема / М.Р. Ткачівська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство): збірник наукових праць / [гол. ред. І. Я. Завальнюк]. Вінниця : ТОВ «фірма Планер». 2017. Вип. 24. С. 45–55. <https://vspu.edu.ua/science/art/a200.pdf>

СЕРАФИМОВА Олена Миколаївна
*викладач кафедри мовної підготовки,
Дніпровський державний університет
внутрішніх справ*

MODERN METHODS AND TECHNOLOGIES FOR DEVELOPING LANGUAGE COMPETENCE

In today's world, where information is a key resource and communication is the primary tool for interaction, language competence plays a crucial role. It is not only a means of exchanging thoughts and ideas, but also the foundation for success in personal, social and professional life.

Language competence is a dynamic system of knowledge, skills, and abilities that allows a person to effectively use language in various communication situations. It is not just knowledge of grammar and vocabulary rules but also the ability to understand the context, consider the characteristics of the interlocutor, and choose appropriate language tools to achieve a communicative goal.

Components of language competence:

- Linguistic competence – knowledge of the language system

(phonetics: knowledge of the sound composition of the language, the ability to pronounce sounds correctly and distinguish them by ear; vocabulary: knowledge of the vocabulary of the language, the ability to use words correctly in different meanings, understanding of phraseological units and idioms; grammar: knowledge of the grammatical rules of the language, the ability to construct correct grammatical constructions);

- Sociolinguistic competence – the ability to take into account the social context of communication (age, gender, social status of the interlocutor), choose the appropriate communication style (formal, informal), and the ability to change one's speech behavior depending on the communication situation;

- Discursive competence – the ability to create coherent and logically consistent texts of various genres and styles, the ability to ensure the semantic unity of the text, and knowledge of the compositional structure of different types of texts;

- Strategic competence – the ability to use strategies to achieve a communicative goal (paraphrasing, clarifying, asking for help), as well as the ability to find a way out of difficult

communication situations (for example, if you don't know a word).

The development of language competence is an important task that requires a comprehensive approach and the use of various methods and technologies. Traditional methods of speech development are the basis for the formation of language competence. They include various approaches and exercises aimed at developing phonetic, lexical, grammatical, and communicative skills [1].

Modern methods of speech development differ from traditional ones in that they are more focused on the active involvement of higher education students in the learning process, creating situations close to real life, and using interactive technologies [2]. Here are some of them:

- The communicative method involves language learning through active communication in real-life situations. Higher education students participate in role-playing games, discussions, debates, which contributes to the development of their ability to spontaneously and effectively use language to achieve communicative goals;
- In project activities, higher education students work on

creating projects that involve the use of speech for research, analysis, and presentation of information. These can be presentations, videos, articles, blogs, etc. [3]. Project activities develop not only speech skills, but also critical thinking, creativity, and the ability to work in a team;

- The case study method involves the analysis and discussion of specific situations that require the use of speech to solve problems. Higher education students learn to analyze information, argue their point of view, find compromises, and communicate effectively in difficult situations [4].

Modern technologies open up unlimited opportunities for the development of language competence. They provide access to a variety of resources, tools, and platforms that help to improve all aspects of speech – from grammar and vocabulary to communication skills and critical thinking [5].

It is important to remember that the development of language competence is an individual process. Each person has their own strengths and weaknesses. Therefore, it is important to identify your needs and choose the methods and technologies that will be most

effective for you [1].

In today's world, where information is a valuable resource, language competence is a prerequisite for successful professional activity. Language competence provides the opportunity for effective communication, establishing contacts, exchanging information and achieving mutual understanding with other people, and it also contributes to the development of critical thinking, creativity, self-expression and self-confidence [6]. It allows a person to better understand themselves and others, as well as effectively resolve conflicts and find common ground with those around them.

At the same time, the development of language competence requires a comprehensive approach that combines traditional learning methods (literacy learning, working on vocabulary, developing the grammatical structure of speech, forming coherent speech) and innovative methods (communicative method, project activities, game methods, case study method, development of critical thinking). Modern technologies (Internet resources, multimedia, software, virtual reality technologies, artificial intelligence) provide ample opportunities for the development of language competence. They

make the learning process more interesting, interactive and effective [7].

Language competence is an important condition for successful socialization and professional activity of an individual. The development of language competence requires a comprehensive approach that combines traditional and innovative methods, as well as the use of modern technologies. Further research and development in this area will contribute to the creation of effective methods and technologies that will help each person achieve a high level of language competence and success in life.

Список використаних джерел:

1. Інструменти і практики публічного управління : Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої науковому та творчому здобутку професора Ходаковського Євгенія Івановича 27-28 червня 2024 року. Житомир : Поліський національний університет, 2024. 218 с.
2. Професійна діяльність педагога в умовах цифрового освітнього середовища: Матеріали міжрегіонального науково-

практичного семінару (27 квітня 2023 р.) / Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2023. 178 с.

3. ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ. ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ. ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА. Науковий журнал. Випуск 71. Том 1. Видавничий дім «Гельветика», 2024. 190 с.

4. Сімдесяти економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції, (м. Львів, Україна – м. Переворськ, Польща, 28-29 листопада 2022 р.) / [редкол. : О. Патряк та ін.] ; ГО “Наукова спільнота”; WSSG w Przeworsku. Львів : ФО-П Шпак В.Б. 137 с.

5. Актуальні питання гуманітарних наук: / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 79. Том 1. 342 с.

6. Радкевич, О. П. *Еволюція електронних засобів внутрішнього контролю та оцінювання якості освіти: від початку до сучасності*. Дрогобич : Видавничий дім «Посвіт», 2023. С. 115–127.

7. Філологічні студії та перекладознавчий дискурс: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 13 листопада 2024 р. Івано-Франківськ : Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2024. 300 с.

***СИТЬКО** Олена Миколаївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Одеський державний університет
внутрішніх справ*

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПРАВООХОРОНЦІВ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

Надзвичайно складна суспільно-політична ситуація, пов'язана з повномасштабним вторгненням держави-агресора, спричинила емоційну виснаженість населення, багато людей мають проблеми зі стресом та перебувають у депресії. Оскільки діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням на засадах партнерства і спрямована на задоволення потреб громадян, то за умов воєнного стану значно підвищуються вимоги до індивідуально-особистісних якостей правоохоронців, до рівня їхньої психологічної готовності до ефективної діяльності в умовах інформаційної агресії.

Громадяни хочуть бачити сучасного поліцейського як

компетентного у правових питаннях фахівця, який точно і чітко викладає свої думки (як письмово, так і усно), грамотно формулює запитання, володіє принаймні однією іноземною мовою. Особливо це важливо на тлі зростання публічності силових структур, що підвищує потребу в ефективній комунікації із громадськістю. Тому успіх діяльності поліцейських багато в чому залежить від того, наскільки добре вони володіють комунікативною компетентністю.

Говорячи про комунікативну компетентність, мається на увазі необхідне в сучасному світі вміння вибудовувати продуктивну комунікативну взаємодію в соціумі, яка передбачає збір, аналіз та систематизацію інформації. Для цього використовуються вербальні і невербальні способи спілкування. Ефективна комунікація передбачає здатність людей розуміти одне одного у професійному спілкуванні, а також у міжособистісній взаємодії. Якщо комунікативна компетентність є однією з найважливіших професійно значимих характеристик, то розвиток цієї компетентності стає першочерговим завданням при здобутті освіти.

Опанування комунікативними вміннями дає можливість поліцейському успішно справлятися зі службовими завданнями, грамотно вибудувати відносини з громадянами та колегами, а також формувати позитивне ставлення громадян до правоохоронної системи країни. Сучасні правоохоронці мають бути мобільними і самостійними у прийнятті рішень, уміти швидко орієнтуватись у складних обставинах, бути здатними до прийняття рішень у нестандартних і критичних ситуаціях невизначеності, бути взірцем життєстійкості.

Щоденна практика переконливо доводить, що сьогодні суспільство особливо гостро потребує фахівців із високим рівнем культури спілкування. Ефективна мовна комунікація стає критично важливою для професійної діяльності поліцейських, оскільки вона дозволяє дієво взаємодіяти з громадянами, підтримувати довіру до правоохоронної системи України, здійснювати протидію дезінформації, фейковим новинам та інформаційним атакам, для запобігання психологічному тиску й маніпуляціям. Тому правоохоронці повинні дотримуватися певних принципів, щоб протидіяти цьому:

- висловлюватися чітко, зрозуміло та лаконічно;
- під час ведення розмови з громадянами зважати на психологічний стан співрозмовника, тобто вміти визначити його психологічні особливості;
- дотримуватися норм офіційно-ділового стилю під час спілкування;
- потрібно зберігати нейтральний, проте впевнений тон;
- уникати термінів, які можуть бути незрозумілими опоненту;
- здійснювати контроль невербальних засобів спілкування (жести, міміка, поза тощо);
- урахувати різні вікові категорії громадян для вибору різних підходів до побудови ефективного спілкування (діти до 7-ми років, підлітки, пенсіонери і т. ін.);
- використовувати техніки слухання, щоб уміти почути співрозмовника та встановити контакт.

Щоб забезпечити ефективну протидію інформаційній агресії та сформувати ефективну комунікацію правоохоронцям

необхідно дотримуватися певних стратегій у спілкуванні. Існує багато методик, які реалізуються на рівні стандартних мовних практик і моделей поведінки. Наприклад, для нейтралізації агресивної поведінки опонента в конфлікті достатньо постаратися перевести діалог на щось інше, висловити судження, непричетне до предмета суперечки, «випадково» вчинити будь-яку дію, яка не стосується конфлікту. Агресія не досягне мети, а конфлікт можна нейтралізувати і перевести в конструктивний діалог.

Важливу роль у визначенні позиції громадян – позитивної чи негативної – щодо правоохоронних органів відіграють медіа. Необхідно співпрацювати із медіа для регулярного надання інформації, що надає змогу зафіксувати виконання службових завдань та щоденну діяльність правоохоронців. Часто медіа цікавлять сенсаційні події, а не рутинні справи, які іноді залишаються поза увагою. А оскільки журналісти часто полюють за негативною інформацією, то існує небезпека, що за допомогою самих тільки сенсаційно-негативних повідомлень медіа змодельюють такий образ українського правоохоронця,

який не відповідатиме образу захисника і сформує негативне враження про силові структури України загалом. Тому варто налагоджувати міжособистісні взаємини із журналістами, правоохоронцям доцільно застосовувати стратегію зацікавлення у своїй роботі – надавати яскраві деталі й цікаві факти під час коментарів подій, наводити конкретні приклади зі своєї службової діяльності, пов'язувати описувані події з перспективами суспільного розвитку та ситуації в країні загалом, виявляти проблеми, які спільні для всіх українців та водночас стимулювати суспільство до колективного пошуку рішень. Подана таким чином інформація не тільки сприятиме зацікавленню медіа в її оприлюдненні, а й допомагатиме формувати позитивний образ правоохоронців як своїх, з такими ж проблемами і прагненнями, як в усіх громадян України [2, с. 133–136].

Зважаючи на складність сучасних інформаційних викликів, правоохоронці повинні проходити регулярне навчання з комунікаційних навичок. Керівникам варто застосовувати тренінги з медіаграмотності: опановувати вміння аналізувати,

відпрацьовувати сценарії, як працювати з агресивно налаштованими громадянами та навчати підлеглих, як уникнути емоційного вигорання під тиском зовнішніх факторів. Потрібно проводити модернізацію сучасних цифрових засобів, які необхідні для роботи. Ефективна мовна комунікація є ключовим інструментом для протидії інформаційній агресії та забезпечення правопорядку. Сучасним рішенням буде впровадження чатботів для комунікації з населенням та вирішення проблемних питань у цифровому порядку. Правоохоронці повинні бути готові до нових інформаційних викликів та вдосконалювати свої комунікативні навички, щоб зміцнювати довіру громадян.

Таким чином, ефективна та дієва мовна комунікація правоохоронців в умовах інформаційної агресії під час повномасштабного вторгнення є надзвичайно важливим елементом гарантування безпеки суспільства, правового порядку та довіри населення. У сучасному інформаційному просторі, де активно використовуються методи маніпуляції, дезінформації та фейкових вкидів, правоохоронці мають не лише

реагувати на такі виклики, а й активно протидіяти їм. Чіткість, достовірність та лаконічність передачі інформації, використання певних психологічних прийомів та технік під час співпраці із медіа та контактів із населенням є значущими складовими ефективної мовної комунікації. Особливу увагу варто звернути на кризову комунікацію, що дозволяє швидко реагувати на суспільні виклики та мінімізувати прояви панічних настроїв серед населення в умовах інформаційної агресії. Саме тому для ефективної роботи правоохоронних органів потрібно на постійній основі вдосконалювати навички медіаграмотності правоохоронців, розвивати критичне мислення та комунікативну компетентність, проводити тренінги з інформаційної безпеки та психологічної стійкості фахівців, що сприятиме постійному самовдосконаленню та підвищенню професійного рівня працівників правоохоронних структур.

Важливий напрям реалізації комунікативної компетентності поліцейських пов'язаний із взаємодією в рамках колективу та проявом навичок безконфліктного спілкування. Очевидно, що повністю виключити конфлікти з комунікації

неможливо, проте частину з них можна або нейтралізувати або запобігти їм. Конфлікт може розглядатися як можливість знайти правильне рішення, компроміс, вихід із ситуації, водночас конфлікт може мати деструктивний характер. Тому важливо вміти керувати конфліктами, мінімізувати їхню негативну дію.

Таким чином, можна дійти висновку, що сучасний поліцейський – це грамотний, висококласний фахівець, який володіє нормами та культурою мови (бажано мов), а комунікативна компетентність поліцейських є ключовим елементом їхньої професійної компетентності та ефективності службової діяльності в умовах інформаційної агресії. Ефективна мовна комунікація дозволяє правоохоронцям адекватно сприймати службові завдання та вимоги, результативно координувати свою роботу з іншими службами та гарантувати публічну безпеку та порядок. Формування вищезгаданих навичок – важливий аспект професійної підготовки поліцейських, який має здійснюватися не лише під час навчання в закладах освіти Міністерства внутрішніх справ, а й у рамках службової підготовки.

Список використаних джерел:

1. Медведенко С.В., Ситько О.М. Проблеми формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх юристів. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 1. С. 242–247.
2. Посмітна В. Комунікативні способи протидії силових структур викликам інформаційної війни. *Теорія та історія соціальних комунікацій*. 2020. Т. 31. С. 133–136.

SKYBA Oksana,

*Senior Teacher of the Language Training
Department, Kyiv Institute of the National
Guard of Ukraine*

INTERCULTURAL PROFESSIONAL COMMUNICATION: CHALLENGES OF INFORMATION AGGRESSION

Intercultural professional communication is an essential component of today's globalized business environment. It involves the exchange of information between individuals from diverse cultural backgrounds, each bringing unique communication styles, values, and norms to the workplace. While such diversity can enhance creativity and innovation, it also presents challenges, particularly concerning information aggression.

Information aggression refers to communication behaviors that are perceived as hostile, confrontational, or overly assertive. In intercultural settings, what constitutes aggressive communication can vary significantly. For instance, directness in communication may be valued in some cultures but perceived as rude or aggressive in others.

This disparity can lead to misunderstandings and conflicts among professionals.

As organizations expand across borders, professionals from different cultural backgrounds must interact effectively to achieve common goals. However, intercultural communication is often fraught with challenges stemming from language barriers, cultural differences, varying communication styles, and misunderstandings. Addressing these challenges is essential for promoting inclusivity and efficiency in professional settings.

One of the most prominent challenges in intercultural professional communication is language barriers. Even when a common language is used, differences in proficiency levels, accents, and idiomatic expressions can hinder effective communication. Non-native speakers may struggle with technical jargon or informal language, leading to misinterpretations. Furthermore, certain words or phrases may have different connotations across cultures, increasing the risk of misunderstanding. Overcoming language barriers requires active listening, patience, and the use of clear and simple language in professional interactions [3].

Nonverbal cues such as facial expressions, gestures, eye contact, and body language significantly impact communication. However, these cues can vary widely across cultures. For example, in some cultures, direct eye contact conveys confidence and honesty, while in others, it may be perceived as confrontational or disrespectful. Similarly, gestures that are considered positive in one culture may have negative connotations in another. Professionals must develop cultural awareness and adaptability to interpret nonverbal cues correctly and avoid miscommunication [2, p. 37].

Different cultures have distinct communication styles, which can lead to misunderstandings in professional settings. Some cultures prioritize direct communication, where individuals express their thoughts openly and explicitly. In contrast, others prefer indirect communication, where messages are conveyed through context and implication. For instance, Western cultures often value clarity and brevity, while Eastern cultures may use more nuanced and diplomatic language. These differences can lead to frustration and confusion, particularly in high-stakes negotiations and decision-making processes. Bridging these gaps requires a willingness to adapt and an

understanding of cultural norms [2, p. 40].

Cultural stereotypes and biases can hinder effective intercultural communication by fostering assumptions about individuals based on their cultural background. These biases may lead to misunderstandings, prejudice, and discrimination in professional environments. For example, a manager may assume that employees from a particular culture are passive or unassertive, leading to unequal opportunities for participation and leadership. To counteract these challenges, organizations must promote cultural sensitivity training and encourage open-mindedness among employees [2, p. 41].

With the rise of remote work and virtual teams, digital communication has become a cornerstone of professional interactions. However, technology introduces new challenges in intercultural communication. Differences in time zones, internet accessibility, and technological literacy can create barriers to effective collaboration. Additionally, written communication via emails or messaging platforms may lack nonverbal cues, making it harder to gauge tone and intent. Professionals must be mindful of these limitations and strive for clarity in virtual interactions by using

precise language and confirming understanding [1, p. 39].

To enhance intercultural professional communication, organizations and individuals should implement several key strategies. Organizations should invest in training programs that educate employees on diverse cultural norms and communication styles, fostering awareness that reduces misinterpretations and promotes inclusivity. Establishing a workplace culture where employees feel comfortable discussing communication preferences enables better understanding and adaptation to different styles, thereby mitigating perceptions of aggression.

Encouraging active listening and empathy can strengthen mutual understanding and contribute to a more inclusive work environment. This approach helps prevent misunderstandings and reduces perceived hostility. Additionally, professionals should remain flexible and willing to adjust their communication styles to align with cultural differences, thereby bridging gaps and minimizing conflicts. Creating an atmosphere where employees feel confident seeking clarification and providing feedback further reduces the risk of misinterpretations and enhances overall workplace

communication [1, p.37].

In conclusion, while intercultural professional communication presents challenges, particularly concerning information aggression, understanding and addressing these issues through education, open dialogue, and adaptability can lead to more effective and harmonious workplace interactions. By promoting cultural awareness, active listening, and adaptability, organizations can create a more inclusive and productive work environment. As globalization continues to shape professional interactions, developing strong intercultural communication skills will remain a crucial asset for individuals and businesses alike.

References:

1. Devjak I., Sabidussi A., Bezcioglu-Göktolga I., Smeets R. Intercultural Communication: Hampering and Facilitating Factors in International Business. [Journal of Intercultural Management](#). 2023. Vol. 15 (2). P. 21-44.
2. Leinonen N.-M. Intercultural communication from managerial perspective: Challenges and ways to overcome them : Bachelor's

Thesis in International Trade / Lahti University of Applied Sciences.

Finland, 2015. 63 p.

3. The Challenges of Intercultural Communication. URL:

[https://www.knbbs.com/the-challenges-of-intercultural-](https://www.knbbs.com/the-challenges-of-intercultural-communication/?utm_source=chatgpt.com)

[communication/?utm_source=chatgpt.com](https://www.knbbs.com/the-challenges-of-intercultural-communication/?utm_source=chatgpt.com) (дата звернення:

13.02.2025).

СМІРНОВ Богдан, курсант 208 н. в.
факультету №3, Донецький державний
університет внутрішніх справ

КАБІЦЬКА Оксана, старший викладач
кафедри спеціальної фізичної та
домедичної підготовки, Донецький
державний університет внутрішніх
справ

ЯК ЕФЕКТИВНО ПЕРЕДАВАТИ ТА ОТРИМУВАТИ ІНФОРМАЦІЮ ПІД ЧАС НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Перша допомога часто надається у стресових ситуаціях. Час обмежений, ситуація швидко змінюється, а від дій людини може залежати її життя. У таких ситуаціях дуже важлива ефективна комунікація. Однак стрес може негативно вплинути на мислення людини, її вміння говорити та слухати, що ускладнює комунікацію. Постраждалі в стані стресу можуть відчувати біль, страх, паніку і дезорієнтацію, що може ускладнити сприйняття і передачу інформації.[4] Постраждалі можуть бути не в змозі чітко говорити, описувати симптоми або

відповідати на запитання. Для осіб, які здійснюють домедичну допомогу втома, тривога і страх зробити помилку можуть призвести до нерозуміння. Вони можуть говорити надто швидко, нечітко вимовляти слова або використовувати незрозумілу термінологію. Необхідність приймати рішення і діяти швидко в умовах обмеженого часу може призвести до поспіху і непорозумінь. Може не вистачити часу, щоб зібрати всю необхідну інформацію або чітко пояснити свої дії. На місці події може бути багато людей (постраждали, свідки, рятувальники), що ускладнює координацію дій та обмін інформацією. Важливо чітко визначити, хто за що відповідає, і забезпечити ефективний обмін інформацією між усіма учасниками. Сирени, крики та шум транспорту можуть ускладнити сприйняття інформації. [2] Важливо спілкуватися в тихих місцях або використовувати спеціалізовані засоби зв'язку (наприклад, рації). Люди, які надають допомогу, можуть мати різний рівень підготовки та досвіду, що може призвести до непорозумінь і помилок у спілкуванні. Важливо використовувати просту, зрозумілу мову, уникати жаргону і переконатися, що всі учасники правильно

розуміють один одного. Регулярні тренінги та симуляції можуть допомогти розвинути навички ефективної комунікації в умовах стресу. Важливо відпрацьовувати різні сценарії, щоб бути готовим до будь-якої ситуації. Навчання має включати не лише теоретичні знання, а й практичні навички, такі як активне слухання, постановку запитань і надання чітких інструкцій. Говоріть чітко та уникайте використання жаргону без необхідності. Використовуйте прості речення та уникайте двозначності. Наприклад, краще сказати «серце потерпілого швидко б'ється», ніж «у пацієнта тахікардія». Уважно слухайте потерпілого і ставте уточнюючі запитання, щоб переконатися, що інформація зрозуміла правильно. Проявіть емпатію та підтримку, щоб заспокоїти жертву та побудувати довіру. Наприклад, якщо потерпілий згадує про біль у грудях, запитайте: «Де саме болить? Який саме біль? Як довго триває біль?». Використовуйте зоровий контакт, жести та міміку, щоб підкреслити важливість інформації та заспокоїти жертву. Невербальні сигнали можуть відрізнятися в різних культурах, і це важливо враховувати. Наприклад, якщо ви хочете заспокоїти

жертву, ви можете покласти руку їй на плече або взяти її за руку. Якщо підтримку на місці надають кілька людей, важливо скоординувати їхні дії та уточнити їхні ролі. Використовуйте рації або інші засоби зв'язку для обміну інформацією та координації дій. Наприклад, один рятувальник може оцінювати стан потерпілого, інший відповідати за зупинку кровотечі, а третій – за підготовку до транспортування. Намагайтеся зберігати спокій і контролювати свої емоції навіть у складних і стресових ситуаціях. [2] Важливо пам'ятати, що ваша ситуація може бути передана потерпілому, а також зберігати позитивний настрій і впевненість у собі. Якщо ви відчуваєте, що панікуєте, зробіть глибокий вдих, щоб заспокоїтися. Ефективна комунікація в умовах стресу - ключ до успішного надання першої допомоги. Розвиток комунікативних навичок, таких як чітке і лаконічне висловлювання, активне слухання, використання невербальної комунікації, координація поведінки і контроль емоцій, може врятувати життя і зменшити ускладнення, гарантуючи, що інформація буде передана і сприйнята ефективно.

Список використаних джерел:

1. Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти Наказ МОЗ України від 04.08.2021 №1627

URL:

https://zakononline.com.ua/documents/show/504226_688328#n9

2. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах. Наказ МОЗ України від 09.03.2022 №441.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#Text>

3. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 30.12.2022 року. Ст. 340. (з наступними змінами та доповненнями).

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text>

4. Про затвердження Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу: Постанова КМ У від 21 листопада 2012 року. №: 1115 (з наступними змінами та доповненнями).URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1115-2012-%D0%BF#Text>

СМИК Іван Андрійович,

*командир 1 відділення 214 навчальної групи факультету забезпечення державної безпеки, Київський інституту Національної гвардії України
Науковий керівник:*

ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна,

кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри мовної підготовки, Київський інститут Національної гвардії України

ДОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ОФІЦЕРА НГУ

Інформаційна безпека є важливим елементом професійної діяльності офіцера НГУ, оскільки офіцер в уявленні суспільства є уособленням боєздатності та безпеки держави. У процесі комунікації, що здійснюється установою, організацією або особою, яка позиціонує свою належність до НГУ, відповідна інформація сприймається зовнішньою та внутрішньою аудиторіями як офіційна позиція НГУ. Недопустимими є дії або бездіяльність військових посадових осіб, здатні призвести до

іміджевих втрат НГУ. Кожен офіцер має усвідомлювати важливість дотримання правил інформаційної безпеки, і цим зумовлюється актуальність теми дослідження.

Мета дослідження – визначення основних правил інформаційної безпеки у професійній комунікації офіцера НГУ.

Інформаційну безпеку розуміємо як стан захищеності інтересів будь-якого об'єкта в інформаційній сфері (зокрема соціального, починаючи з людства, держав, закінчуючи організацією, групою, особою, та технічного – інформаційно-телекомунікаційних систем, засобів зв'язку, автоматизованих систем управління, окремих комп'ютерів та інших засобів обробки й передавання інформації) [2, с. 8].

Застосування російською федерацією технологій гібридної війни проти України перетворило інформаційну сферу на одну з ключових арен протиборства. Сьогодні російська федерація застосовує новітні інформаційні технології впливу, що спрямовані на спричинення розколу українського суспільства, намагання виправдати збройну агресію, розпалювання національної та релігійної ворожнечі, пропаганду

агресивної війни, дестабілізацію суспільно-політичних умов і порушення суверенітету й територіальної цілісності України. Комплексний характер загроз національній безпеці в інформаційній сфері потребує інноваційних підходів до формування та захисту інформаційного простору в сучасних умовах. Водночас ефективна система реагування на такі виклики, реалізація заходів публічних комунікацій та їх долучення до процесу прийняття рішень під час планування та виконання завдань і функцій військовими та правоохоронними формуваннями, розроблення інформаційно-комунікативних кампаній є невід'ємною частиною реалізації цілей захисту національної безпеки України в інформаційній сфері.

Невід'ємною частиною процесу комунікацій в НГУ є публічне спілкування – комплексна інформаційно-комунікативна діяльність, спрямована на поширення та обмін офіційною інформацією у відкритому публічному просторі [1, с. 7]. Публічне спілкування здійснюється під час проведення основних заходів публічної дипломатії, зв'язків із громадськістю, цивільно-військового співробітництва,

морально-психологічного забезпечення, культурних, спортивних та інших публічних заходів взаємодії з громадськістю та інформаційно-комунікативної діяльності. Публічне спілкування здійснюється в загальній системі взаємодії з громадськістю, зовнішніх та внутрішніх комунікацій НГУ. Основною метою публічного спілкування в НГУ є задоволення інформаційних потреб зовнішніх і внутрішніх аудиторій, оприлюднення власної офіційної інформації, протидія негативному інформаційно-психологічному впливу для підтримання позитивного іміджу НГУ та створення сприятливих умов виконання завдань за призначенням.

Комунікація є однією з важливих функцій командирів (начальників). Командири (начальники) є головними розпорядниками інформації щодо підпорядкованих військових частин (установ) і всіх подій, пов'язаних з їхньою діяльністю. Виходячи з цього, командири або вповноважені ними особи здійснюють комунікацію з громадськістю та ЗМІ щодо важливих і суспільно значущих тем. Вони особисто відповідають за поширену ними під час публічного спілкування інформацію.

Командири (начальники) або уповноважені посадові особи постійно мають бути готовими до публічного спілкування з найважливіших питань життєдіяльності підпорядкованих військових частин (установ). Для публічного оприлюднення офіційної позиції органу управління (військової частини) під час заходів публічного спілкування, надання ЗМІ фахових коментарів і роз'яснень із суспільно значущих питань своїм рішенням командир (начальник) залучає посадових осіб або призначає речників за визначеними напрямками із підпорядкованих посадових осіб.

Посадові особи, призначені для здійснення заходів публічного спілкування, зобов'язані пам'ятати, що: 1) вибір тематики публічного спілкування має залежати від поставлених завдань та умов, що склалися; 2) підготовку до проведення заходів публічного спілкування необхідно здійснювати завчасно та залучати до неї всіх необхідних фахівців за визначеними напрямками; 3) найбільш затребуваною є суспільно важлива ексклюзивна інформація; 4) спосіб подавання інформації залежить від поставленої мети та особливостей цільової

аудиторії; д) інформація має бути достовірною та своєчасною; особа, яку викрили на поширенні неправдивої інформації, втратить довіру аудиторії; 5) інформація має подаватися з урахуванням вимог щодо захисту інформації з обмеженим доступом і безпеки військовослужбовців; 6) висвітлення персональних даних має відбуватися лише за згодою відповідних осіб; 7) у разі загибелі особи інформацію можна офіційно оприлюднювати тільки після її доведення родичам загиблого; 8) оприлюднення інформації щодо діяльності військовослужбовців і підрозділів розвідки та спеціального призначення можна здійснювати лише за погодженням з їхніми керівниками; 9) повага до аудиторії, дотримання етичних норм спілкування та поведінки, врівноваженість, витримка, тактовність, толерантність є обов'язковими атрибутами офіційної посадової особи під час публічного спілкування; 10) зворотний зв'язок є необхідною умовою розбудови довготривалих позитивних відносин між сторонами публічної комунікації; 11) побудова комунікативної стратегії має базуватися на ґрунтовному аналізі вихідних даних, чіткому

усвідомленні поставленої конкретної мети та критеріїв оцінки ефективності інформаційно-комунікативної діяльності; 12) у разі необхідності оприлюднення інформації, що стосується державних силових структур, таку інформацію необхідно погоджувати з визначеними представниками цих структур; 13) інформація під час публічного спілкування має подаватися виключно в межах компетенції визначеної посадової особи або військового підрозділу, який ця посадова особа представляє [1, с.12].

Отже, потрібно усвідомлювати загальні принципи комунікації представника НГУ та дотримуватися їх у повсякденній діяльності та під час виконання завдань за призначенням у мирний час, в умовах особливого періоду, воєнного стану, а також під час виконання завдань міжнародної співпраці та операцій з підтримання миру і безпеки.

Список використаних джерел:

1. Доктрина з публічного спілкування Національної гвардії України, затверджена наказом командувача Національної гвардії України від 28.11.2022. URL : vkr-11-0001.02-doktryna-z-

[publichnogo-spilkuvannya-ngu.pdf](#)

2. Мужанова Т. М. Інформаційна безпека держави : навчальний посібник. Київ, 2019. URL : [posibnik_ibd_muzhanova_2019.pdf](#)
([nubip.edu.ua](#))

СОЛОПЕНКО Максим Євгенович,
курсант другого року навчання курсу
№4 факультету забезпечення
державної безпеки, 213 навчальної
групи, Київський інститут Національної
гвардії України

Науковий керівник:

КОЗАК Валентина Андріївна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри мовної підготовки, Київський
інститут Національної гвардії України

РОЛЬ КОНСТРУКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ЗАПОБІГАННІ КОНФЛІКТАМ У СЕРЕДОВИЩІ КУРСАНТІВ

Ефективна комунікація є фундаментальним елементом успішного функціонування будь-якого військового колективу, особливо в середовищі курсантів, де формуються майбутні військові лідери. В умовах інтенсивної підготовки та постійної взаємодії між курсантами виникає потреба у встановленні та підтримці конструктивного діалогу, що сприяє запобіганню конфліктних ситуацій та створенню сприятливого навчального

середовища (2). Важливість правильної комунікації для збереження гармонії в групі курсантів неможливо переоцінити. Військове середовище характеризується чіткою ієрархією, дисципліною та необхідністю швидкого прийняття рішень, що вимагає від курсантів розвинених комунікативних навичок (7). Ефективна комунікація не лише допомагає уникнути непорозумінь, але й сприяє формуванню міцних професійних зв'язків та підвищенню загальної ефективності навчального процесу.

Психологічний компонент комунікації відіграє важливу роль у формуванні здорового мікроклімату в курсантському середовищі (5). Розуміння психологічних механізмів спілкування допомагає курсантам краще усвідомлювати власні комунікативні патерни та адаптувати їх відповідно до ситуації. Важливою складовою є усвідомлення впливу особистісних характеристик на стиль спілкування та вміння враховувати індивідуальні особливості співрозмовника. Також ми маємо виокремити важливість впливу невербальної та вербальної комунікації на взаєморозуміння серед курсантів (9). Жести,

міміка, постава та тон голосу можуть як посилити, так і послабити ефект словесного повідомлення. У військовому середовищі, де чіткість та однозначність комунікації мають першорядне значення, вміння правильно використовувати невербальні сигнали стає критично важливим навиком.

Активне слухання виступає основою конструктивного діалогу та є необхідною умовою ефективної комунікації (3). Воно передбачає не лише сприйняття інформації, але й демонстрацію уваги та розуміння через відповідну реакцію. Активне слухання допомагає курсантам краще розуміти потреби та позиції один одного, що значно знижує ймовірність виникнення конфліктів. Особливу увагу варто приділити формуванню культури спілкування у військовому колективі (9). Це включає дотримання правил військової ввічливості, використання відповідної термінології та збереження субординації при спілкуванні. Правильно сформована культура спілкування створює основу для ефективної взаємодії між курсантами різних курсів та звань.

Забезпеченню ефективної комунікації сприяє емоційний інтелект курсанта (6). Здатність розпізнавати власні емоції та емоції інших, керувати ними та використовувати цю інформацію для побудови конструктивного діалогу є важливим навиком для курсантів. Розвинений емоційний інтелект допомагає запобігати ескалації конфліктів та знаходити взаємовигідні рішення. Принципи толерантності та взаємної поваги є основоположними у формуванні здорового комунікативного середовища (8). Розуміння та прийняття різних точок зору, культурних особливостей та індивідуальних відмінностей створює атмосферу довіри та взаємоповаги. Це особливо важливо в курсантському середовищі, де навчаються представники різних регіонів та культурних традицій.

Роль командира або старшого курсанта у забезпеченні конструктивної комунікації є визначальною (7). Лідер повинен демонструвати приклад ефективного спілкування, вміти вчасно виявляти потенційні конфлікти та володіти методами їх вирішення. Фактором лідерства є здатність створювати атмосферу відкритого діалогу та взаємної підтримки. Значну

роль у формуванні комунікативної компетентності відіграє система підготовки та навчання курсантів (4). Важливо забезпечити систематичне проведення тренінгів та практичних занять, спрямованих на розвиток комунікативних навичок та вмінь вирішення конфліктних ситуацій.

Конфліктні ситуації в курсантському середовищі можуть виникати з різних причин, але найчастіше вони є результатом неефективної комунікації (1). Розуміння типових причин конфліктів та володіння методами їх попередження дозволяє суттєво знизити їх кількість та інтенсивність. Вирішення конфліктів через конструктивну комунікацію вимагає системного підходу та володіння спеціальними навичками (10). Важливо вміти вести переговори таким чином, щоб знаходити рішення, які задовольняють усі сторони конфлікту. Це передбачає вміння слухати, аналізувати ситуацію та пропонувати компромісні варіанти.

Розвиток комунікативних навичок є невід'ємною частиною професійного становлення курсантів. Здатність ефективно спілкуватися, запобігати конфліктам та вирішувати їх

конструктивним шляхом є важливою складовою професійної компетентності майбутніх офіцерів (2). Постійне вдосконалення комунікативних навичок сприяє не лише особистісному зростанню, але й підвищенню ефективності військової організації в цілому.

Список використаних джерел:

1. Бандурка А.М., Друзь В.А. Конфліктологія: навчальний посібник для вузів. Харків: Фоліо, 2020.
2. Васильєв С.П. Психологія військового колективу: підручник. Київ: НАОУ, 2021.
3. Дубровський І.М. Соціально-психологічні основи менеджменту: навчальний посібник. Харків: НТУ "ХПІ", 2019.
4. Ємельяненко Л.М. Конфліктологія: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2020.
5. Карпенко З.С. Психологія міжособистісного спілкування: підручник. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2019.
6. Ложкін Г.В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика. Київ: Професіонал, 2021.

7. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2020.
8. Пірен М.І. Конфліктологія: підручник. Київ: МАУП, 2019.
9. Тимошенко Н.Л. Корпоративна культура: діловий етикет: навчальний посібник. Київ: Знання, 2020.
10. Цюрупа М.В. Основи конфліктології та теорії переговорів: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2021.

СОРОКІН Вадим Миколайович,
курсант другого року навчання курсу №4
факультету забезпечення державної
безпеки, 213 навчальної групи, Київський
інститут Національної гвардії України
Науковий керівник:

КОЗАК Валентина Андріївна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри мовної підготовки, Київський
інститут Національної гвардії України

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ДЕЗІНФОРМАЦІЯ: ПРОБЛЕМИ І МЕТОДИ ВИЯВЛЕННЯ ФЕЙКІВ

Сучасний інформаційний простір зазнає значних змін через активне впровадження технологій штучного інтелекту (ШІ), зокрема у сфері створення зображень. Швидке зростання кількості штучно згенерованих фотографій та графічних матеріалів в соціальних мережах ускладнює процес розпізнавання достовірної інформації. За останній рік кількість ШІ-генерованих зображень зросла у п'ять разів, що викликає серйозні занепокоєння щодо здатності користувачів відрізнити

реальність від цифрової підробки.

Алгоритми штучного інтелекту досягли високого рівня деталізації, що ускладнює їхню ідентифікацію навіть для професійних фотографів. Ці алгоритми враховують особливості освітлення, текстур матеріалів і навіть стиль конкретних фотографів. Це робить процес виявлення фальсифікованих зображень складним завданням, особливо в умовах активного використання цих технологій у пропагандистських цілях.

Значну роль у поширенні дезінформації відіграють маніпулятивні технології, що використовуються у політичній і соціальній сферах. Зокрема, російська пропаганда активно застосовує згенеровані зображення для створення фейкових новин та інформаційних кампаній, що спрямовані на дестабілізацію суспільства. Використання ШІ у таких маніпуляціях дозволяє створювати правдоподібні «докази», які складно піддати миттєвій перевірці.

Фейкові зображення також використовуються у маніпулятивних цілях різними групами та організаціями, включаючи екстремістські угруповання та релігійні секти.

Особливо вразливими до таких технологій є люди старшого віку, які виростили в середовищі, де друковане слово вважалося абсолютною істиною. Відсутність належної медіаграмотності сприяє некритичному сприйняттю візуальної інформації та підвищенню рівня соціальної напруженості.

Методи ідентифікації фальсифікованих зображень включають детальний аналіз візуальних характеристик, таких як неприродні відображення, викривлення тіней та асиметрія об'єктів. Використання спеціалізованих програм для перевірки зображень також є важливим елементом боротьби з дезінформацією, проте стрімкий розвиток ШІ вимагає постійного оновлення алгоритмів перевірки. Важливим аспектом є критична оцінка контексту використання зображення та перевірка джерела його походження.

Оскільки алгоритми соціальних мереж сприяють швидкому поширенню емоційно забарвленого контенту, користувачі повинні бути обачними щодо інформації, яку вони поширюють. Поширення фейкових зображень сприяє їхній популяризації, тому перш ніж ставити «лайк» чи робити репост,

необхідно критично оцінити достовірність матеріалу.

На рівні державної та міжнародної політики необхідно розробляти механізми регулювання використання ШІ-генерованих зображень, впроваджувати маркування такого контенту та підвищувати рівень цифрової грамотності населення. Соціальні платформи також повинні відігравати активнішу роль у боротьбі з фальсифікованими матеріалами, запроваджуючи автоматизовані механізми їхньої ідентифікації та блокування.

Таким чином, боротьба з дезінформацією, що поширюється через ШІ-згенеровані зображення, є комплексним завданням, яке вимагає залучення технологічних, освітніх та правових механізмів. Критичне мислення, перевірка інформації та підвищення медіаграмотності є ключовими чинниками у протидії інформаційним маніпуляціям. Спільна відповідальність суспільства за поширення достовірної інформації є важливим кроком у забезпеченні інформаційної безпеки в цифрову епоху.

Список використаних джерел:

1. Соколенко Н., Міський В. Технологія ШІ розвивається.

«Визначати штучно згенеровані зображення стає дедалі складніше» [Електронний ресурс]. URL: <https://detector.media/mediumy/article/237046/2025-01-14-tekhnologiya-shi-rozvyvaietsya-vyznachaty-shtuchno-zghenerovani-zobrazhennya-staie-dedali-skladnishe-oksana-polulyakh-u-podkasti-mediumy>.

2. Маркування ШІ-згенерованого контенту: як уряди та компанії посилюють прозорість використання штучного інтелекту в медіа та соцмережах. [Електронний ресурс]. URL: <https://dslua.org/publications/markuvannia-shi-zghenerovanoho-kontentu-iak-uriady-ta-kompanii-posyliuiut-prozorist-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-media-ta-sotsmerezkhak/>

СПІРІЧЕВА Ольга Василівна,

*Інститут Управління державної
охорони України, Київський
національний університет імені Тараса
Шевченка*

СКОРИК Олена Миколаївна,

*Інститут Управління державної
охорони України, Київський
національний університет імені Тараса
Шевченка*

**ВИКОРИСТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ
ОХОРОНИ УКРАЇНИ**

В умовах збройної агресії рф проти України наша країна знаходиться в епіцентрі всесвітньої уваги, значно збільшилася кількість закордонних візитів осіб, які підлягають державній охороні, відвідування нашої країни іноземними делегаціями, участь та проведення міжнародних зустрічей на різних рівнях, що потребує забезпечення безпеки державною охороною.

Виконання професійних обов'язків все частіше потребує здатність співробітників до іншомовної комунікації. Підготовка військовослужбовців Управління державної охорони України (далі – УДО України) здійснюється на різних рівнях, а саме: у рамках професійної, службової, у процесі здобуття вищої освіти тощо. Крім того, Законом України «Про застосування англійської мови в Україні» від 4 червня 2024 р. № 3760-IX передбачено володіння військовослужбовцями англійською мовою. Отже, англомова комунікативна компетентність військовослужбовців є невід'ємною складовою загальної професійної компетентності військовослужбовця УДО України.

Звісно, у процесі англомовної підготовки неможливо охопити весь лексичний спектр мови, отож основне комунікативне навантаження військовослужбовця УДО України включає загальноповсякденну лексику та фахову термінологію. Ознайомлення з фаховою термінологією має відбуватися через стимулювання контекстуальної здогадки, шляхом введення ключових термінів, способами словотворення в англійській мові, синонімією/антонімією термінів тощо.

Метою цієї доповіді є обґрунтувати важливість засвоєння термінологічної професійної лексики військовослужбовцями УДО України, визначити прийоми і засоби навчання та активізації професійної термінології під час вивчення англійської мови.

Відповідно до сучасного лінгвістичного словника, терміни – це номінативні одиниці – слова або словосполучення, використовувані для точного, максимально однозначного визначення понять, які утворюють специфіку різних галузей науки і техніки; основна форма мислення в науковій галузі, яка представлена однозначними словами, визначальною функцією яких виступає номінативна, а зміст яких представляють поняття. Терміном називається одиниця історично сформованої термінологічної системи, що виражає поняття та його місце серед інших понять, позначається словом або словосполученням, служить для спілкування людей, пов'язаних між собою єдністю фаху, належить до словникового складу мови і підпорядковується усім її законам. Терміни позбавлені будь-якої образності, емоційно-експресивного забарвлення й

уживаються для точного вираження поняття з певної галузі знань [1, 806 - 808].

Усі ці характеристики ще раз підкреслюють роль та значущість використання термінології у процесі навчання іноземної мови. Відповідність термінів певній галузі знань сприяє легкому запам'ятовуванню, кращому розумінню, формуванню мотивації до навчання. Якщо навчальний матеріал буде цікавий, то це забезпечить успішну роботу з відповідних професійно орієнтованих іншомовних навичок і вмінь. Варто зауважити, що міждисциплінарні зв'язки здатні відіграти тут певну інформаційну та компенсаторну функції, заповнюючи дефіцит знань, навичок і вмінь з професійної діяльності, а також розширюючи словниковий запас з професійно орієнтованої лексики.

На думку Ясинської О.В., під терміном розуміється слово або стійке сполучення, що служить уточненням найменуванням поняття, специфічного для певної галузі знання, виробництва, культури. Таким чином, термін за своєю структурою та значенням протиставлений загальноживаним словам чи

словосполученням. Специфіка терміну полягає у його високому рівні інформативності, вмотивованості та узагальнення, в особливому призначенні, функціях, насамперед, функції називання, позначення спеціальних понять, наукової комунікації. Серед властивостей терміну у процесі навчання професійної іноземної мови варто враховувати властивості термінів: системність (або систематичність), незалежність від контексту, точність, міжнародність і стилістичну нейтральність [2].

Визначення та використання професійної термінології дозволяє зменшити обсяг активної лексики, яка є обов'язковою для успішної комунікації у професійній сфері. Системність використання професійної термінології полягає у певній системі понять та термінів спеціальної галузі. Незалежність від контексту характеризує стале смислове навантаження термінологічної одиниці у певній специфічній галузі. Так само, термін характеризується точністю визначення поняття, унеможливаючи існування іншого додаткового значення. Інтернаціональність термінології при вивченні іноземної мови

вказує на наявність ідентичних понять у специфічній галузі, ефективність використання у спільній діяльності та взаємопорозуміння між колегами. Стилiстична нейтральність забезпечує відсутність емоційності певного поняття, виключаючи елемент суб'єктивності у його реалізації.

Таким чином, можемо узагальнити, що використання професійної термінології при навчанні іноземної мови дає можливість конкретизувати необхідний лексичний склад професійно орієнтованої іншомовної лексики, вдосконалює іншомовну професійну компетентність військовослужбовців УДО України, покращує мотиваційну складову навчання тощо.

Список використаних джерел:

1. Загнітко А. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця : ТВОРИ, 2020, 920 с.
2. Ясінська О. В. Комп'ютерні неологізми сучасної англійської мови: синонімічні та антонімічні зв'язки: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. 184с. ISBN 978-966-940-221-9.

СТАСЮК Василь Васильович,
доктор психологічних наук, професор,
Національний університет оборони України
КИРИЧЕНКО Андрій Володимирович,
доктор філософії (PhD),
Національний університет оборони України

МАНІПУЛЯЦІЇ ТА ПРОПАГАНДА В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ

Інформаційна війна є невід’ємною частиною сучасних збройних конфліктів. У війні росії проти України особливу роль відіграє маніпуляція інформацією, дезінформація та пропаганда. Це потужний інструмент впливу на громадську думку, політичні рішення та міжнародну підтримку.

Інформаційна війна – це використання інформаційних ресурсів для досягнення стратегічних цілей у конфлікті. Вона включає:

1. *Дезінформацію* – навмисне поширення неправдивих або викривлених фактів [1].
2. *Маніпуляцію* – подання інформації у вигідному світлі

для впливу на масову свідомість [10].

3. *Пропаганду* – систематичне поширення ідей для формування певних переконань [7].

Серед методів інформаційної війни виділяють:

1. *Фейки та дезінформація*. Фейки – це неправдива інформація, створена для введення в оману. ЗМІ ворога систематично використовують фейкові новини, щоб дискредитувати Україну [5]. Наприклад, вкиди про “біолабораторії США в Україні” чи “українських нацистів”.

2. *Використання емоційного впливу*. Емоційний тиск – це ще один ключовий елемент пропаганди. Візуальні образи, мова ненависті та перебільшення сприяють формуванню відповідних наративів [9].

3. *Спотворення історичних фактів*. Пропаганда часто ґрунтується на перекрученні історичних подій, щоб виправдати агресію. Влада росії використовує міф про “єдиний народ”, ігноруючи реальні історичні факти [3].

4. *Використання тролів та ботів*. У соціальних мережах активно використовуються ботоферми для створення ілюзії

громадської підтримки чи масового невдоволення [4].

Маніпуляції в інформаційному просторі мають серйозні наслідки, оскільки впливають на суспільну думку, викривлюють реальність і можуть спричиняти соціальну напругу або навіть політичну нестабільність. Вони можуть використовуватися для дезінформації, пропаганди, створення хибних уявлень про події чи особистостей, що особливо небезпечно під час воєн, виборчих кампаній та кризових ситуацій.

Основні наслідки маніпуляцій:

Поляризація суспільства – сприяє розколу населення на ворожі табори, що ускладнює конструктивний діалог і пошук компромісів.

Зниження довіри до медіа та влади – через поширення фейків люди перестають довіряти навіть перевіреним джерелам інформації [2].

Маніпуляція виборчим процесом – інформаційні технології можуть використовуватися для впливу на електорат, спотворюючи реальні рейтинги та позиції кандидатів [8].

Створення паніки та хаосу – поширення неправдивої інформації під час криз може призводити до панічних настроїв і неадекватних дій громадян [6].

Послаблення держави – маніпулятивні кампанії можуть спрямовуватися на підрив суспільної єдності, що вигідно зовнішнім або внутрішнім дестабілізаційним силам [6].

Методи протидії маніпуляції та пропаганді в інформаційній війні:

Критичне мислення та медіаграмотність – важливо навчати населення розрізняти достовірну інформацію від маніпуляцій.

Фактчекінг – перевірка інформації з різних джерел допомагає уникати впливу фейків.

Розвиток незалежних ЗМІ – підтримка якісної журналістики сприяє зменшенню впливу маніпуляторів.

Правове регулювання – створення законодавчих механізмів для боротьби з дезінформацією.

Маніпуляції в інформаційному просторі є потужним інструментом впливу, і їх наслідки можуть мати довготривалий ефект на суспільство, економіку та безпеку держави.

Отже, пропаганда та маніпуляції є важливими складовими сучасної війни. Сьогодні росія активно використовує інформаційні технології для впливу на міжнародну спільноту та українське суспільство. Протидія інформаційним атакам потребує критичного мислення, розвитку незалежних медіа та підвищення рівня медіаграмотності населення. Лише комплексний підхід дозволить зменшити вплив ворожої дезінформації та забезпечити об'єктивне сприйняття подій.

Список використаних джерел:

1. Гринько О. Дезінформація як елемент гібридної війни. Київ : Основа, 2022. 256 с.
2. Григоренко П. Поляризація суспільства унаслідок інформаційних атак. Харків : Медіа, 2022. 198 с.
3. Дорошенко О. Перекручення історичних фактів у російській пропаганді. Чернівці : ЧНУ, 2021. 174 с.
4. Завгородній Т. Соціальні мережі як поле інформаційних

битв / Т. Завгородній. Київ : Світогляд, 2023. 220 с.

5. Ковальчук Д. Фейки в сучасних інформаційних війнах. Одеса : Промінь, 2023. 210 с.

6. Кузьменко А. Критичне мислення як інструмент протидії пропаганді. Тернопіль : Горизонт, 2023. 192 с.

7. Лисенко М. Пропаганда та її вплив на громадську думку. Львів : Академія, 2020. 180 с.

8. Олійник Ю. Інформаційна війна та виборчий процес. Київ : Демократія, 2021. 205 с.

9. Петренко І. Емоційний вплив у медіа та політичній риториці. Дніпро : Видавничий дім, 2022. 195 с.

10. Шевченко В. Маніпуляції у ЗМІ: як розпізнати пропаганду? Харків : Наукова думка, 2021. 187 с.

STATIVKA Olena,

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor, Head of Language
Training Department, Kharkiv National
University of Internal Affairs*

KOCHYN Vladyslav,

*Cadet of Educational and Research
Institute No. 4, Kharkiv National
University of Internal Affairs*

**STRATEGIES FOR MANAGING CONFLICTS IN
PROFESSIONAL COMMUNICATION: METHODS FOR
PREVENTING AND RESOLVING CONFLICTS ARISING
FROM INFORMATION AGGRESSION**

Conflict management strategies in professional communication are an important aspect of effective interaction under conditions of information aggression. Conflicts can arise for various reasons, such as misunderstandings, differences of opinion and emotional reactions. While there are seemingly endless reasons for conflicts, they generally surround the underlying needs of all humans including physical, intellectual, emotional, social, and spiritual [1].

One of the conflict prevention methods is active listening. This method enables communication participants to better understand each other and reduce the level of tension. Active listening is a conflict prevention technique that involves giving full attention to the other person and understanding their point of view. This approach helps to create an atmosphere of trust and respect that reduces the possibility of misunderstanding. In active listening it is important not only to hear the words but also to perceive non-verbal cues such as intonation and gestures. By paraphrasing and clarifying what is being said, the listener shows interest and readiness for the dialogue. As a result, active listening promotes more effective communication and helps to avoid conflicts in the early stages.

It is also important to establish clear rules of communication. The rules may include prohibitions on insults and hate speech. It is important that all participants know these rules and follow them. Interpersonal and team conflicts can arise from a variety of sources, often stemming from differences in perspectives, priorities, and communication [2]. Empathy plays an important role in conflict resolution. Understanding the feelings and perspectives of others

helps to reduce aggression. When people show empathy, it creates an atmosphere of trust and openness that fosters a more constructive dialogue. Understanding the opponent's feelings helps to reduce tension and prevent conflict from escalating. Empathy also allows to see a situation from another person's perspective, which can lead to more effective decisions. In order to find a common language, it is important not only to hear but also to feel what the other person is going through. Using empathy in communication helps to strengthen relationships and increase mutual understanding. Empathy refers to the ability to feel other people's emotions and imagine what another person might be feeling [3]. Thus, empathy becomes an important element in the conflict resolution process, enabling compromises to be found and agreements to be reached. The I-message method can also be useful. It allows to express one's feelings and thoughts without blaming others. For example, instead of 'You always ignore me', you can say 'I feel unheard when you don't answer'. This helps to avoid a defensive reaction from the interlocutor. It is important to remain calm when conflict arises. An emotional reaction can make the situation worse. Instead, you should pause and think about your

words. A constructive approach to conflict involves finding a compromise. This can be achieved by discussing possible solutions and choosing the one that is most acceptable to all parties.

Training employees in conflict management skills is also an important strategy. Workshops and seminars can help develop the necessary skills. It is important to create a culture of open communication within the organisation. This facilitates faster identification and resolution of conflicts. A workplace communication can be construed as the process where by employees stimulate meaning in the minds of others either through verbal or non-verbal messages in a formal organizational setting [4]. Regular feedback between employees helps to avoid dissatisfaction. Open discussion of problems helps to create an atmosphere of trust. It is important to remember that conflict is a natural part of professional life. Managing them correctly can lead to better relationships and greater work efficiency.

Therefore, conflict management strategies in professional communication include active listening, which allows the parties to the conflict to feel heard and understood; empathy, which helps to

understand the feelings and experiences of the other party, which helps to reduce tension; a constructive approach and training. Approaching conflict constructively involves finding solutions that satisfy both parties, rather than seeking to win for one party. Moreover, training employees in conflict management skills is important, as it allows them to better handle difficult situations. Finally, it is important to create an atmosphere of trust in which employees can openly discuss their concerns. The above methods help prevent and resolve conflicts arising from information aggression.

References:

1. Townsend, M. (2010). Starved stuff: Feeding the 7 basic needs of healthy relationships. Townsend Relationship Center.
2. Caputo, A., Marzi, G., Maley, J., & Silic, M. (2019). Ten years of conflict management research 2007-2017: An update on themes, concepts and relationships. *International Journal of Conflict Management*, 30 (1), 87-110.
3. UC Berkeley's GGSC. (2019). What is empathy? Retrieved from <https://greatergood.berkeley.edu/topic/empathy/definition>.

4. Richmond, V. P. (2005). *Organizational Communication for Survival: Making Work, Work*, Allyn and Bacon, Needham Heights MA.

СТРИГУН Данііл Ігорович,
курсант курсу № 1 факультету
службово-бойової діяльності, 212
навчальної групи, Київський інститут
Національної гвардії України
Науковий керівник:

СКИБА Оксана Миколаївна,
старший викладач кафедри мовної
підготовки, Київський інститут
Національної гвардії України

МОВНІ СТРАТЕГІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ ТА ПРОПАГАНДИ: МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ ТА ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ

У сучасну епоху глобалізації та стрімкого розвитку цифрових технологій інформація виступає не лише як ключовий ресурс, але й як потужний інструмент впливу. В умовах гібридних воєн та інформаційного протистояння, коли межі між достовірними фактами та маніпулятивними повідомленнями стають дедалі розмитішими, особливої актуальності набуває феномен інформаційної агресії та пропаганди. Мова, як

основний інструмент комунікації, трансформується у механізм маніпуляції, здатний формувати громадську думку, впливати на політичні процеси та навіть провокувати конфлікти.

Необхідним є детальне дослідження мовних стратегій, що застосовуються у рамках інформаційної агресії та пропаганди для досягнення конкретних цілей. Аналіз цих стратегій дозволяє виявити механізми впливу на масову свідомість, розпізнати приховані мовні маніпуляції та розробити ефективні методи їхньої нейтралізації.

Актуальність цього дослідження зумовлена зростанням ролі інформаційного простору в сучасному світі, швидким поширенням цифрових технологій, ескалацією гібридних війн і необхідністю захисту суспільства від деструктивного інформаційного впливу.

Пропаганда відіграє ключову роль у формуванні певних ідеологічних переконань і суспільних уявлень, спрямованих на викликання як позитивних, так і негативних емоцій, що можуть призвести до масових суспільних реакцій. Її вплив несе як соціальні, так і індивідуальні загрози. Пропаганда здатна

руйнувати встановлений порядок, що може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Наприклад, пропагандистські кампанії можуть бути ефективним інструментом боротьби з дискримінацією та іншими суспільними вадами. Водночас, неконтрольоване використання пропаганди може становити серйозну загрозу, зокрема призводити до масових порушень прав людини та гуманітарних катастроф. Історичним прикладом цього є пропагандистська діяльність нацистської Німеччини, що стала одним із ключових чинників Голокосту, а також сучасна пропаганда російської федерації, яка сприяє геноциду українського народу.

Ступінь сприйняття пропаганди окремими особами значною мірою залежить від їхніх індивідуальних психологічних особливостей. Те, що змушує одних людей залишати свої домівки, може мобілізувати інших до активних дій. У контексті інформаційного суспільства особи, які зазнають впливу пропаганди, часто опиняються у стані боротьби за власну ідентичність. Соціальні мережі, формуючи у сучасної людини почуття ізольованості, нерідко сприяють сприйняттю політичної

реальності через призму особистих переконань. Залежно від того, яку ідентичність підтримує суспільство – демократичну чи авторитарну – можна припустити, що апатія до політичних процесів є не стільки причиною конфліктів, скільки наслідком інформаційного перенасичення. В українському контексті це також можна розглядати як результат тривалого впливу пропагандистських наративів, таких як: «відсторонення від політики», «політика – це брудна справа», «політики завжди корумповані», «олігархи заробляють на війні» тощо. Це спричиняє як байдуже, так і надмірно радикальне ставлення до політичної реальності, що активно використовується ворожою пропагандою. [1, С. 10].

Російська пропаганда здатна розмивати ідентичність на особистісному рівні, створюючи ефект відчуженості, фрагментації світогляду та кризи самосвідомості. На територіальному рівні російська пропаганда використовує механізми апеляції до колективної, зокрема етнічної ідентичності. Враховуючи полікультурний склад українського суспільства, російська пропаганда активно націлюється на

етнічні групи, що демонструють лояльне ставлення до російської культури та інформаційного простору. Це зумовлено низкою факторів: родинними зв'язками, широким використанням російської мови, домінуванням символічних російських культурних маркерів (пам'ятників, топонімів тощо), споживанням російського медіаконтенту та безпосереднім контактом з громадянами росії в прикордонних регіонах. Високий рівень інтегрованості до російської культурної парадигми спричиняє негативну реакцію на заходи, спрямовані на обмеження російського впливу в Україні, зокрема заборону російських медіа, культурного продукту, зміну назв вулиць та населених пунктів тощо. [3, С. 13-16].

Таким чином, дослідження мовних стратегій інформаційної агресії та пропаганди засвідчує їхню складність і багатовимірність. Мова, як потужний інструмент впливу, використовується для маніпулювання громадською свідомістю, формування певних переконань та емоційних станів, а також для ескалації конфліктів. Виявлені мовні стратегії – використання емоційно забарвленої лексики, створення «образу ворога»,

поширення дезінформації та викривлення фактів – свідчать про цілеспрямований характер інформаційної агресії.

Аналіз механізмів впливу цих стратегій на масову свідомість продемонстрував їхню дію на різних рівнях: когнітивному, емоційному та поведінковому. Засоби масової інформації та соціальні мережі відіграють ключову роль у поширенні пропаганди, створюючи ефект «інформаційної бульбашки» та посилюючи вплив маніпулятивних технологій. Протидія інформаційній агресії та пропаганді потребує комплексного підходу, що включає підвищення рівня медіаграмотності населення, розробку ефективних стратегій контрпропаганди, а також активну участь громадян у формуванні безпечного інформаційного середовища. Інформаційна безпека є невід’ємною складовою національної безпеки, а її забезпечення потребує скоординованих дій державних інституцій, громадянського суспільства та міжнародних організацій.

Список використаних джерел:

1. Авраменко М., Авраменко Д., Богайчук В., Темний О. Вплив алгоритмів рекомендацій соціальних мереж на формування інформаційних бульбашок під час кризових подій. *Вісник Національного університету оборони України*. 2025. № 83(1). С. 7–15.
2. Горбань Ю. О. Інформаційна війна проти України та засоби її ведення. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2015. № 1. С. 136–141. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2015_1_21 (дата звернення: 17.02.2025).
3. Зелінська М. М. Особливості впливу ворожої пропаганди на мирне населення під час війни : курсова робота / Нац. ун-т. “Києво-Могилянська Академія”. Київ, 2022. 38 с.
4. Макаренко Л.П. Стратегічні комунікації як засіб запобігання та протидії інформаційним війнам. *Регіональні студії*. 2022. № 30. С. 75–81.

*ТКАЧ Поліна Борисівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Національна академія Національної
гвардії України*

ДОСВІД НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

У сучасних умовах ведення воєн, зокрема й гібридних, особливого значення набуває не лише військова та фізична підготовка військовослужбовців, а й їхня інформаційна та комунікативна компетентність. Інформаційна війна – це один із ключових методів сучасного впливу, що включає маніпуляцію суспільною думкою, поширення дезінформації, кібератаки та інші засоби впливу на свідомість військових і цивільних.

Національна гвардія України (далі – НГУ) виконує як військові, так і правоохоронні функції. Під час особливого правового режиму воєнного стану її представники, відповідно до закону, у взаємодії зі Збройними Силами України беруть участь у відсічі збройній агресії проти України та ліквідації збройного

конфлікту шляхом ведення бойових дій. Але також їм належить провідна роль у виконанні завдань територіальної оборони, а отже, вони несуть відповідальність за взаємодію з цивільним населенням у кризових ситуаціях. У зв'язку з цим необхідна підготовка спеціалістів, які матимуть інформаційну і комунікативну підготовку, зможуть активно протидіяти дезінформації й ефективно чинити вплив на співрозмовників у різних ситуаціях спілкування і з людьми, які мають суперечливі погляди й переконання, а також часто перебувають під ворожим інформаційним впливом. Завдяки ефективній комунікації такі фахівці стануть обличчям військової структури, формуючи позитивний імідж та підвищуючи рівень довіри з боку громадян.

Важливим аспектом підготовки гвардійців є також здатність до комунікації з міжнародними партнерами, адже від початку війни значна частина військовослужбовців, зокрема й від НГУ, бере участь у міжнародних навчаннях, заходах із обміну досвідом, співпрацює з інструкторами з різних країн.

З огляду на сказане, нагальним і надзвичайно важливим завданням підготовки військовослужбовців є формування

комунікативної і міжкультурної компетентності військовослужбовців НГУ, розвиток у них інформаційної грамотності, критичного мислення та вміння аналізувати медіапростір. Окрім вивчення іноземних мов, що є невід'ємним складником інтеграції НГУ у світові військові структури, необхідно посилювати навчання з медіаграмотності та протидії пропаганді.

У Національній академії Національної гвардії України (далі – НАНГУ) одним із пріоритетних завдань формування офіцера НГУ є розвиток комунікативної компетентності як фундаментального елемента загальної підготовки та особистісного становлення. Рівень володіння мовою тісно пов'язаний із розумінням і шанобливим ставленням до власної культури, що відіграє особливу роль у формуванні професійної підготовки військовослужбовців міжнародного рівня. І важливим фактором виступає не лише вивчення іноземних мов, а й здатність демонструвати високий рівень мовної та культурної освіченості українських військових.

Це завдання потребує посилення викладання гуманітарних

дисциплін, зокрема особливої уваги до вивчення рідної мови. У НАНГУ обов'язковою для вивчення є дисципліна «Українська мова професійного спрямування», метою якої є сформувати здатність спілкуватися з військовослужбовцями НГУ та представниками професійних груп різного рівня державною мовою в усній та письмовій формах; аналізувати комунікативні ситуації та моделювати ефективну безконфліктну мовну поведінку. Особливий акцент зроблено на усні дискурсивні практики сектору безпеки та оборони, у межах яких військовослужбовець здійснює комунікативний вплив або піддається йому, а отже, має вміти ефективно протидіяти.

Також курсанти вивчають дисципліну «Основи стратегічних комунікацій», метою якої є сформувати знання про основи стратегічних комунікацій, чинники планування й здійснення стратегічних комунікацій НГУ, вимоги демократичного суспільства до стратегічних комунікацій силових структур та військових формувань, специфіку міжкультурної комунікації у військовій та правоохоронній галузях, сформувати практичні навички комунікативної

діяльності під час внутрішніх та зовнішніх комунікацій у системі стратегічних комунікацій НГУ. До ключових напрямів підготовки входять: критичний аналіз інформації – навчання методам розпізнавання фейків, маніпуляцій та інформаційних атак, комунікаційна стратегія – вміння ефективно доносити правдиву інформацію до громадян і міжнародних партнерів, міжнародна взаємодія – міжкультурна комунікації під кутом зору стратегічних цілей НГУ.

Дисципліна «Іноземна мова професійного спілкування» сприяє формуванню фахової іншомовної комунікативної компетентності. Комунікативний підхід до підготовки майбутніх офіцерів передбачає навчання мовлення в умовах спілкування, адже згідно із загальноєвропейськими рекомендаціями Ради Європи, метою навчання іноземним мовам має бути вільне спілкування цією мовою в різних – як професійних, так і побутових – ситуаціях. На заняттях з іноземної мови здійснюється формування навичок аргументованого спілкування, ведення дискусій, відстоювання позиції та коректного реагування на маніпулятивні

висловлювання, відпрацьовуються навички критичного мислення та медіаграмотності завдяки аналізу автентичних джерел, роботі з текстами, новинами, відео- та аудіоматеріалами іноземною мовою для навчання навичок перевірки достовірності інформації, у межах аналізу заголовків, емоційної забарвленості текстів і прихованих меседжів здійснюється порівняльний аналіз інформації з різних джерел, робота в групах над кейсами реальних інформаційних кампаній, а це сприяє удосконаленню навичок виявлення фейків і маніпуляцій.

Отже, досвід НАНГУ показує, що для ефективного формування комунікативної компетентності необхідно комплексно підходити до розвитку всіх її аспектів: мовних, мовленнєвих, соціокультурних, соціолінгвістичних, дискурсивних та стратегічних. Особливу роль відіграє розвиток критичного мислення й формування медіаграмотності.

***ЦАРЬОВА Ірина Валеріївна,**
завідувач кафедри мовної підготовки,
доктор філологічних наук, професор,
Дніпровський державний університет
внутрішніх справ*

ЛІНГВАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ІНФОРМАЦІЙНА АГРЕСІЯ»

У науковій літературі є значна кількість різноманітних інтерпретацій і трактувань феномена «інформаційна агресія». Це поняття тісно переплітається з терміном «інформаційна протидія». Тому є предметом досліджень цілої низки наук.

Характеристики інформаційної війни варіюються в дуже широкому діапазоні: пропагандистська діяльність, політичні технології, що застосовуються різними угрупованнями під час політичної боротьби; протиправні дії в інформаційних мережах, пов'язані з розкраданням, спотворенням або знищенням інформації (хакерська активність), порушення працездатності інформаційних систем.

У результаті цифровізації джерел інформації стає дедалі

більше. З одного боку, вона стала доступною, з іншого, у доступі опинилося багато зайвого, іменованого «інформаційним сміттям» – псевдонаукові «факти», непотрібні добірки фото, фільмів тощо, спам, вірусна реклама, тобто непотрібна або неперевірена інформація. Відбувається сенсорне перевантаження людини – інформація передається таким способом, щоб абсолютно забити інформаційні канали [2]. Інформаційний простір стає зашумленим, і людина не може нічого навіть розібрати. Поглинання інформації не завжди здійснюється свідомо, при цьому все, що людина споживає в інформаційному плані (зі своєї волі чи не по своїй – неважливо), стає частиною її особистості.

Усі наші бажання інформаційно зумовлені. Інформація не просто передається людині, а стає засобом маніпуляції її свідомістю, наприклад, коли з певних питань дають уже готові думки в ЗМІ тощо. Подібним чином відбувається вплив на бажання і потреби. Прикладом цьому можуть слугувати різного роду психологічні «хитрощі», які застосовують магазини для збільшення продажів, ретельно продумана реклама тощо. Усе це

подібно до приманки, на яку потенційний покупець повинен «клянути», причому не всі й не відразу це помічають.

Важливим складником інформаційної війни є семантичні атаки (semantic attacks) [3], спрямовані на введення противника в оману шляхом впливу на інформацію противника. Під час семантичної атаки, на відміну від хакерської атаки, комп'ютерна система працює абсолютно правильно, але рішення, які вона видає, неправильні. Семантична атака спрямована на «органічуття» комп'ютерної системи, яка контролює будь-який процес за допомогою датчиків. Обдурити ці датчики або інші засоби введення – значить вивести систему з ладу, нічого в ній не порушивши. Принцип семантичної атаки може бути розглянутий не тільки у зв'язку з комп'ютерними мережами, а і як ефективний інструментарій із впровадження інформації з метою зміни в бажаному напрямком думок, поглядів, настроїв, ціннісних орієнтацій, а також масових настроїв і суспільної свідомості загалом.

Багато організацій вибудовують власні системи інформаційної безпеки, проводять перевірки та аналіз

захищеності даних. Це стосується і персональних даних клієнтів, персоналу, і інформації про поточну діяльність, фінансовий стан. Зазвичай до реалізації заходів захисту належать організаційні заходи, наприклад, призначення відповідальних за інформаційну безпеку осіб, розробку правил та інструкцій для користувачів, впровадження політики резервного копіювання тощо. Сучасні організації використовують вимоги міжнародних стандартів для побудови систем менеджменту інформаційної безпеки та використовують найкращі світові практики.

Історичний досвід, особливо реалії сьогодення, довели, що воєнні протистояння паралельно супроводжуються агітаційними і пропагандистськими діями через усі види ЗМІ, які виступають необхідною умовою досягнення мети у військових операціях. Факт війни – це і факт наявності певного важкого психологічного стану у свідомості людей, що ставить на перше місце розв'язання завдань, спрямованих на зміну, маніпулювання, одним словом, управління нею [1, с. 41].

Тут доречно окремо розглянути таку важливу форму безпеки, як інформаційна. Треба зазначити, що ідеї

інформаційного суспільства, які беруть свій початок у 60-х рр. XIX ст., не тільки змінили структуру, а й збагатили зміст усієї концепції безпеки. Високий рівень інформатизації всіх сфер життя заклав підґрунтя для осмислення нових реалій, що виникли внаслідок зростання загроз і небезпек. Не менш важливо визначити канали негативного інформаційного впливу: боротьба із системами управління, інформаційно-розвідувальні операції, електронна боротьба, «хакерська боротьба» (інформаційний кримінал), економічна інформаційна війна, «кібернетична» і «мережева» боротьба (зокрема інформаційний тероризм), інформаційно-психологічна боротьба. Інакше кажучи, дезінформування, цілеспрямоване розповсюдження і маніпулювання спотвореною інформацією, дії, що знищують інформаційні бази, – це безпосередні загрози інформаційній безпеці.

В інформаційному суспільстві будь-яка сфера – потенційний об'єкт негативних інформаційних впливів. Фахівці вважають, що «об'єктом державної інформаційної політики може стати будь-який компонент або сегмент інформаційно-

психологічного простору, зокрема масова та індивідуальна свідомість громадян, соціально-політичні системи і процеси, інформаційна інфраструктура, інформаційні ресурси, психологічні ресурси» [4].

Сучасна «інформаційна агресія» – це глобальна проблема, розв’язання якої потребує тісної та ефективної співпраці всіх країн. Технології розвиваються в такому темпі, що за ними не встигають не тільки юристи, а й політики. І це об’єктивний розвиток людства.

Список використаних джерел:

1. Царьова І. В. Сучасний дискурс інформаційної війни. «Південний архів» (філологічні науки). 2023. Вип. ХСV. С. 39-44.
2. Tsareva I. Maksymenko O., Kalko R. Philosophical aspect of information warfare. *Philosophy, Economics and Law Review*, Vol. 4, No. 1. 2024. P. 57-66.
3. Libicki M. C. What is Information Warfare? Washington : National defense univ. 1995.
4. Rona T. P. Weapon Systems and Information War. Seattle, WA, 1976 : Boeing Aerospace Co.

*ШУСТ Олена Анатоліївна,
доктор економічних наук, професор,
Білоцерківський національний аграрний
університет*

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗИ

Однією з найактуальніших професійних характеристик фахівців будь-якої сфери діяльності є здатність до продуктивної комунікації та готовність налагоджувати результативну взаємодію. На ефективність і характер професійної комунікації впливає низка чинників: технологічні фактори, психологічні та соціальні чинники, етичні та культурні аспекти.

Особливої уваги потребує дослідження гендерних особливостей професійного спілкування, оскільки сьогодні гендерні відносини вивчаються не лише у зв'язку з необхідністю визначення взаємовідносин представників різних статей, їх місця й ролі в суспільстві, а й з огляду на зростання активності жінки в різних сферах життєдіяльності [2].

Феномен гендеру сьогодні увійшов до різних сфер суспільного життя й відіграє важливу роль у професійній комунікації фахівців аграрної галузі. Характерні ознаки професійного спілкування аграріїв зумовлені метою (вирішення професійних питань), предметом (спільна справа й ставлення учасників до неї), мотивами спілкування (інтерес в успішності спільної справи), потребою (службова необхідність розв'язання виробничих проблем) тощо. Крім того, професійна комунікація фахівців аграрної галузі пов'язана з низкою труднощів: широким спектром завдань; складними умовами роботи; необхідністю швидкої координації між різними учасниками процесу та використанням специфічних термінів.

У процесі спілкування чоловіки і жінки мають різну мету. Перші здебільшого прагнуть передати важливу інформацію, вирішити проблему, самоствердитися, а жінки – розпочати, продовжити чи зміцнити фахові й емоційні контакти зі співрозмовниками [1]. Різні цілі і мотиви фахівців різної статі формують їх стилі і стратегії спілкування.

Жіночі комунікативні стратегії відзначаються гнучкістю

та базуються на високій відповідальності, дисциплінованості й особистій зацікавленості. Вони характеризуються потребою в активному спілкуванні, меншою амбіційністю, передбачуваністю, експресивністю, увагою до деталей та відкритістю в діалозі як із жінками, так і з чоловіками. Жінки схильні до колегіального обговорення питань, проявляють обережність у прийнятті рішень, відкладаючи їх за потреби, а також демонструють готовність підкорятися авторитету й традиціям. Водночас їм іноді складно розмежовувати особисте й професійне життя.

Комунікативні стратегії чоловіків зазвичай орієнтовані на домінування, конкуренцію та логічність. Вони зосереджуються на змістовому аспекті спілкування, зменшуючи його емоційну складову. Чоловіки частіше висловлюють гнів, роздратування чи незадоволення, підкреслюють свою компетентність та поінформованість. Вони схильні до авторитарних і ризикованих рішень, які приймають швидше й легше за жінок, а також частіше використовують ненормативну лексику. Робота для них є пріоритетом над особистим життям, що сприяє їхній здатності

знаходити нестандартні рішення та впроваджувати новаторські ідеї.

Взаємодія між фермерами, агрономами, лікарями ветеринарної медицини, постачальниками, науковцями тощо потребує чіткого розуміння технологічних процесів і адаптації комунікаційних підходів до різних рівнів професійної підготовки співрозмовників. Сучасні технології суттєво змінюють характер професійної комунікації. Наприклад, використання у сільському господарстві GPS-навігації, дронів для моніторингу полів та системи дистанційного управління технікою вимагає від учасників процесу нових навичок цифрової комунікації та адаптації до швидко змінюваних умов роботи. Традиційно чоловіки більше знаються на технічних аспектах. Їх тематичні уподобання для дискусій спрямовані на технічний прогрес, обладнання, техніку більшою мірою, ніж у жінок.

Важливим аспектом є культура комунікації, яка включає такі важливі складові, як етика, чесність, повага до співрозмовника та толерантність. Дослідження показують, що чоловіки та жінки можуть використовувати різні стилі

спілкування. У жінок комунікативні навички більшою мірою, ніж у чоловіків, орієнтовані на співпрацю та емоційний інтелект, відкритість та емпатію, що сприяє покращенню взаємодії в команді та ухваленню зважених рішень. Тимчасом чоловіки надають перевагу більш ієрархічній та директивній комунікації, у зв'язку з чим жінки можуть стикатися з труднощами у встановленні авторитету.

Чоловіки менш схильні приймати критику, частіше вдаються до іронії та підкреслюють свою експертність. Вони прагнуть підтримувати позитивний робочий клімат, уважно реагують на висловлювання співрозмовника, нерідко поступаються власними позиціями та інтересами, а також спокійніше ставляться до поразок і перебивання їхньої мови.

Незнання та неврахування зазначених вище гендерних особливостей професійного спілкування може призводити до появи конфліктів серед фахівців-аграріїв, непорозумінь, комунікативних бар'єрів, що, безумовно, позначається на ефективності виробництва аграрної продукції. Розуміння цих особливостей допомагає долати комунікативні перешкоди,

підвищувати рівень ефективності взаємодії та створювати гармонійне робоче середовище.

Врахування гендерних аспектів комунікації в аграрній сфері сприятиме ефективнішій координації роботи між усіма учасниками виробничого процесу, забезпечуючи зростання продуктивності та якісне ухвалення рішень.

Список використаних джерел:

1. Дорошенко С. М. Гендерні особливості спілкування. URL: http://www.rusnauka.com/4_SND_2012/Philologia/8_100640.doc.htm
2. Перхайло Н. А. Гендерні аспекти професійного спілкування фахівців із соціальної роботи. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2020. №1 (34). С. 260–266.

ЯРОЩУК Дмитро Миколайович,
курсант курсу № 3 факультету
забезпечення державної безпеки, 124
навчальної групи, Київський інститут
Національної гвардії України
Науковий керівник:

СКИБА Оксана Миколаївна, старший
викладач кафедри мовної підготовки,
Київський інститут Національної
гвардії України

ІНФОРМАЦІЙНА АГРЕСІЯ ТА ПРОПАГАНДА: МОВНІ СТРАТЕГІЇ ВПЛИВУ НА МАСОВУ СВІДОМІСТЬ

В умовах глобалізації інформаційного простору та розвитку цифрових технологій ці явища набувають нових форм та масштабів, що актуалізує необхідність їх системного дослідження та розробки ефективних механізмів протидії. Сучасна інформаційна агресія характеризується цілеспрямованим використанням комунікативних ресурсів для досягнення політичних, військових, економічних або соціальних цілей. На відміну від традиційних форм впливу, інформаційна

агресія передбачає використання широкого спектру мовних стратегій, що впливають на когнітивні процеси, емоційний стан та поведінку цільової аудиторії. Мовні стратегії інформаційного впливу охоплюють різноманітні лінгвістичні та комунікативні прийоми, серед яких особливе місце займають лексико-семантичні маніпуляції. Такі прийоми включають використання емоційно забарвленої лексики, евфемізмів та дисфемізмів, метафоричних моделей та оцінних суджень, що формують необхідне сприйняття подій та явищ. Наприклад, один і той самий факт може бути представлений через призму різних лексичних одиниць: «військова операція» або «вторгнення», «визволення» або «окупація», що суттєво впливає на його інтерпретацію [1].

Синтаксичні стратегії інформаційного впливу реалізуються через використання специфічних граматичних конструкцій, що дозволяють акцентувати увагу на певних аспектах повідомлення або, навпаки, приховати небажану інформацію. До таких стратегій належать використання пасивних конструкцій для уникнення вказівки на суб'єкт дії,

риторичні запитання, що підштовхують до певних висновків, а також складні синтаксичні структури, що ускладнюють розуміння та критичний аналіз повідомлення. Наративні стратегії інформаційного впливу спрямовані на формування цілісних оповідних структур, що пропонують певну інтерпретацію подій та явищ. Такі наративи часто ґрунтуються на бінарних опозиціях («ми – вони», «свої – чужі», «добро – зло»), що спрощують складну реальність та створюють чіткий емоційний контекст для сприйняття інформації. Наративні стратегії також передбачають селективний відбір фактів, їх певну послідовність та інтерпретацію, що формує необхідний контекст та спрямовує аудиторію до бажаних висновків. Аргументативні стратегії інформаційного впливу ґрунтуються на використанні логічних та псевдологічних аргументів для обґрунтування певних тез. До таких стратегій належать використання хибних силогізмів, підміна тези, апеляція до авторитету або більшості, а також використання статистичних даних без належного контексту. Такі стратегії створюють ілюзію об'єктивності та обґрунтованості повідомлення, ускладнюючи

його критичний аналіз [2].

Емоційно-психологічні стратегії інформаційного впливу спрямовані на активацію певних емоційних станів, що сприяють некритичному сприйняттю інформації. До таких стратегій належать апеляція до страху, створення відчуття загрози, використання шокуючого контенту, а також апеляція до почуття провини або гордості. Емоційно заряджені повідомлення обробляються переважно через лімбічну систему мозку, минаючи префронтальну кору, відповідальну за критичне мислення, що суттєво підвищує ефективність інформаційного впливу. Нейролінгвістичні дослідження механізмів сприйняття інформації свідчать про наявність когнітивних упереджень та психологічних ефектів, що можуть бути використані для маніпулювання масовою свідомістю. Ефект підтвердження упередженості (*confirmation bias*) призводить до селективного сприйняття інформації, що відповідає існуючим переконанням, тоді як суперечлива інформація ігнорується або заперечується. Ефект авторитету (*authority effect*) створює підвищену довіру до джерел, що сприймаються як авторитетні або експертні, навіть

якщо їхня інформація є недостовірною. Ефект первинності (*primacy effect*) зумовлює більший вплив інформації, отриманої першою, на формування загального враження та оцінки. Урахування цих психологічних механізмів дозволяє розробляти більш ефективні стратегії протидії інформаційним маніпуляціям та підвищувати рівень медіаграмотності населення [3].

Важливою особливістю сучасної інформаційної агресії є використання технології «фальшивих новин» (*fake news*), що передбачає створення та поширення недостовірної інформації з метою дезінформації та маніпулювання громадською думкою. Такі повідомлення часто містять елементи правдивої інформації, що ускладнює їх верифікацію, та поширюються через різноманітні канали комунікації, створюючи ефект «інформаційного шуму». Технологія «інформаційного каскаду» передбачає послідовне поширення певної інформації через різні канали комунікації, що створює ефект її підтвердження з різних джерел. Початкове повідомлення може бути розміщене в маргінальному медіа або соціальних мережах, а потім поступово «підхоплюватися» більш авторитетними джерелами, що надає

йому легітимності та достовірності в очах аудиторії. Диверсифікація каналів поширення інформації та використання алгоритмів соціальних мереж для таргетування повідомлень на конкретні аудиторії суттєво підвищує ефективність інформаційного впливу. Алгоритмічні системи рекомендацій, що використовуються в соціальних мережах та пошукових системах, створюють ефект «інформаційних бульбашок» (*filter bubbles*), коли користувачі отримують переважно інформацію, що відповідає їхнім переконанням та інтересам, що підсилює поляризацію суспільства та ускладнює доступ до альтернативних поглядів та інтерпретацій [4].

Протидія інформаційній агресії та пропаганді потребує розробки комплексних стратегій, що охоплюють як освітні, так і регуляторні аспекти. Формування критичного мислення та медіаграмотності є ключовими елементами захисту від мовних маніпуляцій. Здатність ідентифікувати маніпулятивні прийоми, перевіряти інформацію та аналізувати її в контексті забезпечує психологічну резистентність до інформаційного впливу. Інституційні механізми протидії інформаційній агресії

включають створення спеціалізованих органів моніторингу інформаційного простору, розробку нормативно-правової бази для регулювання інформаційної діяльності та впровадження технологічних рішень для виявлення та маркування недостовірної інформації. Міжнародне співробітництво у сфері інформаційної безпеки потребує розробки спільних стандартів та протоколів реагування на інформаційні загрози, гармонізації законодавства різних країн та створення механізмів швидкого обміну інформацією про виявлені випадки дезінформації. Розуміння мовних стратегій інформаційної агресії дозволяє не лише ефективно протидіяти їй, але й розвивати демократичні практики комунікації, засновані на принципах відкритості, достовірності та поваги до людської гідності. В умовах інформаційного суспільства здатність критично осмислювати інформацію та протистояти маніпуляціям стає ключовою компетенцією громадянина та необхідною умовою збереження демократичних цінностей [1].

Дослідження лінгвістичних механізмів інформаційної агресії потребує міждисциплінарного підходу, що об'єднує

методи лінгвістики, психології, соціології, політології та комп'ютерних наук. Лінгвістичний аналіз пропагандистських повідомлень дозволяє виявити специфічні мовні маркери маніпулятивного впливу, такі як використання оцінної лексики, модальних конструкцій, імпліцитних пресупозицій та мовних імплікатур. Психологічні дослідження механізмів сприйняття та обробки інформації доповнюють лінгвістичний аналіз розумінням когнітивних процесів, що зумовлюють вразливість до маніпулятивного впливу. Соціологічні дослідження дозволяють визначити соціальні групи, найбільш вразливі до певних типів інформаційного впливу, та розробити цільові програми підвищення медіаграмотності. Комп'ютерні методи аналізу великих обсягів даних (*big data*) та автоматичного виявлення недостовірної інформації на основі алгоритмів машинного навчання становлять перспективний напрямок розвитку технологій протидії інформаційній агресії.

Список використаних джерел:

1. Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика : монографія.

Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 460 с.

2. Дудатьєв, А., Куперштейн, Л., Войтович, О. Інформаційне протиборство: моделі реалізації та оцінювання інформаційних операцій. *Електронне фахове наукове видання «Кібербезпека: освіта, наука, техніка»*. 2023, № 4(20). С. 72–80.

3. Свідерська О. Цифрова пропаганда та ризики інформаційної безпеки у контексті російсько-української війни. *Політикус*. 2022, № 2. С. 6–65.

4. Nabozhniak O., Tsekhanovska O., Castagna A., Khutkyu D., Melenchuk A. Revealing Russian influence in Europe: Insights from Germany, France, Italy and Ukraine. Kyiv: Institute of Innovative Governance, 2023. 89 p. URL: <https://www.gmfus.org/sites/default/files/2024-01/revealing-russian-propaganda-3%5B71%5D.pdf> (дата звернення: 17.02.2025).

КОНТАКТИ

Офіційний сайт

Київського інституту Національної гвардії України

<https://kingu.edu.ua/>